

Universitätsbibliothek Wuppertal

**L.ANNAEI || SENECAE || Tragoediae.|| EDITAE
EMENDA-||TIORES STVDIO || Georgii Fabricii ||
Chemnicensis.|| (LVCTATII GRAM-||MATICI ANTIQVI,IN ||
SENECAE TRAGOEDIAS || Periochae.||)**

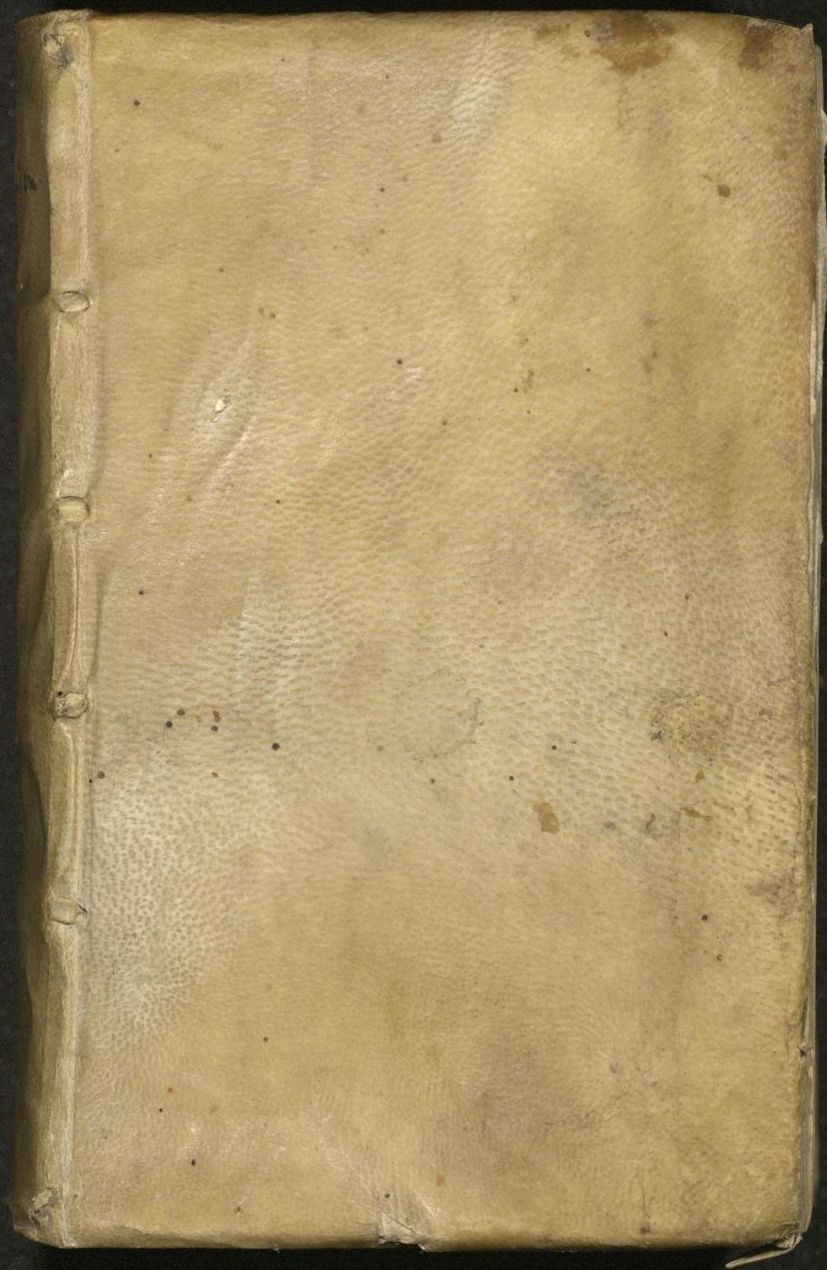
Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Leipzig, [1566]

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-694](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-694)

2681 63. 11.

Fig. 1.9.

Grafstube.

— 12

Walter Brenner
Biegen 1910

don A. B. H.

L A N N A E I
S E N E C A E
Tragoediae.

EDITAE EMENDATAE
TIORES STUDIO

Georgii Fabricii
Chemnicensis.

L I P S I A E.
CVM PRIVILEGIO.

D 62549

W 04

22WX 9789

84.25 205

ILLVST
AC DO
GANCI
Ducis Ba
Filijs

GEOR

CV m è l
& salu
etione Trag
ris. nam de
magnis & i
qui potentia
quàm quem
um, & vita h
informat. Q
in oculos plu
ris metuendū
vitiōribus pote
edit omnibus,
bet præcipi, vt a
rum, aut mitige
Miseriarum in

62549
ILLVSTRIS DVCIS
AC DOMINI D. VVOLF-
GANGI PALATINI RHENI,
Ducis Bauariæ, Comitis Veldentij,
Filijs, D. D. Othoni Hen-
rico, & Friderico
Fratribus,

S. D.

GEORGIVS FABRICIVS
CHEMNICENSIS.

789
CV M è scriptis veterum vniuersis grata
& salutaris capiatur vtilitas: tum è le-
ctione Tragicorum præcipua atq; singula-
ris. nam de viris summis, eorumq; factis
magnis & inusitatis agens. non minus eos,
qui potentia eminent, etsi eos potissimum,
quàm quemuis è vulgo de varietate casu-
um, & vitæ hominis multiplici calamitate
informat. Quod loco positum excelfo est,
in oculos plurimorum incurrit, & quod vi-
ris metuendum principibus, idem personis
vilioribus potest accidere. quod autem ac-
cidit omnibus, id mente & cogitatione de-
bet præcipi, vt aut auertatur periculis alio-
rum, aut mitigetur ratione & constantia.
Miseriarum in vita verissimè causa prima
A 2 est,

est, in ignoratione contemptuue Dei, pietatis neglectio, & suarum virium aut excellentiæ nimia & insolens fiducia, quæ nulli vnquam vel illustrium Heroum, vel regum clarissimorum fuit impunis. Accedit ad hanc imperiorum cupiditas vehemens, quæ ita regnat in animis, vt nulla plures ab officio deduxerit, pænè inuictos ab alijs vicijs & delictis homines. Extrema causa, quæ pudor violatur & integritas, turpissima est, & habet belluinum quiddam in mentibus abiectis & deprauatis ignauia, otio, fortuna. In Heraclidarum, Aeacidarum & Pelopidarum familijs videre hoc licet. quæ vt in Græcia celeberrimæ, ita præ cæteris calamitosæ fuerunt. Heraclidas oppressit fastus & arrogantia, qua dijs voluerunt & esse & haberi æquales: inde superba illa vox est, licet à muliere profecta,

Quicquid negabat Iuppiter, dabat Hercules.

E gente Aeacidarum, quæ rerum præclare gestarum excellit magnitudine, qui secundum naturam, morte videlicet placida interierit, inuenio neminem, quia cedere de dignitate & iure voluerunt nemini. Inter Pelopidas tanta turpitudinum confusio, tanta cædium immanitas fuit, vt si ultio diuina nulla sit, ipsi se inuicem ira & furij vlti videantur. nam quod poëta sapiens canit,

Ira

DEDICATORIA.

*Ira Thyesten exitio graui
Strauere.*

non de solo Thyeste, sed de tota illa familia flagitijs obruta dici potest. Verum non aula tantum & domicilia regum, facinoribus atque sceleribus olim nomen infame habuerunt: sed in vita etiam communi obijciuntur facta tristia & horrenda, & in multitudinis moribus pessimis, audiuntur & cernuntur ferè cotidie. quod enim unquam seculum tam florens, quæ tam sancta ciuitas, quod regnum tam bene constitutum fuit, in quo exempla flagiciorum ingentium non extiterunt? Ea nosse, vtile est: vitare pulchrum, salubre, non imitari: punire rectum: abominari omni ratione omnibusq; sensibus præclarissimum. Itaque voluerunt veteres illi sapientes, scelerum pœnas extare, & sceleratorum exitus miserabiles, simulq; obijcere oculis familiarum, vrbium, regnorum extirpationes & interitum, ne similia alij auderent, & perpetrare nefaria omnes homines horrescerent. Iidem existimabant à magistris mutis, ea quæ odiosa essent & acerba, accipi & admitti facilius, quàm si à familiaribus & propinquis dicerentur: item si factis & euentibus peregrinis aut à memoria suorum temporum remotis, suos reges aut

A 3

princi-

principes docerent, videbant esse minus periculofum. eam ob rem eligebant nobiliffimorum quorumq; exempla, quafi magis confpicua, magisq; ad animos permouendos apta, quàm fi hominum vulgarium fumpiffent: tum in scenam ea producebant, ne quem omnino laterent, etiam antiquitatis & humanitatis imperitum. Quàm graue fit admonere potentem aliquem, docet Antifthenes, quem rex Macedo per Affiæ ciuitates ludibrii caufa mutilatum circumduxit: quàm non tutum obiurgare tyrannum, Zeno Eleates & Anaxarchus Abderites teftantur, qui in cauis molaribus à Nearcho & Nicocreonte, funt pilis faxeis contufi. Tales exitus etiamfi terreant, tamen doctrina virtutis & modettix, & defenfio veritatis, aut libertatis fiducia, depnenda non eft: fine qua vita honefta aut laudabilis non poteft exiftere. Quamobrem discriminis vitandi caufa, & fimul retinendæ honeftatis, hæc fcripta Tragico- rum introducenda in domos illuftres funt, quæ plus fplendoris & efficacix habent, quàm vlla Philofophorum, repleta doctrinis & fubtilitate, volumina. neque folum in Tragœdia erudiuntur, qui cum poteftate funt, fed omnis generis docentur homines, fiqui aut confilij indigent, in rebus dubijs

DEDICATORIA.

dubijs : aut consolationem expetunt, in aduersis. Id Timoclis antiqui Comici non verbis quidem, sed verborum eius sententia expressa, etiam si prolixior paulò sit, libet exponere, vt habeat maiorem auctoritatem oratio. Is in hunc modum,

Natura expositus est homo laboribus,

Et multa acerba vita fert mortalium.

Hec ergo curarum inuenit solatia,

Cum mens grauis molestia obliuiscitur,

Nata ex aliorum aliquod leuamen casibus,

Facta & minore cum periculo doctior.

Hoc experiri in Tragicis, si cui libet,

Licet, nec is magnum laborem luserit.

Qui pauper est, dum non minus quam Telephum

Se egere sentit, fert malum quietius.

Insanit aliquis? Alcmaeonem respicit.

Cecutit? Oedipi leuat damno suum.

Orbus quis est? lamenta Niobes cogitat.

Claudus? reminiscitur Philocteta pedum.

Habet Oeneum, quisquis senex est & miser.

Quicumque, alij quid accadat putauerit,

Erit in suis alacrior periculis.

Prodest igitur & viris maximis in quauis fortuna, & alij itidem à cultu non abhorrentibus, scriptorum Tragicorum cognitio, & ad experienciã, & ad leuationem doloris, & ad multa vitæ munera. ideo & in theatris & in bibliothecis meritò locum habent,

eoq; magis afficiunt atque rapiunt, quod
 præter ea quæ diximus, quasi natiuis plena
 sint affectibus, quibus sæpenumero aut
 spectantium oculi, aut animi legentium,
 ita actione quadam speciosa, aut impetu
 acri permouentur, vt & irascantur cum
 Hercule, & cum Hippolyto doleant, & la-
 mententur cum Antigona. quod ijs, qui
 Tragicorum fuerint spectatores, accidisse,
 se recordari ait Protarchus ad Socratem,
ὅτι γὰρ τῆς ποιήσεως δημολεγεσάτων καὶ ψυχαγωγι-
κώτατον, ἢ τραγῳδία, vt in Minoë Plato affir-
 mat. Tam aspectu horrida Thebarum euer-
 sio, aut incendium Troiæ vix fuerunt, vt in
 Tragedia à captiuis mulierculis, & ab ex-
 ulibus afflictis referuntur, certè magis
 grandia miseræue esse non potuerunt. Nec
 tamen in hoc scripti genere omnia de histo-
 rijs desumpta sunt, vt Sphinx Epicharmi,
 & Euripidis Cyclops: sed pleraq; ad veri-
 tatem accedunt, aut commodam ex natura
 interpretationem habent, aut monstris
 quibusdam tyrannos & latrones effera-
 tos depingunt. Excitantur ipsi ab infe-
 ris mortui: excitantur interdum furia:
 vt quod verbis nequit declarari, imagine
 torua aut præter naturam facta, mire re-
 præsentatur: quæ imago stans in orche-
 stra & admirationem & horrorem incutit,
 neque

DEDICATORIA.

neque enim fuit minima delectatio in illa conformatione, quam ^ἡ Græci vocant, neq; non vim nullam ad res ipsas animis infigendas habet, euidens & animosa descriptio. Diligens igitur & assiduus Tragediarum lector, non vt histriones aut actores illi veteres, vtrem musto repletum accipiet: aut (vt poëta canit)

Vilem certabit ob hircum:

Sed præclarum vitæ specimen, insignia sapientiæ præcepta, & varietatis fortunæ exempla comparabit. Relictus ex eorum scriptorum numero apud Latinos solus est, L. Annæus Seneca, qui etiam si Actio aut Pacuio, antiqua illa grauitate, neruisq; ac lacertis, & incorrupta sermonis prisce puritate similis non sit: tamen in sententijs concinnandis, & expoliendis versibus multum elaborauit, captauitq; facilitatē quandam, naturæ non inconuenientem, &, vt mihi videtur, propemodum popularem, ac vt propius dicam, Ouidianæ multis in locis similem. Dicere solitus fuit Philippus Melanthon vir clarissimus, cū de antiquioribus loqueretur, se vina vetustiora tanquam rancidula minus probare: quæ tamen nonnullis videntur optima atque suauissima. Sentit cum eo Lud. Viues, qui ideo Latinorum veterum libros non conserua-

tos scribit, quòd rudes atque impoliti fue-
 rint: neque Fabius negat nitorem & sum-
 mam manum in excolendis operibus, ipsis
 defuisse. Sed vt sensus in diuersis raro est
 idem, sic sententia discrepans plerunque
 animaduertitur. Idem in alijs fit artibus, vt
 in signis Canachi & Myronis: tabulis Po-
 lycleti & Xeuxidis: aliorum forma, pro-
 pter rigiditatem, aliorum propter iucun-
 ditatem fuit comprobata. Inter athletas
 Milonis toros non habuit Entellus, sed non
 minus hic Segestanus illo Crotoniata no-
 minatur. Quocirca nec antiquis horror &
 grauitas, nec recentioribus lenitas obest
 & elegantia, quo minus in precio sint, & ab
 omnibus legantur. Nostrum quidem Tra-
 gicum ita probauit Iohannes Regiomonta-
 nus, Mathematicus excellens, vt sua eum
 manu diligenter & venustè descripserit,
 quem librum apud Georgium Agricolam
 præclarum philosophum à me visum, ado-
 lescens contuli, & ex eodem locos pluri-
 mos deformatos iam in aliquam restitui
 dignitatem. Hic labor meus, vt sit studiosis
 acceptior, ad vos fratres principes, & Do-
 mini illustres, OTHO HENRICE, & FRI-
 DERICE, iam deferatur, honoris & obser-
 uantiæ causa. nam cùm in hac ætate viridi,
 auspicio optimi & sapientissimi Principis
 patris

DEDICATORIA.

patris vestri, ingressi sitis iter virtutis, & maiorum amplissimorum laudibus gloriaeque responsuri videamini: existimaui vos decere post pietatis Christianae praeceptiones, talia scripta euoluere, eruditionis gratia. de quibus cum multa inter familiares vestros viros honestos & peritos, & à Martino Keplero, bono & erudito homine: tum à fratrum vestrorum magistro, viro doctissimo Petro Agricola audiat sapissime, plura ad vos scribere, non conuenit, neque est necesse. Tradit auctor nobilis, & boni Imperatoris doctor Plutarchus, *χαλεπὸν εἶναι, γνώμῳ ἐχούσῃ πῶλει καὶ μοῦσαν, ἀπεχθάνειν*, loquens de Athenis: idem de aula iusti & magnanimi Principis multò rectius dicitur, eius videlicet qui Christi doctrinam nouit, & studia Ecclesiae vtilia euehit: quod de praestantissimo Heroë, patre vestro, clari viri praedicant, & vos insistere vestigijs laudatis affirmant. Ideo principi summo, patri vestro bene precantur verè pij & docti homines, & qui cupidi literarum sunt, vobis literarum & pietatis patronis, optant esse commendati. Valere. E' ludo illustri Miseno, pr.

Cal. Sept. M. D. LXXV.

LVCH

LVCII ANNÆI
SENECÆ VITA.

PETRVS CRINITVS

LIBRO III.

Lucius Annaeus Seneca, natione Hispanus, patria Cordubensis fuit, Inter poëtas refertur, qui Tragœdias scripserunt, ut Pacuvius, Accius, Atilius, & Pomponius Secundus, qui eadem etate claruit, & cum ipso Seneca paribus studiis versatus est in faciendis Tragœdijs, ut Fab. Quintilianus testatur. In magno precio habitus est, & ob elegantiam ingenij plurimum commendatus. Scripsit Tragœdias decem, in quibus propter sublimitatem carminis, gravitatemq; sententiarum, non vulgarem laudem consecutus est: esse tempora illa, in qua incidit, magna ex parte aduersa extiterunt disciplinis melioribus. In suis fabulis Euripidem atq; Aeschylum traditur imitatus: quæ res facile intelligetur ab his, qui paulo diligentius eas observabunt. Qui scribunt Poëtâ hunc filium fuisse Annæi Senecæ, qui in Stoicorû disciplinis magnopere claruit, coniecturis tantum nituntur: neg hanc rem (ut ego existimo) ullis autoribus asserunt. Minimè autem dubium est, duos fuisse Senecas, quorum alter in philosophiæ studiis præclarus atq; excellens habitus est, eumq; diuus Hieronymus, propter egregiam illius probitatem, singularemq; vitæ constantiam (ut puto) inter autores Christianos collocavit: quæ res optimis rationibus,

nibus, & antiquis scriptoribus probatur. Val. Martialis duos celebrat Senecas, & unicum Lucanum, ex eadem Corduba. Sidonius Apollinaris in suis poematis, sic de Annaeo Seneca scribit ad Felicem, eo carmine, in quo de Latinis poetis dis-
serit,

Non quod Corduba prepotens alumnis
Facundum ciet, hic putes legendum.
Quorum vnus colit hispidum Platona,
Incaustumq; suum monet Neronem :
Orchestra quatit alter Euripidis,
Pictum fecibus Aeschylum secutus,
Aut plaustreis solium sonare Theppim :
Qui post pulpita trita sub cothurno
Ducebant olide patrem capella.

Ex his manifestè colligitur, quid existimari de-
beat de utroq; Seneca : precipue hoc quod elici po-
test ex Octauia eiusdem Tragedia, in qua Ne-
ronis scelera, & crudelissima flagitia copiose enu-
merantur. Grammatici veteres videntur maximi
fecisse, præter ceteros omnes, Pacunium & Ac-
cium in scribendis Tragedijs, ut alibi diximus.
Non me præterit, quam multa scripta sint de hoc
Seneca à Xichone Poletano : sed is mihi videtur
abuti sua diligentia, & aliorum iudicium contem-
nere, qui tam anxie defatigatur in re minimè du-
bia explicanda.

LILIVS GREG. GT-
RALDV.S. DIALO.

GO VIII.

Lvcius Anneus Seneca Tragicus, prioris Seneca, qui vulgò cognominatus est *Moralis*, frater, vel (vt alij malunt) filius. Duos enim eadem atate Senecas fuisse ex Valerio Martiale, & Sidonio Apollinari manifestum est. Vterq; patriam habuit Cordubam Hispanie, hodie quoq; nobilem, ex Annea insigni familia, ex qua aliquot eadem ferme etate viri & doctrina & moribus clari prodierunt, tres scilicet inprimis fratres, Anneus Seneca, Anneus Gallio, Anneus Mela. hunc versus ille Martialis:

Et docti Seneca ter numeranda domus. & ex his Seneca hic Tragicus, Mela Pomponius, Lucanus, & alij. Quo mortis genere Tragicus hic poëta interierit, parum compertum: quot etiam Tragedias docuerit, haud quaquam proditum: quidam enim has tantum, quae in manibus habentur existimant, alij plures: nonnulli nec has quae leguntur, vnius esse hominis arbitrantur, sed diuersorum, ob quandam, quam ipsi sentiunt, styli differentiam. Sunt verò haec decem, quae in manibus à plerisque nunc habentur, mira sententiarum & rerum vbertate refertae. Fabius nec illas sua censura dignas putasse visus est, tametsi alicubi tantum Medeam nominat. quidam ea causa id factum rentur, quòd hic Seneca viueret adhuc: alij, quod
nec

prioris Se-
Moralis,
Duos enim
io Martia-
m est. Vterq;
, hodie quog;
, ex qua ali-
ina & mori-
rimis fratres,
Annaeus Me-

mus. & ex his
onius, Luca-
icus hic poeta
et etiam Tra-
ditum: qui-
bus habentur
ec has qua le-
ur, sed diuer-
nt, styli diffe-
in manibus à
iarum & re-
sua censura
ubi tantum
ta id factum
: alij, quod
nec

nec dum eius in Senecas odium resederat. Me-
puero multo in precio habebantur, & quo quis plu-
res ex ijs versus memorie mandasset, eo ma-
gis à doctioribus commen-
dabatur.

ACCES-

A C C E S S E R V N T
T R A G O E D I I S

Senecæ vita è Crinito & Giraldo.

Luçtatij Grammatici Periochæ.

Hieronymi Auantiij de iambico trimetro.

Georgij Fabricij de reliquis carminum
generibus, & lectionis diuerſitate.

LVCTATII GRAM-
MATICI ANTIQVI, IN
SENECÆ TRAGOEDIAS
Periochæ.

HERCVLES FVRENS.

Hercules rex Thebarum, vir iustus apud
priscos habitus est, qui derelicto Cre-
onte socero suo, qui fuit pater Megaræ, &
duobus filiis infantibus, & Amphitryone
patre & Alcmena matre, ad regni guberna-
culum, assumptisq; secum Theseo alijsq;
proceribus, ad externas nationes profe-
ctus est, vt quos ibi sæuos tyrannos, & quæ
monstra inuenisset, interficeret, & pestes à
populis remoueret. In quâ quidem profe-
ctione quondam ad inferos fabulosè de-
scendisse fingitur, & inde deduxisse Cerbe-
rum legitur. Cùm per longi æui spacia,
mundum pœnè totum perambulans, moras
traxisset, & iam mortuus putaretur, Lycus
Thebanus è vili genere ortus, cum plarisq;
habita conspiratione, seditiosè cæso Cre-
onte & duobus eius filiis, cum multa cæde
regnum occupauit, & diadema suo capiti
imposuit, Megaram vxorem Herculis ad
tædas iugales sollicitat, cui vim parabat
colluctanti & constanter recusanti. Re-

B

pente

pente rumor de reuerfione Herculis cum
 Thefeo auditus eft , & magno triumpho
 ab effufo vndique populo fufceptus , cum-
 que Megaram & Amphitryonem luctuo-
 fos infpiceret , caufam edoctus , Lycum
 cum prole fua & fautoribus interficit .
 Iuno fummo dolore affecta , quod Her-
 cules illæfus ab inferis redierat , & inde
 eduxerat Cerberum , timens ne maiora ag-
 grederetur fcilicet cœlum , primùm fibi
 dolores immittit , deinde in furorem ver-
 fa , eam ingreditur viam , qua ipfum Her-
 culem in furorem ducat , vt furore captus
 moriatur . Excitat infernalem Furiam ,
 vt faces accendat , quibus ipfum in furo-
 rem vertit , vt tela in filios & vxores ia-
 ciat .

T H Y E S T E S .

A T R E V S & Thyeftes , è Pelope & Hip-
 podamia , fratres fuerunt . Thyeftes autem
 adulterium commifit cum vxore Atrei ,
 propter quod Atreus in odium Thyeftris
 vehementer exarfit , nec contentus quod
 occupato regno fratrem egiffet in exilium ,
 fed volens in eum crudelius defœuire , fin-
 xit fe velle ei reconciliari , & ab eo filijs in
 obfides acceptis , partitus cum eo regnum
 eft , quem poftea vocauit ad conuiuium , &
 inter-

P E R I O C H A E.

interfectis filijs obsidibus, dedit eos patri
vſcendos, & eorum cruorem vino com-
miscuit, quod dedit ei bibere. Super quo
ſcelere ſol indignatus à Mycenis fugit.
Conuiuio finito, apportauit patri capita
filiorum, nuncians ei quòd reſiduam par-
tem comederit.

T H E B A I S.

O E D I P V S qui patrem occiderat, & ma-
trem duxerat in vxorem, & ob ſcelera ſe-
ipſum excœcauerat (vt in alia habetur tra-
gœdia) duos filios genuit ex matre, vxore
ſua, Eteoclen & Polynicen, & filiam An-
tigonem. Filij adulti patrem expulerunt,
& inter ſe ſic regnum diuiſerunt, vt vnus
vno, alius alio anno regnaret, illo exulante
qui non regnaret. Initio regnauit Eteo-
cles, & vltra tempus pactum tenuit re-
gnum, frater exul vxorem duxit, filiam regis
Adrasti, à quo accepto auxilio fratrem
expugnare voluit. Ceciderunt ambo in bel-
lo mutuis vulneribus, vt in Statio habetur.
Seneca autem non deſcribit finem belli, ſed
ſolùm procœmia.

H I P P O L Y T V S.

H I P P O L Y T V S filius Theſei, ex regina

B 2

Ama-

P E R I O C H A E.

Amazonum Antiope, quem Phædra nouerca, vxor Thesei adamauit, qui dum recusaret eam cognoscere, ab ea falsi criminis delatus, in exilium mittitur. In fuga territus à marino monstro, præcipitatus inter saxa, expirauit. Phædra seipsam dolore interfecit.

O E D I P V S.

CVM Læus rex Thebarum haberet filium ex vxore Iocasta, à quo, ex oraculo Phœbi, deberet interfici, & matri propriæ subiacerè, eum in monte Cytherone exposuit, plantis ignito ferro perforatis. Quem quidam pastor inueniens, seni alendum dedit Corinthio, qui puerum detulit ad reginam, quæ eum adoptauit. Sic educatus in domo regis Polybi, putauit se filium eius & reginæ Meropis. Adultus autem audito quòd occisurus patrem esset, & ducturus matrem in vxorem, sponte iuit in exilium, in quo verum patrem casu quodam occidit, postea temporis progressu reginam Thebarum viduam, duxit vxorem, nesciens quòd mater eius esset. Cùm autem pestis tam bestias quàm homines regni sui vastaret, consulit Creontem fratrem Iocastæ coniugis suæ, qui dixit ex oraculo Phœbi, esse regnum purgandum illius exilio, qui regem

P E R I O C H A E.

regem Laium interfecisset. Cùm autem nesciret se illum esse, adiit vatem Tiresiam, qui ex reuelatione deorum infernalium, pandit Oedipum esse, qui regem interfecerit Laium, & matrem duxerit in vxorem.

T R O A D E S.

T R O I A bello decennali euerfa, inde cùm Græci vellent ad sua remeare, vento contrario classis eorum detinetur. Noctu apparet Achilles Talthybio, arguens Græcos, quòd redire vellent, inferijs sibi debitis nondum celebratis, præcepitq; vt Polyxena Priami & Hecubæ filia occideretur ad suum tumulum. Quam cùm Pyrrhus Achillis filius ab Agamemnone peteret, rex se difficilem exhibuit, eo quòd optauerat eam sibi concubinam. Tandem vates Calchas super detentione Graiæ classis consultus, dixit Polyxenam Achilli immolandam, & Aftyanaeten paruum Hectoris & Andromachæ filium occidendum, quem à matre absconditum reddi compulit Vlysses, & eum de altissima turri præcipitauit. Pyrrhus verò Polyxenâ de gremio matris ereptam ad patris tumulum occidit.

M E D E A.

I A S O N suadente patruo suo Pelia, naui

B 3

parata

parata & collecta nobili societate adiit Colchos, pro aureo vellere acquirendo, quem Medea filia regis Colchorum adamavit: cuius auxilio consilioque, defunctis multis periculis, vellus obtinuit. Iasonem ergo Medea, patria & parentibus relictis, secuta est, & eidem nupta fuit. Creon rex Corinthiorum filiam suam traditurus Iasoni, Medeam ob maleficia iussit occidi, sed interueniente Iasone mortis supplicium est commutatum in exilium. Medea obtentis exilij inducijs, ad spacium vnus diei, Creusæ filiae Creontis iam Iasoni desponsatæ, palam quandam veneno tinctam, carminibusque consecratam dedit, quam dum tractaret Creusa, accensus de ea ignis filiam cum patre & palla consumpsit, nec Medea hoc contenta, proprios filios, quos genuerat Iasoni, in eius conspectu interfecit, & deinde aufugit per aërem.

A G A M E M N O N.

ATREVS Thyestis frater, genuit Agamemnonem & Menelaum, qui vxores duxerunt duas sorores filias Tyndarei & Lædæ, Clytemnæstram & Helenam. E' Clytemnæstra Agamemnon genuit Orestem & Electram, sed cum Agamemnon profectus esset dux Græcorum ad bellum Troianum,
Clytem-

P E R I O C H A E.

Clytemnæstra adamavit Aegysſthum, quem Thyestes ex Pelopeia filia sua genuit, Agamemnon etiam alias mulieres adamavit, & bello finito Cassandram filiam regis Priami coniugem accepit. Vndè Clytemnæstra indignata cum Aegysſtho mortem Agamemnoni machinata est: quem, dum vestes exueret, Aegysſthus vocatus in societatem cædis, gladio perfodit, cumq; nondum mortuus, vindictam anhelaret, Clytemnæstra securi arrepta, caput eius diuidit, volebat etiam filium Orestem occidere, sed Electra ipsum subtraxit, & cuidam Strophio custodiendum tradidit. Clytemnæstra Electram carcere mancipavit, & Cassandram iussit interfici.

O C T A V I A.

CLAVDIVS imperator ex vxore Messalina, quam postea occidit, filium habuit, Britannicum dictum, & filiam nomine Octauiam. Postea cum Agrippinam fratris sui vxorem sibi nuptijs copulasset, Octauiam Neroni priuigno suo dedit vxorem, quem post se suggerente Agrippina, regnare voluit. Britannicum filium imperij faciens exortem. Nero post Claudium imperans, Octauiam repudiavit, & vxorem aliam duxit Poppæam. Suscitato populi tumultu,

P E R I O C H A E.

propter repudium Octauia, Nero in populum defauit, Octauiam relegauit, & in exilio tandem præcepit interfici.

H E R C V L E S O E T E V S.

EVRYTVS rex Oechaliae filiam habuit Iolen, quam Hercules adamauit, eamq; à patre petijt, quo denegante terras eius inuasit, patrem occidit, Iolen abduxit, & ardentius quam vxorem Deianeiram dilexit: quod cum audisset Deianeira Herculi pallam quandam misit, tinctam sanguine Centauri Nessi, quem Hercules vulnerauerat sagittis toxicatis. Nessus autem cum pallam sanguine imbuisset, Deianeiræ dixit, si vnquam ab ea amor Herculis auerteretur, vt ei pallam mitteret, & indutus eam ad eius amorem reuerteretur. Hercules ab vxore missam indutus, statim peste veneni corripitur, ita vt caro eius ab ossibus euellere-
 tur, palla cuti & ossibus adhærente: vnde dolore nimio agitatus, Lycam, qui pallam apportauerat, interemit. Hercules Philoctetæ armigero suo arcum & sagittas tradens, sibi ipse in Oeta silua pyram parauit, in quam assumpta pelle leonis & claua, morte implorata, seipsum imposuit: vbi consumpto, quod in eo mortale fuerat, in cœlum translatus est.

L. ANN.

*Des ses Trajectus, per Medeam, Thesbiam & Oenone, an. 1000. hinc
enim insubstantia, tribuit Lipp. Filium v. hunc istis Philo. vbi. & arbitratu
tunc quoniam patet. & Thesbiam impio aut infra. hinc, illa. Philo. vbi. hinc*

L. ANN. SENECAE

Hercules furens.

TRAGOEDIA I.

PERSONAE

Iuno Megara
Amphitryon Lycus
Hercules Theseus.

ACTVS PRIMVS.

I V N O.

Trimetri Iambici.

- 1 **S** Oror Tonantis (hoc enim solum mihi
Nomen relictum est) semper alienum Iouem,
Ac templa summi vidua deserui aetheris,
Locumq; cælo pulsa, pellicibus dedi.
5 Tellus colenda est, pellices cælum tenent.
Hinc Arctos alta parte glacialis poli
Sublime classes sidus Argolicas agit :
Hinc, qua tepente vere laxatur dies,
Tyriae per vndas vector Europa nitet :
10 Illinc timendum ratibus ac ponto gregem
Passim vagantes exerunt Atlantides.
Era coma hinc exterret Orion deos, v. c. Flammae minax : i.
Suasq; Perseus aureus stellas habet. cane venatoris. Lipp.
Hinc clara gemini signa Tyndaride micant,
15 Quibusq; natis mobilis tellus stetit.

B 5

Nec

ANN.

Nec ipse tantum Bacchus, aut Bacchi parens,
Adiere superos, nèqua pars probro vacet,
Mundus puella sarta Cnossiaæ gerit.

Sed vetera serò querimur, vna me fra
Thebana, nuribus sparsa tellus impijs

20

Quoties nouercam fecit? ascendat licet,
Meumq; victrix teneat Alcmena locum,
Pariterq; natus astra promissa occupet,

In cuius ortu mundus impendit diem,

Tardusq; Eoo Phœbus effulsit mari,

25

Retineremersum iussus Oceano iubar.

Non sic abibunt odia, vinaces aget

Violentus iras animus, & seuus dolor

Aeterna bella pace sub iata geret.

Quæ bella? quicquid horridum tellus creat

30

Inimica, quicquid pontus, aut aër tulit

Accumuli leti

Terribile, dirum, pestilens, atrox, ferum,

Fractum atq; domitum est, superat & crescit ma-

Iraq; nostra fruitur, in laudes suas

(lis,

Mea vertit odia, dura nimis seuu impero.

35

Patrem probauit inde, quâ lucem premit

Aperitq; Tethys, quâ ferens Titan diem

Binos propinqua tingit Aethiopas face.

Indomita virtus colitur, & toto Deus

Narratur orbe: monstra iam desunt mihi,

40

Minorq; labor est Herculi iussa exequi.

Quàm mihi, iubere: letus imperia excipit.

Quæ fera tyranni iussa violento queant

Nocere iuueni? nempe pro telis gerit,

Quæ

Quæ timuit, & quæ fudit : armatus venit

Lips. dormit

15 Leone & hydra : nec satis terra patent,

Effregit ecce limen inferni Iouis,

Et opima victi regis ad superos refert.

20 Parum est reuerti, sædus umbrarum perit.

50 Vidi ipsa, vidi nocte discussa inferum,

Et Dite domiro, spolia iactantem patri

Fraterna, cur non vinctum & oppressum trahit

Ipsam catenis, paria sortitum Ioui ?

25 Ereboq; capto potitur, & reteggit Styga ?

55 Patefacta ab imis manibus retrò via est,

Et sacra diræ mortis in aperto iacent.

At ille, rupto carcere umbrarum, ferox

De me triumphat, & superbifica manu

Atrum per vrbes ducit Argolicas canem.

60 Viso labantem Cerbero vidi diem,

Pavidumq; solem : me quoq; inuasit tremor,

Et terna monstri colla deuisti intuens,

Timui imperasse : lenia sed nimium queror.

Cælo timendum est, regna ne summa occupet,

5 Qui vicit ima, sceptrâ præripit patri,

Nec in astra lenta veniet, vt Bacchus, via :

Iter ruina quæret, & vacuo volet

Regnare mundo : robore expenso tumet, *al. expto.*

Et posse cælum viribus vinci suis,

70 Didicit ferendo : subdidit mundo caput,

Nec flexit humeros molis immensa labor, *al. ini/se, Lips.*

Mediusq; collo sedit Herculeo polus,

Immota ceruix sidera & cælum tulit,

Et me

Et me prementem quærit ad superos viam.

Perge ira, perge, & magna meditantem opprime, — 75

Congredere, manibus ipsa iam lacera tuis.

ipf. tacita Quid tanta mandas odia? discedant ferae,

id. claud. v Ipse imperando fessus Eurystheus vacet.

ipf. hinc noxæ Titanas ausos rumpere imperium Iouis

ipf. ipf. Emitte, Siculi verticis laxa specum.

Tellus gigante Doris excusso tremens

Supposita monstri colla terrifici leuet,

Sublimis alias luna concipiat feras.

Sed vicit ista, queris Alcideæ parem?

Nemo est, nisi ipse bella iam secum gerat. 85

Ad sint ab imo Tartari fundo excite

Eumenides, ignem flammæ spargant comæ,

Viperea seuæ verbera incutiant manus.

I nunc superbe, cœlitum sedes pete.

Mouenda iam sunt bella, clarescit dies.

Humana temne: iam Styga & manes feror 90

Fugisse credis? hic tibi ostendam inferos.

Reuocabo in alta, conditam caligine

Ultra nocentum exilia, discordem deam,

al. Ex am me Quæ mugit ingens montis oppositi specus,

nit. C. p.

Educam, & imo Ditis è regno extraham. 95

Quicquid relictum est, veniat inuisum scelus,

Suumq; lambens sanguinem impietas feror,

Errorq; & in se semper armatus furor.

Hoc hoc ministro noster vtatur dolor.

Incipite famulæ Ditis, ardentem incite 100

Concutite pinum, & agmen horrendum anguibus

Mega-

- Megera ducat, atque luctifica manu
 Vastam rogo flagrante corripit ^{in facie ipsa} ^{in gremium} ^{Sic Maro trabale te} ^{lum. Herat. claustrabales} ^{trabem.} ^{trabem.}
 Hoc agite, pœnas petite violatæ Stygis.
 05 Concutite pectus, acrior mentem excoquat,
 Quàm qui caminis ignis Aetneis furit:
 Ut possit animo captus Alcides agi,
 Magno furore percitus, nobis prius
 Insaniendum est, Iuno cur nondum furit?
 110 Me me sorores mente deiectam mea
 Versate primam: facere si quicquam apparo
 Dignum nouerca, iam odia mutantur mea.
 81 Natos reuersus videat incolumes, precor,
 Manuq; fortis redeat: inueni diem,
 115 Inuisa quo nos Hercules virtus inuet.
 Me pariter & se vincat, & cupiat mori
 Ah inferis reuersus: hoc profit mihi,
 Ioue esse genitum: stabo, & vt certo exeant
 90 Emissa neruo tela, librabo manum,
 20 Regam furentis arma, pugnanti Herculi
 Tandem fauebo, scelere perfecto, licet
 Admittat illas genitor in cœlum manus. ^{al. manu .i. mea manu} ^{hinc. 611.}

C H O R V S.

Anapæstici.

- 95 Iam rara micant sidera prono
 Languida mundo, nox victa vagos
 25 Contrahit ignes, luce renata
 Cogit nitidum Phosphoros agmen.
 100 Signum celsi glaciale poli,
 anguibus
 Mega-

Septem

Septem stellis Arcades versa
 Lucem verso temone vocant.
 Iam cœruleis euectus equis
 Titan, summum prospicit Oetam,
 Iam Cadmæis inclita baccis
 Aspersa die dumeta rubent,
 Phœbiq; fugit reditura soror.
 Labor exoritur durus, & omnes
 Agitat curas, aperitq; domos
 Pastor, gelida cana pruina
 Grege dimisso pabula carpit.
 Ludit prato liber aperto
 Nondum rupta fronte iuencus,
 Vacuæ reparant vbera matres,
 Errat cursu levis incerto
 Molli petulans hœdus in herba.
 Pendet summo stridula ramo,
 Pennasq; nouo tradere soli
 Gestit querulos inter nidos
 Thracia pellex, turbaq; circum
 Confusa sonat, murmure misto
 Testata diem, carbasa ventis
 Credit, dubius nauita vitæ,
 Laxos aura complente sinus.
 Hic exesis pendens scopulis,
 Aut deceptos instruit hamos :
 Aut suspensus spectat pressa
 Præmia dextra, sentit tremulum
 Linea piscem : hæc innocuæ

130

135

Quibus

Quibus est vita tranquilla quies,
 Et leta suo paruoq; domus,
 Spes ~~et~~ in agris. *al. magnis Vrb. c. t. m. T. m. f. f. f. f.*
 Turbine magno spes sollicita
 Urbibus errant, trepidiq; metus.
 Ille superbos aditus regum,
 Durasq; fores, expers somni
 Colit: hic nullo fine beatus
 Componit opes, gazis inhians,
 Et congesto pauper in auro est.
 Illum populi fauor attonitum,
 Fluctuq; magis mobile vulgus,
 Aura tumidum voluit inani. *al. tollit. L.*
 Hic clamosi rabiosa fori *Causidig*
 Iurgia vendens improbus, iras
 Et verba locat: nouit paucos
 Secura quies, qui velocis
 Memores æui, tempora nunquam
 Reditura tenent. dum fata sinunt,
 Vnite Leti: properat cursu
 Vita citato, volucrig; die
 Rota præcipitis vertitur anni.
 Dura peragunt pensa Sorores,
 Nec sua retrò fila reuoluunt.
 At gens hominum fertur rapidis
 Obuia fati, incerta sui.
 Strygias vltro quærimus vndas.
 Nimum Alcide pectore forti
 Properas mæstos visere manes:
 Certo ~~tecum otale~~ Darga:

Quibus

Nulli

et tempore

Certo veniunt ordine Parcae.

Nulli iussu cessare licet,

Nulli scriptum proferre diem.

Recipit populos vrna citatos.

Alium multis gloria terris

Tradat, & omnes fama per vrbes

Garrula laudet, cæloq; parem

Tollat, & astris, alius curru

Sublimis eat: me mea tellus

Lare secreto, tutoq; tegat.

Venit ad pigros cana senectus,

Humiliq; loco, sed certa, sedet

Sordida parue fortuna domus.

Altè virtus animosa cadit.

Sed mæsta venit crine soluto

Megara, paruum comitata gregem,

Tardusq; senio graditur Alcide parens.

ACTVS SECVNDVS.

M E G A R A.

O' magne Olympi rector, & mundi arbiter

Iam statue tandem grauib; ærumnis modum,

Finemq; cladi: nulla lux vquam mihi

Secura fulsit, finis alterius mali

Gradus est futuri: protinus reduci nouus

Paratur hostis, antequam letam domum

Contingat, aliud iussus ad bellum meat,

Nec vlla requies, tempus aut vllum datur,

Nisi dum iubetur: sequitur apprimè statim

Infesta Iuno, nunquid immunis fuit

*et primo:
se. vtra.*

Infan-

Infantis ætas ? monstra superavit prius,
 Quàm nosse posset. gemina cristati caput
 Angues ferebant ora, quos contra obuius
 Reptavit infans, igneos serpentium
 Oculos, remisso pectore ac placido intuens,
 Arctos serenis vultibus nodos tulit;
 Et tumida tenera guttura elidens manu,
 Prælusit Hydræ : Mænali pernix fera,
 Multo decòrum præferens auro caput
 Deprænsa cursu est. maximus Nemeæ timor
 Gemuit lacertis pressus Herculeis leo.
 Quid stabula memorem dira Bistonij gregis,
 Suisq; regem pabulum armentis datum ?
 Solitumq; densis hispidum Erymanthi iugis
 Arcadia quater nemora Mænalium suem ?
 Taurumq; centum non leuem populis metum ?
 Inter remotos gentis Hesperia greges
 Pastor triformis littoris Tartessy
 Peremptus, acta est præda ab occasu ultimo.
 Notum Cithæron pavit Oceano pecus.
 Penetrare iussus solis æstivi plagas,
 Et adusta medius regna quæ torret dies,
 Utrinq; montes soluit abrupto obice,
 Etiam ruenti fecit Oceano viam. *al. Latom L. de Hercule*
 Posthæc adortus nemoris opulenti domos, *max ad Gades apia*
 Aurifera vigilis spolia serpentis tulit.
 Quid sæva Lerne monstra, numerosum malum,
 Non igne demum vicit, & docuit mori ?
 Solitasq; pinnis condere obductis diem,

C

Petijt

Infan-

Petijt ab ipsis nubibus Stymphalidas.
 Non vicit illum cœlibis semper tori
 Regina gentis vidua Thermodontie.
 Nec ad omne clarum facinus audaces manus
 Stabili fugauit turpis Augiæ labor.
 Quid ista prosunt? orbe defenso caret.
 Sensere terræ pacis auctorem suæ
 Abesse terris: prosperum ac felix scelus,
 Virtus vocatur, fontibus parent boni.
 Ius est in armis, opprimit leges timor.
 Ante ora vidi nostra truculenta manu
 Gnatos paterni cadere regni vindices,
 Ipsamq; Cadmi nobilis stirpem vltimam
 Occidere. vidi regium capitis decus
 Cum capite raptum: quis satis Thebas fleat?
 Ferax deorum terra, quem dominum tremuit?
 E' cuius aruis, eq; sæcundo sinu
 Stricto inuentus orta cum ferro stetit,
 Cuiusq; muros, natus Amphion Ioue,
 Struxit canoro saxa modulatu trabens.
 In cuius urbem non semel diuûm parens
 Cœlo relicto venit: hæc quæ cœlites
 Recepit, & quæ fecit, & (fas sit loqui)
 Fortasse faciet, sordido premitur iugo
 Cadmea proles, atq; Ophionius cinis.
 Quò recidistis? tremitis ignauum exulem,
 Suis carentem finibus, nostris grauem?
 Qui scelera terra, quiq; persequitur mari,
 Ac sæua iusta sceptrâ confregit manu?

Nunc

Nunc seruit absens, fertq; quæ fieri vetat,
 Teneatq; Thebas exul Herculeas Lycus?
 Sed non tenebit: aderit, & pœnas petet,
 Subitusq; ad astra emerget: inueniet viam,
 Aut faciet: adsis sospes, & remees tuus, *al. pœcor*
 Tandemq; venias victor ad victam domum.
 Emerge coniux, atque depulsas manu *al. dissipa manu*
 Abrumpe tenebras: nulla si vetito via,
 Iterq; clausum est, orbe diducto redi.
 Et quicquid atra nocte possessum latet,
 Emitte tecum: dirutis qualis ingis,
 Præceps citato flumini quarens iter,
 Quondam dedisti, scissa cum vasto impetu
 Patuere Tempe, pectore impulsus tuo
 Huc mons, & illuc cecidit, & rupto aggere
 Nona cucurrit Thessalus torrens via.
 Talis parentes, liberos, patriam petens
 Erumpe, rerum terminos tecum afferens,
 Et quicquid anida tot per annorum gradus
 Abscondit ætas, redde, & oblitos sui
 Lucisq; pauidos ante te populos age.
 Indigna te sunt spolia, si tantum refers,
 Quantum imperatum est, magna, sed nimium loquor,
 Ignara nostræ sortis: vnde illum mihi,
 Quote, tuamq; dexteram amplector, diem,
 Reditusq; lentos, nec mei memores querar?
 Tibi deorum ductor, indomiti ferent
 Centena tauri colla: tibi frugum parens *al. potens*
 Secreta reddam sacra: tibi multa fide

Longas Eleusi tacita iactabo faces :
 Tum restitutas fratribus rebor meis
 Animas, & ipsum, regna moderantem sua,
 Florere patrem. siqua te maior tenet
 Clausum potestas, sequimur : aut omnes tuo
 Defende reditu sospes, aut omnes trabe:
 Trabes, nec ullus eriget fractos Deus.

inueni ex li.
 inf. & rōe, &
 habes in fine
 chori.

AMPHITRYO, MEGARA.

AM. O socia nostri sanguinis, casta fide
 Seruans torum, natosq; magnanimi Herculis,
 Meliora mente concipe, atq; animum excita.
 Aderit profectō, qualis ex omni solet
 Labore, maior. ME. quod nimis miseri volunt, „
 Hoc facile credit. AM. imō quod metuunt nimis, „
 Nunquam amoueri posse, nec tolli putant.
 ME. Prona est timori semper in peias fides. „

in 4to.

ME. Demersus ac defossus, & toto insuper
 Oppressus orbe, quam viam ad superos habet?
 AM. Quam tunc habebat, cum per arentem plagam,
 Et fluctuantes, more turbati maris,
 Abijt arenas, bisq; discedens fretum,
 Et bis recurrens, cumq; deserta rate
 Deprensus hæsit Syrtium breuib; vadis,
 Et puppe fixa maria superauit pedes.
 ME. Iniqua rarō maximis virtutibus „
 Fortuna parcit : nemo se tutō diu „
 Periculis offerre tam crebris potest. „
 Quem sæpe transit casus, aliquando inuenit. „

Sed

Sed ecce seuus, ac minas vultu gerens,
 Et qualis animo est, talis incessu venit,
 Aliena dextra sceptrum concutiens Lycus,
 Urbis regens opulenta Thebanæ loca,
 Et omne quicquid vberi cingit solo
 Obliqua Phocis, quicquid Ismenus rigat,
 Quicquid Citharon vertice excelsus videt,
 Et bina findens Isthmos exilis freta.

LYCVS, MEGARA, AMPHITRYO.

Non vetera patriæ iura possideo domus,
 Ignauus hæres : nobiles non sunt mihi
 Aui, nec altis inclitum titulis genus,
 Sed clara virtus : qui genus iactat suum,
 Aliena laudat. raptâ sed trepida manu
 Sceptrum obtinentur : omnis in ferro est salus.
 Quod ciuibus tenere te inuitis scias,
 Strictus tuetur ensis : alieno in loco
 Haud stabile regnum est, vna sed nostras potest
 Fundare vires, iuncta regali face,
 Thalamisq; Megara : ducet è genere inclito
 Nouitas colorem nostra : non equidem reor
 Fore vt recuset, ac meos spernat toros.
 Quod si impotenti pertinax animo abnuet,
 Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
 Inuidia fastum ac sermo popularis premet :
 Ars prima regni est, posse te inuideam pati.
 Tentemus igitur : fors dedit nobis locum,
 Namq; ipsa, tristi vestis obtectu caput

Velata,

Velata, iuxta præsides astat deos,

Lateriq; adhæret verus Alcida sator.

M E. Quidnam iste nostri generis exitium ac lues,

Novi parat? quid tentat? L Y. O' clarum trabens

A' stirpe nomen regia, facilis mea

Parumper aure verba patienti excipe.

al. plerumq; magis latine: Si eterna semper odia mortales agant,

Nec ceptus vnquam cedat ex animis furor,

(Sed arma felix teneat, infelix paret)

Nibil relinquent bella: tum vastis ager

Squallebit aruis, subdita tectis face

Altus sepultas obruet gentes cinis.

Pacem reduci velle, victori expedit,

Victo necesse est. particeps regno veni,

Sociemus animos, pignus hoc fidei cape,

Continge dextram: quid truci vultu files?

M E. Egon' vt parentis sanguine aspersam manum,

Fratrumq; gemina cade contingam? prius

Extinguet ortus, referet occasus, diem.

Pax antè fida niuibus & flammis erit,

Et Scylla Siculum iunget Ausonio latus:

Priusq; multò vicibus alternis fugax

Euripus, vnda stabit Euboica piger.

Patrem abstulisti, regna, germanos, larem,

Patriam, quid vltra est? vna res superest mihi,

Fratre ac parente charior, regno ac lare,

Odium tui. quod esse cum populo mihi

Commune doleo, pars quota ex isto mea est?

Dominare tumidus, spiritus altos gere:

Sequi-

Sequitur superbos ultor à tergo deus.
 Thebana novi regna. quid matres loquar
 Passas & ausas scelera? quid geminum nefas,
 Mistumq; nomen coniugis, nati, patris?
 Quid bina fratrum castra, quid toridem rogos?
 Riget superba Tantalus luctu parens,
 Mæstusq; Phrygio manat in Siplylo lapis.
 Quin ipse toruum subrigens crista caput
 Illyrica Cadmus regna permensus fuga,
 Longas reliquit corporis tracti notas.
 Hæc te manent exempla, dominare ut lubet,
 Dum solita regni fata te nostri vocent.
 LY. Agedum efferatas rabida voces amoue,
 Et discite regum imperia ab Alcide pati.
 Ego rapta quamvis sceptrâ victrici geram
 Dextra, regamq; cuncta sine legum metu,
 Quas arma vincunt, pauca pro causa loquar
 Nostra: cruento cecidit in bello pater,
 Cecidere fratres: arma non servant modum:
 Nec temperari facile, nec reprimi potest
 Stricti ensis ira: bella delectat cruor.
 Sed ille regno pro suo: vos improba
 Cupidine acti, queritur belli exitus,
 Non causa: sed nunc pereat omnis memoria,
 Cum victor arma posuit, & victum decet
 Deponere odia: non, ut inflexo genu
 Regnantem adores, petimus: hoc ipsum placet,
 Animo ruinas quod capis magno tuas.
 Es rege coniunx digna, sociemus toros.

L. nos. facty. n. Sey ut
 Tyrannum hoc decuit.

M E. Gelidus per artus vadit exangues tremor :
 Quod facinus aures pepulit, haud equidem horruī,
 Cū pace rupta bellicus muros fragor
 Circūsonaret, pertuli intrepidē omnia :
 Thalamos tremisco, capta nunc videor mihi.
 Grauent catenæ corpus, & longa fame
 Mors protrahatur lenta, non vincet fidem
 Vis ulla nostra, moriæ Alcide tua.

L Y. Animōsne mersus inferis coniunx facit ?

M E. Inferna tetigit, posset vt supera assequi.

L Y. Telluris illum pondus immensæ premit.

M E. Nullo premetur onere, qui cælum tulit.

L Y. Cogere. M E. cogi qui potest, nescit mori. ”

L Y. Effare, thalamis quod nouis potius parem
 Regale munus. M E. aut tuam mortem aut meam.

L Y. Moriere demens. M E. coniugi occurram meo.

L Y. Sceptroq; nostro potior est famulus tibi ?

M E. Quot iste famulus tradidit reges neci ?

L Y. Cur ergo regi seruit, & patitur iugum ?

M E. Imperia dura tolle, quid virtus erit ? ”

L Y. Obijci feris monstrisq; virtutem putas ?

M E. Virtutis est domare, quæ cuncti paudent. ”

L Y. Tenebræ loquentem magna tartaræ premunt.

M E. Non est ad astra mollis ē terris via. ”

m. / . *perat, L.* L Y. Quo patre genitus, cælitum penetrat domos ?

A M. Miseranda coniunx Herculis magni sile,

Partes meæ hæ sunt, reddere Alcida patrem,

Genusq; verum : post tot ingentis viri

Memoranda facta, postq; pacatum manu

Quodcunq;

Quodcunq; Titan ortus & labens videt,
 Post monstra tot perdomita, post Phlegram impio
 Sparsam cruore, postq; defensos deos,
 Nondum liquet de patre? mentimur Iouem?
 Iunonis odio crede. LI. quid violas Iouem?
 Mortale cælo non potest iungi genus.

A M. Communis ista pluribus causa est deis.

LY. Famuli ne fuerant antè, quàm fierent dei?

A M. Pastor Pheræos Delius paut greges.

LY. Sed non per omnes exul errant plagas.

A M. Quem profuga terra mater erranti edidit.

LY. Nū monstra, seuas Phæbus aut timuit feras?

A M. Primus sagittas imbuit Phæbi Draco.

Quàm graua paruus tulerit, ignoras mala?

E' matris vtero fulmine eiectus puer,

Mox fulminanti proximus patri stetit.

Quid? qui gubernat astra, qui nubes quatit,

Num latuit infans rupis exese specu?

Sollicita tanti precia natales habent,

Semperq; magno constitit, nasci Deum.

LY. Quencunq; miserum videris, hominem scias. "

A M. Quencunq; fortem videris, miserum neges. "

LY. Fortem vocemus, cuius ex humeris, leo

Donum puellæ factus, & claua excidit,

Fulsiq; pictum veste Sidonia latus?

Fortem vocemus, cuius horrentes comæ

Maduere nardo? laude qui notas manus

Ad non virilem tympani mouit sonum,

M. Mitra ferocem barbarâ frontem premens,

*Ita in m. f. Bæli. n. f.
 mitra vnde mitra
 A. M. in cast. f. p.
 f. ita Heracles d.
 p. la. feruens
 id est f. p. la.
 f. adu. d. r.*

A. M. Non erubescit Bacchus effusos tener
 Sparsisse crines, nec manu molli leuem
 Viorasse thyrsus, cum parum forti gradu
 Auro decorum, syrma barbaricum trahit.
 Post multa virtus opera laxari solet.

L. Y. Hoc Euryti fatetur euersi domus,
 Pecorumq; ritu virginum oppressi greges.
 Hoc nulla Iuno, nullus Eurystheus iubet.
 Ipsius hæc sunt opera. A. M. non nosti omnia.
 Ipsius opus est, caestibus fractus suis
 Eryx, & Eryci iunctus Antæus Libys,
 Et qui hospitali cæde manantes foci
 Bibere iustum sanguinem Busiridis.
 Ipsius opus est, vulneri & ferro obuinus
 Mortem coactus ante Geryonem pati,
 Nec vnus vna Geryon est victus manu.
 Eris inter istos, qui tamen nullo stupro
 Læsere thalamos. L. Y. quod Ioui, hoc regi licet :
 Ioui dedisti coniugem, regi dabis.
 Et te magistro, non nouum hoc discet nurus,
 Etiam viro probante meliorem sequi :
 Sin copulari pertinax tædis negat,
 Vel ex coacta nobilem partum feram.
 M. E. Vmbra Creontis, & penates Labdaci,
 Et nuptiales impij Oedipode faces,
 Nunc solita nostro fata coniugio date.
 Nunc nunc cruenta regis Aegypti nurus
 Adeste, multo sanguine infectæ manus,
 Deest vna numero Danaïs, explebo nefas.

L. Y.

L Y. Coniugia quoniam pernicax nostra abnuis,
Regemq; terras, scepra quid possint, scies.
Complectere aras, nullus eripiet deus
Te mihi: nec orbe si remolito queat

Ad supera victor numina Alcides vehi.
Congerite siluas, templa supplicibus suis
Iniecta flagrent: coniugem, & totum gregem
Consumat vnus igne subiecto rogos.

A M. Hoc munus à te genitor Alcide peto,
Rogare quod me deceat, vt primus cadam.

L Y. Qui morte cunctos luere supplicium iubet,
Nescit tyrannus esse, diuersa irroga:
Miserum veta perire, felicem iube.

Ego, dum cremandis trabibus accrescit rogos,
Sacro regentem maria votiuo rogem.

A M. Pro numinum vis summa, pro cœlestium
Rector parensq; , cuius excussis tremunt
Humana telis, impiam regis feri
Compesce dextram: quid deos frustra precor?
Ubicumq; es, audi nate: cur subito labant
Agitata motu templa? cur mugit solum?
Infernus imo sonuit è fundo fragor?
Audimur, en est sonitus Herculei gradus.

C H O R V S.

Choriambici Tetrametri.

O' fortuna viris inuida fortibus,
Quàm non æqua bonis præmia diuidis.
Eurystheus facili regnet in ocio,

Aclme-

Non. n. manu
sed humeris
celum sustinuit

Alcmena genitus bella per omnia
 Monstris exagitet caeliferam manum,
 Serpentis rescet colla ferocia,
 Deceptis referat mala sororibus.
 Cum somno dederit peruigiles genas,
 Pomis diuitibus praepositus draco.
 Intrauit Scythiae multiuagas domos,
 Et gentes patrijs sedibus hospitas,
 Calcanitq; freti terga rigentia,
 Et mutis tacitum littoribus mare.
 Illic dura carent aquora fluctibus,
 Et quae plena rates carbasae tenderant,
 Intonsis teritur semita Sarmatis:
 Stat pontus vicibus mobilis annuis,
 Nauem nunc facilis, nunc equitem pati.
 Illic quae viduis gentibus imperat,
 Aurato religans ilia baltheo,
 Detrahit spoliū nobile corpori,
 Et peltam, & niuei vincula pectoris,
 Victorem posito suspiciens genu.
 Qua spe praecipites actus ad inferos
 Audax ire vias irremeabiles,
 Vidisti Siculae regna Proserpinae?
 Illic nulla noto, nulla fauonio
 Consurgunt tumidis fluctibus aquora,
 Non illic geminum Tyndaridae genus
 Succurrunt timidis sidera nauibus.
 Stat nigro pelagus gurgite languidum,
 Et cum mors auidis pallida dentibus

Gentes

Gentes innumeras manibus intulit,
Uno tot populi remige transeunt.
Euincas vtinam iura feræ Stygis,
Parcarumq; colos irrenuocabiles.
Hic qui rex populis pluribus imperat,
Bello cum peteres Nestoream Pylon,
Tecum conseruit pestiferas manus,
Telum tergemina cuspide præferens.
Effugit tenui vulnere saucius,
Et mortis dominus pertimuit mori.
Fatum rumpe manu : tristibus inferis
Prospectus pateat lucis, & inuius
Limes det faciles ad superos vias.
Immites potuit flectere cantibus
Umbrarum dominos, & prece supplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit suam.
Quæ siluas, & aues, saxaq; traxerat
Ars, quæ præbuerat fluminibus moras,
Ad cuius sonitum constiterant feræ :
Mulcet non solitis vocibus inferos,
Et surdis resonat clarius in locis.
Deslent & lacrymis difficiles dei.
Et qui fronte nimis crimina tetrica
Querunt, ac veteres excutiunt reos :
† Deslent Eurydicen Threiciæ nurus,
Flentes Eurydicen iuridici sedent.
Tandem mortis, ait, vincimur arbiter,
Enade ad superos, lege tamen data,
Tu post terga tui perge viri comes,

Tu non antè tuam respice coniugem,
 Quàm cum clara deos obtulerit dies,
 Spartaniq; aderit ianua Tàhari.
 Odit verus amor, nec patitur, moras :
 Munus dum properat cernere, perdidit.
 Quæ vinci potuit regia cantibus,
 Hæc vinci poterit regia viribus.

ACTVS TERTIVS.

HERCVLES.

O' lucis alme rector, & cæli decus,
 Qui æterna curru spacia flammifero ambiens,
 Illustre latis exeris terris caput :
 Da Phœbe veniam, si quid illicitum tui
 "Videre vultus, iussus in lucem extuli
 Secreta mundi: tuq; cælestium arbiter
 Parensq; , visus fulmine opposito tege :
 Et tu secundo maria qui sceptro regis,
 Imas pete vndas, quisquis ex alto aspicit
 Terrena, facie pollui metuens nona,
 Aciem reflectat, oraq; in cælum erigat,
 Portenta fugiens. hoc nefas cernant duo,
 Qui aduexit, & quæ iussit : in pœnas meas
 Atq; in labores non satis terræ patent,
 Iunonis odio : vidi inaccessa omnibus,
 Ignota Phæbo, quæq; deterior polus
 Obscura diro spacia concessit Ioui.
 Et si placerent tertiæ sortis loca,
 Regnare potui : noctis æternæ chaos,
 Et nocte quiddam grauius, & tristes deos,

*Et fata vici, morte contempta redij.
 Quid restat aliud? vidi, & ostendi inferos.
 Da, si quid vltra est: nam diu pateris manus
 Cessare nostras. Iuno, quid vinci iubes?
 Sed templa quare miles infestus tenet,
 Limenq; sacrum terror armorum obsidet?*

AMPHITRYO. HERCVLES.
 THESEVS.

*Utrumne visus vota decipiunt meos?
 An ille domitor orbis, & Graiũ decus,
 Tristi silentium nubilo liquit domum?
 Estne ille natus? membra leticia stupent,
 O' nate, certa & sera Thebarum salus,
 Verũmne cerno corpus? an fallor tua
 Deceptus vmbra? time es? agnosco toros,
 Humerosq; & alto nobilem trunco manum.
 HER. Unde iste, genitor, squalor, & lugubribus
 Amicta coniunx? vnde tam fædo obsiti
 Pædore nati? quæ domum clades grauat?
 AM. Socer est peremptus, regna possidet Lycus,
 Natos, parentem, coniugem letho petit.
 HER. ingrata tellus, nemo ad Herculeæ domus
 Auxilia venit? vidit hoc tantum nefas
 Defensus orbis? cur diem questu tero?
 Mactetur hostis. TH. hanc ferat virtus notam,
 Fiatq; summus hostis Alcide Lycus,
 Ad hauriendum sanguinem inimicum feror.
 HER. Theſeu resiste, nèqua vis subita ingruat,*

Me

Me bella poscunt, differ amplexus parens,
 Coniunxq; differ, nunciet Diti Lycus
 Me iam redisse. T H. flebilem ex oculis fuga
 Regina vultum, tuq; nato sospite
 Lacrimas cadentes reprime: si noui Herculem,
 Lycus Creonti debitas pœnas dabit.
 Lentum est, dabit: dat, hoc quoq; est lentum, dedit.

A M. Votum secundet, qui potest, nostrum deus,
 Rebusq; lassis adsit, ô magni comes
 Magnanime nati, pande virtutum ordinem:
 Quam longa mœstos ducat ad manes via,
 Ut vincla tulerit dura tartareus canis.

T H. Memorare cogis acta, securæ quoq;
 Horrenda menti: vix adhuc certa est fides
 Vitalis auræ, torpet acies luminum,
 Hebetesq; visus vix diem insuetum ferunt.

A M. Peruince Theſeu quicquid alto pectore
 Remanet pauoris, nêue te fructu optimo
 Frauda laborum: quod fuit durum pati,
 Meminisse dulce est: fare casus horridos.

T H. Fas omne mundi, teq; dominantem precor
 Regno capaci, teq; quam tota irrita
 Quæsiuit Enna mater, vt iura abdita
 Et operta terris, liceat impune eloqui.
 Spartana tellus nobile attollit iugum,
 Densis vbi æquor Tanarus siluis premit,
 Hic ora soluit Ditis inuisi domus,
 Hiâtq; rupes alta, & immenso specu
 Ingens vorago faucibus vastis patet,

Latum-

Latumq; pandit omnibus populis iter.
 Non ceca tenebris incipit primò via :
 Tenuis relictæ lucis à tergo nitor,
 Fulgorq; dubius solis afflictî cadit,
 Et ludit aciem : tale non dubiè solet
 Præbere lumen primus, aut serus dies.
 Hinc ampla vacuis spacia laxantur locis,
 In quæ, omne mersum pereat humanum genus.
 Nec ire labor est, ipsa deducit via :
 Ut sæpe puppes æstus inuitas rapit,
 Sic pronus agger vrget, atq; audum chaos,
 Gradumq; retro flectere haud vnquam sinunt
 Umbrae tenaces : intus immenso sinu
 Placido quæta labitur Lethe vado,
 Demitq; curas : nèue remeandi amplius
 Pateat facultas, flexibus multis grauem
 Inuoluit amnem : qualis incerta vagus
 Mæander vnda ludit, & cedit sibi,
 Instatq; dubius, littus an fontem petat.
 Palus inertis fœda Cocyti iacet,
 Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
 Omenq; triste resonat infaustæ strigis :
 Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
 Taxo imminente, quam tenet segnis sopor,
 Famesq; mœsta tabido rictu iacens,
 Pudorq; serus conscios vultus tegit,
 Metus, pauorq;, funus, & frendens dolor,
 Aterq; luctus sequitur, & morbus tremens,
 Et cincta ferro bella : in extremo abdita

l. rir. q. ab iire
 & occulto glan
 to rapiamus ad in
 fens. l.

Iners senectus adinuat baculo gradum.

A. M. *Est ne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?*

T. H. *Non prata viridi leta facie germinant,*

Nec adulta leni fluctuat zephyro seges :

Non vlla ramos silua pomiferos habet,

Sterilis profundi vastitas squallet soli,

Et fœda tellus torpet aeterno situ,

Rerumq; mœstus finis, & mundi vltima,

Immotus aër hæret, & pigro sedet

Nox atra mundo, cuncta mœrore horrida,

Ipsaq; morte peior est mortis locus.

A. M. *Quid ille? opaca qui regit sceptro loca,*

Qua sede positus temperat populos leues?

T. H. *Est in recessu Tartari obscuro locus,*

Quem grauibus vmbreis spissa caligo alligat.

A fonte discors manat hinc imo latex

Ater, quieto similis: hunc iurant dei,

Tacente sacram deuehens fluuiò Stygia.

At hic tumultu rapitur ingenti ferox,

Et saxa fluctu voluit Acheron, inuius

Renaugari, cingitur duplici vado,

Aduersa Ditis regia, atq; ingens domus

Umbrante luco tegitur. hic vasto specu

Pendent tyranni limina: hoc vmbreis iter,

Hæc porta regni. campus hanc circa iacet,

In quo superbo digerit vultu sedens

Animas recentes, dira maiestas deo.

Frons torua, fratrum quæ tamen specimen gerat,

Gentisq; tantæ: vultus est illi Iouis,

Sed

Sed Fulminantis. magna pars regni truciſ
 Eſt ipſe dominus, cuius aſpectum timet,
 Quicquid timetur. A M. verane eſt fama, inferis
 Tam ſera reddi iura, & oblitos ſui
 Sceleris, nocentes debitas pœnas dare?
 Quis iſte veri rector, atq; æqui arbiter?
 T H. Non vnus alta ſede quaſitor ſedens,
 Iudicia trepidis ſera ſortitur reis.
 Auditur illo Cnoſſius Minos foro,
 Radamanthus illo, Thetidis hoc audit ſocer.
 Quod quiſq; fecit, patitur, auctorem ſcelus 33
 Repetit, ſuoq; premitur exemplo nocens. 33
 Vidi cruentos carcere includi duces,
 Et impotentis terga plebeia manu
 Scindi tyranni: quiſquis eſt placidè potens, 33
 Dominusq; vitæ, ſeruat innocuas manus, 33
 Et incruentum mitis imperium regit, 33
 Animq; parcat: longa permènſus diu 33
 Felicitis æui ſpacia, vel cælum petit, 33
 Vel læta felix nemoris Elyſii loca.
 Iudex futurus ſanguine humano abſtine, 33
 Quicunq; regnas, ſcelera taxantur modo 33
 Maiore noſtra. A M. certus inſuſos tenet
 Locus nocentes, utq; fert fama, impioſ
 Supplicia vinclis ſæua perpetuis domant?
 T H. Rapitur volucris tortus Ixion rota,
 Cervice ſaxum grande Siſyphus ſedet,
 In anſe medio faucibus ſiccis ſenex
 Sectatur vndaſ, abluit mentum latex,

Fidemq; cum iam saepe decepto dedit,
Perit vnda, in ore poma destituunt famem.
Præbet volucris Tityus æternas dapes,
Urnasq; frustra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeides,
Terretq; mensas auida Phineas auis.

A M. Nunc ede nati nobilem pugnam mei,
Patruis volentis munus, an spoliis refert?

T H. Ferales tardis imminet saxum vadis,
Stupente ubi vnda segne torpescit fretum,
Hunc seruat amnem cultu & aspectu horridus,
Pavidosq; manes squallidus gestat senex,
Impexa pendet barba, deformem sinum
Nodus coercet, concavæ squallent genæ,
Regit ipse conto portitor longo ratem,
Hic onere vacuam littori puppim applicans,

al. vnde has
i. novum onus
navis penter.

Repetebat vndas, poscit Alcides viam
Cedente turba. dirus exclamat Charon,
Quò pergis audax? siste properantem gradum.
Non passus vllas natus Alcmena moras,
Ipso coactum navitam conto domat,
Scanditq; puppem: cymba populorum capax,
Succumbit vni, sedit: & gravior ratis,
Utrinq; Lethen latere titubato bibit.

al. titubant

Tunc vasta trepidant monstra, Centauri truces
Lapithæq; , multo bella succensi mero.
Stygia paludis ultimos querens sinus
Fœcunda mergit capita Lernæus labor.
Post hæc auari Ditis apparet domus,

in C

Hic

Hic seuus umbras territat Stygius canis,
 Qui terna vasto capita concutiens sono,
 Regnum tuetur, sordidum tabo caput
 Lambunt colubri, viperis horrent iuba,
 Longusq; torta sibilat cauda draco,
 Par ira formæ: sensit vt motus pedum,
 Attollit hirtas angue vibrato comas,
 Missumq; captat aure subiecta sonum. *L. subiecta*
 Sentire & umbras solitus: vt propior stetit
 Ioue natus, antro cedit incertus canis, *al. sedit: an hinc? C. get*
 Et vterq; timuit: ecce latratu graui
 Loca muta terret, sibilat totos minax
 Serpens per armos, vocis horrendæ fragor
 Per ora missus terna, felices quoq;
 Exterret umbras, soluit à leua feros
 Tunc ipse rictus, & Cleoneum caput
 Opponit, ac se tegmine ingenti clepit,
 Vitrice magnum dextera robur gerens.
 Huc nunc & illuc verberare assiduo rotat,
 Ingeminat ictus: domitus infregit minas,
 Et cuncta lassus capita submisit canis,
 Antroq; toto cessit: extimuit sedens
 Vterq; folio dominus, & duci iubet.
 Me quoq; petenti munus Alcide dedit.
 Tunc grauiam monstri colla permulcens manu
 Adamante texto vincit, oblitus sui
 Custos opaci peruigil regni canis,
 Componit aures timidus, & patiens trahi,
 Herumq; fassus, ore submisso obsequens,

Utrunq; cauda pulsat anguifera latus.
 Postquam est ad oras Tenari ventum, & nitor
 Percussit oculos lucis ignotæ, bonos
 Resumit animos vinctus, & vastas furens
 Quassat catenas, penè vectorem abstulit,
 Pronumq; retro vexit, & mouit gradu.
 Tunc & meas respexit Alcides manus,
 Geminis vterq; viribus tractum canem,
 Ira furentem, & bella tentantem irrita
 Intulimus orbi. vidit vt clarum æthera,
 Et pura nitidi spacia conspexit poli:
 Oborta nox est, lumina in terram dedit,
 Compressit oculos, & diem inuisum expulit,
 Aciemq; retro flexit, atq; omni petit
 Ceruice terram: tum sub Herculeæ caput
 Abscondit vmbra, densa sed leto venit
 Clamore turba, frontibus laurum gerens,
 Magniq; meritas Herculis laudes canit.

C H O R V S.

Sapphici & choriambici trimetri.

Natus Eurystheus properante partu,
 Iusserat mundi penetrare fundum:
 Deerat hoc solum numero laborum,
 Tertiæ regem spoliare sortis.
 Ausus est cecos aditus inire,
 Ducit ad manes via quâ remotos
 Tristis, & silua metuenda nigra.
 Sed frequens, magna comitante turba,

Quantus

Quantus incedit populus per vrbes
 Ad noui ludos auidus theatri :
 Qualis Eleum coit ad Tonantem,
 Quinta cū sacrum reuocauit æstas :
 Quanta, cū longæ redit hora noctis,
 Crescere & somnos cupiens quietos
 Libra, Phæbeos tenet aqua currus,
 Turba secretam Cererem frequentat :
 Et citi tectis properant relictis,
 Attici noctem celebrare mystæ.
 Tanta per campos agitur silentes
 Turba : pars tarda gradiens senectæ,
 Tristis, & longa satiata vita :
 Pars adhuc currit melioris æui,
 Virgines nondum thalamis iugatæ,
 Et comis nondum positis ephebi,
 Matris & nomen modò doctus infans :
 His datum solis, minus vt timerent,
 Igne prælato releuare noctem.
 Ceteri vadunt per opaca tristes.
 Qualis est nobis animus remota
 Luce, cū mæstus sibi quisq; sensit
 Obrutum tota caput esse terra.
 Stat chaos densum, tenebræq; turpes.
 Et color noctis malus, ac silentis
 Ocium mundi, vacuæq; nubes.
 Sera nos illò referat senectus.
 Nemo ad id serò venit, vnde nunquam
 Cū semel venit, potuit reuerti,

Quid iuuat durum properare fatum?
 Omnis hæc magnis vaga turba terris
 Ibit ad manes, facietq; inertī
 Vela Cocyto: tibi crescit omne,
 Et quod occasus videt, & quod ortus.
 Parce venturis, tibi mors paramur:
 Sis licet segnis, properamus ipsi.
 Prima, quæ vitam dedit, hora carpsit.

Thebis læta dies adest,
 Aras tangite supplices,
 Pingues cadite victimas.
 Permissæ maribus nurus
 Solennes agitent choros,
 Cessent deposito iugo
 Arui fertilis incolæ,
 Pax est Herculeæ manu
 Auroram inter, & Hesperum.
 Et quæ sol medium tenens
 Umbras corporibus negat.
 Quodcumq; abluitur solum
 Longo Thetysos ambitu
 Alcideæ domuit labor.
 Transuectus vada Tartari,
 Pacatis redit inferis.
 Iam nullus superest timor,
 Nil ultra iacet inferos.
 Stantes sacrificus comas
 Dilectæ tege populo.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES. THESEVS.

AMPHITRYO. MEGARA.

Ultrice dextra susus aduerso Lycus
 Terram petiuit ore : tum quisquis comes
 Fuerat tyranni, iacuit & pœna comes.
 Nunc sacra Patri victor, & superis feram,
 Cæsisq; meritas victimis aras colam.
 Te te laborum socia & adiutrix precor
 Belligera Pallas, cuius in læna ciet
 Aegis feroces ore saxifico minas:
 Adsit Lycurgi domitor, & rubri maris
 Tectam virenti cuspidem thyrsos gerens,
 Geminumq; numen Phæbus, & Phæbi soror:
 Soror sagittis aptior, Phæbus lyre,
 Fraterq; quisquis incolit cælum meus,
 Non ex nouerca frater : huc appellite
 Greges opimos, quicquid Indorum seges,
 Arabesq; odoris quicquid arboribus legunt,
 Conferte in aras, pinguis exsudet vapor, *l. vadet*
 Populea nostras arbor exornet comas:
 Te ramus oleæ fronde gentili tegat
 Theseu: Tonantem nostra adorabit manus.
 TH. Dij conditores vrbis, & siluestria
 Trucis antra Ceti, nobiles Dirces aquas,
 Laremq; regis qui aduenæ Tyrium colis, *l. L. r. a. T. colens*
 Date thura flammis. AM. nate, manantes prius
 Manus cruenta cæde & hostili, expia.
 MER. Utinam cruorem capitis inuisti deis

D S

Libare

Libare possem, gratior nullus liquor
 Tinxisset aras : victima haud vlla amplior
 Potest, magisq; optima mactari Ioui,
 Quàm rex iniquus. AM. finiat genitor tuos
 Opta labores, detur aliquando ocium
 Quiesq; fessis. HER. ipse concipiam preces
 Ioue, meq; dignas : stet suo cælum loco,
 Tellusq; & æther, astra inoffensos agant
 Aeterna cursus, alta pax gentes alat,
 Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
 Ensesq; lateant, nulla tempestas fretum
 Violenta turbet, nullus irato Ioue
 Exiliat ignis, nullus hiberna niue
 Nutritus agros amnis euersos trahat,
 Venena cessent, nulla nocituro grauis
 Succo tumescat herba, non sæui ac truces
 Regnent tyranni, siquod etiamnum est scelus
 Latura tellus, properet, & si quod parat
 Monstrum, meum sit : sed quid hoc ? medium diem
 Cinxere tenebræ, Phæbus obscuro meat
 Sine nube vultu : quid diem retro fugat,
 Agitq; in ortus ? vnde nox atrum caput
 Ignota profert ? vnde tot stellæ polum
 Implent diurnæ ? primus en noster labor
 Cæli refulget parte non minima Leo,
 Iraq; totus feruet, & morsus parat.
 Iam rapiet aliquod sidus, ingenti minax
 Stat ore, & ignes efflat, & rutilat, iubam
 Cervice iactans, quicquid autumnus grauis,

Hiemsq;

L. rutila ju.
 bam C. 1.
 Cat. 1.

*Hiemsq; gelido frigida spacio refert,
Uno impetu transiliet, & verni petet. (est?)*

*Frangetq; Tauri colla. A M. quod subitū hoc malū
Quò nate vultus huc & huc acres refers?
Acieq; falsum turbida cælum vides?*

*HER. Perdomita tellus, tumida cesserunt freta,
Inferna nostros regna sensere impetus,
Immune cælum, est dignus Alcidae labor.*

*In alta mundi spacia sublimis ferar,
Petatur æther, astra promittit pater.
Quid si negaret? non capit terra Herculem,*

*Tandemq; superis reddit. en vltro vocat
Omnis deorum cœtus, & laxat fores,
Una vetante: recipis & reseras polum.*

*An contumacis ianuam mundi traho,
Dubitatur etiam? vincula Saturno exuam,
Contraq; patris impij regnum impotens*

*Auum resoluam: bella Titanes parent
Me duce furentes, saxa cum siluis feram,
Rapiamq; dextra plena Centauris inga.*

*Iam monte gemino limitem ad superos agam.
Videat sub Ossa Pelion Chiron suum,
In cælum Olympus tertio positus gradu*

*Perueniat, aut mittatur. A M. infandos procul
Auerte sensus: pectoris sani parum,
Magni tamen, compesce dementem impetum.*

*HER. Quid hoc? gigantes arma pestifera mouent,
Profugit & umbras Tityus, ac lacerum gerens
Et inane pectus, quam propè à cælo stetit?*

Labat

Hiemsq;

Labat Cithæron, alta Pallene tremit,
 Marcentq; Tempe. rapuit hic Pindi iuga,
 Hic rapuit Oeten, sæuit horrendum Mimas,
 Flammifera Erinny's verberare excusso sonat,
 Rogisq; adustas propius ac propius sudes
 In ora tendit : sæua Tisiphone caput
 Serpentibus vallata post raptum canem,
 Portam vacantem clausit opposita face.
 Sed ecce proles regis inimici latet,
 Lyci nefandum semen, inuiso patri
 Hæc dextra iam vos reddet, excutiat leues
 Nerus sagittas, tela sic mitti decet
infigit. Herculeæ. A M. quò se cæcus inuergit furor?
 Vastum coactis flexit arcum cornibus
 Pharetramq; soluit, stridet emissa impetu
 Arundo, medio spiculum collo fugit
 Vulnere relicto. H E R. cæteram prolem eruam,
 Omnesq; latebras, quid moror ? maius mihi
 Bellum Mycenis restat, vt Cyclopea
 Euersa manibus saxa nostris concidant.
 Huc eat & illuc aula, disiecto obice,
 Rumpatq; postes, columen impulsum labet:
 Procumbat omnis regia : hîc video abditum
 Gnatum scelesti patris. A M. en blandas manus.
 Ad genua tendens voce miseranda rogat.
 Scelus nefandum, triste, & aspectu horridum,
 Dextra precantem rapuit, & circa furens
 Bis ter rotatum misit : ast illi caput
 Sonnit, cerebro terra disperso madet.

At misera paruum protegens natum sinu
Megara, furenti similis, è latebris fugit.

HER. Licet Tonantis profuga condaris sinu,
Petet vndecunq; temet hæc dextra, & feret.

A M. Quò misera pergis? quam fugā aut latebras
Nullus salutis Hercule infenso est locus: (petis?

Amplectere ipsum potius, & blanda prece
Lenire tenta. ME. parce iam coniunx precor,

Agnosce Megaram: natus hic vultus tuos,
Habitusq; reddit: cernis, vt tendat manus?

HER. Renuo nouercam, sequere, da pœnas mihi, *al. Teneu*
Ingoq; pressum libera turpi Iouem. *imag. nat. n. se in*

Sed ante matrem paruulum hoc monstrum auferā. *non nover*
ME. Quò tendis amens? sanguinem fundes tuum? *can. tene*

A M. Pauesfactus infans igneo vultu patris

Perit ante vulnus, spiritum rapuit pauor.

In coniugem nunc claua libratur grauis,

Perfregit ossa, corpori trunco caput

Abeſt, nec vsquam est. cernere hoc audes nefas

Vinax senectus? si piget luctus, habes

Mortem paratam, pectus in tela indue:

Vel stipitem istum, cæde monstrorum illitum,

Euerte: falsum, ac nomini turpem tuo

Remoue parentem, ne tue laudi obstrepet.

TH. Quò te ipse genitor obuuium morti ingeris? *senior*

Quò pergis amens? profuge, & obteſtus late,

Vnumq; manibus aufer Herculeis scelus.

HER. Bene habet, pudendi regis excisa est domus.

Tibi hunc dicatum maximi coniunx Iouis

Gregem

Gregem cecidi, vota persolui libens
 Te digna, & Argos victimas alias dabit.
 A M. Nondum litasti nate, consumma sacrum.
 Stat ecce ad aras hostia, expectat manum
 Cervice prona, præbeo, occurro, insequor.
 Macta, quid hoc est? errat acies luminum,
 Visusq; mæror hebetat? an video Herculis
 Manus trementes? vultus in somnum cadit,
 Et fessa cervix capite summisso labat,
 Flexo genu: iam totus ad terram ruit,
 Ut cæsa silvis ornus, aut portus mari
 Datura moles: viniis? an letho dedit
 Idem, tuos qui misit ad mortem, furor?
 Sopor est, reciprocos spiritus motus agit:
 Detur quieti tempus, ut somno grauis
 Vis victa morbi, pectus oppressum leuet.
 Remouete famuli tela, ne repetat furens.

C H O R V S.

Anapæstici & duo Adonij.

Lugeat æther, magnusq; parens
 Aetheris alti, tellusq; ferax,
 Et vaga ponti mobilis vnda.
 Tuq; ante omnes, qui per terras,
 Tractusq; maris fundis radios,
 Noctemq; fugas ore decoro,
 Feruide Titan: obitus pariter
 Tecum Alcides vidit, & ortus,

Nonitq;

Nouitq; tuas vtrasq; domos.
 Soluite tantis animum monstis,
 Soluite superi, rectam in melius
 Flectite mentem: tuq; ô domitor
 Somne malorum, requies animi,
 Pars humana melior vitæ,
 Volucre matris genus Astræa,
 Frater duræ languide mortis,
 Veris miscens falsa, futuri
 Certus, & idem pessimus auctor.
 Pater ô rerum, portus vitæ,
 Lucis requies, noctisq; comes,
 Qui par regi, famuloq; venis,
 Placidus fessum lenisq; foues
 Pavidum lethi, genus humanum,
 Cogis longam discere mortem.
 Preme deuictum torpore graui,
 Sopor indomitos alliget artus:
 Nec torua prius pectora linquat,
 Quàm mens repetat pristina cursum.
 En fusus humi sæua feroci
 Corde volutat somnia, nondum est
 Tanti pestis superata mali,
 Clauæq; graui lassum solitus
 Mandare caput, querit vacua
 Pondera dextra, motu iactans
 Brachia vano. nec adhuc omnes
 Expulit æstus: sed, vt ingenti

Vexata

Nouit

Vexata noto servat longos
Vnda tumultus, & iam vento
Cessante tumet : pelle insanos
Fluctus animi, redeat pietas
Virtusq; viro, vel sit potius
Mens vesano concita motu,
Error cæcus, quæ cæpit, eat.
Solut te iam præstare potest
Furor insontem : proxima puris
Sors est manibus nescire nefas.
Nunc Herculeis percussa sonent
Pectora palmis, mundum solitos
Ferre lacertos verbera pulsent
Victrice manu : gemitus vastos
Audiat æther, audiat atri
Regina poli, vastisq; ferox
Qui colla gerit vincta catenis,
Imo latitans Cerberus antro.
Resonet mæsto clamore chaos,
Latiq; patens vnda profundis
Et, qui melius tua tela tamen
Senserat, æther.
Pectora tantis obseffa malis
Non sunt ictu ferienda leui.
Uno planctu tria regna sonent,
Et tu collo decus, ac telum
Suspensa diu, fortis arundo,
Pharetræq; leues, date seuæ fero
Verbera tergo : cedant humeros

Robora

Robora fortes, stipesq; potens
 Duris oneret pectora nodis :
 Plangant tantos arma dolores.
 Non vos patriæ laudis comites,
 Vlti sæno vulnere reges :
 Non Argiua membra palaestra,
 Flectere docti, fortes castu,
 Fortesq; manu, iam tamen ausi
 Telum Scythici læue Coryti
 Missum certa librare manu,
 Tutosq; fuga figere cernos,
 Nondumq; feræ terga iubatæ.
 Ite ad Stygios vmbra portus,
 Ite innocuæ, quas in primo
 Limine vitæ scelus oppressit,
 Patriusq; furor : ite infaustum
 Genus, ô pueri noti, per iter
 Triste laboris, ite iratos
 Visite reges.

ACTVS QVINTVS.

HERCVLES. AMPHITRYO.

THESEVS.

Quis hic locus ? quæ regio ? quæ mundi plaga ?
 Ubi sum ? sub ortu solis, aut sub cardine
 Glacialis vrſæ ? nunquid Hesperij maris
 Extrema tellus hunc dat Oceano modum ?
 Quas trahimus auras ? quod solum fesso subest ?

E

Certè

Certè redimus, unde prostrata domo
Video cruenta corpora ? an nondum exiit
Simulachra mens inferna, post reditus quoq;
Oberrat oculos turba feralis meos ?
Pudet fateri, paueo : nescio quod mihi,
Nescio quod animus grande praesagit malum.
Vbi est parens ? vbi illa natorum grege
Animosa coniux ? cur latus laeuum vacat
Spolio leonis ? quoniam abiit tegmen meum ?
Idemq; somno mollis Herculeo torus ?
Vbi tela ? vbi arcus ? arma quis viuo mihi
~~Detra~~here potuit ? spolia quis tanta abstulit ?
Ipsūq; quis non Herculis somnum horruit ?
Libet meum videre victorem, libet :
Exurge victor, quem nouum caelo pater
Genuit relicto ? cuius incestus stetit.
Nox longior, quàm nostra : quod cerno nefas ?
Nati cruenta cede confecti iacent,
Perempta coniux. quis Lycus regnum obtinet ?
Quis tanta Thebis scelera moliri ausus est,
Hercule reuerso ? quisquis Ismeni loca,
Aetæa quisquis arua, qui gemino mari
Pulsata Pelopis regna Dardanij colis,
Succurre, saeuae cladis auctorem indica,
Ruat ira in omnes : hostis est, quisquis mihi
Non monstrat hostem. victor Alcidae lates ?
Procede, seu tu vindicas currus truces
Thoracis cruenti, seu tu Geryonis pecus,
Libyche dominos, nulla pugnandi mora est.

En nu

En nudus asto, vel meis armis licet
 Petas inermem : cur meos Theseus fugit
 Paterq; vultus ? ora cur condunt sua ?
 Differte fletus. quis meos dederit neci
 Omnes, simul profare. quid genitor files ?
 At tu ede Theseu, sed tua Theseu fide.
 Uterq; tacitus ora pudibunda obtegit,
 Furtimq; lachrimas fundit. in tantis malis
 Quid est pudendum ? nunquid Argivæ potens
 Dominator vrbs ? nunquid infestum Lyci
 Pereuntis agmen clade nos tanta obruit ?
 Per te meorum facinorum laudem precor
 Genitor, tuiq; nominis semper mihi
 Numen secundum, fare quis fudit domum ?
 Cui præda iacui ? A M. tacita sic abeant mala.
 HER. Ut inultus ego sim ? A M. sæpe vindicta obfuit.
 HER. Quisquamne segnis tanta toleravit mala ?
 A M. Maiora quisquis timuit. HER. his etiã pater
 Quidquam timere maius, aut gravius potest ?
 A M. Cladis tuæ pars ista, quam nosti, quota est ?
 HER. Miserere genitor, supplices tendo manus.
 Quid hoc ? manus refugit, hic errat scelus.
 Unde hic cruor ? quid illa puerili madens
 Arundo letho, tincta Lernæa nece ?
 Iam tela video nostra, non quero manum.
 Quæ potuit arcum flectere ? aut qua dextera
 Sinuare nervum vix recedentem mihi ?
 Ad vos reuertor : genitor, hoc nostrum est scelus ?
 Tacuere : nostrum est. A M. luctus est istic tuus,

Crimen nouerca : casus hic culpa caret.

HER. Nunc parte ab omni genitor iratus tona,

Oblite nostri, vindica sera manu

Saltem nepotes : stelliger mundus sonet,

Flammæsq; & hic & ille iaculetur polus,

Rupes ligatum Caspiæ corpus trahant,

Atq; ales auida. cur Promethei vacant

Scopuli? paretur vertice immenso seras

Volucresq; pascens Caucaſi abruptum latus,

Nudumq; siluis : illa, quæ pontum Scythen

Symplegas arctat, hinc & hinc vinctas manus

Distendat alto, cumq; reuocata vice

In se coibunt, saxaq; in cælum expriment

Actis vtrinq; rupibus, medium mare,

Ego inquieta montium iaceam mora.

Quin structum aceruans nemore congesto aggerem,

Cruore corpus impio sparsum cremem?

Sic sic agendum est, inferis reddam Herculem.

A M. Nondum tumultu pectus attonitum caret,

Mutauit iras : quodq; habet proprium furor,

al. fuit. HER

In seipſe ſeuit. HER. dira furiarum loca;

Et inferorum carcer, & fonti plaga

Decreta turbæ, & ſi quod exilium latet

Ulterius Erebo, Cerbero ignotum, & mihi,

Huc me abde tellus, Tartari ad finem vltimum

Mansurus ibo, pectus ô nimium ferum :

Quis vos per omnem liberi sparsos domum

Deſlere dignè poterit? hic durus malis

Lacrimare vultus neſcit, huc enſem date,

Date

Date huc sagittas, stipitem huc vastum date.

Tibi tela frangam nostra, tibi nostros puer

Rumpemus arcus, ac tuis stipes grauis

Ardebit umbris, ipsa Lernæis frequens

Pharetra telis in tuos ibit rogos.

Dent arma pœnas: vos quoq; infastas meis

Cremabo telis, ô nouercales manus.

TH. *Quis nomen vnquam sceleris errori dedit?*

HER. *Sæpe error ingens sceleris obtinuit locum.*

TH. *Nunc Hercule opus est, perfer hanc molē mali.*

HER. *Nunc sic furori cessit extinctus pudor,*

Populos vt omnes impio aspectu fugem.

Arma arma Theſeu flagito properē mihi

Subtracta reddi. sana si mens est, mihi

Referte manibus tela: si remanet furor,

Pater recede, mortis inueniam viam.

AM. *Per sancta generis sacra, per ius nominis*

Utrunq; nostri, siue me altorem vocas,

Seu tu parentem, perq; venerandos p̄s

Canos, senectæ parce deserta precor,

Annisq; fessis, vnicum lapsæ domus

Firmamen, vnum lumen afflicto malis

Temet reserua. nullus ex te contigit

Fructus laborum: semper aut dubium mare,

Aut monstra timui: quisquis in toto furit

Rex seuus orbe, manibus aut aris nocens,

A me timetur: semper absentis pater

Fructum tui, tactumq; & aspectum peto. (us,

HER. *Cur animam in ista luce detineam ampli-*

Morēq; nihil est : cuncta iam amisi bona,
 Mentem, arma, famam, coniugem, natos, manus,
 Etiam furorem : nemo polluto queat
 Animo mederi, morte sanandum est scelus. (dā.
 T H E. Perimes parentē ? H E. facere ne possim, occi
 Genitore coram. T H E. cernere hunc docui nefas.
 A M. Memoranda potius omnibus facta intuens,
 Unius à te criminis veniam peto.

H E R. Veniam dabit sibi ipse, qui nulli dedit?
 Laudanda feci iussus, hoc vnum meum est.
 Succurre genitor, siue te pietas mouet,
 Seu triste fatum, siue violata decus
 Virtutis, effer arma, vincatur mea

Fortuna dextra. T H. sunt quidem patriæ preces
 Satis efficaces, sed tamen nostro quoque
 Moneare fletu : surge, & aduersa impetu
 Perfringe solido. nunc tuum nulli imparem
 Animum malo resume, nunc magna tibi
 Virtute agendum est, Herculem irasci veta.

H E R. Si viuo, feci scelera : si morior, tuli.
 Purgare terras propero : iamdudum mihi
 Monstrum impium, seuumq; & immitte, ac ferum
 Oberrat : agendum dextra, conare aggredi
 Ingens opus, labore bissero amplius.
 Ignaue cessas, fortis in pueros modò,
 Pavidamq; matrem ? arma nisi dentur mihi,
 Aut omne Pindi Thracis exstindam nemus,
 Bacchiq; lucos, & Cithæronis iuga
 Mecum cremabo, tota cum domibus suis

Domi-

Dominisq; testâ, cum deis templa omnibus
 Thebana, supra corpus excipiam meum,
 Atq; vrbe versa condar. & si fortibus
 Leue pondus humeris mœnia immissa incident,
 Septemq; opertus non satis portis premar:
 Onus omne media parte qua mundus sedet,
 Dirimitq; superos, in meum vertam caput.
 Redde arma. A M. vox est digna genitore Herculis.
 T H. Hoc en peremptus spiculo cecidit puer,
 Hoc Iuno telum manibus emisit tuis,
 Hoc nunc ego vtar. A M. ecce quàm miserum metus
 Cor palpitât, corpusq; sollicitum ferit.
 Aptata arundo est: ecce iam faciet scelus
 Volens sciensq;: pande, quid fieri iubes?
 H E R. Nihil rogamus, noster in tuto est dolor.
 A M. Natum potes seruare tu solus mihi
 Theseu, ipse necdum maximum euasi metum.
 Miserum haud potes me facere, felicem potes.
 Sic statue, quicquid statuis, vt causam tuam,
 Famamq; in arcto stare, & ancipiti scias.
 Aut viuus, aut occidis hanc animam leuem,
 Fessamq; senio, nec minus quassam malis
 In ore primo teneo: tam tardè patri
 Vitam dat aliquis? non feram vltèrius moram,
 Lethale ferro pectus impresso induam,
 Hic hic iacebit Herculis sani scelus. (num:
 H E R. Iam parce genitor, parce, iam renoca ma-
 Succumbe virtus, perfer imperium patris.
 Eat ad labores hic quoq; Herculeos labor.

vinamus, artus aliena afflictos solo
Theſeu parentis, dextra contactus pios (bens,
Scelerata refugit. A M. hanc manum amplector li
Hac nixus ibo, pectori hanc ego admouens
Pellam dolores. HER. quem locum profugus pe-
Ubi me recondam? quæne tellure obruam? (tam?
Quis Tanais, aut quis Nilus, aut quis Persica
Violentus vnda Tigris, aut Rhenus ferox,
Tagusue Ibera turbidus gaza fluens,
Abluere dextram poterit? Arctoum licet
Mæotis in me gelida transfundat mare,
Et tota Tethys per meas currat manus,
Hærebit altum facinus: in quas impius
Terras recedes? ortum, an occaſum petes?
Ubique notus, perdidit exilio locum.
Me refugit orbis, aſtra tranſuerſos agunt
Obliqua curſus, ipſe Titan Cerberum
Meliore vultu vidit: ô fidum caput
Theſeu, latebram quære longinquam, abditam.
Quicumq; ſemper ſcleris alieni arbiter
Amas nocentes, gratiam meritis refer,
Vicemq; noſtris, redde me infernis precor
Umbris reductum, meq; ſubiectum tuis
Reſtitue vinclis: ille me abſcondet locus,
Sed & ille nouit. THE. noſtra te tellus manet,
Illic ſolutam cæde Gradiuus manum
Reſtituit armis, illa te Alcide vocat,
Facere innoçentes terra quæ ſuperos ſolet.

L. ANN. SENECAE
Thyestes.

TRAGŌEDIA II.

PERSONAE.

Tantalus.	Atreus.
Thyestes.	Nuncius.
Megara.	Seruus.
Plithenes.	Chorus.

ACTVS PRIMVS.

TANTALVS. MEGÆRA.

Q Vis me furor ^{al. in furor. L. S. n. furor ab infamis bene extrahit.} ^{sed furia. p. p.} nunc sede ab infausta extra-
Audio fugaces ore captantem cibos? ^(bit)
Quis ~~mal-~~ ^{mal-} ~~deorum~~ ^{deorum} Tantalus ~~viuas~~ ^{viuas} domos ^{Male dixit malep. n.}
Ostendit iterum? peius inuentum est ^{malep. n. et detest.} sibi
Arente in vndis aliquid, & peius fame
Hiante semper? Sisyphi nunquid lapis
Gestandus humeris lubricus nostris venit?
Aut membra celeri differens cursu rota?
Aut pœna Tityi semper accrescens iecur ^{ad p. n. i. gl. p. n. i. ex}
Visceribus atras ^{Hippolyt. al. S. g. p. n. i. ex} pasce ^{p. n. i. ex} effossis aues?
Et nocte reparans, quicquid amisit die,
Plenum recenti pabulum monstro iacet?
In quod malum transcribor? ô quisquis noua
Supplicia functis durus umbrarum arbiter
Disponis, adde si quid ad pœnas potes,

Quod ipse custos carceris diri horreat,
 Quod mæstus Acheron paueat, ad cuius metum
 Nos quoq; tremamus: quare, iam nostra subit
 E' stirpe turba, quæ suum vincat genus,
 Ac me innocentem faciat, & inausa audeat:
 Regione quidquid impia cessat loci,

*Minus hostis Pelu-
 pelin domg. i. Tan-
 tak, Nthi f.*

Complebo: nunquam stante Pelopeia domo,
 Minus vacabit. M E. perge detestabilis
 Umbra, & penates impios furijs age.

Certetur omni scelere, & alterna vice
 Stringantur enses, nec sit irarum modus
 Pudorhæ, mentes cæcus instiget furor,
 Rabies parentum duret, & longum nefas
 Eat in nepotes: nec vacet cuiquam vetus
 Odisse crimen, semper oriatur nouum,
 Nec vnum in vno: dumq; punitur, scelus
 Crescat: superbis fratribus regna excidant,
 Repetantq; profugos: dubia violentæ domus
 Fortuna reges inter incertos labet:
 Miser ex potente fiat, ex misero potens,
 Fluctuq; regnum casus assiduo ferat:
 Ob scelera pulsi, cum dabit patriam deus,
 In scelera redeant: sintq; tam inuisi omnibus,
 Quam sibi. nihil sit ira quod vetitum putet.
 Fratrem expanseat frater, & natum parens,
 Natusq; patrem, liberi pereant malè,
 Peius tamen nascantur: immineat viro
 Infesta coniunx, bella trans pontum vehant:
 Effusus omnes irriget terras cruor,

Supraq;

Supra; magnos gentium exultet duces non hic inter personam male velas
des numerari.

Libido vitrix : impia stuprum in domo

Leuissimum sit : fratris & fas, & fides,

Insq; omne pereat : non sit à vestris malis

Immune cælum, cum micant stella polo,

Flammæq; seruant debitum mundo decus :

Nox atra fiat, excidat cælo dies.

Misce penates : odia, cædes, funera

Arcerse, & imple scelere Tantaleam domum.

Ornetur altum culmen, & lauro fores

Lætæ virescant, dignus aduentu tuo

Splendescat ignis, Thracium fiat nefas

Maiore numero : dextra cur patrui vacat ?

Nondum Thyestes liberos deflet suos ?

Ecquando tollet ignibus iam subditis

Spumante ahenò membra per partes eant

Discerpta, patrios polluat sanguis focos,

Epule instruantur. non noui sceleris tibi

Coniuiua venies, liberum dedimus diem,

Tuamq; ad istas soluimus mensas famem.

Ieiunia exple, mistus in Bacchum cruor

Spectante te potetur : inueni dapes,

Quas ipse fugeres : siste, quò præceps ruis ?

T A N. *Ad* stagna, & amnes, & recedentes aquas,

Labrisq; ab ipsis arboris plenæ fugas;

Abire in atrum carceris liceat mei

Cubile : liceat, si parum videor miser,

Mutare ripas : aluco medius tuo

Phlegethon relinquer, igneo cinctus freto.

Quicum

Supra;

Quicumq; pœnas lege fatorum datas
 Pati iuberis: quisquis exeso iaces
 Pavidus sub antro, quiq; venturi times
 Montis ruinam: quisquis avidorum feros
 Rictus leonum, & dira furiarum agmina
 Implicitus horres: quisquis immissas faces
 Semiuustus abigis, Tantali vocem excipe
 Properantis ad vos: credite experto mihi,
 Amate pœnas: quando continget mihi
 Effugere superos? M. E. antè perturba domum,
 Inferq; tecum prœlia, & ferri malum
 Regibus amorem, concute insano ferum
 Pectus tumultu. T. AN. me pati pœnas decet,
 Non esse pœnam: mittor, vt dirus vapor
 Tellure rupta, vel grauem populis luem
 Sparsura pestis, ducam in horrendum nefas
 Auis nepotes? magne diuorum parens,
 Nosterq; , quamuis pudeat, ingenti licet
 Taxata pœnâ lingua crucietur, loquar:
 Nec hoc tacebo: moneo, ne sacrâ manus
 Violatâ cæde, nèue furiali malo
 Aspergât arâs, stabo, & arcebo scelus.
 Quid ora terres verberare, & tortos ferox
 Minaris angues? quid famem fixam intimis
 Agitas medullis? flagrat incensum siti
 Cor, & perustis flamma visceribus micat.
 Sequor. M. E. furorem diuide in totam domum.
 Sic sic ferantur, & suum insensî inuicem
 Sitiunt cruorem: sensît introitus tuos

Domus,

Domus, & nefando tota contactu horruit.
 Actum est abundè, gradere ad inferos specus,
 Annemq; notum, iam ^{al. cum} tuo mact. e pede
 Terræ grauantur. cernis vt fontes liquor
 Introrsus actus linquat? vt ripæ vacent,
 Ventusq; raras igneus nubes ferat?
 Pallefcit omnis arbor, ac nudus stetit
 Fugiente pomo ramus, & qui fluctibus
 Illinc propinquis Isthmos atq; illinc fremit,
 Vicina gracili diuidens terrâ vada,
 Longè remotos latus exaudit sonos.
 Iam Lerna retrocessit, & Phoronides
 Latuere venæ, nec suas profert sacras
 Alpheus vndas, & Cithæronis iuga
 Stant parte nullâ canâ deposita niue,
 Timentq; veterem nobiles Argi sitim:
 En ipse Titan dubitat, an iubeat sequi,
 Cogatq; habenis ire periturum diem.

C H O R V S.

Choriambici tetrametri.

Argos de superis si quis Achaicum,
 Piseasq; domos turribus inclitas: Delio: currit. Argos. currit. ob. Argos.
 Isthmi si quis amat regna Corinthij, ^{pim. a. notum.}
 Et portus geminos, & mare dissidens:
 Si quis Taygeti conspicuas niues,
 Quas cum Sarmaticus tempore frigido
 In summis boreas composuit iugis,
 Aestas reliqueris soluit etesius:

Quem

Domus

Quem tangit gelido flumine lucidus
 Alpheus, stadio notus Olympico :
 Aduertat placidum numen, & arceat
 Alterne scelerum ne redeant vices,
 Neu succedat auo deterior nepos,
 Et maior placeat culpa minoribus.
 Tandem lassæ feros exuat impetus
 Sicci progenies impia Tantalæ :
 Peccatum satis est : fas valuit nihil,
 Aut commune nefas, proditus occidit
 Deceptor dominæ Myrtilus, & fide
 Vetus quam tulerat, nobile reddidit
 Mutato pelagus nomine. notior
 Nulla est Ionijs fabula nauibus.
 Exceptus gladio paruulus impio
 Dum currit patrum natus ad osculum,
 Immatura focus victima concidit.

al. diuulsusq; re Diuulsusq; tua est Tantalæ dextera,
 Mensas vt strueres hospitibus deis.
 Hos eterna fames prosequitur cibos,
 Hos eterna sitis : nec dapibus feris
 Decerni potuit pœna decentior :
 Stat lusus vacuo gutture Tantalus
 Impendet capiti plurima noxio,
 Phœneis auib; præda fugacior.
 Hinc illinc grauidis frondibus incubat,
 Et curuata suis fœtibus, ac tremens
 Illudit patulis arbor hiatibus.

*i. cibum florum
 detrahit. aliter
 n. iudicare nam
 to Begio. al. a ludet.*

Nec quamuis auidus, nec patiens moræ,

Deceptus

Deceptus toties tangere negligit,
 Obliquatq; oculos, oraq; comprimit,
 Inclusisq; famem dentibus alligat:
 Sed tunc diuitias omne nemus suas
 Demittit propius, pomaq; desuper
 Insultant folijs mitia languidis,
 Accenduntq; famem, quæ iubet irritas
 Exercere manus: has ubi protulit,
 Et falli libuit, totus in arduum
~~Altum~~^{Altimus} raptus, siluaq; mobilis.
 Instat deinde sitis non leuior fame,
 Qua cum percaluit sanguis, & igneis
 Exarsit facibus, stat miser obuios
 Fluctus ore vbeans, quos profugus latex
 Auertit, sterili deficiens vado,
 Conantemq; sequi deserit: hic bibit
 Altum de rapido gurgite puluerem.

ACTVS SECVNDVS.

A T R E V S . S E R V V S .

Ignave, iners, enervis, & (quod maximum
 Probrum tyranno rebus in summis reor)
 Inulte, post tot scelera, post fratris dolos,
 Fasq; omne ruptum, questibus vanis agis
 Iras: at Argos fremere iam totum tuis
 Debebat armis, omnes & geminum mare
 Innare classes: iam tuis flammis agros
 Lucere, & vrbes decuit, ac strictum vndiq;
 Micare ferrum. tota sub nostro sonet

Argo-

Argolica tellus equite : non siluæ tegant
 Hostem, nec altis montium structa iugis
 Arces, relictis bellicum totus canat
 Populus Mycenis. quisquis inuisum caput
 Tegit ac tuetur, clade funesta occidat.
 Hæc ipsa pollens incliti Pelopis domus
 Ruat vel in me, dummodo in fratrem ruat.
 Age anime, fac quod nulla posteritas probeat,
 Sed nulla taceat, aliquod audendum est nefas
 Atrox, cruentum, tale quod frater meus
 Suum esse malit. scelera non vlcisceris,
 Nisi vincis. & quid esse tam seuum potest,
 Quod superet illum? nunquid abiectus iacet?
 Nunquid secundis patitur in rebus modum,
 Fessis quietem? noui ego ingenium viri
 Indocile, flecti non potest, frangi potest.
 Troin antequam se firmet, aut vires paret,
 Petatur vltro, ne quiescentem petat.
 Aut perdet, aut peribit : in medio est scelus
 Positum occupanti. SER. fama te populi nihil
 Adversa terret? ATR. maximum hoc regni bonum
 Quod facta domini cogitur populus sui. „ (est,
 Quam ferre, tã laudare. SER. quos cogit metus „
 Laudare, eosdem reddit inimicos metus. „
 At qui fauoris gloriam veri petit,
 Animo magis quam voce laudari volet. „
 ATR. Laus vera, & humili sæpe cõtingit viro. „
 Non nisi potenti falsa: quod nolunt, velint. „
 SER. Rex velit honesta, nemo non eadem volet. „

ATR. Ubicunq; tantū honesta dominanti licent, „
 Precario regnatur. SER. vbi non est pudor, „
 Nec cura iuris, sanctitas, pietas, fides, „
 Instabile regnū est. ATR. sanctitas, pietas, fides, „
 Priuata bona sunt : quā iuuat, reges eant. „
 SER. Nefas nocere vel malo fratri puta.

ATR. Fas est in illo, quicquid in fratre est nefas.

Quod enim reliquit crimen intactum? aut cui
 Sceleri pepercit? coniugem stupro abstulit,
 regnumq; furto, specimen antiquum imperij,
 Fraude est adeptus, fraude turbauit domum.

Est Pelopis altis nobile in stabulis pecus,
 Arcanus aries, ductor opulenti gregis,
 Huius per omne corpus effuso coma
 Dependet auro, cuius è tergo, noni
 Aurata reges sceptrā Tantalici gerunt.

Possessor huius regnat : hunc tante domus

Fortuna sequitur : tuta sepositā sacer

In parte carpit prata, quæ cludit lapis,

Fatale sacro pascuum muro tegens.

Hunc (facinus ingens) ausus, assumpta in scelus

Consorte nostri perfidus thalami auebit.

Hinc omne cladis mutue fluxit malum,

Per regna trepidus exul errauit mea,

Pars nulla ~~restrituta~~ ab insidijs vacat. *al. generis*

Corrupta coniux, imperij quassa est fides :

Domus agra, dubius sanguis est, certi nihil,

Nisi frater hostis : quid stupes? tandem incipe,

Animosq; sume, Tantalum & Pelopem affice :

Ad hæc manus exempla poscuntur meæ :
Profare, dirum qua caput matrem via.

SER. Ferro peremptus spiritum inimicum expuat.

ATR. ~~De fine pæne loqueris, ego pœnam volo.~~

Perimat tyrannus : lenis in regno meo

Mors impetretur ? SER. nulla te pietas mouet ?

ATR. Excede pietas, si modò nostra in domo

Vnquam fuisti : dira furiarum cohors,

Discorsq; Erinnyes veniat, & geminas faces

Megara quatiens : non satis magno meum

Ardet furore pectus, impleri iuuat

Maiore monstro. SER. quid noui ravidus struis ?

ATR. Nil, quod doloris capiat assueti modum.

Nullum relinquam facinus, & nullum est satis.

SER. Ferrû ? ATR. parum est. SER. Quid ignis ?

(ATR. etiânum parum est.

SER. Quonam ergo telo tantus vteretur dolor ?

ATR. Ipso Thyeste. SER. maius est irâ hoc malû.

ATR. Fateor, tumultus pectora attonitus quatit,

Penitusq; voluit : rapior, & quò nescio,

Sed rapior : imo mugit è fundo solum,

Tonat dies serenus, ac totis domus

Vt fracta tectis crepuit, & moti lares

Vertere vultum : fiat hoc, fiat nefas,

Quod dii timetis. SER. facere quid tandem parat ?

ATR. Nescio quid animus meus, & solito ampli-

Supraq; fines moris humani tumet, (us

Instatq; pigris manibus : haud, quid sit, scio.

Sed grande quiddam est : ita sic hoc anime incipe,

Dignum

Dignum Thyeste facinus, & dignum Atreo
 Vterq; faciat. vidit infandas domus
 Odrysia mensas, fateor, immane est scelus,
 Sed occupatum: manus hoc aliquid dolor
 Inueniat, animum filio inspira parens,
 Sororq; causa est similis: assiste, & manum
 Impelle nostram, liberos auidus parens,
 Gaudensq; laceret, & suos artus edat.
 Bene est, abunde est, hic placet pœne modus
 Tantisper, vbi nam est? tam diu cur innocens
 Versatur Atreus? tota iam ante oculos meos
 Imago cædis errat, ingesta orbitas
 In ora patris, anime quid rursus times?
 Et ante rem subsidis? audendum est, age.
 Quod est in isto scelere præcipuum nefas,
 Hoc ipse faciat. S E R. sed quibus captus dolis,
 Nostros dabit perductus in laqueos pedem?
 Inimica credit cuncta. A T R. non poterit capi,
 Nisi capere vellet. regna nunc sperat mea:
 Hac spe, minanti fulmen, occurret Ioui,
 Hac spe subibit gurgitis tumidi minas,
 Dubiumq; Libycæ syrtis intrabit fretum.
 Hac spe, quod esse maximum retur malum,
 Fratrem videbit. S E R. quis fidem pacis dabit?
 Cui tanta credet? A T R. credula est spes improba,
 Gnatis tamen mandata, quæ patruo ferant,
 Dabimus: relictis exul hospitij, vagus
 Regno vt miscrias mutet, atq; Argos regat
 Ex parte dominus: si nimis durus preces

al. Prece comos
rebo C.

Spernet Thyestes, liberos eius rudes,
Malisq; fessos grauib; & faciles capi
Preces mouebunt: hinc vetus regni furor,
Illinc egestas tristis, hinc durus labor,
Quamuis rigentem tot malis subigent virum.

SER. Iam tempus illi fecit ærumnas leues.

ATR. Erras: malorum sensus accrescit die:
Leue est miseras ferre, perferre graue.

SER. Alios ministros consilij istis lege:
Peiora iuuenes facile præcepta audiunt.

In patre facient, quicquid in patruo doces,
Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.

ATR. Ut nemo doceat fraudis & sceleris vias,
Regnum docebit: ne mali fiant, times,
Nascuntur: istud, quod vocas sæuum, asperum,
Agiq; dirè credis, & nimium impiè,
Fortasse & illic agitur. SER. hanc fraudem scient
Gnati parati: tacita tam rudibus fides
Non est in annis, detegent forsan dolos.

ATR. Tacere multis discitur vitæ malis.

SER. Ipsosne, per quos fallere alium cogitas,
Falles? ATR. at ipsi crimine & culpa vacent,
Quid enim est necesse liberos sceleri meo
Inserere? per nos odia se nostra explicent.
Malè agis, recedis anime: si parcis tuis,
Parces & illi, consilij Agamemnon mei
Sciens minister fiat, & patris cliens
Menelaus adsit, prolis incertæ fides:
Ex hoc petatur scelere, si bella abnuunt,

Et gerere nolunt odia : si patrum vocant,
 Pater est, eatur : multa turbatus solet *al. sed tunc*
 Detegere vultus, magna nolentem quoq;
 Consilia produnt : nesciant quantæ rei
 Fiant ministri, nostra tu cæpta occule.
 S E R. Haud sum monendus : ista nostro in pectore
 Fides, timorq; . sed magis cludit fides.

C H O R V S.
 Choriambici trimetri.

Tandem regia nobilis,
 Antiqui genus Inachi,
 Fratrum composuit minas.
 Quis vos exagitat furor,
 Alternis dare sanguinem,
 Et sceptrum scelere aggredi ?
 Nescitis cupidi arcium,
 Regnum quo iaceat loco.
 Regem non faciunt opes,
 Non vestis Tyria color,
 Non frontis nota regiae,
 Non auro nitida trabes.
 Rex est, qui posuit metus,
 Et diri mala pectoris :
 Quem non ambitio impotens,
 Et nunquam stabilis fauor,
 Vulgi præcipitis mouet.
 Non quicquid fodit Occidens,
 Aut vnda Tagus aurea

Claro denebit alueo :
 Non quicquid Libycis terit
 Feruens area messibus.
 Quem non concutiet cadens
 Obliqui via fulminis : Boët. 7. fol. p. 20.
 Non eurus rapiens mare,
 Aut saevo rapidus freto
 Ventosi tumor Adriæ :
 Quem non lancea militis,
 Non strictus domuit chalybs :
 Qui tuto positus loco,
 Infra se videt omnia,
 Occurritq; suo libens
 Fato, nec queritur mori.
 Reges conueniant licet,
 Qui sparsos agitant Dacas,
 Qui rubri vada littoris,
 Aut gemmis mare lucidum
 Latè sanguineum tenent :
 Aut qui Caspia fortibus
 Recludunt iuga Sarmatis.
 Certet Danubium licet,
 Audet qui pedes ingredi,
 Et quocunq; loco iacent
 Seres vellere nobiles.
 Mens regnum bona possidet :
 Nil vllis opus est equis,
 Nil armis, & inertibus
 Telis, quæ procul ingerit

Partibus,

Parthus, cum simulat fugas.

Admoris nihil est opus

Urbes sternere machinis,

Longè saxa rotantibus :

Rex est, qui metuit nihil.

Hoc regnum sibi quisq; dat. al. Rex e 22. cupit nihil. 23. n. e. Metum ad 24. n. e. optat eum, 25. Rex n. e. e.

Stet, quicumq; volet potens

Aula culmine lubrico.

Me dulcis saturet quies,

Obscuro positus loco,

Leui perfruar ocio.

Nullis nota Quiritibus

Aetas per tacitum fluat.

Sic cum transierint mei

Nullo cum strepitu dies,

Plebeius moriar senex.

Illi mors grauis incubat,

Qui notus nimis omnibus,

Ignotus moritur sibi.

ACTVS TERTIVS.

THYESTES. PLISTHENES.

*Optata patriæ tecta, & Argolicas opes,
Miserisq; summum ac maximum exulibus bonū,
Tantum soli natalis, & patrios deos,
(Si sunt tamen dii) cerno, Cyclopum sacras
Turres, labore maius humano decus,
Celebrata iuueni stadia, per quæ nobilis
Palmam paterno non semel curru tuli.*

F 4

Occurret

Parthus

Occurret Argos, populus occurret frequens,
 Sed nempe & Atreus : repete siluestres fugas,
 Saltusq; densos potius, & mistam feris
 Similemq; vitam. clarus hic regni nitor
 Fulgore non est, quod oculos falsò auferat.
 Cùm quid datur, spectabis, & dantem aspice. »
 Modò inter illa quæ putant cuncti aspera,
 Fortis fui, letusq; : nunc contrà in metus
 Reuoluor : animus hæret, ac retro cupit
 Corpus referre, moueo nolentem gradum.

PL. Pigro (quid hoc est ?) genitor incessu stupet,
 Vultumq; versat, seq; in incerto tenet.

THY. Quid anime pendes ? quid hæc consilium diu
 Tam facile torques ? rebus incertissimis
 Fratri atq; regno credis ? an metuis mala
 Iam victa, iam mansueta ? & ærumnas fugis
 Bene collocatas ? esse iam miserum iuuat ?

al. R. Deslece gressum, dum licet, teq; eripe.

PL. Quæ causa cogit genitor à patriâ gradum
 Referre visâ ? cur bonis tantis sinum
Subducis ? irâ frater abiectâ redit,
 Partemq; regni reddit, & lacera domus
 Componit artus, teq; restituit tibi.

THY. Causam timoris, ipse quam ignoro, exigit.
Nihil timendum video, sed timeo tamen :
 Placet ire, pigris membra sed genibus labant,
 Alioq; quàm quò nitor, abductus feror :
 Sic concitatam remige & vento ratem

al. resurgens. Aestus resistens remigi & velo refert.

PL. Peruince, quicquid obstat, & mentem impe-
Reducemq; quanta præmia expectent vide. (dit,
Pater potest regnare. THY. cum possum mori.

PL. Summa est potestas. TH. nulla, si cupias nihil. „

PL. Gnatis relinques. TH. non capit regnum duos.

PL. Miser esse ^{mauult} ~~mauult~~, esse qui felix potest?

TH. Mibi crede, falsis magna nominib. placent. „

Frustra timentur dura: dum excelsus steti,

Nunquam pauere destiti, atque ipsum mei

Ferrum timere lateris: ô quantum bonum est, „

Obstare nulli, capere securas dapes, „

Humi iacentem scelera non intrant casam, „

Tutusq; mensâ capitur angustâ cibus. „

Venenum in auro bibitur: expertus loquor. „

Malam bonæ præferre fortunam licet: „

Non vertice alti montis impositam domum,

Et eminentem ciuitas humilis tremit:

Nec fulget altis splendidum tectis ebur,

Somnosq; non defendit excubitor meos.

Non classibus piscamur, & retro mare

Iactâ fugamus mole, non ventrem improbum

Alimus tributo gentium: nullus mihi

Ultra Getas meretur, & Parthos ager:

Non thure colimur, nec meæ excluso Ioue

Ornantur aræ, nulla culminibus meis

Imposita nutat silua, nec fumant manu

Succensa multâ stagna: nec somno dies,

Bacchoq; nox ducenda peruigili datur:

Sed non timemus: tuta sine telo est domus,

ad istam ex epist.
his generat fuit
tum, ut multa
alia in his Tr.
factis. L.

de balneis domus huius con-
bitis in eas apparatus.
At ubi pueri agunt sine
centi, ut fuit dulcis
fices de pueris sed
lat: pueris
interpres! L.

Rebusq; paruis alta præstatur quies.

Immane regnum est, posse sine regno pati.

P L. Nec abnuendum est, si dat imperium deus.

T H Y. Nec appetendū. P L. frater ut regnes rogas.

T H Y. Rogat? timendum est: errat hic aliquis dolus.

P L. Redire pietas, vnde sumnota est, solet,

Reparatq; vires iustus amissas amor.

T H Y. Amat Thyesten frater? ætherias prius

Perfundet Arctos pontus, & Siculi rapax

Consistet æstus vnda, & Ionio seges

Matura pelago surget, & lucem dabit

Nox atra terris: antè cum flammis aqua,

Cum morte vita, cum mari ventus fidem (mes?

Fœdusq; iungent. P L. quam tamen fraudem ti-

T H. Omnem: timori quem meo statuam modum?

Quantum potest, tantū odit. P L. in te quid potest?

T H Y. Pro me nihil iam metuo, vos facitis mihi

Atrea timendum. P L. decipi captus times?

Serum est cauendi tempus in medijs malis.

al. T. Eatur, vnum genitor hoc hortamen est.

T H. Ego vos sequor, non duco. P L. Respiciat deus
Bene cogitata, perge non dubio gradu.

A T R E V S. T H Y E S T E S.

Plagis tenetur clusa dispositis fera,

Et ipsum, & vna generis inuisti indolem

Iunctam parenti cerno iam tuto in loco

Versantur odia: venit in nostras manus

Tandem Thyestes, venit, & totus quidem;

Vix

Vix tempero animo, vix dolor frenos capit.
 Sic, cūm feras vestigat, & longo sagax
 Loro tenetur Umber, ac presso vias
 Scrutatur ore, dum procul lento suem
 Odore sentit, paret, & tacito locum
 Rostro pererrat : præda cūm propior fuit,
 Ceruice tota pugnat, & gestu vocat
 Dominum morantem, seq; retinenti eripit.
 Cum spirat ira sanguinem, nescit tegi,
 Tamen tegatur : aspice, vt multo grauis
 Squallore vultus obruat mæstos coma.
 Quàm fœda iaceat barba, præstetur fides.
 Fratrem iuuat videre : complexus mihi
 Redde expetitos : quicquid irarum fuit,
 Transferit, ex hoc sanguis ac pietas die
 Colantur, animis odia damnata excidant.
 THY. Diluere possem cuncta, nisi talis fores.
 Sed fateor, Atreu fateor, admissi omnia
 Quæ credidisti, pessimam causam meam
 Hodierna pietas fecit : est prorsus nocens,
 Quicumq; visus tam bono fratri est nocens.
 Lacrimis agendum est, supplicem primus vides.
 Hæ te precantur pedibus iniectæ manus.
 Ponatur omnis ira, & ex animo tumor
 Erasus abeat : obsides fidei accipe
 Hos innocentes frater. ATR. à genibus manus
 Aufer, meosq; potius amplexus pete.
 Vos quoq;, senum præsidia, tot iuuenes, meo
 Pendete collo : squallidam vestem exue,
 Oculisq;

Oculisq; nostris parce, & ornatus cape,
 Quales mei, latusq; frater imperij
 Capeffe partem: maior hæc laus est mea,
 Fratri paternum reddere incolumi decus.
 Habere regnum casus est, virtus dare.

THY. Dy paria frater precia pro tantis tibi
 Meritis rependant: regiam capitis notam
 Squallor recusat noster, & sceptrum manus
 Infausta refugit, liceat in media mihi
 Latere turba. ATR. recipit hoc regnum duos.

THY. Meum esse credo, quicquid est frater tuum.

ATR. Quis influentis dona fortune abnuat?

THY. Expertus est quicquid, quam facile effluant.

ATR. Fratrem potiri gloria ingenti vetas?

Tua iam peracta gloria est, restat mea.

TH. Respuere certum est regna consilium mihi.

ATR. Meam relinquam, nisi tuam partem accipis.

THY. Accipio, regni nomen impositi feram:

Sed iura & arma seruiant mecum tibi.

ATR. Imposita capiti vincla venerando gere,
 Ego destinatas victimas superis dabo.

C H O R V S.

Sapphici, & vnus Adonius.

Credat hoc quisquam: ferus ille & acer,
 Nec potens mentis, truculentus Atræus,
 Fratris aspectu stupefactus hæsit?
 Nulla vis maior pietate vera est:

Iurgia

Iurgia externis inimica durant,
Quos amor verus tenuit, tenebit.
Ira cum magnis agitata causis
Gratiam rupit, cecinitq; bellum,
Cum leues frenis sonuere turmæ,
Fulsit hinc illinc agitatus ensis.
Quem mouet crebro furibundus ictu
Sanguinem Mauors cupiens recentem,
Opprimit ferrum, manibusq; iunctis
Ducit ad pacem pietas negantes.
Ocium è tanto subitum tumultu
Quis deus fecit? modò per Mycenæ
Arma ciuilis crepuere belli.
Pallidæ matres timuere natis,
Uxor armato timuit marito,
Cum manum inuitus sequeretur ensis,
Sordidus pacis vitio quietæ:
Ille labentes renouare muros,
Hic situ quassas stabilire turres,
Ferreis portas cohibere claustris
Ille certabat, pavidusq; pinnis
Anxiæ nocti vigil incubabat.
Peior est bello, timor ipse belli.
Iam minæ seui cecidere ferri,
Iam silet murmur graue classicorum,
Iam tacet stridor litui strepentis,
Alta pax vrbis reuocata lætæ est.
Sic vbi ex alto tumuere fluctus,
Brutium Coro feriente pontum,

”

”

”

”

”

Scylla

Scylla pulsatis resonat cauernis,

al. mare in
porta L. i.
Scylla e
tempus scit
nubis et in
porta timens
ut cum scilicet
redijt, - filius
naves sed et
cymba e saltant
et hinc inde
vident in illis
ipso facto.
Ac mare int^{er}itum timuere nautæ,
domit
Quod rapax haustum remouit Charybdis:

Et ferus Cyclops metuit parentem
Rupe feruentis residens in Aetnae,

Ne superfusus violetur vndis
Et putat mergi sua posse pauper

Regna Laërtes Ithaca tremente.
Si suæ ventis cecidere vires,

Mitius stagno pelagus recumbit.
Alta quæ nauis timuit secare

Hinc, & hinc fufis spaciofa velis
Strata, ludenti patuere cymbæ,

Et vacat mersos numerare pisces:
Hic, vbi ingenti modò sub procella

Cyclades pontum timuere motæ.
Nulla fors longa est, dolor ac voluptas

Inuicem cedunt, breuior voluptas.
Ima permutat breuis hora summis.

Ille qui donat diadema fronti,
Quem genu nixæ tremuere gentes,

Cuius ad nutum posuere bella
Medus, & Phœbi propioris Indus,

Et Dacæ Parthis equitem minanti:
Anxius sceptrum tenet, & mouentes

Ita et p. 26.
Sed an Alex metuit
diuitias et timet
vet. et. diu.
nat. i. p. in medi. 2. L.
Cuncta diuitias, metuitq; casus
Mobiles rerum, dubiumq; tempus.

Vos, quibus rector maris atq; terræ

Ius dedit magnum necis atq; vita,
 Ponite inflatos tumidosq; vultus :
 Quicquid à vobis minor expauescit,
 Maior hoc vobis dominus minatur.
 Omne sub regno grauiore regnum est.
 Quem dies vidit veniens superbum,
 Hunc dies vidit fugiens iacentem.
 Nemo confidat nimium secundis,
 Nemo desperet meliora lapsis.
 Miscet hæc illis, prohibetq; Clotho
 Stare fortunam : rotat omne fatum.
 Nemo tam diuos habuit fauentes,
 Crastinum vt possit sibi polliceri
 Res Deus nostras celeri citatas
 Turbine versat.

ACTVS QVARTVS.

NVNCIVS. CHORVS.

Quis me per auras turbo præcipitem rehet,
 Atraq; nube inuoluet, vt tantum nefas
 Eripiat oculis ? ô domus Pelopi quoq;
 Et Tantalò pudenda. CH. quid portas noni ?
 NVN. Quenâm ista regio est, Sparte & Argos, im-
 Sorora fratres ? & maris gemini premens (pios
 Fauces Corinthus ? an feris Ister fugam
 Præbens Alanis ? an sub æterna nixe
 Hircana tellus ? an vagi passim Scythæ ?
 CH. Quis hic nefandi est conscius monstri locus ?
 Effare,

Effare, & istud pande, quodcunq; est malum.
 NVN. Si steterit animus, si metu corpus rigens
 Remittet artus: hæret in vultu truci
 Imago facti: ferte me insane procul
 Illò procellæ: ferte, quò fertur dies
 Hinc raptus. C H. animos grauius incertos tenes.
 Quid sit, quod horres ede, & auctorem indica.
 Non quæro quis, sed vter? effare ocyus.
 NVN. In arce summa Pelopis, una est pars domus
 Conuersa ad austros, cuius extremum latus
 Aequale monti crescit, atq; urbem premit,
 Et contumacem regibus populum suis
 Habet sub istu: fulget hic turbæ capax
 Immane tectum, cuius auratas trabes
 Varijs columnæ nobiles maculis ferunt.
 Post ista vulgo nota, quæ populi colunt,
 In multa diues spacia, discedit domus.

al. Pelopæ
 pars ē domus
 L. Pelopis
 ut Dionysius
 Catellus.

al. iacet. L.
 quædo. n. arcana
 si patet.

Arcana in imo regia secessu patet,
 Alta vetustum valle compescens nemus,
 Penetræ regni: nulla quæ letos solet
 Præbere ramos arbor, aut ferro coli,
 Sed taxus, & cupressus, & nigra ilice
 Obscura nutat silua: quam supra eminens
 Despectat altè querens, & vincit nemus.
 Hinc auspicari regna Tantalidæ solent,
 Hinc petere lapsis rebus & dubijs opem.
 Affixa inherent dona, vocales tubæ,
 Fractiq; currus, spolia Myrtoi maris,
 Victæq; falsis axibus pendent rotæ,

Et omne

Et omne gentis facinus : hoc Phrygius loco
 Fixus tiaras Pelopis : hic præda hostium;
 Et de triumpho picta barbarico chlamys.
 Fons stat sub umbra tristis, & nigra piger
 Hæret palude : talis est diræ Stygis
 Deformis unda, quæ facit cælo fidem.
 Hic nocte cæca gemere feræles deos
 Fama est : catenis lucus excussis sonat,
 Ululantq; manes : quicquid audire est metus,
 Illic videtur : errat antiquis vetus
 Emissa bustis turba, & insultant loco
 Maiora notis monstra : quin totâ solet
 Micare flammis siluâ, & excelsæ trabes
 Ardent sine igne : sæpe latratu nemus
 Trino remugit : sæpe simulacbris domus
 Attonita magnis; nec dies sedat metum:
 Nox propria lûco est, & superstitio inferum
 In luce media regnat : hinc orantibus
 Responsa dantur certa, cum ingenti sono
 Laxantur adyto fata, & immugit specus
 Vocem deo soluente : quò postquam furens
 Intrauit Atreus liberos fratri strabens,
 Ornantur aræ; quis queat dignè eloqui?
 Post terga iuuenum nobiles religat manus,
 Et mæsta vittâ capita purpureâ ligat :
 Non thura desunt, non sacer Bacchi liquor,
 Tangensue salsâ victimam culter molâ.
 Seruatur omnis ordo, ne tantum nefas
 Non ritè fiat. CH. quis manum ferro admonet?

NVN. Ipse est sacerdos, ipse funesta prece
 Lethale carmen ore violento canit,
 Stat ipse ad aras, ipse deuotos neci
 Contrectat, & componit, & ferro admouet:
 Accendit ipse, nulla pars sacri perit.
 Lucus tremiscit, tota succusso solo
 Nutauit aula, dubia quod pondus daret,
 Ac fluctuanti similis: è laeo æthere
 Atrium cucurrit limitem sidus trahens,
 Libata in ignes vina mutato fluunt
 Cruenta Baccho: regium capiti decus
 Bis terq; lapsum est, fleuit in templis ebur.
 Mouere cunctos monstra: sed solus sibi
 Immotus Atreus constat, atque ultro deos
 Terret minantes. iamq; dimissa mora
 Assiluit aris, toruū & obliquū intuens.
 Ieiuna siluis qualis in Gangeticis
 Inter iuuenecos Tigris errauit duos,
 Vtriusq; prædæ cupida, quod primos ferat
 Incerta morsus, flectit huc rictus suos,
 Illud reflectit, & famem dubiam tenet:
 Sic dirus Atreus capita deuota impiæ
 Speculatur iræ: quem prius mactet sibi,
 Dubitat: secunda deinde quem cæde immolet.
 Nec interest, sed dubitat, & tantum scelus
 Inuat ordinare. CH. quem tamen ferro occupat?
 NVN. Primus locus (ne deesse pietatem putes)
 Auo dicatur: Tantalus prima hostia est.
 CH. Quo inuenis animo, quo tulit vultu necem?
 NVN.

N V N. Stetit sui securus, & non est preces
 Perire frustra passus : aſt illi ferus
 In vulnere enſem abſcondit, & penitus premens
 Ingulo manum commiſit, educto ſtetit
Ferro cadauer : cumq; dubitaſſet diu

Hac parte an illa caderet, in patrum cadit.

Tunc ille ad aras Plithenem ſœuus trahit,

Adiicitq; fratri : colla percuffa amputat,

Ceruice caſa truncus in pronum ruit,

Querulum cucurrit murmure incerto caput.

C H. Quid deinde gemina cæde perfunctus faci ?

Puerone parcit ? an ſcelus ſcleri ingerit ?

N V N. Silua iubatus qualis Armenia leo,

In cæde multa victor armento incubat,

Cruore riſtus madidus, & pulſa fame

Non ponit iras : hinc & hinc tauros premens

Vitulis minatur, dente iam laſſa piger :

Non aliter Atreus ſeuir, atq; ira tumet,

Ferrumq; gemina cæde perſuſum tenens,

Oblitus in quem fureret, infeſta manu *al. rueret.*

Exegit vltra corpus. at pueri ſtatim

Pectore receptus enſis, in tergo exijt :

Cadit ille, & aras ſanguine extingvens ſuo,

Per vtrumq; vulnus moritur. C H. ô ſauum ſcelus.

N V N. Exhorruisti ? haſtenus non ſtat meſas :

Plus eſt. C H. an vltra maius, aut atrocius

Natura recipit ? N V N. ſcleris hunc finem putas ?

Gradus eſt. C H. quid vltra potuit ? obiecit ſeris

Lanianda forſan corpora, atq; igne arcuit ?

NVN. Utinam arcuisset, ne tegat functos humus,
 Ne soluat ignis, auibus epulandos licet
 Ferisq; triste pabulum senis trahat,
 Votum est sub hoc, quod esse supplicium solet.
 Pater insepultos spectet, ô nullo scelus
 Credibile in aeo, quodq; posteritas neget.
al. Gien. R. p. 1
Exposita
 Erepta viuis exta pectoribus tremunt,
 Spirantq; venæ, corq; adhuc panidum salit.
 At ille fibras tractat, ac fata inspicit,
 Et adhuc calentes viscerum venas notat.
 Postquam hostiæ placuere, securus vacat
 Iam fratris epulis, ipse diuisim secat
 In membra corpus, amputat truncotenus
 Humeros patentes, & lacertorum moras.
 Denudat artus dirus, atq; ossa amputat:
 Tantum ora seruat, & datas fidei manus.
 Hæc verubus hærent viscera, & lennis data
 Stillant caminis: illa flammatus latex
 Querente abeno iactat: impositas dapes
 Transiluit ignis, inq; crepitantes focos
 Bis ter regeſtus, & pati iuſſus moram
 Inuitus ardet: stridet in verubus iecur.
 Nec facile dicam, corpora an flammæ gemant,
 Gemuere, piceus ignis in fumos abit:
 Et ipse fumus tristis, ac nebula grauis
 Non rectus exit, seq; in excelsum leuat,
 Ipsos penates nube deformi obsidet.
 O Phœbe patiens, fugeris retro licet,
 Medioq; ruptum merſeris cælo diem,

Serò occidisti, lancinat gnatos pater,
 Artusq; mandit ore funesto suos,
 Nitet fluente madidus unguento comam,
 Grauisq; vino : sepe præclusæ cibum
 Tenuere fauces. in malis vnum hoc tuis
Bonum est Thyesta, quod mala ignoras tua.
 Sed & hoc peribit, verterit cursus licet
 Sibi ipse Titan, obuium ducens iter,
 Tenebrisq; facinus obruat tetrum nouis,
 Nox missa ab ortu tempore alieno grauis :
 Tamen videndum est, tota patefiant mala.

C H O R V S .

Anapæstici, & vnus Adonicus.

Quò terrarum, superùmq; parens,
 Cuius ad ortus noctis opacæ,
 Decus omne fugit, quò vertis iter,
 Medioq; diem perdis Olympo ?
 Cur Phæbe tuos rapis aspectus ?
 Nondum seræ nuncius horæ
 Nocturna vocat lumina vesper:
Nondum Hesperie flexura rotæ
Iubet emeritos soluere currus.
Nondum in noctem vergente die
Tertia misit buccina signum :
 Stupet ad subita tempora cœnæ
 Nondum fessis bubus arator :
 Quid te atherio pepulit cursu ?

Quæ causa tuos limite certo
 Deiecit equos? nunquid aperto
 Carcere Ditis victi tentant
 Bella gigantes? nunquid Titynus
 Pectore fesso renouat veteres
 Saucius iras? num reiecto
 Latus explicuit monte Typhoeus?
 Nunquid struitur via Phlegraeos
 Alta per hostes? & Thessalicum
 Thressa premitur Pelion Ossa?
 Solitæ mundi periere vices,
 Nihil occasus, nihil ortus erit.
 Stupet eos assueta deo ^{Aurora}
 Tradere frenos, genitrix prima
 Roscida lucis: peruersa sui
 Lumina regni, nescit fessos
 Tingere currus, nec fumantes
 Sudore iubas mergere ponto.
 Ipse insueto nouus hospitio,
 Sol auroram videt occidens,
 Tenebrasq; iubet surgere, nondum
 Nocte peracta. non succedunt
 Astra, nec vllò micat igne polus.
 Nec luna graues digerit umbras.
 Sed quicquid id est, vtinam nox sit.
 Trepidant trepidant pectora magno
 Perculsa metu, ne fatali
 Cuncta ruina quassata labent,
 Iterumq; deos, hominesq; premat

ul. paratâ. L.
 Sol. i. n. si se
 noctem inducit,
 huc e. fuisse ju.
 bebat, ante tunc
 idem, imparatâ.

Deforme chaos : iterum terras,
Et mare & ignes, & vaga picti
Sidera mundi natura tegat.

Non aeternæ facis exortu
Dux astrorum secula ducens
Dabit æstatis brumæq; notas.
Non Phœbeis obuia flammis,
Demet nocti luna timores,
Vincetq; sui fratris habenas
Curuo breuius limite currens.
Ibit in vnum congesta sinum
Turba deorum.

Hic qui sacris peruius astris
Secat obliquo tramite zonas,
Flectens longos signifer annos,
Lapsa videbit sidera labens.
Hic qui nondum vere benigno
Reddit zephyro vela tepenti,
Aries præceps ibit in undas,
Per quas pauidam vexerat Hellen.
Hic qui nitido taurus cornu
Perfert Hyadas, secum Geminos
Trahet, & curui brachia Cancri.
Leo flammiferis æstibus ardens
Iterum è cælo cadet Herculeus :
Cadet in terras Virgo relictas,
Iustæq; cadent pondera Libræ,
Secumq; trahent Scorpion acrem,
Et qui neruo tenet Aemonio

Pennata senex spicula Chiron,
 Rupto perdet spicula neruo.
 Pigram referens hiemem gelidus
 Cadet Aegoceros, frangetq; tuam,
 Quisquis es, vrnam : tecum excedent
 Ultima cœli sidera Pisces :
 Monstraq; nunquam perfusa mari
 Merget condens omnia gurges :
 Et qui medias diuidit vrsas,
 Fluminis instar, lubricus Anguis :
 Magnoq; minor iuncta draconi
 Frigida duro Cynosura gelu,
 Custosq; sui tardus plaustrî
 Iam non stabilis ruet Arctophylax.
 Nos è tanto visi populo
 Digni, premeret quos euerso
 Cardine mundus : in nos etas
 Ultima venit, ô nos dura
 Sorte creatos, seu perdidimus
 Solem miseri, siue expulimus.
 Abeant questus, discede timor :
 Vitæ est audus, quisquis non vult
 Mundo secum pereunte mori.

ACTVS QVINTVS.

A T R E V S.

Aequalis astris gradior, & cunctos super
 Altum superbo vertice attingens polum,

Nunc

Nunc decora regni teneo, nunc solium patris :
 Dimitto superos : summa votorum attigi.
 Bene est, abunde est, iam sat est etiam mihi :
 Sed cur satis sit ? pergam, & implebo patrem
Funere suorum : nequid obstaret pudor,
 Dies recessit : perge, dum cælum vocat :
 Utinam quidem tenere fugientes deos
 Possem, & coactos trahere, ut ultricem dapem
 Omnes viderent : quod sat est, videat pater.
 Etiam die nolente discutiam tibi
 Tenebras, miseriae sub quibus latitant tuæ :
 Nimis diu conuiua securo iaces,
 Hilariq; vultu : iam satis mensis datum est,
 Satisq; Baccho : sobrio tanta ad mala
 Opus est Thyeste : turba famularis fores
 Templi relaxa, festa patefiat domus :
 Libet videre, capita natorum intuens
 Quos det colores, verba quæ primus dolor
 Effundat, aut ut spiritu expulso stupens
 Corpus rigescat : fructus hic operis mei est.
Miserum videre nolo : sed dum fit miser,
 Aperta multa tecta collucent face.
 Resupinus ipse purpura atq; auro incubat,
 Vino grauatum fulciens læna caput :
 Eructat, o me cœlitum excelssimum,
 Regumq; regem, vota transcendendi mea.
 Satur est, capaci ducit argento merum.
 Ne parce potu, restat etiam nunc cruor
 Tot hostiarum, veteris hunc Bacchi color

*Abscondit, hoc hæc mensa claudatur scypho,
Mistum suorum sanguinem genitor bibat,
Meum bibisset : ecce iam cantus ciet,
Festasq; voces, nec satis menti imperat.*

THYESTES.

Atropæstici, cum adonio.

*Pectora longis hebetata malis,
Iam sollicitas ponite curas :
Fugiat mœror, fugiatq; pauor,
Fugiat trepidi comes exilij
Tristis egestas, rebusq; grauis
Pudor afflictis, magis vndè cadas,
Quàm quòd, refert : magnum ex alto
Culmine lapsum, stabilem in plano
Figere gressum : magnum ingenti
Strage malorum pressum, fracti
Pondera regni non inflexa
Cervice pati, nec degenerem
Victumq; malis, rectum impositas
Ferre ruinas. sed iam seui
Nubila fati pelle, ac miseri
Temporis omnes dimitte notas :
Redeant vultus ad leta boni,
Veterem ex animo mitte Thyesten.
Proprium hoc miseros sequitur vitium,
Nunquam rebus credere letis.
Redeat felix fortuna licet,
Tamen afflictos gaudere piger.*

Quid

Quid me reuocas, festumq; vetas
 Celebrare diem? quid flere iubes
 Nulla surgens dolor ex causa?
 Quis me prohibet flore recenti
 Vincire comam, prohibet prohibet:
 Vernæ capiti fluxere rosæ,
 Pingui madidus crinis amomo
 Inter subitos stetit horrores,
 Imber vultu nolente cadit.
 Venit in medias voces gemitus,
 Mæror lacrimas amat assuetas,
 Flendi miseris dira cupido est.
 Libet infastos mittere questus,
 Libet & Tyrio saturas ostro
 Rumpere vestes: vlulare libet,
 Mittit luctus signa futuri
 Mens, antè sui præsaga mali.
 Instat nautis fera tempestas,
 Cum sine vento tranquilla tument.
 Quos tibi vultus, quosue tumultus
 Fingis demens? credula præsta
 Pectora fratri: iam quicquid id est,
 Vel sine causa, vel sera times.
 Nolo infelix, sed vagus intrà
 Terror oberrat. subitos fundunt
 Oculi fletus, nec causa subest:
 Dolor an metus est? an habet lacrimas
 Magna voluptas?

A T R E V S. T H Y E S T E S.

Festum

*Festum diem germane consensu pari
Celebremus : hic est sceptrum qui firmet mea,
Solidamq; pacis alliget certæ fidem.*

*aut l. Satis
de satietate : aut
satis
al. filijs.* T H Y. Satis dapis me, nec minus Bacchi tenet.
Augere cumulus hic voluptatem potest,
Si cum meis gaudere felici datur.

A T R. Hic esse natos crede in amplexu patris,
Hic sunt, eruntq; , nulla pars prolis tuæ
Tibi subtrahetur : ora, quæ exoptas, dabo,
Totumq; turba iam sua implebo patrem.
Satiaberis, ne metue, nunc misti meis,
Iucunda mensæ sacra iuuenilis colunt,
Sed accientur : poculum infuso cape
Gentile Baccho. T H Y. capio fraternæ dapis
Donum, paternis vina libentur dijs,
Tunc hauriantur : sed quid hoc ? non vult manus
Parère : crescit pondus, & dextram grauat.
Admotus ipsis Bacchus à labris fugit,
Circaq; rictus ore decepto effluit,
Et ipsa trepido mensa subsiluit solo.
Vix lucet ignis, ipse quin æther grauis
Inter diem noctemq; desertus stupet.
Quid hoc ? magis magisq; concussi labant
Conuexa cæli : spissior densis coit
Caligo tenebris, noxq; se in nocte abdidit.
Fugit omne sidus : quicquid est, fratri precor,
Gnatisq; parcat, omnis in vile hoc caput
Abeat procella, redde rām gnatos mihi.

A T R. Reddam, & tibi illos nullus cripiet dies.

T H Y.

THY. Quis hic tumultus viscera exagitat mea?

Quid tremuit intus? sentio impatiens onus,

Meumq; gemitu non meo pectus gemit.

Adeste gnati, genitor infelix vocat:

Adeste, visis fugiet hic vobis dolor.

Undè obloquuntur? ATR. expedi amplexus pater.

Venère, gnatos ecquid agnoscis tuos?

THY. Agnosco fratrem: sustines tantum nefas

Gestare tellus? non ad infernam Styga

Te, nosq; mergis? rupta & ingenti via

Ad chaos inane regna cum rege abripis?

Non tota ab imo tecta conuellens solo,

Vertis Mycenæ? stare circa Tantalum,

Auosq; nostros, si quis intra Tartara est,

Uterq; iam debuimus, hinc compagibus

Et hinc reuulsis: huc tuam immani sinu

Demitte vallem, nosq; defossos tege

Acheronte toto, noxiæ supra caput

Animæ vagentur nostrum, & ardenti freto

Phlegethon arenas igneus totas agens, *Rap. & totus.*

Exitia supra nostra violentus fluat.

Immota tellus pondus ignauum iaces?

Fugère superi. ATR. at accipe, hoc potius libens,

Recipe hosce citius: liberis tandem tuis

Diu expetitis, nulla per fratrem est mora,

Fruere, osculare, diuide amplexus tribus.

THY. Hoc fœdus? hæc est gratia? hæc fratris fides?

Sic odia ponis? non peto, incolumes pater

Gnatos vt habeam, scelere quod saluo dari

Odioq;

Odioq; possit : frater hoc fratrem rogo,
 Sepelire liceat. redde quod cernas statim
 Uri, nihil te genitor habiturus rogo,
 Sed perditurus. ATR. quicquid ē gnatis tuis
 Superest, habebis : quodq; non superest, habes.
 THY. Vtrumne scuis pabulum alitibus iacent ?
 An belluis seruantur ? an pascunt feras ?
 ATR. Epulatus ipse es impia gnatos dape.
 THY. Hoc est, deos quod puduit : hoc egit diem
 Auersum in ortus. quas miser voces dabo ?
 Questusq; quos ? quae verba sufficient mihi ?
 Abscissa cerno capita, & auulsas manus,
 Et rupta fractis cruribus vestigia.
 Hoc est, quod audius capere non potuit pater.
 Voluuntur intus viscera, & clusum nefas
 Sine exitu luctatur, & querit viam.
 Da frater ensē, sanguinis multum mei
 Habet ille, ferro liberis demus viam.
 Negatur ensis : pectora illiso sonent
 Concussa planctu : sustine infelix manum.
 Parcamus vmbri : tale quis vidit nefas ?
 Quis inhospitalis Caucasi rupem asperam
 Heniochus habitans, quisue Cecropijs metus
 Terris Procyustes ? genitor en gnatos premo
 Premorq; gnatis : sceleris est aliquis modus ?
 ATR. Sceleri modus debetur, vbi facias scelus.
 Non vbi reponas : hoc quoq; exiguum est mihi.
 Ex vulnere ipso sanguinem calidum in tua
 Diffundere ora debui, vt viuientium

Biberes cruorem : verba sunt iræ data,
Dum propero , ferro vulnera impresso dedi.
Cecidi ad aras, cæde votiuâ focos
Placui, & artus corpora exanima amputans
In parua carpsi frustra, & hæc feruentibus
Demersi ahenis. illa lentis ignibus
Stillare iussi : membra, nervosq; abscidi
Viventibus, graciliq; traiectas verni
Mugire fibras vidi, & aggesti manu
Mea ipse flammæ. omnia hæc melius pater
Fecisse potuit, cecidit incassum dolor.
Scidit ore natos impio, sed nesciens,
Sed nescientes. T H X. clusa littoribus vagis
Audite maria, vosq; dii audite hoc scelus,
Quocunq; diffugistis : audite inferis,
Audite terra, noxq; Tartarea grauis
Et atra nube, vocibus nostris vaca.
Tibi sum relictus, sola tu miserum vides,
Tu quoq; sine astris. vota non faciam improba,
Pro me nihil precabor : ecquid iam potest
Pro me esse ? vobis vota prospicient mea.
Te summe cæli rector ætheriæ potens
Dominator aulæ, nubibus totum horridis
Conuolue mundum , bella ventorum vndiq;
Committe, & omni parte violentum intona,
Manuq; , non qua tecta, & immeritas domos
Telo petis minore, sed qua montium
Tergemina moles cecidit, & qui montibus
Stabant pares Gigantes : hæc arma expedi,

Ignesq;

Ignescq; torque, vindica amissum diem.
 Iaculare flammās, lumen ereptum polo
 Fulminibus exple : causa, ne dubites diu,
 Utriusque mala sit : si minus, mala sit mea,
 Me pete : trisulco flammeam telo facem
 Per pectus hoc trans mitte, si gnatos pater
 Humare, & igni tradere extremo volo,
 Ego sum cremandus. si nihil superos mouet,
 Nullumq; telis impios numen petit,
 Aeterna nox permaneat, & tenebris tegat
 Immensa longis scelera : nil Titan queror,
 Si perseueras. ATR. nunc meas laudo manus,
 Nunc parta vera est palma. perdideram scelus,
 Nisi sic doleres, liberos nasci mihi
 Nunc credo, castis nunc fidem reddi toris.
 THY. Quid liberi meruere ? ATR. quod fuerāt tui.
 THY. Gnatos parētī ? ATR. fateor, et, q̄ me iuuat,
 Certos. THY. piorum praesides testor deos.
 ATR. Quid cōiugales ? THY. scelere quis pensat scelus ?
 ATR. Scio quid queraris, scelere praerepto doles,
 Nec quod nefandas hauseris tangit dapes,
 Quod non pararis : fuerat hic animus tibi,
 Instruere similes in scio fratri cibos,
 Et adiuvante liberos matre aggredi,
 Similiq; letho sternere : hoc vnum obstitit,
 Tuos putāsti. THY. vindices aderunt dei,
 His puniendum vota te tradunt mea.
 ATR. Te puniendum liberis trado tuis.

hic mil. simile et cum reliquis. Occurrit hic etiam sine coris, sine
 corruptione, gramma; ad Comician. Sinitio tra uniformis,
 sine ulla carminum varietate: sit spiritus, ita sonus, alta
 lecta, praeclara; et sine iust ambulet in cotinuitate, nihil vix
 simile, nec simile, fuerit. Hic et de deo: sententia
 L. ANN. SENECAE mira et inopina
 fa accorina, nihil et fortia, qm gale in ferunt, et non

Thebais

TRAGŒDIA III.

Ponting Pick ^{M. V. T. I. L. A.} King of the

PERSONA

Oedipus. Anti

Nunciatus. Local

ACTVS PRIMVS.

OE D I P V S. A N T I G O N E.

Cæci parentis regimen, ac fessi vnicum
 Patris leuamen gnata, quam tanti est mihi
 Genuisse, vel sic desere infaustum patrem, *L. ubi Gen-
 erisq. tan-*
 In tecta quid defleētis errantem gradum? *cum in*
 Permite labi, melius inueniam viam *L. mihi
 recta*
 Quam quæro solus, quæ me ab hac vita extrahat,
 Et quæ nefandi capitis aspectu leuet
 Cælum atq; terras: quantulum hac egi manu?
 Non video noxæ conscium nostræ diem,
 Sed videor: hinc iam solue inherentes manum,
 Et patere cecum, quâ volet, ferri pedem.
 Ibo, ibo, quâ prærupta protendit iuga
 Meus Citharon, quâ peragrati celer
 Per saxa montis iacuit Atæon, suis
 Noua præda canibus: quâ per obscurum nemus,
 Siluamq; opacæ, vallis instinctas deo

Ex lib.
Genuisse vel sic, ..
unig. tantu. & petas. et vel
cum inceptu leam genuisse
miti petium for.
recta. i. qd me dirigit?
trabat, recta. i. tutu. Gise
iubet. i. melius cadam.
ex libr. 5. a. in
ficta vaulum
reducebat potest
Antifone.

H

Egit

Egrotantes mater, & gaudens malo
 Vibrante thyrsos prætulit fixum caput.
 Vel quâ cucurrit corpus inuisum trahens
 Zethi inuentus: quâ per horrentes rubos
 Tauri ferocis sanguis ostentat fugas:
 Vel quâ alta maria vertice immerso premit,
 Inoq; præceps, quâ scelus fugiens sum,
 Nouumq; faciens, mater insiluit freto
 Mersura gnatum, seq; felices, quibus
 Fortuna melior tam bonas mæres dedit.
 Est alius istis noster in siluis locus,
 Qui me reposcit, hunc petam cursu incito:
 Non hæsitabit gressus, huc omni duce
 Spoliatus ibo: quid moror sedes meas?
 Montem Cithæron redde, & hospitium mihi
 Illud meum restitue, ut expirem senex,
 Vbi debui infans: recipe supplicium vetus
 Semper cruenta, sæue, crudelis, ferox,
 Cum occidis, & cum parcis: olim iam tuum
 Est hoc cadaver: perage mandatum patris,
 Iam & matris: animus gestit antiqua exequi
 Supplicia. quid me gnata pestifero tenes

L. i. i. v. i. u. m. . s. . n. . q. u. e. s. t. .
 si amari a nata, sed
 tenet in vitæ. L. i. i. p. t. e.
 Anse, amor. n. n. n. n.
 tæ tenet in vitæ.
 in carere istig. n. n.
 tæ.

L. i. i. e. l. e. t. i. s. s. a. n. i. m. a. .
 Ego v. T. a. n. d. e. n. .
 E. u. e. D. e. s. e. r. t. o. r. .
 i. . s. . v. i. d. i. s. . f. i. l. i. u. m. .
 s. p. i. r. i. t. u. . t. a. n. d. e. n. . t. e. l. p. r. i. u. a. . q. u. e. m. . P. a. t. e. r. . s. e. p. e. s. t. .

Amore vinctum? quid tenes? genitor vocat:
 Sequor, sequor, iam parce: sanguineum gerens
 Insigne, regni Laius rapti furit,
 Et ecce manes manibus infestis petit,
 Foditq; vultus, gnata genitorem vides?

AN. Ego video: tandem spiritum inimicum exue.

Q. E. Desertor anime, fortis in partem tui,
 Patre Laius? capto ego. alle me, vita
 spiritu tandem te priva, quem Pater sepebat.

Omitte

Omitte pœnas languidas longa moræ,
 Mortemq; totam recipe : quid segnis traho ?
 Quid viuo ? nullum facere iam possum scelus,
 Possum miser, prædico, discede à patre.
 Discede virgo. timeo post matrem omnia.

*arene pœnas. Unde gladii.
 torres utrumque. d.*

AN. Vis nulla genitor à tuo nostram manum
 Corpore resoluet, nemo me comitem tui

Eripiet vnquam : Labdaci claram domum,
 Opulenta ferro regna germani petant :

Pars magna patris optimo è regno mea est,

Pater ipse : non hunc auferet frater mihi,

Thebana rapto sceptrum qui regno tenet :

Non hunc cateruas alter Argolicas agens.

Non si reuulso Iuppiter mundo tonet,

Mediumq; nostros fulmen in nexus cadat,

Manum hanc remittam : prohibeas genitor licet,

Regam abnuentem, dirigam inuitum gradum.

*al. patrem. virg. d. n.
 inuito ibat Oedipus, sed
 ut pater inuiti faceret
 a filio.*

In plana tendis ? vado : prærupta expetis ?

Non obsto, sed præcedo : quous viere

*al. potest. d. vertere Duce me,
 duobus s. i. verti te quous vires,
 sed o filij : in te vno duo tri,
 sunt aut vniuersi.*

Duce è duobus, omnis eligitur via.

Perire sine me non potes : mecum potes :

Hic alta rupes arduo surgit iugo,

Spectatq; longè spacia subiecti maris.

Vis hanc petamus ? nudus hic pendet silex,

*al. Vis hanc ? petamus. e.
 ita in altis abstrusis fusa.
 o male.*

Hic scissa tellus faucibus ruptis hiat :

Vis hanc petamus ? hic rapax torrens cadit,

Partesq; lapsi montis exesas rotat,

In hunc ruamus, dum prior, quò vis eo.

Non deprecor, non hortor, extingui cupis,

Votumq; genitor maximum mors est tibi?
 Si moreris, antecedo: si viuis, sequor:
 Sed flecte mentem, pectus antiquum aduoca,
 Victasq; magno pectore aerumnas doma.

Resiste, tantis in malis vinci malum est.

*repetitio hinc est placita
 in oratione crassa aliquando
 vox et hinc supposita
 ita erat. crassa in
 celo tu, relore.*

OED. Vnde in nefanda specimen egregium domo?

Vnde ista generi virgo dissimilis suo

Fortuna? credis, aliquis est ex me pius?

Non esset vnquam, fata bene noui mea,

Nisi vt noceret. ipsa se in leges nouas

Natura vertet, regeret in fontem citas

Reuolutus undas amnis, & noctem afferet

Phœbea lampas, hesperus faciet diem:

Vt ad miseras aliquid accedat meas.

Pij quoq; erimus, vnica Oedipodæ est salus,

Non esse saluum: liceat vlcisci patrem

Adhuc inultum. dextra quid cessas iners

Exigere pœnas? quicquid exactum est adhuc,

Matri dedisti: mitte genitoris manum

Animosa virgo: funus extendis meum,

Longasq; viui ducis exequias patris:

Aliquando terra corpus inuisum tege.

Peccas honesta mente: pietatem vocas,

Patrem insepultum trahere. qui cogit mori

*Inuitum q; per
 idem facit occi
 denti, Hor. de*

Notentem, in æquo est, quiq; properantē impedit.

Occidere est, vetare cupientem mori.

Nec tamen in æquo est: alterum grauius reor.

Malo imperari, quàm eripi mortem mihi.

Desiste cæpto virgo, ius vitæ ac necis

Mea

Mee penes me est. regna deserui libens, *X. Epitaph: corp. o. e. h. m.*
Regnum mei retineo. si fida es comes, *Libit. f. 2. 1.*
Ensem parenti trade. sed notum nece
Ensem paterna tradis, an gnati tenent
Cum regno & illum ? faciet, vbi cunq; est, scelus.
Ibi sit. relinquo, gnatus hunc habeat meus :
Sed vterq; flammis potius, & vastum aggerem
Compone : in altos ipse me immittam rogos.
Erectam ad ignes fimbriem ascendam struem,
Pectusq; soluam durum, & in cineres dabo
Hoc quicquid in me viuit : vbi seuum est mare ? *Resp. mare, Duc, vbi,*
Duc, vbi sit altis prærutum saxis ingum, *ruptum*
Vbi torua rapidus deuehat Ifimenos vada : *L. tota. al. ducat.*
Duc, vbi feræ sint, vbi fretum, vbi præceps locus,
Si dux es. illuc ire morituro placet,
Vbi sedit alta rupe semifero dolos
Sphinx ore nectens. dirige huc gressu pedem :
Hic siste patrem, dira ne sedes vacet,
Monstrum reponere maius : hoc saxum insidens
Obscura nostræ verba fortune loquar,
Quæ nemo soluat. quisquis Assyrio loca
Possessa regi scindis, & Cadmi nemus
Serpente notum, sacra quo Dirce latet :
Supplex ad aras, quisquis Euroten bibis,
Spartamq; fratre nobilem gemino colis :
Quicunq; Elim, Parnason, & Bæotios
Colonus agros vberis tondes soli,
Aduerte mentem : sæua Thebarum lues
Luctifica cæcis verba committens modis,

Quid simile posuit? quid tam inextricabile?
 Qui gener, patrisq; rivalis sui,
 Frater suorum liberum, & fratrum parens,
 Vno aui partu liberos peperit viro,
 Ac sibi nepotes. monstra quis tanta explicet?
 Ego ipse, victæ spolia qui Sphingis tuli,
 Hærebo, fati tardus interpret mei.
 Quid perdis ultra verba? quid pectus ferum
 Mollire tentas precibus? hoc animo sedet,
 Effundere hanc cum morte luctantem diu
 Animam, & tenebras petere. nam sceleri hæc meo
 Parum alta nox est. Tartaro condi iuvat,
 Et si quid ultra Tartarum est. tandem libet,
 Quod olim oportet: morte prohiberi haud queo.
 Ferrum negabis? noxias lapsa vias
 Cludes? & arctis colla laqueis inferi
 Prohibebis? herbas, quæ ferunt lethum, auferes?
 Quid ista tandem cura proficiet tua?
 Vbiq; mors est. optimè hoc cauit Deus,
 Eripere vitam nemo non homini potest.
 At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.
 Nil quero, dextra noster & nuda solet
 Bene animus uti: dextra nunc toto impetu,
 Toto dolore, viribus totis veni:
 Non destino vnum vulneri nostro locum.

Totus nocens sum: quæ voles, mortem exige.

Effringe corpus, corq; tot scelerum capax

Euellæ, totos viscerum nuda sinus:

Fractum incitatis ictibus guttur sonet,

Laceratæ

Mæcenat, de domo
 & dirigit: Tyranni
 inuentus in his (d.
 vnares & vix
 implacabilis) fatis
 rimant epulis,
 lapent, tentant
 domos, C. i. ora aru natus
 ferunt apud, i. rto, q. q. d
 esculentis aut poculentis in,
 veneriat, diripiunt. e
 sepe mortem percipiunt. i.
 o. l. r. aliis, pecuniam eripunt,
 sed interficiunt. Sel. in J. E. g.
 de ob. Mæc.

Laceræue fixis vnguibus venæ fluant.
Aut dirige iras, quò soles, hæc vulnera
Rescissa multo sanguine ac tabe irriga.
Hanc extrahe animam, duram, inexpugnabilem :
Et tu parens, ubicunq; pœnarum arbiter
Astas mearum : non ego hoc tantum scelus
Ulla expiari credidi pœna satis
Vnquam, nec ista morte contentus fui,
Nec me redemi parte : membratim tibi
Volui perire, debitum tandem exige.
Nunc soluo pœnas, tunc tibi inferias dedi.
Ades, atq; inertem dexteram introrsus preme.
Magisq; merge, timida cum paruo caput
Libavit haustu, vixq; cupientes sequi
Eduxit oculos. hæret etiam nunc mihi
Ille animus, hæret, cum recusantem manum
Pressere vultus. audias verum Oedipum : al. Oedipe, L.
Minus eruisti lumina audacter tua,
Quam præstitisti. nunc manum cerebro indue :
Hac parte mortem perage, qua cœpit mori. al. cœpi. C.
A N. Pauca ô parens miseranda magnanimæ precor al. e. e. L.
Vt verba gnata mente placata audias.
Non te vt reducam veteris ad specimen domus,
Habitumq; regni flore pollentem inclyti !
Peto; aut vt iras tempore, aut ipsa mora
Fractas, remisso pectore ac placido seras.
Et hoc decebat roboris tanti virum,
Non esse sub dolore, nec victum malis
Dare terga : non est, vt putas, virtus pater ,,

Timere vitam, sed malis ingentibus
Obstare, nec se vertere, ac retro dare.

Qui fata proculcauit, ac vitæ bona

Proiecit, atq; abscessit, & casus suos timet, vel mori
Onerant ipsi, cum video, nullo est opus.

Quare ipse mortem cupiat, aut quare petat.

Utrunq; timidi est velle: contempsit mori, nec vult

Qui concupiscit: cuius haud ultra mala vult.

Exire possunt, in loco tuto est situs.

Quis iam deorum (velle fac) quicquam potest

Malis tuis adjicere? iam nec tu potes,

Nisi hoc, ut esse te putes dignum nece.

Non es, nec vlla peccus hoc culpa attigit.

Et hoc magis te genitor infontem voca,

Quod innocens es, dijs quoq; inuitis. quid est,

Quod te effecerit? quod novos suffixerit

Stimulos dolori? quid te ad infernas agit

Sedes? quid ex his pellit? ut careas die?

Cares. Ut altis nobilem muris domum,

Patriamq; fugias? patria tibi viuo perijt.

Gnatos fugis, matremq;? ab aspectu omnium

Fortuna te summonit: & quicquid potest

Auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abstulit.

Regni tumultus, turba fortune prior

Abscessit ante iusta: quem genitor fugis?

OE D. Me fugio, fugio consciū scelerum omnium

Peccus, manumq; hanc fugio, & hoc cæli, et deos:

Et dira fugio scelera, quæ feci nocens.

Ego hoc solum, frugifera quo surgit Ceres,

Sed X. nouis erat sibi Octij; & nocentem ipsa totum vocat Premo?

S. a. filia vocat innocentem, ob fatum est ut gloriaretur patri.

Si Octij; agnoscat se, non deit. Idcirco sui parte deservit.

Est. Enim peccata eundem innocentem vocat p. 108. Est autem vtriusq; notu.

Si dicit Octij; nocens, respicit fati q. in utero talem ipsum sustinuit.

innocens, ex totum bonu. Insuper fatum & culpam. Si respondit;

q. in ipse dicere negat, sed illud prius: v. p. 98.

Premo ? has ego auras ore pestifero traho ?
 Ego laticis haustu satior ? aut villo fruor
 Almæ parentis munere ? ego castam manum
 Nefandus, incestificus, execrabilis
 Attrecto ? ego vllas aure concipio sonos,
 Per quos parentis nomen, aut gnati audiam ?
 Utinam quidem rescindere has quirem vias,
 Manibusq; adactis omne, quo voces meant,
 Aditusq; verbis tramite angusto patet,
 Eruere possem gnata : iam sensum tui,
 Quæ pars meorum, criminum ~~et~~, infelix pater
 Fugissem : inheret ac recrudescit nefas,
 Subinde & aures ingerunt, quicquid mihi
 Negastis oculi : cur caput tenebris graue
 Non mitto ad umbras Ditis æternas ? quid hic
 Manes meos detineo ? quid terram grauo ?
 Mistusq; superis erro ? quid restat mali ?
 Regnum, parentes, liberi, virtus quoq;,
 Et ingenij solertis eximium decus
 Periere, cuncta fors mihi infesta abstulit :
 Lachrimæ supererant, has quoq; eripui mihi.
 Absiste, nullas animus admittit preces,
 Nouamq; pœnam sceleribus querit parem.
 Et esse par quæ poterit ? infanti quoq;
 Decreta mors est, fata quis tam tristia
 Sortitus vnquam ? videram nondum diem,
 Uteriq; nondum solueram clusi moras,
 Et iam timebar : protinus quosdam editos
 Nex occupauit, & nouæ luci abstulit.

Mors me anteceffit, aliquis intra viscera
Materna lethum præcoqui fati tulit.
Sed nunquid & peccauit? abstrusum, abditum,
Dubiumq; an essem, sceleris infandi reum
Deus egit. illo teste damnauit parens,

al. transiit.
L. transiit,
transiit.

Calidoq; teneros transtulit ferro pedes,
Et in alta nemora pabulum misit feris,
Auius & auidis, quas Cithæron noxius
Crnore sæpe regio ^{attrahit} attrahit alit.

Sed quem deus damnauit, abiecit pater,
Mors quoque refugit: præstiti Delphis fidem.
Genitorem adortus impia strauit nece.

al. gloqui. L.

Hoc alia pietas redimet. occidi patrem,
Sed matrem amaui. prò loqui hymenæum pudet,

Tædæq; nostras. has quoq; inuitum pati
Te coge pœnas: facinus ignotum, efferum,
Inusitatum fare, quod populi horreant,

Quod esse factum nulla non ætas neget,
Quod patricidam pudeat. in patrios toros
Tuli paterno sanguine aspersas manus,

Scelerisq; precium maius accepi scelus:
Leue est paternum facinus, in thalamos meos
Deducta mater, ne parum scelerum foret,

al. omne e
to, & f. possint,

Fœcunda, nullum crimen hoc maius potest
Natura ferre. si quod etiamnum est tamen,
Qui facere possunt, dedimus. abieci necis

Precium paternæ sceptrum, & hoc iterum manus
Armauit alias: optimè regni mei
Fatum ipse noui, nemo sine sacro feret

Illud

Illud cryore. magna præſagit mala
 Paternus animus : iacta iam ſunt ſemina
 Cladis future : ſpernitur pacti fides.
 Hic occupato cedere imperio negat :
 Ius ille, & iſti fœderis teſtes deos
 Innuocat, & Argos exul, atque vrbes mouet
 Graias in arma. non leuis feſſis venit
 Ruina Thebis : tela, flammæ, vulnera
 Instant : & iſtis ſi quod eſt, maius malum,
 Ut eſſe genitos nemo non ex me ſciat.

A N. Si nulla genitor cauſa viuendi tibi eſt,
 Hæc vna abundè eſt, vt pater gnatos regas
 Grauiſſe furentes : tu impij belli minas
 Auertere vnus, tuq; vacordes potes
 Inhibere iuuenes, ciuibꝯ pacem dare,
 Patriæ quietem, fœderi leſo fidem.
 Vitam tibi ipſe ſi negas, multis negas.

O E D. Illis parentis vllus, aut æqui eſt amor,
 Auidis cruoris, imperij, armorum, doli,
 Diris, ſceleſtis, breuiter vt dicam, meis ?
 Certant in omne facinus, & penſi nihil
 Ducunt, vbi illos ira præcipites agat.

Nefasq; nullum, per nefas nati, putant:
 Non patris illos tangit afflictæ pudor,
 Non patria, regno peſtus attonitum furit.
 Scio quod ferantur, quanta moliri parent,
 Ideoq; lethi quero maturi viam,
 Moriſq; propero, dum in domo nemo eſt mea
 Nocentior me : gnata quid genubꝯ meis

Fles

Fles aduoluta? quid prece indomitum domas?
 Unum hoc habet fortuna, quo possim capi,
 Inuictus alijs. sola tu affectus potes
 Mollire duros, sola pietatem in domo
 Docere nostrâ: nil graue aut miserum est mihi,
 Quod te sciam voluisse, tu tantum impera.
 Hic Oedipus Aegea tranabit freta,
 Iubente te, flammâq; quas Siculo vomit
 De monte tellus igneos voluens globos,
 Excipiet ore: seq; serpenti offeret,
 Quae saeva furto nemoris Herculeo fuit,
 Iubente te praebebit alitibus iecur,

al. te vel. l.
 q: ex tunc membra
 lute illi, vita est.
 f. h. abrupte.

ACTVS SECVNDVS.
 NVNCIVS. OEDIPVS. ANTI-
 GONE. IOCASTA.

al. Explan in taget
 L. h. h. fit
 abrupte.

Regia stirpe edite,
 Thebae pauentes arma fraterna inuocant,
 Rogantq; tectis arceas patrijs faces.
 Non sunt minae, iam propius accessit malum:
 Nam regna repetens frater, & pactas vices,
 In bella cunctos Graeciae populos agit,
 Septena muros castra Thebanos premunt.
 Succurre, prohibe pariter & bellum, & nefas.

OE D: Ego ille sum, qui scelera committi vetem?
 Et abstinere sanguine à caro manus

Raph. moris. in
 et ius ad fratriam, mos ad matrem legem refert.

Doceam? magister iuris, & amoris pij

Ego sum? meorum facinorum exempla appetunt.
 Me nunc sequuntur, laudo, & agnosco libens,
 Exhortor, aliquid vt patre hoc dignum gerant.

Agite ô propago clara, generosam indolem

Probate factis, gloriam ac laudes meas

Superate: & aliquid facite, propter quod patrem

Adbuc iuuet vixisse. facietis scio,

Sic estis orti: scelere defungi haud leui,

Haud vsitato, tanta nobilitas potest.

Ferte arma, facibus petite penetrales deos,

Frugemq; flamma metite natalis soli,

Miscere cuncta, rapite in exitium omnia,

Deiçcite passim mœnia, in planum date,

Templis deos obruite, maculatos lares

Constate: ab imo tota concidat domus, *vt conficere*

Urbs concremetur, primus à thalamis meis

Incipiat ignis. AN. mitte violentum impetum

Doloris, ac te publica exorent mala,

Auctorq; placide liberis pacis veni.

OE D. Vides modestæ deditum menti senem?

Placideq; amantem pacis ad partes vocas?

Tumet animus ira, feruet immensum dolor.

Maiusq; quàm quod casus & iuuenum furor

Conatur, aliquid cupio. non satis est adhuc *Lucum de bello interfoce,*

Ciuile bellum, frater in fratrem ruat. *rum e genex: bella. uisilia*

Nec hoc sat est, quod debet, vt fiat nefas

De more nostro, quod meos deceat toros:

Date arma patri, nemo me ex his eruat

Siluis, latebo rupis exesa cano,

Aut sepe densa corpus abstrusum tegam.
Hinc aucupabor verba rumoris vagi,
Et seua fratrum bella, quod possum, audiam.

10. Felix Agaue, facinus horrendum, manu,
Qua fecerat, gestauit, & spoliū tulit

Cruenta nati Menas in partes dati.

Fecit scelus, sed misera non ultra suum
Scelus hoc cucurrit. hoc leue est, quod sum nocens;
Feci nocentes. hoc quoque etiamnum leue est;

Peperi nocentes. deerat ærumnis meis,

Ut & hostem amarem. bruma ter posuit niues,

Et tertia iam falce decubuit Ceres,

Ut exul errat gnatus, & patria caret,

Profigusque regum auxilia Graiorum rogat.

Gener est Adrausti, cuius imperio mare

Quod cingit Isthmon, regitur. hic gentes suas,

Septemque secum regna ad auxilium trahit

Generi. quid optem, quidne decernam, haud scio.

Regnum reposcit: causa repetentis bona est,

Mala, sic petentis. vota quæ faciam parens?

Utrumque natum video, nil possum pie

Pietate salua facere: quodcunque alteri

Optabo nato, fiet alterius malo.

Sed utrumque quamuis diligam affectu pari,

Quod causa melior, forsque, deterior trahit,

Inclinat animus, semper infirmo fauens.

Miseros magis fortuna conciliat suis.

N V N. Regina, dum tu flebiles questus cies,

Terisque, tempus, tota nudatis stetit

Initium sic aut
in ut.
lib. 1. h. 1. ad istum
Antiphon. L. 1.
hoc. Nunt.
Antiphon.

Acies in armis : era iam bellum cient,
 Aquilâq; pugnam signifer mota vocat :
 Septena reges bella dispositi parant,
 Animo pari Cadmea progenies subit.
 Cursu citato miles hinc illinc ruit. *l. atq; hinc*
 Vide, vt atra nubes puluere abscondat diem,
 Fumôq; similes campus in celum erigat
 Nebulas, equestri fracta quas tellus pede
 Submittit : & si vera metuentes vident,
 Infesta fulgent signa : surrectis adest
 Frons prima telis, aureâ clarum notâ
 Nomen ducum vexilla præscriptum ferunt.
 I, redde amorem fratribus, pacem omnibus,
 Et impia arma mater opposita impedi.

ACTVS TERTIVS.

ANTIGONE. IOCASTA.

NANCIVS.

AN. Perge, i parens, & concita celerem gradum
 Compesce tela, fratribus ferrum excute,
 Nudum inter enses pectus infestus tene :
 Aut solue bellum mater, aut prima excipe.
 IO. Ibo, ibo, & armis obuium opponam caput,
 Stabo inter arma. petere qui fratrem volet,
 Petat ante matrem : tela, qui fuerit pius, ”
 Rogante ponat matre : qui non est pius, ”
 Incipiat à me. feruidos iuuenes anus ”
 Tenebo, nullum teste me fiet nefas:

“ Speak: Sic & hinc & tibi”
7 Felt. ex hinc. & tibi” Aut

Aut si quod & me teste committi potest,
Non fiet vnum. A N. signa collatis micant
Vicina signis, clamor hostilis fremit,
Scelus in propinquo est, occupa mater preces.

al. Et ecce

Ecce ecce motos fletibus credas meis,
Sic agmen armis segne compositis venit,
Procedit acies tarda, sed properant duces.
10. Quis me procellæ turbine insanæ rebens,
Volucer per auras ventus ætherias aget?
Quæ Sphinx, vel atra nube subtexens diem
Stymphalis, avidis præpetem pennis feret?
Aut quæ per altas æris rapiet vias
Harpyia, seu regis observans famem,
Et inter acies præjiciet raptam duas?

N V N. Vadit furenti similis, atq; etiam furit:
Sagitta qualis Parthica velox manu
Excussa fertur: qualis insano ratis
Premente vento rapitur: aut qualis cadit
Delapsa cælo stella, cum stringens polum
Rectam citatis ignibus rumpit viam:
Attonita cursu fugit, & binas statim
Diduxit acies, victa materna prece
Hædere bella, iamq; in alternam necem
Illinc & hinc miscere cupientes manus
Vibrata tela continent dextra sua:
Paci fauetur, omnium ferrum latet
Cessatq; telum vibrat in fratrum manu,
Laniata canas mater ostendit comas,
Rogat abnuentes, irrigat fletu genas:

l. Et hinc. in
et p. 108.

Negare

Negare matri, qui diu dubitat, potest.

ACTVS QVARTVS.

IOCASTA. POLYNICES.

In me arma & ignes vertite, in me omnis ruat

Unam inuentus, quæq; ab Inachio venit

Animosa muro, quæq; Thebana ferox

Descendit arce: cuius atq; hostis simul,

Hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro:

Mea membra passim spargite, ac diuellite,

Ego viranq; peperì: ponitis ferrum ocyus,

Ac dico? & ex æquo mihi dexteras datis?

Date, dum piæ sunt: error inuites adhuc

Fecit nocentes: omne fortuna fuit

Peccantis in vos crimen: hoc primum nefas

Inter scientes geritur. in vestra manu est,

Utrum velitis: sancta si pietas placet,

Donate matrem pace: si placuit scelus,

Maïus peractum est, mælia se opponit parens,

Proinde bellum tollite, aut belli moram.

Sollicita cui nunc mater alterna prece

Verba admouebo, misera quem amplectar prius?

In vtrinq; partem ducor affectu pari.

Hic absuit: sed pacta si fratrum valent,

Nunc alter aberit: ergo iam nunquam duos,

Nisi sic, videbo. iunge complexus prior

Tu, tot labores, totq; perpeffus mala,

Longo parentem fessus exilio vides,

Accede propius: clude vagina impium

I

Ensem

Ensem, & trementem, iamq; cupientem excuti
 Hastam, solo desige. maternum tuo
 Coire pectus pectori clypeus vetat,
 Hunc quoq; repone, vinculo frontem exue,
 Tegmenq; capitis triste belligeri leua,
 Et ora matri redde. quod vultus refers,
 Acieq; pauida fratris obseruas manum?
 Affusa totum corpus amplexu tegam,
 Tuo cruori per meum fiet via.
 Quid dubius haeres? an times matris fidem?
 P O. Timeo, nihil iam iura nature valent:
 Post ista fratrum exempla, ne matri quidem
 Fides habenda est. I O. redde iam capulo manum,
 Astringe galeam, leua se clypeo ingerat,
 Dum frater ^{armatus} est armatus, armatus mane:
 Tu pone ferrum, causa qui es ferri prior.
 Si pacis odium est, furere si bello placet,
 Inducias te mater exiguas rogat,
 Ferat vt reuerso post fugam nato oscula
 Vel prima, vel suprema. dum pacem peto,
 Audite inermes: ille te, tu illum times:
 Ego vtrunq; , sed pro vtroq;, quid strictum abnuo
 Recondere ensẽ? qualibet gaude mora.
 Id gerere bellum cupitis, in quo est optimum
 Vinci. vereris fratris infestũ dolos?
 Quoties necesse est fallere, aut falli à suis,
 Patiare potius ipse, quàm facias, scelus.
 Sed ne verere: mater insidias & hinc,
 Et rursus illinc abiget. exoro, an patri

Inuideo vestro? veni, vt arcerem nefas,
 An vt viderem? propius hic ferrum abdidit
 Reclinis hastæ, & arma defixa incubant. id est, subijcuntur et hoc, q. d. in studio velut in pacem
compositis super incubant.
 Ad te preces nunc nate maternas seram,
 Sed ante lachrimas, teneo longo tempore
 Petita votis ora. te profugum solo
 Patrio penates regis externi tegunt:
 Te maria tot diuersa, tot casus vagum
 Egere: non te duxit in thalamos parens
 Comitata primos, nec sua festas manu
 Ornauit edes, nec sua letas faces
 Vittæ refinxit. dona non auro, & graues
 Gazas socer, non arua, non vrbes dedit:
Dotale bellum est, hostium es factus gener,
 Patria remotus, hospes alieni laris,
 Externa consecutus, expulsus tuis:
 Sine crimine exul, ne quid è fati tibi
 Deesset paternis: hoc quoq; ex illis habes,
 Errasse thalamis, nate post multos mihi
 Remisse soles. nate sollicitæ metus
 Et spes parentis, cuius aspectum deos
 Semper rogavi, cum tuus reditus mihi
 Tantum esset erepturus aduentu tuo,
 Quantum daturus: quando pro te desinam,
 Dixi, timere? dixit irridens Deus,
 Ipsum timebis. nempe, nisi bellum foret,
 Ego te carerem: nempe, si tu non fores,
 Bello carerem: triste conspectus datur
 Pretium tui, durumq;: sed matri placet,

Hinc modò recedant arma, dum nullum nefas
 Mars seuus audet. hoc quoq; est magnum nefas,
 Tam propè fuisse. stupeo, & exanguis tremo:
 Cùm stare fratres hinc & hinc video duos
 Sceleris sub ictu, membra quassantur metu.
 Quàm penè mater maius aspexi nefas,
 Quàm quod miser videre non potuit pater,
 Licet timore facinoris tanti vacem,
 Videamq; iam nil tale, sum infelix tamen,
 Quod penè vidi per decem mensum graues
 Uteri labores, perq; pietate inclitas
 Precor sorores, & per irati sibi
 Genas parentis, scelere quas nullo nocens,
 Erroris à se dira supplicia exigens,
 Hausit, nefandas mœnibus patrijs faces
 Auerte, signa bellici retro agminis
 Flecte, vt recedas. magna pars sceleris tamen
 Vestri peracta est. vidit hostili grege
 Campos repleti patria, fulgentes procul
 Armis catervas: vidit equitatu leui
 Cadmea frangi prata, & excelsos rotis
 Volitare procures, igne flagrantés trabes
 Fumare, cineri quæ petunt nostras domos:
 Fratresq; (facinus quod nouum & Thebis fuit)
 In se ruentes: totus hic exercitus
 Et populus omnis, & vtraq; hoc vidit soror.
 Genitrixq; vidit: nam pater debet sibi,
 Quod ista non spectauit: occurrat tibi
 Nunc Oedipus: quo iudice, erroris quoq;

Pœnæ petuntur. ne, precor, ferro erue
 Patriam, ac penates: nèue, quas regere expetis,
 Euerte Thebas. quis tenet mentem furor?
 Petendo patriam perdis. ut fiat tua,
 Vis esse nullam? quin tuæ causæ nocet
 Ipsum hoc, quod armis vertis infestis solum,
 Segetesq; adustas sternis, & totos fugam
 Edis per agros. nemo sic vastat sua.
 Quæ corripit igne, quæ meti gladio iubet,
 Aliena credis. rex sit è vobis vter,
 Manente regno querite. hæc telis petes,
 Flammisq; testâ? poteris has Amphionis
 Quassare moles? nulla quas struxit manus,
 Stridente tardum machina ducens onus.
 Sed conuocatus, vocis & citharæ sono,
 Per se ipse turres vènit in summas lapis.
 Hæc saxa franges victor? hinc spolia auferes?
 Vinctosq; duces patris æquales tui?
 Matres ab ipso coniugum raptas sinu,
 Sæuus catena miles imposita trahet?
 Ut adulta virgo mista captiuo gregi
 Thebana nuribus munus Argolicis eat?
 An & ipsa palmas vincta post tergum datas
 Mater triumphî præda fraterni vehar?
 Potésne ciues letus exitio datos
 Videre passim? mœnibus charis potes
 Hostem admonere? sanguine & flamma potes
 Implere Thebas? tam ferum & durum geris
 Sæuumq; in iras pectus, & nondum imperas?

Quid sceptrâ facient ? pone vasanos, precor,
Animi tumores, teq; pietati refer.

P O. vt profugus errem semper ? vt patria arcear,

Opemq; gentis hospes externa sequar ?

Quid paterer aliud, si fefellissem fidem,

Si peierassem ? fraudis alienæ dabo

Pœnas ? at ille præmium scelerum feret ?

Tubes abire, matris imperio obsequor,

Da, quod reuertar. regia frater mea

Habitet superbus, parua me abscondat casa,

Hanc da repulso, liccat exiguo lare

Pensare regnum; coniungi donum datus

Arbitria thalami dura felicitis feram,

Humilisq; sôcerum lixa dominantem sequar ?

In seruitutem cadere de regno, graue est.

I O. Si regna quæris, nec potest scepro manus

Vacare sæuo, multa, quæ possunt peti

In orbe toto, quælibet tellus dabit.

Hinc nota Baccho Tmolus attollit iuga,

Quâ lata terris spacia frugiferis iacent,

Et quâ trabens opulenta Pæctolus vada,

Inundat auro rura : nec latis minus

Mæandros aruis flectit errantes aquas,

Rapidusq; campos fertiles Hebrus secat.

Hinc grata Cereri Gargara, & diues solum,

Quod Xanthus ambit niuib; Idæis tumens.

Hinc, qua relinquit nomen Ionij maris,

Fauces Abydi Sestos oppositæ premit.

Aut, quâ latus iam propior Orienti dedit,

Tutamq;

Tutamq; crebris portubus Lyciam videt :
 Hæc regna ferro quare, in hos populus ferat
 Socer arma fortis : has paret sceptro tuo,
 Tradatq; gentes. hoc adhuc regnum puta
 Tenere patrem. melius exilium est tibi,
Quàm reditus iste . crimine alieno exulas,
Tuo redibis. melius vsus viribus,
 Noua regna nullo scelere maculata appetes.
 Quin ipse frater, arma comitatus tua,
 Tibi militabit : vade, & id bellum gere,
 In quo pater materq; pugnanti tibi
 Fauere possint. regna cum scelere, omnibus
 Sunt exilijs grauiora . nunc belli mala
 Propone, dubias Martis incerti vices.
 Licet omne tecum Græciæ robur trahas,
 Licet arma longè miles, ac latè explicet,
 Fortuna belli semper ancipiti in loco est, l. 2. l. 3. l. 4.
 Quodcunq; Mars decernit; exequat duos, ,,
 Licet impares sint, gladius; & spes, & metus,
 Sors cæca versat; præmium incertum petis, l. 5. ,,
 Certum scelus. fauisse fac votis deos ,,
 Omnes tuis : cessere, & auersi fugam
 Petiere ciues, clade funesta iacens
 Obtexit agros miles : exultes licet,
 Victorq; fratris spolia deiecti geras,
 Frangenda palma est. quale tu id bellum putas,
 In quo execrandum victor admittit nefas,
 Si gaudet ? hunc, quem vincere infelix cupis,
 Cum viceris, lugebis. infauistas age

Dimitte pugnas, libera patriam metu,
Luctu parentes. P O. sceleris & fraudis sue
Pœnas nefandus frater ut nullas ferat?

10. Ne metue, pœnas & quidem soluet graues,
Regnabit. *hæc est pœna. si dubitas, auo*

*al. Regnabit. Pol.
hæc est pœna: 70.
si dubitas, p.*

Patriq; crede: Cadmus hoc dicit tibi,
Cadmiq; proles. sceptrâ Thebarum fuit
Impune nulli gerere, nec quisquam fide
Ruptâ tenebat illa: iam numeres licet
Fratrem inter istos. P O. numero, & est tanti mili
Cum regibus iacere. 10. te turbæ exulum

Asscribo: regna, dummodo inuisus tuis.
P O. Regnare non vult, esse qui inuisus timet. »

Simul ista mundi conditor posuit Dens, »

Odium, atq; regnum. regis & magni reor, »

Odia ista premere. multa dominantem vetat »

Amor suorum, plus in iratos licet.

*Regis. Polymich. ad
hæc talit: fac.
p. 70. in hæc
festum cum
p. 70. iterum
Polymich.*

10. Qui vult amari, languida regnet manu.

Inuisa nunquam imperia retinentur diu. »

Præcepta melius imperij reges dabunt,

Exilia tu dispone. P O. pro regno velim

Patriam, penates, coniugem flammis dare.

Imperia precio quolibet constant bene. »

Deest in hac Tragedia finis.

L. A N N. S E N E C A E

Hippolytus : in not. cod.
Psephra : in not. L.
Trage.

Hippolytus.	Chorus.
Phædra.	Theseus.
Nuncius.	Nutrix.

HIPPOLYTUS.

ITe, vmbrosas cingite siluas,
Summaq; montis iuga Cecropij,
Celeri planta lustrate vagi.

Subiecta iacent, quæq; Thryasi
Vallibus amnis rapidâ currens
Verberat vnda : scandite colles

Hac hac alij, quâ nemus alta

Quâroriferâ mulcens aurâ

Ubi per glacies lenis Ilissus, &

Labitur agros piger, & steriles

Vos, quâ Marathon tramite læ-

Saltus aperit, qua comitata
Gregibus parvis nocturna petun

15

Pabula

Pabula ^{al. fere} ~~scete~~ : vos, quâ tepidis
 Subditus austris, frigore mollit
 Durus Acarnan : alius rupem
 Dulcis Hymetti : paruas alius
 Calcet Aphidnas : pars illa diu
 Vacat immunis, quâ curuati
 Littora ponti Sunion vrget.
 Si quem tangit gloria siluæ,
 Vocat hunc Philipi : hic versatur
 Metus agricolis, vulnere multo
 Iam notus aper. at vos laxas
 Canibus tacitis mittite habenas,
 Teneant acres lora molloſſos,
 Et pugnaces tendant Creſſæ.
 Fortia trito vincula collo.
 At Spartanos, genus eſt audax
 Auidumq; ferae, nodo cantus
 Propiore liga : veniet tempus,
 Cum latratu caua ſaxa ſonent.
 Nunc deſiſſi nare ſagaci
 Captent auras, luſtraq; preſſo
 Querant roſtro, dum lux dubia eſt,
 Dum ſigna pedum roſcida tellus
 Impreſſa tenet : alius raras
 Cervice graui portare plagas,
 Alius teretes properet laqueos :
 Piſta rubenti linea pinnâ
 Vano cludat terrore ſeras.
 Tibi libretur miſſile telum :

Tu graue, dextra lauaq; simul,
Robur lato dirige ferro :
Tu præcípites clamore feras
Subfessor ages : tu iam victor
Curuo solues viscera cultro.
Ades en comiti diua virago,
Cuius regno pars terrarum
Secreta vacat : cuius certis
Petitur telis fera, quæ gelidum
Potat Araxen, & quæ stanti
Ludit in Istro : tua Getulos
Dextra leones, tua Creteas
Sequitur cernas : nunc veloces
Figis damas leuiore manu.
Tibi dant variæ pectora tigres,
Tibi villosi terga bisontes,
Latisq; feri cornibus vri.
Quicquid solis pascitur aruis,
Sive illud inops nouit Garamas,
Sive illud Arabs diuite silua,
Sive ferocis iuga Pyrenes,
Sive Hircani cælant saltus,
Vacuisq; vagus Sarmata campis :
Arcus metuit Diana tuos.
Tua si gratus numina cultor
Tulit in saltus, retia victas
Tenuere feras, nulli laqueum
Rupere pedes : fertur plaustro
Præda gementi, cum rostra canes

Sanguine

Sanguine multo rubicunda gerunt,
 Repetitq; casas, rustica longo
 Turba triumpho. en Diua faue,
 Signum arguti misere canes,
 Vocor in siluas : hac hac pergam,
Qua via longum compensat iter.

P H A E D R A . N V T R I X .

O' magna vasti Creta dominatrix freti,
 Cuius per omne littus innumera rates
 Tenuere pontum, quicquid Assyriatenus
 Tellure Nereus peruium rostris secat :
 Cur me in penates obsidem inuisos datam,
 Hostiq; nuptam degere etatem in malis,
 Lacrimisq; cogis ? profugus en coniux abest,
 Præstatq; nuptæ, quam solet, Theseus fidem :
 Fortis per altas innij retrò lacus
 Vadat tenebras miles audacis proci,
 Solio vt reuulsam regis inferni abstrahat,
 Pergit furoris socius : haud illum timor,
 Pudorq; tenuit : stupra & illicitos toros
 Acheronte in imo quærit Hippolyti pater.
 Sed maior alius incubat mœstæ dolor :
 Non me quies nocturna, non altus sopor
 Soluere curis : alitur, & crescit malum,
 Et ardet intus, qualis Aetnæo vapor
 Exundat antro : Palladis telæ vacant,
 Et inter ipsas pensa labuntur manus.
 Non colere donis templa votiuus libet,

Non

Non inter aras Atthidum mistam choris, *an in muthis? an v. in*
 Iactare tacitis conscias sacris faces: *afone jdam adpura d' Xw*
 Nec adire castis precibus, aut ritu pio *funonis? v. p. 61.*
 Adiudicatam praesidem terrae deam: *taeerat ignis domus*
 Iuuat excitatas consequi cursu feras,
 Et rigida molli gesa iaculari manu. *de Sylla puella Atthia.*
v. p. p. 128. f. e
p. 291.

Quod tendis anime? quid furens saltus amas?

Fatale miserae matris agnosco malum,

Peccare noster nouit in filius amor:

Genitrix tui me miseret, infando malo

Correpta pecoris efferi seuum ducem

Audax amasti. toruus, impatiens iugi,

Adulter ille, ductor indomiti gregis:

Sed amabat aliquid: quis meas misera Deus,

Aut quis iuuare Dædalus flammis queat?

Non, si ille remeet arte Mopsopia potens,

Qui nostra ceca monstra conclusit domo,

Promittat vllam casibus nostris opem:

Stirpem perosa Solis inuisi Venus,

Per nos catenas vindicat Martis sui,

Suasq; probris omne Phæbeum genus

Onerat nefandis: nulla Minois leui

Defuncta amore est, iungitur semper nefas.

NON. Thesea coniux, clara progenies Iouis,

Nefanda casto pectore exturba ocus,

Extingue flammis, neue te diræ spei

Præbe obsequentem: quisquis in primo obstitit „

Repulitq; amorem, tutus ac victor fuit: „

Qui blandiendo dulce nutriuit malum, „

Serò

Serò recusat ferre, quod subiit, iugum :

Nec me fugit, quàm durus & verè insolens

Ad recta flecti regius nolit tumor.

PH. Quemcunq; dederit exitum casus, feram :

Fortem facit vicina libertas senem :

NVT. Obstare primum est velle, nec labi via :

Pudor est secundus, nosse peccandi modum.

Quò misera pergis? quid domum infamem granas,

Superasq; matrem? maius est monstro nefas :

Nam monstra fato, moribus scelera imputes :

Si, quòd maritus supera non cernit loca,

Tutum esse facinus credis, & vacuum metu,

Erras. teneri crede Lethæo abditum

Thesea profundo, ferre perpetuam Strygem.

Quid ille? lato maria qui regno premit,

Populisq; reddit iura centenis pater,

Latère tantum facinus occultum sinet?

Sagax parentum est cura. credamus tamen

Astu doloq; tegere nos tantum nefas :

Quid ille? rebus lumen infundens suum

Matris parens quid ille? qui mundum quatit,

Vibrans coruscat fulmen Aetnaeum manu

Sator deorum. credis hoc posse effici

Inter, videntes omnia, vt lateas auos?

Sed, vt secundus numinum abscondat fauor

Coitus nefandos, vtq; contingat stupro

Negata magnis sceleribus semper fides :

al. mentis L. J. Quid pœna præsens, conscius noctis pauor,

his noctis pœna
isti terrens. & Animusq; culpa plenus, & semet timens?

Scelus

Scelus aliqua tutum, nulla securum tulit. 33
 Compesce amoris impij flammas precor,
 Nefasq; , quod non vlla tellus barbara
 Commisit vnquam, non vagus campis Geta,
 Nec inhospitalis Taurus , aut sparsus Scythes :
 Expelle facinus mente castifica horridum,
 Memorq; matris, metue concubitus nouos :
 Miscere thalamos patris & gnati apparas,
 Uteroq; prolem capere confusam impio ?
 Perge, & nefandis verte naturam ^{in igne} ignibus.
 Cur monstra cessant ? aula cur fratris vacat ?
 Prodigia toties orbis insueta audiet,
 Natura toties legibus cedit suis,
 Quoties amabit Cressa ? PHAE. quæ memoras scio
 Vera esse nutrix : sed furor cogit sequi 33
 Peiora : vadit animus in præceps sciens,
 Remcatq; , frustra sana consilia appetens.
 Sic cùm grauatam nauita aduersa ratem
 Propellit vnda, cedit inuani labor,
 Et victa prono puppis aufertur vado :
 Quod ratio poscit, vincit ac regnat furor, 33
 Potensq; tota mente dominatur Deus.
 Hic volucer omni regnat in terra potens, 33
 Ipsumq; flammis torret indomitis Iouem. 33
 Gradinius istas belliger sensit faces,
 Opifex trisulci fulminis sensit deus,
 Et qui furentes semper Aetneis ingis
 Versat caminos , igne tam paruo calet :
 Ipsumq; Phæbum, tela qui nerno regit,

Figit

Figit sagitta certior missa puer,
Volitatq; cælo pariter & terris grauis.

al. turpis e

N V N. Deum esse Amorem, turpiter vitio fauens
Finit libido : quoq; liberior foret,

Titulum furori numinis falsi addidit :

Natum per omnes scilicet terras vagum

Erycina mittit : ille per cælum volans,

Proterua tenerâ tela molitur manu,

al. e' fupis

Regnumq; tantum minimus in superos habet.

Vana ista demens animus asciuit sibi,

Venerisq; numen finxit, atq; arcus dei.

Quisquis secundis rebus exultat nimis,

Fluitq; luxu, semper insolita appetens,

Hunc illa magnæ dira fortunæ comes

Subit libido : non placent suetæ dapes,

Non tecta sani moris, aut vilis cibus :

Cur in penates rarius tenues subit

Hæc delicatas eligens pestis domos ?

Cur sancta paruis habitat in tectis Venus,

Mediumq; sanos vulgus affectus tenet,

Et se coërcent modica ? contra diuites,

Regnoq; fulti, plura quàm fas est, petunt ?

Quod non potest, vult posse, qui nimium potest. »

Quid deceat alto præditam solio vides :

Metue ac verere sceptrâ remeantis viri.

P H. Amoris in me maximum regnum fero,

Reditusq; nullos metuo : non vnquam amplius

Connexa tetigit supera, qui merfus semel

Adijt silentem nocte perpetua domum.

NVN. Ne crede, Ditis cluserit regnum licet,

Canisq; diras Stygius obseruet fores,

Solus negatas inuenit Theseus vias.

PH. Veniam ille amoris forsitan nostro dabit.

NVN. Immitis etiam coniugi castæ fuit,

Expertæ seuam est barbara Antiopæ manum.

Sed posse flecti coniugem iratum puta :

Quis huius animum flectet intractabilem ?

Exsus omne fœminæ nomen fugit,

Immitis annos cælibi vitæ dicat :

Connubia vitat, genus Amazonium scias.

PH. Hunc in niuosi collis herentem iugis,

Et aspera agili saxa calcantem pede,

Sequi per alta nemora, per montes placet.

NVN. Resistet ille, seq; mulcendum dabit ? *Resp. recipit.*

Castosq; ritus Venere non casta exuet ?

Tibi ponet odium, cuius odio forsitan

Persequitur omnes ? PH. precib. haud vinci potest ?

NVT. Ferus est. PH. amore didicimus vinci feros.

NVT. Fugiet. PH. per ipsa maria, si fugiat, sequar.

NVT. Patris memeto. PH. meminimus matris simul.

NVT. Genus omne profugit. PH. pellicis careo metu.

NVT. Aderit maritus. PH. nempe Pirithoi comes.

NVT. Aderitq; genitor. PH. mitis Ariadnæ pater.

NVT. Per has senectæ splendoras supplex comas,

Fessumq; curis pectus, & chara vbera

Precor, furorem siste, teq; ipsam adiuna.

Pars sanitatis, velle sanari, fuit.

PH. Non omnis animo cessit ingenuo pudor.

K

Paremus

Paremus altrix : qui regi non vult amor
Vincatur, haud te fama maculari sinam.
Hæc sola ratio est, vnicum effugium mali :

Virum sequamur, morte præuertam nefas.
N V T. Moderare alumna mentis effrenæ impetus,
Animos coërce : dignam ob hoc vita reor,
Quod esse temet autumas dignam nece.

P H. Decreta mors est, queritur sati genus :
Laqueone vitam finiam, an ferro incubem,
An missa præceps arce Palladia cadam ?

L. Placere sunt
placere dat et legit.
Pro castitate.

N V T. Pro castitatis vindicem armemus manum.
Sic te senectus nostra præcipiti sinet
Perire letbo ? siste furibundum impetum,
Haud facile quisquam ad vitam renocari potest.

P H. Prohibere ratio nulla periturum potest,
Ubi quis mori constituit, & debet mori.

N V T. Solamen annis vnicum fessis, hera.
Si tam proteruus incubat menti furor,
Contemne famam : fama vix vero fauet,
Peius merenti melior, & peior bono.
Tentemus animum tristem & intractabilem :
Meus iste labor est, aggredi iuuenem ferum,
Mentemq; seuam flectere immitis viri.

CHORVS.

Sapphici & Anapestici.

Diua non miti generata ponto,
Quam vocat matrem geminus Cupido,

Impo

Impotens flammis simul & sagittis :

Iste lascivus puer, acriter nitens, *ℓ. ne renidens.*

Tela quàm certo iaculatur arcu? *al. moderatè ℓ.*

Labitur totas furor in medullas,

Ignem fortuito populante venas.

Non habet latam data plaga frontem,

Sed vorat testas penitus medullas.

Nulla pax isti puero, per orbem

Spargit effusas agilis sagittas,

Quaeq; nascentem videt ora solem,

Quaeq; ad occasum iacet ora seros, *al. Hesperius jacet ora metas. ℓ.*

Si qua ferventi subiecta Cancro est,

Si qua maioris glacialis Urse *al. Paribafire. ℓ.*

Semper errantes patitur colonos,

Novit hos aestus : inuenum feroces

Concitat flammis, senibusq; fessis

Rursus extinctos reuocat calores :

Virginum ignoto ferit igne pectus,

Et iubet caelo superos relicto

Vultibus falsis habitare terras.

Thessali Phœbus pecoris magister

Egit armentum, positoq; plectro

Impari tauros calamo vocavit.

Induit formas quoties minores,

Ipse qui caelum nebulasq; ducit ?

Candidas ales modò mouit alas,

Dulcior vocem moriente cygno.

Fronte nunc torua petulans iuuenctus

Virginum strauit sua terga ludo,

K 2

Perq;

al. nova. fr.
sc. cui regna
caeli. 6.

Perq; fraternos mala regna fluctus,
Ungula lentos imitante remos,
Pectore aduerso domuit profundum,
Pro sua vector timidus rapina.
Arsit obscuri dea clara mundi
Nocte deserta, nitidosq; fratri
Tradidit currus aliter regendos.
Ille nocturnas agitare bigas
Discit, & gyro breuiore flecti.
Nec suum tempus tenere noctes,
Et dies tardo remeavit ortu,
Dum tremunt axes grauiore curru.
Natus Alcmena posuit pharetram,
Et minax vasti spoliū leonis,
Passus aptari digitis smaragdus,
Et dari legem rudibus capillis:
Crura distincto religauit auro,
Luteo plantas cohibente socco:
Et manu, clauam modò qua gerebat,
Fila deduxit properante fuso:

Vidit Perses, ditisq; ferax
Lydia regni, deiecta feri
Terga leonis, humerisq; quibus
Sederat alti regia caeli,
Tenuem Tyrio stamine pallam.
Sacer est ignis, credite laesis:
Nimiumq; potens, quā terra salo

al. f. ipse Caeli
de munitum. 2.
munit & caelo.

Cingitur alto, quāq; etherio
Candida mundo sidera currunt.

Hac regna tem
spicula ciui
cerulus vna
femina. n. u
quis fuit ge
Vene insin
Orge pro toto
si conugio tim
scant timidi
scant dan
sua furoris:
sua tiges d
sua vulnific
sua & toto
sua quatum
sua monit an
sua uare seu
sua ponti, l
sua omni
sua munit
sua insit an
sua ire.
sua seuas

ACT
PH

Altrixp
N. T. Spes

Hat

Hæc regna tenet puer immitis,
 Spicula cuius sentit in imis
 Cœculus vndis grex Nereidum,
 Flammamq; nequit releuare mari.
 Ignes sentit genus aligerum.
 Venere instincti quàm magna gerunt
 Grege pro toto bella iuuenti?
 Si coniugio timuere suo,
 Poscunt timidi prælia cerui,
 Et mugitu dant concepti
 Signa furoris: tunc virgatas
 India tigres decolor horret.
 Tunc vulnificos acuit dentes
 Aper, & toto est spumens ore.
 Pæni quatiunt colla leones,
 Cùm mouit amor, tum silua gemit
 Murmurè seuo: amat insani
 Bellua ponti, luceq; boues.
 Vendicat omnes natura sibi.
 Nihil immune est, odiumq; perit,
 Cùm iussit amor, veteres cedunt
 Ignibus iræ. quid plura canam?
 Vincit seuas cura nouercas.

ACTVS SECVNDVS.

PHÆDRA. NVTRIX.

Altrix profare, quid feras? quonam in loco est? *Tolle hunc sine hic*
 NVT. Spes nulla tantum posse leniri malum, *705*

K 3

Finisq;

Finisq; flammis nullus insanis erit.
 Torretur aestu tacito, & inclusus quoq;
 Quamuis tegatur, proditur vultu furor.
 Erumpit oculis ignis, & lapsæ genæ
 Lucem recusant. nil idem dubiæ placet,
 Artusq; variè iactat incertus dolor.
 Nunc vt soluto labitur moriens gradu,
 Et vix labante sustinet collo caput,
 Nec se quieti reddit, & somni immemor
 Noctem querelis ducit : attolli iubet,
 Iterumq; poni corpus, & solui comas,
 Rursusq; fingi : semper impatiens sui
 Mutatur habitus : nulla iam Cereris subit
 Cura, aut salutis : vadit incerto pede,
 Iam viribus defæta, non idem vigor,
 Non ora tingens nitida purpureus rubor.
 Populatur artus cura, iam gressus tremunt,
 Tenerq; nitidi corporis cecidit decor.
 Et, qui ferebant signa Phæbæe facis
 Oculi, nihil gentile, nec patrium micant.
 Lachrimæ cadunt per ora, & assiduo genæ
 Rore irrigantur : qualiter Tauri iugis
 Tepido madescunt imbre perfusa niues.
 Sed en patefcunt regie fastigia,
 Reclijis ipsa sedis aurata toro
 Solitos amictus mente non sana abnuat.
 P H. Remouete famulæ purpuram, atq; auro illitas
 Vestes, procul sit muricis Tyrii rubor,
 Que fila ramis vltimis Seres legunt.

Brenis

Breuis expeditos Zona constringat sinus,
Cervix monili vacua : nec niueus lapis
Diducat aures, Indici donum maris.
Odore crinis sparsus Assyrio vacet.
Sic temere iactæ colla perfundant comæ,
Humerosq; summos cursibus motæ citis
Ventos sequantur : leua se pharetræ dabit,
Hastile vibret dextra Thessalicum manus.
Talis seueri mater Hippolyti fuit :
Qualis relictis frigidi ponti plagis,
Egit cateruas, Atticum pulsans solum
Aut Tanais, aut Mæotis, & nodo comas
Cœgit, emisitq; , lunatâ latus
Protecta peltâ, talis in siluas ferar.
NVT. Depone questus, non leuat miseros dolor, ,,
Regina. sauis ecquis est flammis modus ?
Agreste placæ virginis numen deæ.
Regina nemorum, sola quæ montes colis,
Et vna solis montibus coleris dea,
Conuerte tristes omnium in melius minas.
O magna siluas inter, & lucos dea,
Clarumq; cæli sidus, & noctis decus,
Cuius relucet mundus alterna face,
Hecate triformis, en ades cœptis fauens,
Animum rigentem tristis Hippolyti doma :
Amare discat, mutuos ignes ferat,
Det facilis aures, mitiga pectus ferum,
Inuerte mentem : toruus, auersus, ferox,
In iura Veneris redeat, huc vires tuas

Intende. sic te lucidi vultus ferant,
 Et nube rupta cornibus puris eas.
 Sic te regentem frena nocturni aetheris
 Detrahere nunquam Thessali cantus queant,
 Nullusq; de te gloriam pastor ferat.
 Ades inuocata, iam faues votis dea.
 Ipsum intueor solenne venerantem sacrum,
 Nullo latus comitante : quid dubitas ? dedit
 Tempus locumq; casus, vtendum artibus :
 Trepidamus : haud est facile mandatum scelus „
 Audere : verum iusta, qui reges timet, „
 Deponat, omne pellat ex animo decus. „
 Malus est minister regij imperij pudor. „

HIPPOLYTUS. NVTRIX.

HIP. Quid huc seniles fessa moliris gradus
 O fida nutrix, turbidam frontem gerens,
 Et mæsta vultus ? sospes est certè parens,
 Sospesq; Phædra, stirpis & gemine iugum.
 NVT. Metus remitte, prospero regnum in statu est,
 Domusq; florens sorte felici viget.
 Sed tu beatis mitior rebus veni :
 Nanq; anxiam me cura sollicitat tui,
 Quod te ipse pœnis grauibus infestus grauas.
 Quem fata cogunt, hic quidem viuat miser : „
 At si quis vltro se malis offert volens, „
 Seq; ipse torquet, perdere est dignus bona, „
 Quis nescit vti. potius annorum memor, „
 Mentem relaxa, motibus festis facem

l. noctib; . l. de nocturnis pœnis. Trivia.
 Præpt. accensib; de noctam curree
 tatis In nemy, & Trivia lumina
 fore dea.

v. p. 117.

Attolle,

Attolle, curas Bacchus exoneret graues.
Aetate fruere, mobili cursu fugit,
Nunc facile pectus, grata nunc iuueni Venus,
Exultet animus : cur toro viduo iaces ?
Tristem iuventam solue : nunc luxus rape,
Effunde habenas, optimos vitæ dies
Effluere prohibe : propria descripsit Deus
Officia, & ævum per suos ducit gradus.
Læticia iuvenem, frons decet tristis senem.
Quid te coërces, & necas rectam indolem ?
Seges illa magnum fœnus agricolæ dabit,
Quæcunq; letis tenera luxuriat satis,
Arborq; celsò vertice euincit nemus,
Quam non maligna cedit aut refecat manus.
Ingenia melius recta se in laudes ferunt,
Si nobilem animum vegeta libertas alit :
Truculentus, & siluester, & vitæ inscius,
Tristem iuventam Venere deserta colis.
Hoc esse munus credis indictum viris,
Ut dura tolerant, cursibus domitent equos,
Et Marte sœua bella sanguineo gerant ?
Prouidit ille maximus mundi parens,
Cum tam rapaces cerneret fati minas,
Ut damna semper sobole repararet noua.
Excedat, agedum, rebus humanis Venus,
Quæ supplet ac restituit exhaustum genus,
Orbis iacebit squallido turpis sinu,
Vacuum sine vllis classibus stabit mare,
Alesq; cælo deerit, & siluis fera,

K 5

Solis

Solis & aër peruius ventis erit.

Quàm varia lethi genera mortalem trahunt,

Carpuntq; turbam pontus, & ferrum, & doli.

Sed fata credas deesse? sic atram Styga

Iam petimus vltro: cælibem vitam probet

Sterilis iuuentus. hoc erit, quicquid vides,

Unius eni turba, & in semet ruet.

Proinde vitæ sequere naturam ducem,

Urbem frequenta, ciuium cætus cole.

HIP. Non alia magis est libera, & vitio carens,

Ritusq; melius vita quæ priscos colat:

Quàm quæ relictis mœnibus siluas amat.

Non illum auaræ mentis inflamat furor,

Qui se dicauit montium infontem iugis:

Non aura populi, & vulgus infidum bonis,

Non pestilens inuidia, non fragilis fauor.

Non ille regno seruit, aut regno imminens

Vanos honores sequitur, aut fluxas opes,

Spei metusq; liber. haud illum niger,

Edaxq; liuor dente degeneri petit:

Nec scelera populos inter atq; vrbes sita

Novit, nec omnes conscius strepitus pauet:

Haud verba fingit, mille non querit tegi

Dives columnis, nec trabes multo insolens

Suffigit auro: non cruor largus pias

Inundat aras, fruge nec sparsâ sacra

Centena niuei colla submitunt boues:

Sed rure vacuo potitur, & aperto athere

Innocuus errat, callidas tantum feris

Struxisse

Struxisse fraudes nouit, & fessus graui
 Labore, nixeo corpus Ismeno fouet. *l. Hic: et Hic: et
 Pan. Pan. et Hic: et Hic: et
 Nunc ille ripam celeris Alphei legit: *l. Hic: et Hic: et
 Nunc nemoris alti densa metitur loca, *l. Hic: et Hic: et
 Ubi Lerna puro gelida perlucet vado, *l. Hic: et Hic: et
 Sedemq; mutat: hic aues querula fremunt, *l. Hic: et Hic: et
 Ramiq; ventis lenè percussi tremunt,
 Veteresq; fagi. inuit aut amnis vagi
 Pressisse ripas, cespitem aut nudo leues
 Duxisse somnos, siue fons largus citas
 Diffundit vndas, siue per flores nouos *l. defundit. l.
 Fugiente dulcis murmurat riuo sonus.
 Excussa siluis poma comescunt famem,
 Et fraga paruis vulsa dumetis cibos
 Faciles ministrant. regios luxus procul
 Est impetus fugisse: sollicito bibant
 Auro superbi. quàm iuuat nuda manu
 Captasse fontem, si celer somnus premit,
 Secura duro membra versantem toro.
 Non in recessu furta, & obscuro improbus
 Querit cubili, seq; multiplici timens
 Domo recondit: æthera ac lucem petit,
 Et teste celo viuit. hoc equidem reor
 Vixisse ritu prima quos mistos deis
 Profudit etas: nullus his auri fuit
 Cecus cupido, nullus in campo sacer
 Dimisit agros, arbiter populis lapis.
 Nondum secabant credula pontum rates,
 Sua quisque norat maria. non vasto aggere******

Crebraq;

1. latus. 2. Crebraq; turre cinxerant vrbes lacus:
 vrbes. n. as. Non arma seuâ miles aptabat manu,
 et hunc m. h. Nec torta clusas fregerat saxo graui
 hi latus. Balista portas : iussa nec dominum pati
 et claudere.
 Iuncto ferebat terra seruitium boue.
 Sed arua per se fœta, poscentes nihil
 Pauere gentes : silua natiuas opes,
 Et opaca dederant antra natiuas domos.
 Rupere fœdus, impius lucri furor,
 Et ira præceps, quæq; succensas agit
 Libido mentes : vênit imperij sitis
 Cruenta, factus præda maiori minor.
 Pro iure vires esse, tum primum manu
 Bellare nudâ, saxaq; & ramos rudes
 Vertere in arma : non erat gracili leuis
 Armata ferro cornus, aut longo latus
 Mucrone cingens ensis, aut cristæ caput
 Galeæ comantes, tela faciebat dolor.
 Inuénit artes bellicus Mauors nouas,
 Et mille formas mortis : hinc terras cruor
 Infecit omnes fusus, & rubuit mare.
 Tum scelera dempto fine per cunctas domos
 Iere, nullum caruit exemplo nefas.
 A' fratre frater, dextera nati parens
 Cecidit, maritus coniugis ferro iacet,
 Perimuntq; fœtus impiæ matres suos.
 Taceo nouercas : mitius nil est feris.
 Sed dux malorum femina, & scelerum artifex
 Obsedit animos, cuius incesta stupris

Fumant

*Fumant tot vrbes, bella tot gentes gerunt,
Et versa ab imo regna tot populos premunt.*

Sileantur alie : sola coniux Aegæi

Medea, reddit fœminas dirum genus. „

NVT. *Cur omnium fit culpa, paucarum scelus ?*

HIP. *Detestor omnes, horreo, fugio, execror.*

Sit ratio, sit natura, sit dirus furor :

Odisse placuit : ignibus iunges aquas,

Et amica ratibus antè promittet vada

Incerta Syrtis, antè ab extremo sinu

Hesperia Tethys lucidum attollet diem,

Et ora damis blanda præbebunt lupi :

Quàm victus animum fœmine mitem geram.

NVT. *Sæpe obstinatis induit frenos amor,* „

Et odia mutat. regna materna aspice,

Ille ferocis sentiunt Veneris iugum.

Testaris istud vnicus genitus puer.

HIP. *Solamen vnum matris amisse fero,*

Odisse quod iam fœminas omnes licet.

NVT. *Ut dura cautes vndiq; intractabilis,*

Resistit vndis, & lacescentes aquas

Longè remittit : verba sic spernit mea.

Sed Phædra præceps graditur, impatiens moræ,

Quò se dabit fortuna ? quò verget furor ?

Terra repente corpus exanimum cadit,

Et ora morti similis obduxit color.

Attolle vultus, dimoue vocis moras.

Tuus en alumna temet Hippolytus tenet.

PHÆD.

PHAEDRA. HIPPOLYTUS.
NUTRIX.

Quis me dolori reddit, atq; estus graues
Reponit animo? quam bene excideram mihi?

L. Hipp. Cur dulce munus reddita lucis fugis?

PS. Aude anime, tenta, perage mandatum tuum,

Intrepida constent verba. qui timidè rogat,

Docet negare. magna pars sceleris mei

Olim peracta est: serus est nobis pudor.

Amauimus nefanda: si caëpta exequor,

Forsan iugali crimen abscondam face.

Honesta quædam scelera successus facit.

Age, incipe anime: commodos paulum, precor,

Secretus aures: si quis est, abeat comes.

HIP. En locus ab omni liber arbitrio vacat.

PH. Sed ora caëptis transitum verbis negant,

Vis magna vocem emittit, at maior tenet.

Vos testor omnes cælites, hoc, quod volo, ^{et cupio}

HIP. Animusne cupiens aliquid effari nequit?

PH. Curæ leues loquuntur, ingentes stupent.

HIP. Committe curas auribus mater meis.

PH. Matris superbum est nomen, & nimium po-

Nostros humilius nomen affectus decet. (tens,

Me vel sororem Hippolyte, vel famulam voca,

Famulamq; potius: omne seruitium feram.

Non me, per altas ire si iubeas niues,

Pigeat, gelatis ingredi Pindi iugis:

Non si per ignes ire, & infesta agmina,

Cuncter paratis ensibus pectus dare

Man-

a l.
velle, q. nolo.
sed aditit amor
ut sit deus
fusus, aut ne
fit iuge: Me
nolle. Hipp. nige
cupido eff. ny

Mandata recipe sceptrâ, me famulam accipe.

Te imperia regere, me decet iussa exequi.

Muliebri non est regna tutari patris: *al. v. huius. L.*

Tu, qui iuuenta flore primæuo riges,

Ciues paterno fortis imperio rege:

Sinu receptam, supplicem, ac seruatam *rege. al. tege. L.*

Miserere viduæ. HIP. summus hoc omen Deus

Auertat, aderit sospes ætutim parens.

PH. Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis,

Nullam relictos fecit ad superos viam.

Thalami remittet ille raptorem sui?

Nisi fortè amor placidus & Pluto sedet.

HIP. Illum quidem æqui colites reducem dabunt.

Sed, dum tenebit vota in incerto Deus,

Pietate charos debita fratres colam,

Et te tuebor, esse ne viduam putes:

Ac tibi parentis ipse supplebo locum.

PH. O spes amantum credula, ô fallax amor,

Satisne dixit? precibus admotis agam. *al. 4. p.?*

Miserere, tacitæ mentis exaudi preces.

Libet loqui, pigetq; HIP. quò inâ istud malû est?

PH. Quod in nouercam cadere vix credas malum.

HIP. Ambigua voce verba perplexè iacis,

Effare apertè. PH. pectus insanum vapor

Amorq; torret, intimas sæuus vorat

Penitus medullas: atq; per venas meat

Visceribus ignis mersus, & venis latens,

Ut agilis altas flamma percurrit trabes.

HIP. Amore nempe Thesæi casto furis?

PH.

PH. Hippolyte sic est : Theſei vultus amo
 Illos priores, quos tulit quondam puer :
 Cum prima puras barba signaret genas,
 Monſtriq; cæcam Cnoſſij vidit domum,
 Et longa curuâ fila collegit viâ.

Quis tum ille fulſit, preſſerant vitta comam,
 Et ora flauus tenera tingeſbat rubor.

Inerant lacertis mollibus fortes tori,
 Tuæhæ Phæbes vultus, aut Phœbi mei,

Tuusq; potius : talis, en talis fuit
 Cum placuit hoſti, ſic tulit celſum caput.

In te magis refulget incomptus decor,

Et genitor in te toruus, & toruæ tamen
 Pars aliqua matris, miſcet ex æquo decus,
 In ore Graio Scythicus apparet rigor.

Si cum parente Creticum intraſſeſ fretum,
 Tibi fila potius noſtra neuiffeſ ſoror.

Te te ſoror, quacunq; ſidereſ poli

In parte fulgeſ, inuoco ad cauſam parem,
 Domus ſororeſ vna corripuit duaſ.

Te genitor, at me natus : en ſupplex iacet

Allapſa genubus regiæ proleſ domus,

Reſperſa nullâ labe, & intacta, innocenſ,

Tibi mitor vni, certa deſcendi ad preceſ.

Finem hic dolori faciet, aut vitæ, dieſ,

Miſerere amantiſ. HIP. magne regnator deûm

Tam lentuſ audieſ ſcelera ? tam lentuſ videſ ?

Ecquando ſeuâ fulmen emitteſ manu ?

Si nunc ſerenum eſt, omniſ impuſuſ ruat

Aether,

Aether, & atris nubibus condat diem,
Ac versa retro sidera obliquos agant
Retorta cursus, tuq; sidereum caput
Radiate Titan, tu nefas stirpis tuæ
Speculare, lucem merge, & in tenebras fuge.
Cur dextra diuim rector atq; hominum vacat
Tua? nec trisulca mundus ardescit face?
In me tona, me fige, me velox cremet
Transactus ignis, sum nocens, merui mori.
Placui nouerca. dignus an stupris ego?
Sceleriq; tanto visus ego solus tibi
Materia facilis? hoc meus meruit rigor?
O' scelere vincens omne fœmineum genus,
O' maius ausa matre monstrifera malum,
Genitrice peior. illa se tantum stupro
Contaminauit, & tamen tacitum diu
Crimen biformis partus exhibuit nota,
Scelusq; matris arguit vultu truci
Ambiguus infans: ille te venter tulit.
O' ter quaterq; prospero fato dati,
Quos hausit, & peremit, & letho dedit
Odium, dolusq;: genitor inuideo tibi,
Colchide nouerca maius hoc, maius malum est.
PH. Et ipsa nostræ fata cognosco domus,
Fugienda petimus, sed mei non sum potens.
Te vel per ignes, per mare insanum sequar,
Rupesq; & amnes, vnda quos torrens rapit.
Quacumq; gressus tuleris, hac amens ferar:
Iterum superbe genubus aduoluor tuis.

L

HIP.

HIP. Procul impudicos corpore à casto amoue
Tactus : quid hoc est ? etiam in amplexus ruit.
 Stringatur ensis, merita supplicia exigat.
 En impudicum crine contorto caput
 Læna reflexi, iustior nunquam focis
 Datus tuis est sanguis, arcitenens dea.

PH. Hippolyte nunc me compotem voti facis,
 Sanas furentem, maius hoc voto meo est,
 Saluo vt pudore manibus immoriar tuis.

HIP. Abscede, viue, nequid exores, & hic
 Contactus ensis deserat castum latus.

Quis eluet me Tanais ? aut quæ barbaris
 Meotis vndis Pontico *incumbens* mari ?
 Non ipse toto magnus Oceano pater
 Tantum expiarit sceleris : ô siluæ, ô fera.

NVT. Deprensa culpa est, anime quid segnis su-
 Regeramus ipsæ crimen, atq; vltro impiam (pes ?
 Venerem arguamus : scelere velandum est scelus.
 Tutissimum est inferre, cum timeas, gradum.

Ausæ priores simus, an passæ nefas.

Secreta cùm sit culpa, quis testis sciet ?

Adeste Athenæ, fida famulorum manus
 Fer opem, nefandi raptor Hippolytus stupri
 Instat premitq; mortis intentans metum,
 Ferro pudicam terret : en præceps abit,
 Ensemq; trepidâ liquit attonitus fugâ.

Pignus tenemus sceleris : hanc mæstam prius
 Recreate, crinis tractus, & lacera coma,
 Ut sunt remaneant : facinoris tanti notas

Referte

Referte in urbem, recipe iam sensus hera.
 Quid te ipsa lacerans omnium aspectum fugis?
 Mens impudicam facere, non casus, solet.

CHORVS.

Sapphici & Choriambici: insertis duobus adonijs, & tribus dactylicis.

Fugit insane similis procelle,
 Ocyor nubes glomerante Coro,
 Ocyor cursum rapiente flamma,
 Stella cum ventis agitata longos
 Corripit ignes. *al. Perigit. R. 73.*
 Conferat tecum decus omne priscum
 Fama miratrix senioris aui:
 Pulchrior tantò tua forma lucet,
 Clarior quantò micat orbe pleno,
 Cum suos ignes coëunte cornu
 Iunxit, & curru properante pernox
 Exerit vultus rubicunda Phæbe.
 Nec tenent stella faciem minores,
 Qualis est primas referens tenebras
 Nuncius noctis, modò lotus vndis
 Hesperus, pulsus iterum tenebris
 Lucifer idem.

Et tu thyrsigera Liber ab India,
 Intonsa iuuenis perpetuum coma,
 Tigres pampinea cuspide territans,
 Ac mira cobibens cornigerum caput,

Non vinctes rigidas Hippolyti comas.
 Ne vultus nimium suspicias tuos,
 Omnes per populos fabula distulit,
 Phædra quem Bromio prætulit soror,
 Anceps forma bonum mortalibus,
 Exigui donum breue temporis,
 Ut velox celeri pede laberis.

Non sic prata nouo vere decentia
 Aestatis calida dissipat vapor,
 Sæuit solstitio cum medius dies,
 Et noctem breuibus præcipitat rotis:
 Languescunt folio lilia pallido,
 Et gratæ capiti deficiunt rose.
 Ut fulgor teneris qui radiat genis
 Momento rapitur, nullaq; non dies
 Formosi spoliū corporis abstulit.
 Res est forma fugax: quis sapiens bono
 Confidat fragili? dum licet, vtere:
 Tempus sed tacitum subruit, horaq;
 Semper præteritâ deterior subit.
 Quid deserta petis? tutior auis
 Non est forma locis: te nemore abditum
 Cum Titan medium constituit diem,
 Cinget turba licens, Naiades improba,
 Formosos solitæ claudere fontibus:
 Et somnis facient insidias tuis
 Lasciuæ nemorum multiuagæ deæ,

L. Panes & Dryades montiuagæ petunt.
 i. Te lasciuæ deæ petent ob
 sane formam: ille ille Dryas,
 des & Panes solitæ petunt
 petunt.

^{Luna}
 Sidus, post veteres Arcadas editum,
 Curru non poterit flectere candidos.
 Et nuper rubuit, nullaq; lucidis
 Nubes sordidior vultibus obstitit.
 At nos solliciti lumine turbido,
 Tractam Theſſalicis carminibus rati,
 Tinnitus dedimus. tu fueras labor,
 Et tu cauſa mora: te dea noctium
 Dum ſpectat, celeres ſuſtinuit vias.
 Vexent hanc faciem frigora parcius,
 Hæc ſolem facies varius appetat,
 Lucebit Pario marmore clarius.
 Quam grata eſt facies torua viriliter,
 Et pondus veteris triſte ſupercili?
 Phæbo colla licet ſplendida compares,
 Illum caſaries, neſcia colligi,
 Perfundens humeros ornat & intēgit:
 Te frons hirta decet, te breuior coma
Nulla lege iacens: tu licet aſperos
 Pugnacesq; deos viribus arceas,
 Et vaſti ſpacio vincere corporis,
 Aequas Herculeos iam iuuenis toros,
 Martis belligeri pectore latior.
 Si dorſo libeat cornipedis vehi,
 Frenis Caſtorea mobilior manu
 Spartanum poteris flectere Cyllarum.
 Amentum digitis tende prioribus,
 Et totis iaculum dirige viribus:
 Tam longè dociles ſpicula figere

Non mittent gracilem Cretes arundinem,
 At si tela modo spargere Parthico
 In cælum placeat, nulla sine alite
 Descendent tepido viscere condita,
 Prædam de medijs nubibus afferes.
Raris forma viris (secula prospice)
 Impunita fuit : te melior deus
 Tutum prætereat, formaq; nobilis
 Deformis senij limina transeat.

Quid sinat inausum scæminæ præceps furor ?
 Nefanda iuueni crimina infonti parat.
 In scelere quærit crine lacerato fidem,
 Decus omne turbat, capitis humectat genas.
 Instruitur omnis arte scæminea dolus.
 Sed iste quisnam est regium in vultu decus
 Gerens, & alto vertice attollens caput ?
 Ut ora iuueni paria Pirithoo gerit,
 Nî languido candore pallerent genæ,
 Staretq; recta squallor incultus coma.
 En ipse Theseus redditus terris adest.

ACTVS TERTIVS.

THESEVS. NVTRIX.

Tandem profugi noctis aternæ plagam,
 Vastq; manes carcere, vmbrantem polum :
 Ut vix caputum sufferunt oculi diem ?
Iam quarta Eleusis dona Triptolemi secat,
 Paremq; toties Libra composuit diem :

Ambi-

*Ambiguus ut me sortis ignota labor
 Detinuit, inter mortis & vitæ mala.
 Pars una vitæ mansit extincto mihi,
 Mersus malorum finis Alcides fuit,
 Qui cum reuulsum Tartaro extraheret canem,
 Me quoq; supernas pariter ad sedes tulit.
 Sed fessa virtus robore antiquo caret,
 Trepidantq; gressus : heu labor quantus fuit
 Phlegethonte ab imo petere longinquum æthera,
 Pariterq; mortem fugere, & Alcidem sequi ?
 Quis fremitus aures flebilis pepulit meas ?
 Expomat aliquis : luctus, & lacrimæ, & dolor,
 Et limine in ipso vasta lamentatio,
 Hospitia digna prorsus inferno hospite.*

NVT. Tenet obstinatum Phædra consilium necis,
 Fletusq; nostros spernit, ac morti imminet.

PH. Quæ causa lethi ? reduce cur moritur viro ?

NVT. Hæc ipsa lethum causa maturum attulit.

PH. Perplexæ magnum verba nescio quid tegunt,
 Effare apertè, quis grauet mentem dolor.

NVT. Haud pandit ulli, mæsta secretum occulit,
 Statuitq; secum ferre, quo moritur, malum.

TH. Iam perge quæso, perge, properato est opus,
 Referate clusos regij postis lares.

THESEVS. PHAEDRA.

O' socia thalami, siccine aduentum viri,
 Et expetiti coniugis vultum excipis ?

Quin ense viduas dexteram ? atq; animum mihi

L 4

Restituis ?

Restituis? & te quicquid è vita fugat
 Expromis? P. H. heu per tui sceptrum imperij
 Magnanime Theseu, perq; natorum indolem,
 Tuosq; reditus, perq; iam cineres meos,
 Permitte mortem. T. H. causa quæ cogit mori?

P. H. Si causa lethi dicitur, fructus perit.

T. H. Nemo istud alius, me quidem excepto, audiet.
 Aures pudicas coniugis solas times?

Effare, fido pectore arcana oculam.

P. H. Alium silere quod voles, primus file.

T. H. Lethi facultas nulla continget tibi.

P. H. Mori volenti, deesse nunquam mors potest.

T. H. Quod sit luendum morte delicti, indica. (uenit?)

P. H. Quod vivo. T. H. lacrimæ nonne te nostræ mo-

P. H. Mors optima est perire, dum lacbrimant sui.

T. H. Silere pergit: verberare ac vinculis annus
 Altrixq; prodet, quicquid hæc fari abnuir.

Vincite ferro, verberum vis extrahat
 Secreta mentis. P. H. ipsa iam fabor, mane.

T. H. Quidnam ora mæsta auertis, & lacrimas ge
Subito coortas veste prætenta obtegis? (nis)

P. H. Te te creator cœlitum, testem inuoco,

Et te coruscum lucis æthereæ iubar,

Ex cuius ortu nostra dependet domus:

Tentata precibus restiti, ferro ac minis

Non cessit animus, vim tamen corpus tulit.

Labem hanc pudoris eluet noster cruor.

T. H. Quis, ede, nostri decoris euerfor fuit?

P. H. Quæ rere minimè. T. H. quis sit, audire expeto.

PH. Hic dicet ensis, quem tumultu territus
Liquit stuprator, cinium accursum timens.

TH. Quod facinus, ben me, cerno? quod monstrū
Regale paruis asperum signis ebur (intuor?
Capulo refulget, gentis Atthææ decus.
Sed ipse quonam euasit? PH. hi trepidum fuga
Videre famuli concitum celeri pede.

THESEVS.

Prò sancta pietas, prò gubernator poli,
Et qui secundum in fluctibus regnum tenes,
Vnde ista venit generis infandi lues?
Hunc Graia tellus aluit, an Taurus Scythes,
Colchisue Phasis? redit ad auctores genus,
Stirpemq; primam degener sanguis refert.
Est prorsus iste gentis armigeræ furor,
Odissæ Veneris fœdera, & castum diu
Vulgare populis corpus: ô tetrum genus,
Nullaq; victum lège melioris soli.
Fera quoq; ipsæ Veneris euitant nefas,
Generisq; leges inscius seruat pudor.
Vbi vultus ille, & ficta maiestas viri,
Atq; habitus horrens, prisca et antiqua appetens?
Morumq; senium triste, & aspectu graue?
O' vita fallax, abditos sensus geris,
Animisq; pulchram turpibus faciem induis.
Pudor impudentem celat, audacem quies, ,,
Pietas nefandum, vera fallaces probant, ,,
Simulantq; molles dura. siluarum incola ,,

L 5

Ille

*Virum An
ii. primū
cūlū.*

Ille efferatus, castus, intactus, rudis,
 Mibi te reseruas? a meo primum toro
Et scelere tanto placuit ordiri virum?
 Iam iam superno numini grates ago,
 Quod ista nostra cecidit Antiope manu,
 Quod non ad antra Stygia descendens, tibi
 Matrem reliqui: profugus ignotas procul
 Percurre gentes: te licet terra vltimo
 Summota mundo dirimat Oceani plagis,
 Orbemq; nostris pedibus obuersum colas:
 Licet in recessu penitus extremo abditus
 Horrida celsi regna transferis poli,
 Hiemesq; supra positus, & canas niues,
 Gelidi frementes liqueris Boreæ minas:
 Post te furentes sceleribus pœnas dabis.
 Profugum per omnes pertinax latebras premam,
 Longinqua, clusa, abstrusa, diuersa, inuia
 Emetiemur, nullus obstabit locus.
 Huc vota mittam, tela quò mitti haud queunt.
 Scis, vnde redeam. genitor æquoreus dedit,
 Vt vota prono trina concipiam Deo,
 Et inuocata munus hoc sanxit Styge.
 En perage donum triste regnator freti,
 Non cernat vltra lucidum Hippolytus diem,
 Adeatq; manes iuuenis irato patre.
 Fer abominandam nunc opem nato parens.
 Nunquam supremum numinis munus tui
 Consumeremus, magna ni premerent mala.
 Inter profunda Tartara, & Ditem horridum,

Et

Et imminentes regis inferni minas
 Voto peperci. redde nunc pactam fidem
 Genitor, moraris? cur adhuc vnda silent?
 Nunc atra ventis nubila impellentibus
 Subtexe noctem, sidera & cælum eripe.
 Effunde pontum, vulgus aequoreum cie,
 Fluctusq; ab ipso tumidos Oceano voca.

CHORVS.

Dimetri Anapæstici, monometer vnus.

Eadem sententia Böttg. p. 32.

O' magna parens natura delum,
 Tuq; igniferi rector Olympi,
 Qui sparsa cito sidera mundo,
 Cursusq; vagos rapis astrorum,
 Celeriq; polos cardine versas,
 Cur tibi tanta est cura perennes
 Agitare vias ætheris alti?
 Vt nunc canæ frigora brumæ
 Nudent siluas: nunc arbutis
 Redeant umbræ: nunc æstiu
 Colla Leonis, Cererem magno
 Feruore coquant, viresq; suas
 Temperet annus? sed cur idem
 Qui tanta regis, sub quo vasti
 Pondera mundi librata suos
 Ducunt orbis, hominum nimium
 Securus, ades non sollicitus
 Prodesse bonis, nocuisse malis?

*Landis. i. cur tu
 culpans te Landis secum
 Res solem.*

Res humanas ordine nullo
 Fortuna regit, spargitq; manu
 Munera cæca, peiora fouens.
 Vincit sanctos dira libido,
 Fraus sublimi regnat in aula :
 Tradere turpi fasces populus
 Gaudet, eosdem colit atq; odit.
 Tristis virtus peruersa tulit
 Præmia recti : castos sequitur
 Mala paupertas, vitioq; potens.
 Regnat adulter : ò vane pudor,
 Falsumq; decus.
 Sed quid citato nuncius portat gradu,
 Restatq; mæstus lugubrem vultum gerens ?

A C T V S Q V A R T V S.
 N V N C I V S. T H E S E V S.

O Sors acerba & dura famulatus grauis.
 Cur me ad nefandos nuncium casus vocas ?

T H. Ne metue clades fortiter fari asperas,
 Non imparatum pectus ærumnis gero.

N V N. Vocem dolori lingua luctifica negat.

T H. Proloquere, quæ sors aggrauet quassam domû.

N V N. Hippolytus (heu me) flebili letho occubat.

T H. Gnatum parens obiisse iam pridem scio,

Nunc raptor obiit : mortis effare ordinem.

N V N. Vt profugus urbem liquit infesto gradu,
 Celerem citatis passibus cursum explicans,

Celso

Inhor-

Inhorruit concussus undarum globus,
Solvitq; sese, & littori inuexit malum
Maius timore. pontus in terras ruit,
Suumq; monstrum sequitur : hos quassat tremor.
T H. Quis habitus ille corporis vasti fuit ?

N V N. Cærulea taurus colla sublimis gerens,
Erexit altam fronte viridanti iubam.
Stant hispide aures, cornibus varius color :
Et quem feri dominator habuisset gregis,
Et quem sub undis natus : hinc flammam vomit,
Oculi hinc relucent, cærulea insignis nota
Opima ceruix, arduos tollit toros,
Naresq; hiulcis haustibus patula fremunt.
Musco tenaci pectus ac palear viret,

a. l. fac.

Longum rubenti spargitur succo latus.
Tum ponè tergus, vltima in monstrum coit
Facies, & ingens bellua immensam trahit
Squammosa partem : talis extremo mari
Pristis citatas sorbet aut reddit rates.
Tremuere terræ, fugit attonitum pecus
Passim per agros, nec suos pastor sequi
Meminit iuuenkos : omnis è saltu fera
Discessit, omnis frigido exanguis metu
Venator horret. solus immunis metu
Hippolytus arctis continet frenis equos,
Pavidosq; notæ vocis hortatu ciet.
Est alta ad Argos collibus ruptis via,
Vicina tangens spacia suppositi maris :
Hic se illa moles acuit, atq; iras parat.

Ut cœpit animos, seq; prætentans satis
Prælusit ire, præpeti cursu euolat
 Summam citato vix gradu tangens humum,
 Torusq; currus ante trepidantes stetit. *sc. mules & al. Et torus a.*
 Contrâ feroci gnâvis insurgens, minax *c. tauru.*
 Vultu, nec ora mutat, & magnûm intonat.
 Haud frangit animum vanus hic terror meum,
 Nam mihi paternus vincere est tauros labor. *ppij, ut na. p.*
 Inobsequentes protinus frenis equi *os. pindus: line*
 Rapuere currum: iamq; deerrantes via, *ga. Theius Min.*
 Quacunq; pauidos rapidus enexit furor:
 Hac ire pergunt, seq; per scopulos agunt.
 At ille, qualis turbido rector mari
 Ratem retentat, ne det obliquum latus,
 Et arte fluctus fallit: haud aliter citos
 Currus gubernat, ora nunc pressis trahit
 Costricta frenis, terga nunc torto frequens
 Verbere coërcet. sequitur assiduus comes,
 Nunc aqua carpens spacia, nunc contrâ obuius
 Oberrat, omni parte terrorem mouens.
 Non licuit vltra fugere, nam torus obuius
 Incurrit ore corniger ponti horridus.
 Tum verò pauida sonipedes mente exciti
 Imperia solunt, seq; luctantur iugo
 Eripere, rectiq; in pedes iactant onus.
 In lora præceps fusus implicuit cadens
 Laqueo tenaci corpus: & quantò magis
 Pugnat, sequaces hâc magis nodos ligat.
 Sensere pecudes facinus, & curru leni

Domi-

Dominante nullo, quâ timor iussit, ruunt.
 Talis per auras non suum agnoscens onus,
 Soliq; falso creditum indignans diem,
 Phaëthonta currus deuio excussit polo.
 Latè cruentat arua, & illius caput
Scopulis resultat. auferunt dumi comas,
 Et ora durus pulchra populatur lapis,
 Peritq; multo vulnere infelix decor.
 Moribunda celeres membra peruoluunt rota,
 Tandemq; raptum truncus ambustâ sude,
 al. inq. to. Medium per inguen stipite eiecto tenet,
 Paulumq; domino currus affixo stetit.
 Hælere bijuges vulnere, & pariter moram
 Dominumq; rumpunt. inde semianimem secant
 Virgulta, acutis asperi repres rubis,
 Omnisq; truncus corporis partem tulit.
 Errant per agros, funebriis famuli manus,
 Per illa quæ distractus Hippolytus loca,
 Longum cruenta tramitem signat nota,
 Mæstæq; domini membra vestigant canes.
 Necdum dolentum sedulus potuit labor
 Explere corpus. hoccine est formæ decus?
 Qui modò paterni clarus imperij comes,
 Et certus hæres, siderum fulsit modo?
 Passim ad supremos ille colligitur rogos,
 Et funeri confertur. T H. d. nimium potens,
 Quanto parentes sanguinis vincolo tenes
 Natura, quàm te colimus inuiti quoq;.
 Occidere volui noxium, amissum fleo.

NVN. *Haud flere honestè quisq; quod voluit, potest.*

TH. *Equidem malorū maximū hunc cumulū reor,
Si abominanda casus optata efficit.*

NVN. *Et si odia seruas, cur madent fletu genæ?*

TH. *Quod interemi, non quod amisi, fleo.*

CHORVS.

Anapæstici tetrametri, choriambicus te-
trameter vnus, trimetri duo, dime-
ter vnus, sapphici quinque.

Quanti casus humana rotant,

”

Minus in paruis fortuna furit,

”

Leuiusq; ferit leuiora Deus.

”

Seruat placidos obscura quies,

”

Præbet somnos casa securos.

”

Admota ætherijs culmina sedibus

Duros excipiunt Notos, *Enos excipiant, excipiant Notos.*

Insani Boreæ minas,

Imbriferumq; Corum.

Humida vallis, raros patitur

Fulminis ictus, tremuit telo

Iouis altisoni Caucasus ingens,

Phrygiumq; nemus matris Cybelæ

Metuens cælo Iuppiter alto

”

Vicina petit. non capit vnquam

”

Magnos motus humilis tecti

”

Plebeia domus : volat ambiguus

”

Mobilis alis hora, nec vlli

”

M

Præstat

Præstat velox fortuna fidem.
 Qui clara videt sidera mundi,
 Nitidumq; diem morte relictâ
 Luget mæstos tristis reditus,
 Ipsôq; magis flebile Auerno
 Sedis patriæ videt hospitium.

Pallas Atticæ veneranda genti,
 Quid tuus cælum, superosq; Theseus
 Spectat, & fugit Stygias paludes,
 Casta nil debes patruo rapaci,
 Constat inferno numerus tyranno.

Quæ vox ab altis flebilis tectis sonat,
 Strictoq; vecors Phædra quid ferro parat?

ACTVS QVINTVS.

THESEVS. PHAEDRA.

Quis te dolore percitam instigat furor?
 Quid ensis iste? quid hæ vociferatio?
 Planctusq; supra corpus inuisum volunt?
 PH. Me me profundi seuæ dominator freti
 Inuade, & in me monstra cœrulei maris
 Emitte, quicquid intimo Tethys sinu
 Extrema gestat, quicquid Oceanus vagis
 Complexus vndis vltimo fluctu tegit.
 O dire Theseu semper, o nunquam tuis
 Tutò reuerse, gnatus & genitor nece
 Redi us tuos luere: peruertis domum
 Amore semper coniugum, aut odio nocēs.

Hippo-

Hippolyte tales intuoꝝ vultus tuos ?
 Talesq; feci ? membra quis seuus Scinis,
 Aut quis Procfustes sparsit ? aut quis Cressius
 Dedalea vasto claustra mugitu replens,
 Taurus biformis, ore cornigero ferox
 Diuulfit ? heu me, quò tuus fugit decor,
 Oculiq; ~~nostrum fidus~~, exanimus iaces ?
 Ades parumper, verbaq; exaudi mea.
 Nil turpe loquimur, hac manu pœnas tibi
 Soluam, & nefando pectori ferrum inferam,
 Animaq; ~~memet pariter ac scelere exuam~~,
 Et te per undas, perq; Tartareos lacus,
 Per Styga, per amnes igneos amens sequar.
 Placemus ymbas : ~~capitis exuias~~ cape,
 Laceræq; frontis accipe abscissam comam.
 Non licuit animos iungere, at certè licet
 Iunxisse fata. ~~morere, si casta es, viro.~~
 Si incesta, ~~amori~~ : coniugis thalamos petam
 Tanto impiatos facinore ? hoc deerat nefas,
 Ut vindicat ~~sancta~~ fruereris toro.
 O' mors pudoris maximum lési decus,
 O' mors amoris vna sedamen mali,
 Confugimus ad te, pande placatos sinus.
 Audite Athenæ, tuq; funestâ pater
 Peior nouercâ : falsa memorauī, & n. fas,
 Quod ipsa demens pectore insano hauseram,
 Mentita finxi : falsa punisti pater,
 Iuuenisq; castus crimine incestæ iacet,
 Pudicus, insons. recipe iam mores tuos,

*Mucroni. et
fauces. et
lone ex ore
sic ipse pater.*

Mucrone pectus impium iusto patet,
Cruorq; sancto soluat inferias viro.
Quid facere rapto debeas nato parens
Disce ex nouerca, condere Acherontis plagis.

THESEVS. CHORVS.

Trochaici & tetrametri, & iambici senarii.

TH. Pallidi fauces Auerni, vosq; Tanarei specus,
Vnda miseris grata Lethes, vosq; torpentes lacus,
Impiū rapite, atq; mersum premite perpetuis malis
Nunc adeste sena ponti monstra, nunc vastū mare
Vltimo quodcunq; Proteus aquoris abscondit sinu,
Meq; ouantē scelere tanto, rapite in altos gurgites.
Tuq; semper genitor iræ facilis assensor meæ,
Morte dignum facinus ausus, qui noua natum nece
Segregem sparsi per agros: quiq; dum falsum nefas
Exequor, vindex scelestus incidi in verum nefas,
Sidera, & manes, & vndas scelere compleri meo.
Amplius sors nulla restat, regna me norunt tria.

In hoc redimus, patuit ad cælum via,
Bina vt viderem funera, & geminam necem?
Cælebs & orbus, funebres vnâ face
Ut concremarem prolis ac thalami rogos?
Donator atræ lucis Alcide tuum
Diti remitte munus, ereptos mihi
Restitue manes, impius frustra inuoco
Mortem relictam, crudus, & lethi artifex,
Exitia machinatus insolita, effera,

Nunc

Nunc tibi met ipse iusta supplicia irroga.
 Pinus coactō vertice attingens humum
 Cælo remissa findat in geminas trabes,
 Mittarq; præcep̃s saxa per Scyronia.
 Grauiora vidi, quæ pati clusos iubet
 Phlegethon, nocentes igneo cingens vado.
 Quæ pœna maneat memet, & sedes, scio.
 Vmbra nocentes cedit, & ceruicibus
 His his repositum degraueat fessas manus
 Saxum, senis perennis Aeolij labor.
 Me ludat amnis ora vicina alluens,
 Vultur relicto transuolet Tityo ferus,
 Meumq; pœna semper accrescat iecur.
 Et tu mei requiesce Pirithoi pater.
 Hæc incitatis membra turbinibus ferat
 Nunquam resistens orbe reuoluto rota.
 Dehiscite tellus, recipe me dirum chaos,
 Recipe: hæc ad vmbas iustior nobis via est.
 Gnatum sequor: ne metue, qui manes regis,
 Casti venimus. recipe me aeterna domo *Rapb. recting.*
 Non exiturum: non mouent diuos preces,
 At si rogarem scelera, quàm proni forent?
 CHO. Theſeu querelis tempus æternum manet,
 Nunc iusta gnato solue, & absconde ocyus
 Dispersa sædè membra laniatu effero.
 TH. Huc huc reliquias rehibite chari corporis,
 Pondusq; & artus temerè congestos date.
 Hippolytus hic est? facinus agnosco meum.
 Ego te peremi, neu nocens tantum semel,

Solusue fierem, facinus ausurus parens
 Patrem aduocaui. munere en patrio fruor.
 O' triste fractis orbitas annis malum,
 Complectere artus, quodq; de gnato est super,
 Miserande maesto pectore incumbens foue.
 Disiecta genitor membra laceri corporis
 In ordinem dispone, & errantes loco
 Restitue partes: fortis hic dextrae locus,
 Hic leua frenis docta moderandis manus
 Ponenda, leui lateris agnosco notas.
 Quam magna lachrimis pars adhuc nostris abest?
 Durate trepidæ lugubri officio manus,
 Fletusq; largos sistite arentes gene,
 Dum membra gnato genitor annumerat suo,
 Corpusq; fingit: hoc quidem est formâ carens,
 Et turpe, multo & vulnere ambesum vndiq;
 Quæ pars tui sit dubito, sed pars est tui:
 Hic hic repone, non suo, at vacuo loco.
 Hæc illa facies igne sidereo nitens,
 Inimica flectens lumina? hic cecidit decor?
 O' dira fata numinum, ô seuius furor,
 Sic ad parentem gnatus ex voto redit?
 En hæc suprema vota genitoris cape,
 Sæpe efferendus. interim hæc ignes ferant,
 Patefacite acerba cæde funestam domum,
 Mopsopia claris tota lamentis sonet.
 Vos apparate regij flammam rogi,
 At vos per agros corporis partes vagas
 Acquirite, istam terra defossam premat,
 Gravisq; tellus impio capiti incubet.

a. l. Et s. f. dona.

a. l. Inquit. mil.
p. h. d. m.

L. ANN. SENECAE

Oedipus.

TRAGŌEDIA V.

INTERLOCVTORES

Oedipus.	Iocasta.
Chorus.	Creon.
Tiresias.	Manto.
Senex.	Phorbas.

Nuncius,

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

I Am nocte pulsâ dubius effulsit dies, *al. Titan abig. expulsa*
 Et nube mœstum squallidâ exoritur iubar, *redit. L.*
 Lumenq; flammâ triste luctificâ gerens,
 Iam cernet auidâ peste solatas domos, *al. Possidet*
 Stragemq; quam nox fecit, ostendet dies.
 Quisquâmnē regno gaudet? ô fallax bonum, ”
 Quantum malorum fronte quâmblanda tegis? ”
 Ut alta ventos semper excipiunt iuga, ”
 Rupemq; saxis vasta dirimentem freta, ”
 Quamuis quieti verberant fluctus maris: ”
 Imperia sic excelsa fortunæ obiacent. ”
 Quâmbene parentis sceptrâ Polybi fugeram,
 Curis solutus, exul, intrepidus, vagans?
 Cælum deosq; testor, in regnum incidi.

M 4

Infan-

Infanda timeo: ne meâ genitor manu
 Perimatur: hoc me Delphica laurus monent,
 Aliudq; nobis indicant maius scelus.
 Est maius aliud patre mactato nefas?
 Prò misera pietas, eloqui fatum pudet.
 Thalamos parentis Phæbus, & diros toros
 Gnato minatur, impiâ incestos face.
 Hic me paternis expulit regnis timor.
 Nunc ego penates profugus excessi meos,
 Parum ipse fidens mihimet: in tuto tua
 Natura posui iura: cum magna horreas,
 Quæ posse fieri non putes, metuas tamen.
 Cuncta expauesco, meq; non credo mihi.
 Iamiam aliquid in nos fata moliri parant.
 Nam quid rear, quòd ista Cadmeæ lues
 Infesta genti, strage tam latè edita
 Mibi parcit vni, cui reservamur malo?
 Inter ruinas vrbis, & semper nouis
 Deslenda lachrimis funera, ac populi struem
 Incolumis ergo, scilicet Phæbi reus.
 Sperare poteras sceleribus tantis dari
 Regnum salubre? fecimus cælum nocens,
 Non aura gelido lenis afflatu fouet
 Anhela flammis corda: non zephyri leues
 Spirant, sed ignes auget æstiferi Canis
 Titan Leonis terga Nemeæi premens.
 Deseruit amnes humor, atq; herbas color,
 Aretq; Dirce, tenuis Ismenos fluit,
 Et tingit ipsâ nudâ vix vndâ vada,

Fortuna multis
 parcat in pueris
 (Slet. Publi)

ul. ad p. 2.

al. impi. C.

Obscura

Obscura cœlo labitur Phœbi soror,
 Tristisq; mundus nubilo pallet novo, *al. die L.*
 Nullum serenæ noctibus sidus micat:
 Sed gravis & ater incubat terris vapor.
 Obtegit arces cœlitum, ac summas domos
 Inferna facies: denegat fructum Ceres
 Adulta, & altis flaua cum spicis cremat,
 Arente culmo sterilis emoritur seges.
 Pars nulla regni immunis exitio vacat,
 Sed omnis ætas pariter, & sexus ruit,
 Iuuenesq; senibus iungit, & gnatis patres
 Funesta pestis: una fax thalamos cremat,
 Fletuq; acerbo funera, & questu carent.
 Quin ista tanti pernicax clades mali
 Siccat oculos: quodq; in extremis solet,
 Periere lachrimæ. portat hunc æger parens
 Supremum ad ignem, mater hunc amens gerit,
 Properatq; ut alium regerat in eundem rogam. *al. repetat.*
 Quin luctu in ipso luctus exoritur nouus,
 Suaeq; circa funus exequiæ cadunt.
 Tum propria flammis corpora alienis cremant.
 Diripitur ignis, nullus est miseris pudor.
 Non ossa tumuli sancta discreti tegunt:
 Arsisse satis est, pars quota in cineres abit,
 Deest terra tumulis, iam rogos siluæ negant:
 Non vota, non ars vlla correptos leuant,
 Cadunt medentes, morbus auxilium trahit.
 Affusus aris supplices tendo manus,
 Matura poscens fata: præcurram ut prior

Patriam ruentem : nēue post omnes cadam,
Fiamq; regni funus extremum mei.

O seua nimium numina, ô fatum graue.

Negatur vni nempe in hoc populo mihi

Mors tam parata ? sperne lethali manu

Contacta regna : linque lachrimas, funera,

Tabifica cœli vitia, quæ tecum inuehis

Infaustus hospes : profuge iamdudum ocyus

Vel ad parentes. 10. quid iuuat coniux mala

Grauari questu ? regium hoc ipsum reor,

Aduersa capere : quoq; sit dubius magis

Status, & cadentis imperij moles labat :

Hoc stare certo pressius fortem gradu.

Haud est virile, terga fortuna dare.

OE D. Abest pauoris crimen, ac probrum procul,

Virtusq; nostra nescit ignauos metus.

Si tela contrà stricta, si vis horrida

Mauortis in me rueret, aduersus feros

Audax gigantes obuias ferrem manus :

Nec Sphinga cæcis verba nectentem modis

Fugi, cruentos pestis infanda tuli

Rictus, & albens ossibus sparsis solum.

Cumq; è superba rupe iam prædæ imminens

Aptaret ales verbera, & caudam mouens

Sæui leonis more, conciperet minas :

Carmen poposi, sonuit horrendum, in super

Repuere male, saxaq; impatiens more

Reuulsi vnguis, viscera expectans mea.

Ngdosa fortis verba, & implexos dolos,

Ac triste

al. uotis L.
de p. p. p.

L. fupna

L. alas, p. p.

cauda mo

rens. Sed. p.

ben. & cauda

2 ep. dia. d. p.

L. fortis

Ac triste carmen alitis solui fera.

10. *Quid sera mortis vota nunc demens facis?*

Licuit perire, laudis hoc precium tibi

Sceptrum, & peremptæ Sphingis hæc merces datur?

OE D. *Ille ille dirus callidi monstri cinis*

In nos rebellat: illa nunc Thebas lues

Perempta perdit: vna iam superest salus,

Si quam salutis Phæbus ostendit viam.

C H O R V S.

*Sapphici, & Anapæstici, & in fi-
ne iambici.*

Occidis Cadmi generosa proles

Urbe cum tota, viduas colonis

Respicias terras miseranda Thebe.

Carpitur letho tuus ille Bacche

Miles, extremos comes usq; ad Indos,

Ausus Eois equitare campis,

Figere & mundo tua signa primo.

Cinnamis silvas Arabum beatas

Vidit, & versas equitis sagittas

Terga fallacis metuenda Parthi.

Littus intrauit pelagi rubentis.

Promit hic ortus, aperitq; lucem

Phæbus, & flamma propiore, nudos

Insicit Indos.

Stirpis inuictæ genus interimus,

Labimur seuo rapiente fato,

Duci-

Ducitur semper noua pompa morti:
Longus ad manes properatur ordo
Agminis mæsti, seriesq; tristis

sepulcrum extra Hæret, & turbæ tumultos petenti
plures Thibis Non satis septem patuere portæ.

l. Stant Stat grauis strages, premiturq; iuncto
Thibis Funere funus.

maße Prima vis tardas tetigit bidentes,
maße Laniger pingues malè carpsit herbas.
maße Colla tacturus steterat sacerdos,

maße Dum manus certum parat alta vulnus,
Aureo taurus rutilante cornu
Labitur segnis, patuit sub ictu
Ponderis vasti resoluta ceruix.

Nec cruor ferrum maculauit, atra
Turpis è plaga sanies profusa est.
Segnior cursu sonipes in ipso
Concidit gyro, dominumq; pronò
Prodidit arma.

Incubant pratis pecudes relictæ,
Taurus armento pereunte marcet,
Deficit pastor grege diminuto,
Tabidos inter moriens iuuenços.

Non lupos cerui metuunt rapaces,
Cessat irati fremitus leonis,
Nulla villosis feritas in vrsis.
Perbibit pestem latebrosa serpens,
Aret, & sicco moritur veneno.
Non sua silua decorata coma,

Fundit opacis montibus umbras.

Non rura virent vbera glebæ,
Non plena suo vitis Iaccho
Brachia curuat.

Omnia nostrum sensere malum.
Rupere erebi claustra profundi
Turba sororum face tartareâ,
Phlegethonq; suâ motam ripâ
Miscuit vndis Styga Sidonijs.
Mers alta auidos oris hiatus
Pandit, & omnes explicat alas :

Quiq; capaci turbida cymbâ
Flumina seruat, durus senior,
Nauita crudus vix assiduo
Brachia conto lassata refert,
Fessus turbam vectare nouam.
Quin Tenarij vincula ferri
Rupisse canem fama, & nostris
Errasse locis, mugisse solum,
Vaga per lucos simulachra virum

Maiores vixis : bis Cadmeum *l. vixis. ut se opinio, manias*
Niue discussa tremuisse nemus. *e. pulchra ipsa seipsum summa,*
Iam turbatam sanguine Dircen, *tu statim apparet v.*
Nocte silenti Amphionios *l. l. d. n. Taciti. Sed*
Ululasse canes. *vixis, retinentur.*

O' dira noui facies lethi,

Grauior letho, piger ignauos

Alligat artus languor, & agro

Rubor in vultu. maculæq; caput

Sparsero

Sparsere leues : tum vapor ipsam
Corporis arcem flammens vrit,

*Lucet. inter
notus levis
oculos infusus* Multoq; genas sanguine tingit, *el. tendit : q. multo*
*lucet rubens
et Thucyd.* Oculiq; rigent, & sacer ignis *sanguine tenti et*
et Thucyd. Pascitur artus : resonant aures, *refere pellen velut*

et Thucyd. Stillatq; niger naris adunca
ipud ipud Cruor, & venas rumpit hiantes.

Intima creber viscera quassat
Gemitus stridens, iamq; amplexu
Frigida pressa saxa fatigant,
Quos liberior domus elato
Custode finit, petitis fontes,
Aliturq; sitis latice ingesto.
Prostrata iacet turba per aras
Oratq; mori : solū hoc faciles
Tribuere dei. delubra petunt,
Haud vt voto numina placent,
Sed iuuat ipsos satiare deos.

Quisnam ille propero regiam gressu petit?
Adestne clarus sanguine ac factis Creo?
An aeger animus falsa pro veris videt?
Adest petitus omnibus votis Creo.

ACTVS SECVNDVS.

OEDIPVS. CREO.

Trimetri, iambici & Tetrametri tro-
chaici, & quidam heroici
hexametri.

Horrore

Horrore quatiôr, fata quò vergant timens,
 Trepidumq; gemino pectus euentu labat,
 Vbi læta duris mista in ambiguo iacent,
 Incertus animus scire cùm cupiat, timet;
 Germane nostræ coniugis, fessis opem
 Si quam reportas, voce properata edoce.

CR. Respoñsa dubia sorte perplexè latent.

OE D. Dubiam salutem qui dat afflictis, negat. 33

CR. Ambage nexa Delphico mos est deo

Arcana tegere. OE D. fare, sit dubium licet,
 Ambigua soli noscere Oedipodæ datur.

CR. Sedem expiari regiam exilio deus,

Et interemptum Laium vlcisci iubet.

Non antè cælo lucidus curret dies,

Haustrusq; tutos ætheris puri dabit.

OE D. Ecquis peremptor incliti regis fuit?

Quem memoret, ede, Phæbus, vt pœnas luat.

CR. Sit precor dixisse tutū, visu & auditu horri-

Torpor insedit per artus, frigidus sanguis ecit, (ait.

Vt sacrata templa Phœbi supplici intraui pede,

Et pias, numen precatus, ritè summissi manus.

Geminq; Parnassi niualis arx truce[m] sonitū dedit,

Imminens Phœbea laurus tremuit, et mouit domū.

At repentè sancta fontis lymp̃ha Castaliꝝ stetit.

Incipit Lethea vates spargere horrentes comas,

Et pati commota Phœbum: contigit nondū specum,

Emicat vasto fragore maior humano sonus.

Mitia Cadmaïs remeabunt sidera Thebis,

Si profugus Dircen Ismenida liqueris hospes,

Regis

Regis cæde nocens, Phæbo iam notus & infans.
Nec tibi longa manent scelerata gaudia cædis :
Tecum bella gerēs, gnatis quoq; bella relinques,
Turpis maternos iterum reuolutus in ortus.

OE D. Quod facere monitu cœlitum inssus paro,
Functi cineribus regis hoc decuit dari,
Ne sancta quisquam sceptrā violaret dolo.
Regi tuenda maximè regum est salus.

Lij. Cr. Queritur peremptū nemo, quem incolūmē timet. „

Oed. CR. Curam perempti maior excussit timor.

Cr. OE D. Pium prohibuit vllus officium metus ?

Oed. CR. Prohibent nefandi carminis tristes mina.

OE D. Nunc expietur numinum imperio scelus.

Quisquis deorum regna placatus vides,
Tu tu, penes quem iura præcipitis poli,
Tuq; ô sereni maximum mundi decus,
Bis sena cursu signa qui vario regis,
Qui tarda celeri secula euoluis rota,
Sororq; fratri semper occurrens tuo,
Noctinaga Phæbe : quiq; ventorum potens
Aequor per altum cœrulos currus agis,
Et qui carentes luce disponis domos,
Adeste. cuius Laius dextra occidit,
Hunc non quieta testā, non fidi lares,
Non hospitalis exulem tellus ferat,
Thalamis pudendis doleat, & prole impia.
Hic & parentem dexterā perimat suā,
Faciātq; . nunquid grauius optari potest ?
Quicquid ego fugi, non erit venia locus,

Per regna iuro, quæq; nunc hospes rego,
 Et quæ reliqui, perq; penetrales deos :
 Per te pater Neptune, qui fluctu breui
 Uring; nostro geminus alludis solo.
 Et ipse nostris vocibus testis veni,
 Fatidica vatis ora Cirrheæ mouens.
 Ita molle senium ducat, & summum diem
 Securus alto degat in folio parens, *A. reddat L.*
 Solasq; Merope nouerit Polybi faces,
 Ut nulla fontem gratia eripiet mihi.
 Sed quo nefastum facinus admissum loco est,
 Memorato : aperto Marte, an insidijs iacet ?
 CR. Frondifera sanctæ nemora Castaliæ petens,
 Calcauit altis obstitum dumis iter,
 Trigemina quâ se spargit in campos via,
 Secat vna gratum Phocidos Baccho solum,
 Undè altus ima deserit cælum petens
 Clementer aëto colle Parnassus biceps.
 At vna bimares Sisyphi terras adit,
 Olenia in arua. tertius trames caua
 Conualle serpens, tangit errantes aquas,
 Gelidumq; dirimit amnis Elei vadum.
 Hic pace fretum, subita prædonum manus
 Aggressa ferro facinus occultum tulit.
 In tempore ipso, sorte Phæbeia excitus,
 Tiresia tremulo tardus accelerat gradus,
 Comesq; Manto luce viduaturn trabens.

OEDIPVS. TIRESIAS. MANTO.

N

Sacrate

Sacrata diuis, proximum Phœbo caput,
 Responsa solue, fare quem pœne petant. (ras,

TIR. Quod tardo fatum, lingua quod querit mo-
 Haud te quidem magnanime mirari addecer.
 Visu carentem magna pars veri latet.

Sed quod vocat me patria, quod Phœbus, sequar,
 Fata eruantur: si foret viridis mihi
 Calidusq; sanguis, pectore exenterem deum.

Appellite aris candidum tergo bonem,
 Curuq; nunquam colla depressum ingo.
 Tu lucis inopem gnata genitorem regens,
 Manifesta sacri signa fatidici refer.

MAN. Opima sanctas victima ante aras stetit.

TIR. In vota superos voce solenni voca,
 Arasq; dono thuris Eoi extrue.

MAN. Iam thura sacris cœlitum ingessi focis.

TIR. Quid flâma? largas iamne cōprendit dapes?

MAN. Subitò refulsit lumen, & subitò occidit.

TIR. Vtrumne clarus ignis, & nitidus stetit,
 Rectusq; purum verticem cœlo tulit,
 Et summam in auras fusus explicuit comam?
 An latera circa serpit incertus vie,
 Et fluctuante turbidus fumo labat?

MAN. Non vna facies mobilis flammæ fuit.

Imbrifera qualis implicat varios sibi
 Iris colores, parte quæ magna poli
 Curuata picto nunciat nimbos sinu.

Quis desit illi, quisue sit dubites color:
 Cærulea fuluis mista oberrauit notis,

Sanguis-

Sanguinea rursus, ultimum in tenebras abit.

Sed ecce pugnax ignis in partes duas

Discedit, & se scindit vnus sacri

Discors fauilla: genitor horresco intuens.

Libata Bacchi dona permutat cruor,

Ambitq; densus regium fumus caput,

Ipsosq; circa spissior vultus sedet,

Et nube densa sordidam lucem abdidit.

Quid sit, parens effare. TIR. quid fari queam?

Inter tumultus mentis attonitæ vagos,

Quidnam loquar? sunt dira, sed in alto, mala.

Solet ira certis numinum ostendi notis.

Quid istud est, quod esse prolatum volunt,

Iterumq; nolunt, & truces iras tegunt?

Pudet deos, nescio quid. huc propere admoue, al. ppe

Et sparge salsa colla taurorum molâ.

Placatione vultu sacra, & admotas manus

Patiantur? MAN. altum taurus attollens caput,

Primos ad ortus positus, expauit diem,

Trepidusq; vultum obliquat, & radios fugit.

TIR. Vnde terram vulnere afflicti petunt?

MAN. Iuuenca ferro semet opposito induit, al. imposito. vultu de

Et vulnere vno cecidit. at taurus duos ^{pecuni, cui fabricatus vi,}

Perfessus ictus, huc & huc dubius ruit, ^{primis. At vulnere}

Animamq; fessus vix reluctantem exprimit. ^{vultu et vultu, de}

TIR. Vtrum citatus vulnere angusto micat, ^{cultis q. cadem,}

An lentus altas irrigat plagas cruor? ^{ten. et p. b. ant.}

MAN. Viuis per ipsam, quâ patet pectus, viam

Effusus amnis, huius exiguo graues

Maculantur ictus imbre : sed versus retro
Per ora multus sanguis , atq; oculos redit.
TIR. Infausta magnos sacra terrores cient.
Sed ede certas viscerum nobis notas.

MAN. Genitor quid hoc est ? nō leui motu, vt solent,
Agitata trepidant exta, sed totas manus
Quatiunt, nouisq; profilit venis cruor.
Cor marcet agrum penitus, ac mersum latet,
Liuentq; venæ, magna pars fibris abest,
Et felle nigro tabidum spumat iecur.
Ac semper omen vnico imperio graue,
En capita paribus bina consurgunt toris,
Sed vtrunq; casum tenuis abscondit caput
Membrana, latebram rebus occultis negans.
Hostile valido robore insurgit latus,
Septemq; venas tendit, has omnes retro
Prohibens reuerti limes obliquus secat.
Mutatus ordo est, sede nil propria iacet,
Sed acta retrò cuncta, non animæ capax
In parte dextra pulmo sanguineus iacet.
Non leua cordis regio, non molli ambitu
Omenta pingues viscerum obtendunt sinus :
Natura versa est, nulla lex vtero manet.

TIR. Scrutemur vnde tantus hic extis rigor?

MAN. Quod hoc nefas ? conceptus infauste bonis,
Nec more solito positus, alieno in loco
Implet parentem, membra cum gemitu mouet,
Tremulo rigore debiles artus micant,
Infecit arctas linidus fibras cruor,

al. inrupta :
iuvencus . n. ad
sacra eligib.

al. atus L.

Tentantq;
Et inane si
Cornu min
Neg; ipsa;
Vix est, n
Immitit a
OED. Qui
Exprome:
Solent sup
TIR. His
OED. Me
Contamina
TIR. Neg
Nec fibra
Cure nomen
Nec euocan
Emissus er
Nec anda
Nomen pi
Nec extral
Nec te, p
Nec iere v
Ad quem
TIR. Dun
Populare

Versu
ambi

Ten-

Tentantq; turpes mobilem trunci gradum,
 Et inane surgit corpus, ac sacros petit
 Cornu ministros, viscera effugiunt manu.
 Neq; ipsa, quæ te pepulit, armenti grauis
 Vox est, nec vsquam territi fugiunt greges. *al. resonant L.*
 Immugit aris ignis, & trepidant foci.

OE D. Quid ista sacri signa terrifici ferant,
 Exprope: voces aure non timidâ hauriam.
 Solent suprema facere securos mala.

TIR. His inuidebis, quibus opem queris, malis.

OE D. Memora, quod vnum scire calicolæ volunt,
 Contaminarit rege quis cæso manus.

TIR. Nec alta cæli, pinna quæ leuis secat,
 Nec fibra viuus rapta pectoribus potest
 Cîre nomen: alia tentanda est via,
 Ipse euocandus noctis æternæ plagis
 Emissus erebo, vt cedis auctorem indicet.
 Referanda tellus, Diis implacabile

Numen precandum, populus infernæ Stygis
 Huc extrahendus. ede, cui mandes sacrum:
 Nam te, penes quem summa regnorum est, nefas
 Inuisere umbras. OE D. Te Creo hic poscit labor,
 Ad quem secundum regna respiciunt mea.

TIR. Dum nos profundæ claustra laxamus Stygis,
 Populare Bacchi laudibus carmen sonet.

C H O R V S.

Versus Hexametri, Trochaici, Chori-
 ambici, iambici, dactylici, sapphici,

N 3

anapæ-

anapestici, puri & impuri, integri & mutilati, & aliquot syllabis superflui.

*Effusam redimite comam nutante corymbo,
Mollia Nisæis armati brachia thyrsis,
Lucidum cæli decus, huc ades votis,
Quæ tibi nobiles Thebæ Bacche tuæ
Palmis supplicibus ferunt,
Huc aduerte fauens virgineum caput,
Vultu sidereo discute nubila,
Et tristes erebi minas.*

*Auidumq; fatum, te decet vernis comam
Cingi floribus.*

*Te caput Tyria cōhibere mitra,
Ederæue mollem Bacchifera
Religare frontem,*

*Spargere effusus sine lege crines,
Rursus adducto reuocare nodo.
Qualis iratam metuens nouercam
Creueras falsos imitatus artus,
Crine flauenti simulata virgo,
Luteam vestem retinente zona.
Unde tam molles placuere cultus,
Et sinus laxi, fluidumq; syrma?
Vidit aurato residere curru,
Veste cum longa regeres leones,
Omnis Eoæ plaga vasta terræ,
Qui bibit Gangem, nincumq; quisquis
Frangit Araxem.*

Te senior turpi sequitur Silenus aſello,

Turgida

Turgida pampineis redimitus tempora sertis,
Condita lascini deducunt orgia mystæ.

Te Bassaridum comitata cohors:

Nunc Edoni pede pulsauit
 Sola Pangæi, nunc Threicio
 Vertice Pindi, nunc Cadmeas
 Inter matres impia Menas
 Comes Ogygio venit Iaccho,
 Nebride sacra præcincta latus.
 Tibi commotæ pectora matres
 Fudere comam, thyrsūq; leuē
 Vibrante manu, iam post laceros
 Pentheos artus Thyades æstro
 Membra remissa, velut ignotum
 Videre nefas.

Ponti regna tenet nitidi matertera Bacchi,
 Nereidūq; choris Cadmeia cingitur Ino.
 Ius habet in fluctus magni puer aduena ponti,
 Cognatus Bacchi, numen non vile Palemon.

Te Tyrrhena puer rapuit manus,
 Et tumidum Nereus posuit mare,
 Corula cum pratis mutat freta.
 Hinc verno platanus folio viret,
Et Phœbo laurus carum nemus.

Garrula per ramos auis obstrepit,
 Vinaces ederas ramus tenet,
 Summa ligat vitis carchesia, *v. p. 486.*
 Idæus prora fremuit leo,
 Tigris puppe sedet Gangetica,

Dum pirata freto pauidus natat,
 Et noua demersos facies habet.
 Brachia prima cadunt prædonibus,
 Illisumq; vtero pectus coit.
 Paruula dependet lateri manus,
 Et dorso fluctum curuo subit,
 Lunata scindit cauda mare.

Te sequitur curuus fugientia carbasa delphin,
 Diuite Pactolus vexit te Lydius vnda,
 Aurea torrenti deducens flumina ripa.
 Laxauit victos arcus, Geticasq; sagittas
 Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet,
 Regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi.

Sensere terræ Zedacum feroces,
 Et quos vicinus Boreas ferit
 Arua mutantes: quasque Maotis

Alluit gentes frigida fluctu,
 Quasq; despectat vertice summo
 Sidus Arcadium, geminumq; plaustrum.
 Ille dispersos domuit Gelonos,
 Arma detraxit trucibus puellis,
 Ore deiecto petiere terram

Thermodontiacæ graues cateruæ:

Positis tandem leuibus sagittis,
 Mites factæ, sacer & Cytheron
 Sanguine inundat,
 Ophioniaq; cæde:

Prætidæ siluas petiere, & agros,
 Præsidem Bacchum coluit nouerca.

Naxos Aegeo redimita ponto,
 Tradit thalamis virginem relictam,
 Meliore pensans damna marito.
 Pumice sicco

Fluxit Nyctileus latex.

Garruli gramen secuere riui,
 Combibit dulces humus alta succos,
 Niueiq; lactis candida fontes
 Mistaq; odoro Lesbïæ cum thymo.

Ducitur magno noua nupta cælo:

Solenne Phæbus carmen

Egit infusus humero capillis.

Concinit tædas geminus Cupido, ^{l. Conuulit L. à pulvis ffre,}

Telum deposuit Iuppiter igneum, ^{hanc facit in stupris ffre,}

Condidit Baccho veniente fulmen

Lucida dum current annosi sidera mundi,

Oceanus clausum dum fluctibus ambiet orbem,

Lunaq; dimissos dum plena recolliget ignes,

Dum matutinos prædicet Lucifer ortus,

Altaq; cœruleum dum Nerea nesciet Arctos:

Candida formosi venerabimur ora Lyæi.

ACTVS TERTIVS.

O E D I P V S. C R E O.

Et si ipse vultus flebiles præfert notas,
 Exprore cuius capite placemus deos.

C R. Fari iubes, tacere quæ suadet metus.

O E D. Si te ruentes non satis Thebæ mouent,

N 5

At

At sceptrā moueant lapsa cognatæ domus.

CR. Nescisse cupies, nosse quæ nimium expetis.

OED. Iners malorū remedium ignorantia est.

Itan' & salutis publicæ indicium obrues?

CR. Vbi turpis est medicina, sanari piget.

OED. Audita fāre, vel malo domitus graui,

Quid arma possint regis iratū scies.

CR. Odere reges dicta, quæ dici iubent.

OED. Mittēris crebo vile pro cunctis caput,

Arcana sacri voce nī retegis tua.

CR. Tacere liceat: nulla libertas minor

A' rege petitur. OED. Sæpe quā lingua, magis

Regi atq; regno muta libertas obest.

CR. Vbi non licet tacere, quid cuiquam licet?

OED. Imperia soluit, qui tacet, iussus loqui.

CR. Coacta verba placidus accipias precor.

OED. Vlli'ne pœna vocis expressæ fuit?

CR. Est procul ab vrbe lucus, ilicibus niger,

Dircea circa vallis irriguæ loca.

Cupressus altis exerens siluis caput

Virente semper alligat trunco nemus,

Curuosq; tendit quercus, & putres situ

Annosa ramos: huius abruptit latus

Edax vetustas. silua iam sessâ cadens

Radice, sulca pendet alienâ trabe.

Amara baccis laurus, & tilie leues,

Et Paphia myrtus, & per immensum mare

Motura remos alnus, & Phæbo obuia

Enode zephyris pinus opponens latus.

al. illa C.
o. n. de silua
sed de arborib; di.
misim legij

Medio stat ingens arbor, atq; umbra graui
Siluas minores vrget, & magno ambitu
Diffusa ramis vna defendit nemus.

Tristis sub illa, lucis & Phœbi inscius,
Restagnat humor, frigore eterno rigens,
Limosa pigrum circuit fontem palus.

Huc vt sacerdos intulit senior gradum,
Haud est moratus, præstitit noctem locus,
Tunc fossa tellus, & super rapti rogis
Iaciuntur ignes. ipse funesto integit

Vates amictu corpus, & frontem quatit.

Lugubris imos palla persundit pedes.

Squallente cultu mœstus ingreditur senex,

Mortifera canam taxus astringit comam.

Nigra bidentes vellere, atq; atræ boues

Retro trabuntur, flamma prædatur dapes,

Vinumq; trepidat igne ferali pecus.

Vocat inde manes, teq; qui manes regis,

Et obsidentem claustra letalis lacus :

Carmenq; magicum voluit, & rapido minax

Decantat ore, quicquid aut placat leues

Aut cogit umbras. sanguinem libat focis,

Solidasq; pecudes vrit, & multo specum

Saturat cruore. libat & niueum insuper

Lactis liquorem, fundit & Bacchum manu

Leua, canitq; rursus, & terram intuens

Graviore manes voce, & attonitâ ciet.

Latrauit Hecates turba, ter valles caue

Sonnere mœstum, tota succusso solo

quam? ingem, eu,
pressum, intus simile
quæpiam ferali
ramum? sed est.
fontem: cum. n.
morsu quateret aut
intus silent. &c.

Pulsata

*Pulsata tellus : audior, vates ait,
 Rata verba fudi, rumpitur cæcum chaos,
 Iterq; populis Ditis ad superos datur.
 Subsedet omnis silua, & erexit comam,
 Duxere rimas robora, & totum nemus
 Concussit horror : terra se retrò dedit,
 Gemuitq; penitus : siue tentari abditum
 Acheron profundum mente non aqua tulit :
 Siue ipsa tellus vt daret functis viam,
 Compagē rupta sonuit : aut ira furens
 Triceps catenas Cerberus mouit graues.
 Subitò dehiscit terra, & immenso sinu
 Laxata patuit. ipse pallentes deos
 Vidi inter umbras : ipse torpentes lacus,
 Noctemq; veram : gelidus in venis stetit
 Hæsitq; sanguis : sæua profiluit cohors,
 Et stetit in armis omne vipereum genus
 Fraxum, cateruæ dente Dirceò satæ,
 Auidumq; populi pestis Ogygiæ malum.
 Tum torua Erinnyes sonuit, & cæcus furor
 Horrorq; , & vnâ quicquid æternæ creant
 Celantq; tenebræ, luctus auellens comam,
 Aegreq; lapsū sustinens morbus caput,
 Grauis senectus sibimet, & pendens metus.
 Nos liquit animus. ipsa, quæ ritus senis,
 Artesq; norat, stupuit : intrepidus parens,
 Audaxq; damno conuocat Ditis feri
 Exangue vulgus : illico vt nebula leues
 Volitant, & auras libero cælo trahunt.*

Mant.

Non

Non tot caducas educat frondes Eryx,
 Nec vere flores Hybla tot medio creat,
 Cum examen alto neſſitur denſum globo:
 Fluctusq; non tot frangit Ionium mare,
 Nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas
 Permutat hiemes ales, & cœlum ſecans
 Tepente Nilo penſat Arctoas nives:
 Quot ille populos vatis eduxit ſonus.
 Pauide latebras nemoris vmbroſi petunt
 Anima trementes. primus emergit ſolo,
 Dextra ferocem cornibus taurum premens
 Zetus, manuq; ſuſtinet læua chelym,
 Qui ſaxa dulci traxit Amphion ſono.
 Interq; natos Tantalus tandem ſuos,
 Tura ſuperba fert caput faſtu gravi,
 Et numerat vmbraſ: peior hac genitrix adeſt
 Furibunda Agaue, tota quam ſequimur manus
 Partita regem. ſequitur & Bacchas lacer
 Pentheus, tenetq; ſauus etiam nunc minas.
 Tandem vocatus ſæpe pudibundum extulit
 Caput, atq; ab omni diſſidet turba procul, *al. ſeſidet &*
 Celatq; ſemet: inſtat, & Stygias preces
 Geminat ſacerdos, donec in apertum efferat
 Vultus opertos Laius. fari horreo,
 Stetit per artus ſanguine effuſo horridus,
 Pedore ſædo ſquallidam obteſtus comam,
 Et ore rabido fatur: ô Cadmi efferas,
 Cruore ſemper leta cognato domus
 Vibrare thyrſos: Enthea gnatos manu

Lacera-

Lacerate potius, maximum Thebis scelus
 Maternus amor est : patria non irâ deum,
 Sed scelere raperis. non gravi flatu tibi
 Luctificus auster, nec parum pluvio aethere
 Satiata tellus halitu sicco nocet :

el. T. min. i. n. d.
 pretia L.

Sed rex cruentus, prima qui sena necis
 Sceptra, & nefandos occupat thalamos patris,
 Inuisa proles, sed tamen peior parens,
 Quam gnatus, vtero rursus infausto grauis,
 Egit qui in ortus semet, & matri impios
 Fœtus regressit : quique (vix mos est feris)
 Fratres sibi ipse genuit, implicitum malum,
 Magisque monstrum Sphinge perplexum sua.
 Te te, cruentâ sceptra qui dextrâ geris,
 Te pater inultus, vrbe cum tota petam,
 Et mecum Erinnes pronubas thalami traham,
 Traham sonantes verbera, incestam domum
 Vertam, & penates impio Marte obteram.
 Proinde pulsam finibus regem ocys
 Agite exulem, quacunq; funesto gradu
 Solum relinquat, vere florifero virens
 Reparabit herbas, spiritus puros dabit,
 Vitalis aura veniet, & filius decor.
 Lethum, luesq; , mors, labor, tabes, dolor,
 Comitatus illo dignus, excedent simul.
 Et ipse rapidis gressibus sedes volet
 Effugere nostras : sed graues pedibus moras
 Addam, & tenebo : reptet incertus vie,
 Baculo senili triste prætentans iter;

Præripi-

Præripite terras, auferam cælum pater. hæc ad huc Crig. dicit.
 Et ossa & artus gelidus inuasit tremor. hæc Crig. de se: aut de Oedipo.

OE D. Quicquid timebam facere, fecisse arguor.

Tori ingalis abnuît Merope nefas,

Sociata Polybo, susses absolvit manus

Polybus meas, vterq; defendit parens

Cædem, stuprumq; . quis locus culpæ est super?

Multò antè Thebæ Laium amissum gemunt,

Bæota gressu quàm meo tetigi loca.

Falsissimè senior, an deus Thebis gravis?

Iamiam tenemus callidi socios doli.

Mentitur ista præferens fraudi deos

Vates, tibiq; sceptrâ despondet mea.

CR. Egon' vt sororem regia expelli velim?

Si me fides sacrata cognati laris

Non contineret in meo certum statu:

Tamen ipsa me Fortuna terreret, nimis

Sollicita semper. liceat hoc tutò tibi

Exuere pondus, ne recedentem opprimat.

Iam te minore tutior pones loco.

OE D. Hortaris etiam, sponte deponam vt mea

Tam grauia regna? CR. suadeam hoc illis ego?

In vtrunq; quis, est liber etiam nunc status.

Tibi iam necesse ferre fortunam tuam.

OE D. Certissima est regnare cupienti via,

Laudare modica, & ocium ac somnum sequi. ³³ al. loqui. L.

Ab inquieto sæpe simulatur quies. ³³

CR. Parumne me, tam longa defendit dies? ³³ al. fides? L.

OE D. Aditum nocendi perfido præstat dies. ³³ al. fides. L.

CR.

CR. Solutus onere regio, regni bonis
 Fruor, domusq; cinium cætu viget,
 Nec vlla vicibus surgit alternis dies:
 Qua non propinqui munera ad nostros lares
 Sceptri redundant, cultus, opulenta dapes,
 Donata multis gratiâ nostrâ salus,
 Quid tam beatæ deesse fortunæ rear?

OED. Quod res secundæ nō habent vnquā modū. "

CR. Incognitâ igitur vt nocens causâ cadam?

OED. Num ratio vobis reddita est vitæ meæ?

Num audita causa est nostra Tiresiæ? tamen
 Sontes videmur: facitis exemplum, sequor.

CR. Quid si innocēs sum? OED. dubia p certis solēt.

Timere reges. CR. qui pauet vanos metus, "

Veros fatetur. OED. quisquis in culpa fuit "

Dimissus, odit omne quod dubium putat. "

CR. Sic odia fiunt. OED. odia qui nimium timet, "

Regnare nescit: regna custodit metus. "

CR. Qui sceptra duro seuus imperio regit,
 Timet timentes, metus in auctorem redit.

OED. Seruate fontem saxeo inclusum specu,

Ipse ad penates regio referam gradum.

CHORVS.

Anapæstici, choriambici, sapphici,
 trochaici & iambici inter se
 mixti & confusi.

Non tu tantis causa periclis,
 Non hæc Labdacidas premunt

Fata:

Fata : sed veteres Deum
 Iræ sequuntur. Castalium nemus
 Vmbra Sidonio præbuit hospiti,
 Lauitq; Dirce Tyrios colonos :
 Vt primum magni natus Agenoris
 Fessus per orbem, facta sequi Iouis
 Sub nostræ ramis constitit arboris,
 Prædonem numerans suum,

Monitūq; Phæbi iussus erranti
 Comes ire vaccæ : quam non flexerat
 Vomer, aut tardi iuga curua plaustrī,
 Deseruit fugas, nomenq; genti perit.
 Inauspicata de boue tradidit :
 Tempore ex illo noua monstra semper
 Protulit tellus : aut anguis imis
 Vallibus editus, annosa supra
 Robora sibilat, supraq; pinus,
 Supra Chaonias celsior arbores
 Cæruleum erexit caput,
 Cum maiore sui parte recumberet.
 Aut facta tellus, impio partu
 Effudit arma.
 Sonuit reflexo classicum cornu,
 Lituusq; adunco stridulos cantus
 Elisit ore, ante non linguas
 Alias, & arma vocis ignotæ
 Clamore primum hostico experti
 Agmina campos cognata tenent.
 Dignaq; iacto semine proles

O

Vno

*Vno etatem permensa die,
 Post Luciferi nata meatus,
 Ante Hesperios occidit ortus,
 Horret tantis aduena monstribus,
 Populiq; timet bella recentis
 Donec cecidit sena inuentus,
 Genitrixq; suo reddi gremio
 Modò productos vidit alumnos.
 Hac transferit ciuile nefas.
 Illa Herculeæ norint Thebæ
 Prælia fratrum.
 Quid Cadmæi fata nepotis,
 Cum viuacis cornua cerui
 Frontem ramis texere nouis,
 Dominumq; canes egere suum?
 Præceps siluas montesq; fugit
 Citus Actæon, agiliq; magis
 Pede per saltus & saxa vagus
 Metuit motas zephyris plumas,
 Et quæ posuit retia vitat:
 Donec placidi fontis in vnda
 Cornua vidit, vultusq; feros,
 Vbi virgineos fouerat artus
 Nimum seui diua pudoris.*

ACTVS QVARTVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

Curas reuoluit animus, & repetit metus,
Obiisse

Obiisse nostro Laium scelere autumant
 Superi, inferiq; : sed animus contra innocens,

Sibiq; melius, quam deis notus, negat.

Redit memoria tenue per vestigium,

Cecidisse nostri stipitis impulsu obuim,

Datumq; Diti, cum prior iuuenem senex

Curru superbus pelleret, Thebis procul,

Phoea trifidas regio qua scindit vias.

Vnanimi coniux explica errorem precor,

Quae spacia moriens Laius vite tulit,

Primone in aeo viridis, an fracto occidit?

IO. Inter iuuenem, senemq; : sed propior seni.

OED. Frequensne turba regium cinxit laius?

IO. Plures fefellit error ancipitis viae,

Paucos fidelis curribus iunxit labor.

OED. Aliquisne cecidit regio fato comes?

IO. Unum fides virtusq; consortem addidit.

OED. Teneo nocentem : conuenit numerus, locus,

Sed tempus adde. IO. decima iam metitur seges.

SENEA. OEDIPVS.

Corinthius te populus in regnum vocat
 Patrium, quietem Polybus aternam obtinet.

OED. Vt vndiq; in me sana fortuna irruit.

Ediffere agendum, quo cadat fato parens?

SE. Animam senilem mollis exolvit sopor.

OED. Genitor sine vlla caede defunctus iacet?

Testor, licet iam tollere ad caelum pie

Puras, nec vlla scelera metuentes manus.

Sed pars magis metuenda fatorum manet.

al. Oem p. r.
disfenticht m.

S E. Grauem paterna regna discutiunt metum.

O E D. Repetam paterna regna, sed matrē borreo.

S E. Metuis parentem, quæ tuum reditum expetens

Sollicita pendet? O E D. ipsa me pietas fugat.

S E. Viduā relinques? O E D. tangis en ipsos metus.

S E. Effare, mersus quis premat mentem timor,

Præstare tacitam regibus soleo fidem.

O E D. Connubia matris Delphico admonitu tremo.

S E. Timere vana desine, & turpes metus

Depone, Merope vera non fuerat parens.

al. Subditici

O E D. Quod subditicii præmium gnati peti?

S E. Regnum: superbam liberi astringunt fidem.

O E D. Secreta thalami, fare, quo excipias modo.

S E. Hæ te parenti paruulum tradunt manus.

O E D. Tu me parenti tradis? at quis me tibi?

S E. Pastor niuoso sub Citheronis iugo.

O E D. In illa temet nemora quis casus tulit?

S E. Illo sequebar monte cornigeros greges.

O E D. Nunc adijce certas corporis nostri notas.

S E. Forata ferro gesseras vestigia,

Tumore nactus nomen, ac vitio pedum.

O E D. Quis fuerit ille, qui meum dono dedit

Corpus, requiro. S E. regios pavit greges,

Minor sub illo turba pastorum fuit.

O E D. Eloquere nomē. S E. prima languescit senū „

Memoria, longo lassā sublabens situ. „

O E D. Potēne facie noscere ac vultu virum?

S E. Fortasse noscam: sæpe iam spacio obrutam

Lenis

Leuis exoletam memoriam renocat nota.

O E D. *Ad sacra & aras omne compulsam pecus*

Duces sequantur : ite properè, accersite

Famuli, penes quos summa consistit gregum.

S E. *Sive ista ratio, siue fortuna occulit,* "

Laterè semper patère, quod latuit diu : "

Sape eruentis veritas patuit malo. "

O E D. *Malum timeri maius his aliquod potest ?* "

S E. *Magnum esse, magna mole quod petitur, scias,* "

Concurrit illinc publica, hinc regis salus, "

Vtrinq; patria : contine medias manus, "

Vt nil laceffas, ipsa se fata explicant. "

Non expedit concutere felicem statum. "

O E D. *Tutò mouetur, quicquid extremo in loco est.*

S E. *Nobilius aliquid genere regali appetis ?*

Ne te parentis pigeat inuenti, vide.

O E D. *Nec pœnitendi sanguinis quæram fidem,*

Sed nosse certum est. ecce grandæuus senex,

Arbitria sub quo regij fuerant gregis,

Phorbas, refersue nomen, aut vultum senis ?

S E. *Arridet animo forma : nec notus satis,*

Nec rursus iste vultus ignotus mihi,

Regnum obtinente Laio famulus greges

Agitasti opimos, sub Cithæronis plaga.

P H O R B A S. S E N E X.

O E D I P V S.

Letus Cithæron pabulo semper nouo,

Aestina nostro prata summittit gregi.

O 3

S E.

SE. Nosciscne memet? PH. dubitat anceps memoria.

OED. Huic aliquis à te traditur quondam puer &

Effare, dubitas? cur genas mutat color?

Quid verba quæris? veritas odit moras.

PH. Obducta longo temporum tractu moues.

OED. Fatere, ne te cogat ad verum dolor.

PH. Inutile isti munus infantem dedi.

Non potuit ille luce, non cælo frui.

SE. Procul sit omen: viuit, & viuat precor.

OED. Superesse quare traditum infantem negas?

PH. Ferrum per ambos tenue transactum pedes

Ligabat artus: vulnere innatus tumor,

Puerile fæda corpus vrebatur lues.

SE. Quid quæris ultra? fata iam accedunt propè.

OED. Quis fuerit infans, edoce. PH. prohibet fides.

OED. Huc aliquis ignem: flamma iam excutiet fi-

Per tam cruentas vera quærenti vias. (dum)

PH. Ignosce quaeso, si ferus videor tibi,

Et impotens: iam parta vindicta in manu est.

OED. Dic vera, quisnam, quoque generatus patre,

Qua matre genitus? PH. coniuge est genitus tua.

OED. Debisce tellus, tuque tenebrarum potens,

In tartara ima rector umbrarum rape

Retro reuersas generis ac stirpis vices,

Congerite ciues saxa in infandum caput,

Mactate telis: me petat ferro parens,

Me natus, in me coniuges arment manus,

Fratresque, & æger populus ereptos rogis

Iaculetur ignes: seculi crimen vagor,

Odium

*Odium deorum, iuris exitium sacri,
 Qua luce primum spiritus hausi rudes,
 Iam morte dignus. redde nunc animos parens,
 Nunc aliquid aude sceleribus dignum tuis.
 I, perge, propero regiam cursu pete,
 Gratulare matri, liberis auctâ domo.*

C H O R V S.

Choriambici.

*Fata si liceat mihi
 Fingere arbitrio meo,
 Temperem zephyro leui
 Vela, ne pressæ graui
 Spiritu antenna tremant.
 Lene sed modicum fluens *al. Lenis e/medici*
 Aura, nec vergens latus,
 Ducat intrepidam ratem:
 Tuta me mediâ vebat
 Vita, decurrente via.
 Cnossum regem timens,
 Alta dum demens petit,
 Artibus fidens nouis,
 Certat & veras aues
 Vincere, ac falsis nimis
 Imperat pennis puer,
 Nomen eripuit freto.
 Callidus medium senex
 Dedalus librans iter,*

*Nube sub media stetit
 Alitem expectans suam.
 Qualis accipitris minas
 Fugit, & sparsos metu
 Colligit fœtus avis :
 Donec in ponto manus
 Monit implicitas puer,
 Comes audacis via.
 Quicquid excessit modum,
 Pendet instabili loco.
 Sed quid hoc ? postis sonat,
 Mæstus & famulus manu
 Regius, quassat caput.
 Ede, quid portes noui.*

ACTVS QVINTVS.
 NVNCIVS.

*Prædicta postquam fata, & infandum genus
 Deprendit, ac se scelere conuictum Oedipus
 Damnavit : ipse regiam infestus petens
 Inuisa propero tecta penetravit gradu.
 Qualis per arua Libycus insanit leo,
 Fulvum minaci fronte concutiens iubam :
 Vultus furore toruus, atq; oculi truces,
 Gemitus, & altum murmur, & gelidus fluit
 Sudor per artus, spumat, & voluit minas,
 Ac mersus altè magnus exundat dolor.
 Secum ipse senex grande nescio quid parat,*

Suiq;

Suisq; fatis simile : quid pœnas moror ?

Ut hoc scelestum pectus aut ferro petat,

Aut fœnido aliquis igne vel saxo domet ?

Quæ Tigris, aut quæ sæua visceribus meis

Incurrat ales ? ipse tu scelerum capax

Sacer Cithæron, vel feras in me tuis

Emitte filius, mitte vel rabidos canes.

Nunc redde Agæuē : anime quid mortem times ?

Mors innocentem sola fortunæ eripit. ”

Hæc fatus, aptat impiam capulo manum,

Ensemq; ducit. itane tam magnis breues

Pœnas sceleribus soluis ? atq; vno omnia

Pensabis ictu ? moreris ? hoc patri sat est.

Quid deinde matri ? quid malè in lucem editis

Gnatīs ? quid ipsi, quæ tuum magnâ luit

Scelus ruinâ, flebili patriæ dabis ?

Soluenda non est illa, quæ leges ratas

Natura in vno vertit Oedipode, nouos

Commenta partus : supplicijs eadem meis

Nonetur iterum viuere, atq; iterum mori & mat. : iun. sola.

Liceat : renasci semper, vt toties noua

Supplicia pendas. vtere ingenio miser,

Quod sæpe fieri non potest, fiat diu. ”

Mors eligatur, longâ, queratur viâ,

Qua nec sepultis mistus, & viuīs tamen

Exemptus erres : morere, sed citra patrem.

Cunctaris anime ? subitus an vultus grauat

Perfusus imber, ac rigat fletu genas ?

Et flere satis est ? hætenus fundent leuem

Oculi liquorem, sedibus pulsi suis
Lachrimas sequantur, hi maritales statim
Fodiantur oculi. dixit, atq; irâ furit.
 Ardent minaces igne truculento genæ,
 Oculiq; vix se sedibus retinent suis.
 Violentus, audax, mutus, iratus, ferox.
 Tantum cruentus gemuit, & dirum fremens
 Manus in ora torsit: ac contra truces
 Oculi steterunt, & suam intenti manum
 Ultrò insequuntur, vulnere occurrunt suo.
 Scrutatur avidus manibus vncis lumina,
 Radice ab ima funditus vulsos simul
 Evoluit orbes: hæret in vacuo manus,
 Et fixa penitus vnguibus lacerat canos
 Altrè recessus luminum, & inanes sinus,
 Sævitq; frustra, plusq; quàm sat est furit.
 Tantum est periculum lucis: attollit caput,
 Causisq; lustrans orbibus cæli plagas,
 Noctem experitur: quicquid effessis malè
 Dependet oculis, rumpit, & victor deos
 Conclamat omnes: parcite en patriæ, precor;
 Iam iussa feci, debitas pœnas tuli,
 Inuenta thalamis digna nox tandem meis.
 Rigat ora fœdus imber, & lacerum caput
 Largum reuulsis sanguinem venis vomit.

C H O R V S.

Anapestici.

Fatis

Fatis agimur, cedit fatis.
Non sollicitæ possunt curæ
Mutare rati stamina fusi:
Quicquid patimur mortale genus,
Quicquid facimus, venit ex alto,
Servatq; suæ decreta colus
Lachesis: durâ reuoluta manu
Omnia certo tramite vadunt,
Primusq; dies dedit extremum.
Non illa Deo vertisse licet,
Quæ nexa suis currunt causis.
It cuiq; ratus, prece non vlla
Mobilis, ordo. multis ipsum
Timuisse nocet: multi ad fatum
Venere suum, dum fata timent.
Sonuere fores, atq; ipse suum
Duce non vlllo molitur iter,
Luminis orbus.

OEDIPVS. CHORVS.
 IOCASTA.

Bene habet, peractum est, iusta persolui patri.
Iuuant tenebræ, quis Deus tandem mihi
Placatus atra nube perfundit caput?
Quis scelera donat? conscium euasi diem.
Nil parricida dexteræ debes tue.
Lux te refugit, vultus Oedipodem hic decet.
 CH. *En ecce rapido sæua prosiluit gradu*
Ioasta recors: qualis attonita & furens

Cadmea

1. *Assare in* Cadmea mater abstulit gnato caput,
fructu ipso Sensimque raptum traxit: afflictum alloqui.
Uniter lumen Cupit, pavetq; iam malis cessit pudor.
sim caput a Cupit, pavetq; iam malis cessit pudor.
cul sine traxit Cupit, pavetq; iam malis cessit pudor.
quod. legimus Gnatumne? dubitas, gnatus es, gnati pudet.
sensit de m Immitis oro gnate, quod avertis caput,
tum dubitat Vacuosq; vultus? *OE D.* quis frui tenebris vetat?
lego: Sensit Quis reddit oculos? *al. matris ea* mater, an matris sonus?
raptum Perdidimus operam, congregi fas amplius
dubitat, aff Haud est, nefandos diuidat vastum mare,
 Dirimatq; tellus abdita: & quisquis sub hoc
In alia versus sidera, ac solem animum
Dependet orbis, alterum ex nobis ferat.
 IO. Fati ista culpa est, nemo sit fato nocens. „
 OE D. Iam parce verbis mater, & parce auribus.
 Per has reliquias corporis trunci precor,
 Per inauspicatum sanguinis pignus mei,
 Per omne nostri nominis fas & nefas.
 IO. Quid anime torpes? socia cur scelerum dare
 Pœnas recusas, omne confusum perit,
 Incesta, per te iuris humani decus.
 Morere, ac nefastum spiritum ferro exige.
 Non si ipse mundum concitans diuim sator
 Corusca seuâ tela iaculetur manu,
 Unquam rependam sceleribus pœnas pares.
 Mater nefanda, mors placet, mortis via
 Queratur: agedum commoda matri manum.
 Si parricida es, restat hoc operi vltimum,
 Rapiatur ensis, hoc iacet ferro meus

Coniux

Coniux, quid illum nomine haud vero vocas?
 Socer est, vtrumne pectori infigam meo
 Telum? an patenti conditum iugulo imprimam?
 Eligere nescis vulnus: hunc dextra, hunc pete
 Uterum capacem, qui virum & gnatum tulit.

CH. Iacet perempta, vulneri immoritur manus,
 Ferrumq; secum nimius eiecit cruor.

OE D. Te fatidice, te praesidem veri Deum
 Compello, solum debui fatis patrem.

Bis parricida, plusq; quam timui nocens,
 Matrem peremi, scelere confecta est meo.

O' Phæbe mendax, fata superavi impia:

Pauitante gressu sequere fallaces vias,

Suspensa plantis efferens vestigia,

Cecam tremente dextera noctem regē.

I, gradere præceps, lubricos ponens gradus,

I, profuge, vade, siste, ne in matrem incidas.

Quicumq; fessi corpore, & morbo graues

Semianima trahitis corpora: en fugio, exeo,

Releuate colla, mitior cæli status

Post terga sequitur: quisquis exilem iacens

Animam retentat, viuidos haustus leuis

Concipiat. ite, ferte depositis opem: *desperans, Lucil.*

Mortifera mecum vitia terris extraho.

Violenta fata, & horridus mortis tremor,

Maciesq; & atra pestis, & rabidus dolor

Mecum, ite mecum, ducibus his vii libet.

L. A N.

L. ANN. SENECAE

Troas.

TRAGOEDIA VI.

P E R S O N A E.

Hecuba.	Pyrrius.
Chorus mulierum.	Andromacha.
Talthybius.	Senex.
Agamemnon.	Vlysses.
Calchas.	Astyanax.
Helena.	Nuncius.

A C T V S P R I M V S.

H E C U B A.

Quicumq; regno fudit, & magna potens
Dominatur aula, nec leues metuit deos,
Animumq; rebus credulum letis dedit :
Me videat, & te Troia : non vnquam tulit
Documenta Fors maiora, quàm fragili loco
Starent superbi : cœlitum egregius labor :
Pollentis Asiæ, cœlitum egregius labor :
Ad cuius arma vœnit, & qui frigidum
Septena Tanain ora pandentem bibit,
Et qui renatum prorsus excipiens diem,
Tepidum rubenti Tigrin immiscet freto :
Et quæ vagos vicina prospiciens Scythas
Ripam cateruis Ponticam viduis ferit.

Excisa

Excisa ferro est Pergamos, incubuit sibi.
 En alta muri decora congesti iacent,
 Tectis adustis regiam flammæ ambiunt,
 Omnisq; latè fumat Assiraci domus.
 Non prohibet auidas flamma victoris manus,
 Diripitur ardens Troia, nec cælum patet
 Undante fumo, nube ceu densa obitus
 Ater fauilla squallet Iliaca dies.
 Stat guidus ira victor, & lentum Ilium
 Metitur oculis, ac decem tandem ferus
 Ignoscit annis. horret afflictam quoq;
 Victamq; quamuis videat, haud credit sibi
 Potuisse vinci: spolia populator rapit
 Dardania, prædam mille non capiunt rates.
 Testor deorum numen, aduersum mihi,
 Patrieq; cineres, teq; rectorem Phrygum,
 Quem Troia toto conditum regno tegit;
 Tuosq; manes, quodq; stetit ante Ilion:
 Et vos meorum liberum magni greges,
 Umbrae minores: quicquid aduersi accidit,
 Quaecumq; Phæbus ore lymphato furens,
 Credi Deo vetante, prædixit mala,
 Prior Hecuba vidi grauida, nec tacui metus,
 Et vana vates ante Cassandram fui.
 Non cautus ignes Ithacus, aut Ithaci comes
 Nocturnus in vos sparsit, aut fallax Sinon:
 Meus ignis iste est, facibus ardetis meis.
 Sed quid ruinas vrbs euerse gemis
 Vinax senectus? respice infelix ad hos

Lucius

Luctus recentes, Troia iam vetus est malum.
 Vidi execrandum regiae cedis nefas,
 Ipsasq; ad aras maius admissum scelus
 Aeacidae armis : cum ferox seu a manu
 Coma reflectens regium torta caput,
 Alto nefandum vulnere ferrum abdidit,
 Quod penitus actum, cum recepisset libens,
 Ens is senili tinctus è iugulo redit.
 Placare quem non potuit à cede effera,
 Mortalis cui cardinem extremum premens,
 Superiq; testes sceleris, & quondam sacrum
 Regni iacentis : ille tot regum parens
 Caret sepulchro Priamus, & flamma indiget
 Ardente Troia : non tamen (superi) sat est,
 Domum ecce Priami, nurbibus & natis, legens
 Sortitur vrna : praeda quem vilis sequar ?
 Hic Hectoris coniugia despondet sibi,
 Hic optat Heleni coniugem, hic Antenoris,
 Nec deest tuos Cassandra qui thalamos petat.
 Mea sors timetur : sola sum Danaïs metus,
 Lamenta cessant ? turba captivæ mea
 Ferite palmis pectora, & planctus date,
 Et iusta Troiæ facite : iamdudum sonet
 Fatalis Idæ iudicis diri domus.

CHORVS MVLIERV M.

HECVBA.

Anapaestici.

Non rual

Non rude vulgus, lacrimisq; nouum
 Lugere iubet : hoc continuis
 Egimus annis : ex quo tetigit
 Phrygius Graias hospes Amyclas,
 Secutiq; fretum pinus matri
 Sacra Cybelli : decies niuibus
 Canuit Ide, Ide nostris
 Nudata rogis, & Sigeis
 Trepidus campis, decies secuit
 Messor aristas : vt nulla dies
 Mœrore caret, sed noua fletus
 Causa ministrat, ite ad planctus,
 Miseraq; leua regina manum,
 Vulgus dominam vile sequemur :
 Non indociles lugere sumus.
 HE. Fide casus nostri comites,
 Soluite crinem, per colla fluant
 Mœsta capilli : tepido Troia
 Puluere, turpes paret exertos
 Turba lacertos. veste reuulsa *al. remissa*
 Substringe sinus, vterq; tenns
 Pateant artus : cui coniugio
 Pectora velas captiue pudor ?
 Cingat tunicas palla solutas,
 Vacet ad crebri verbera planctus
 Furibunda manus, placet hic habitus,
 Placet, agnosco Troada turbam.
 Iterum luctus redeant veteres,
 Solitum flendi vincite morem.

P

Heclore

*Hec̃tōra flemus. CH. Soluimus omnes
Lacerum multo funere crinem,
Coma demisso est libera nodo,
Sparſiſq; cinis feruidus ora.*

*HE. Complete manus, hoc ex Troia
Sumpſiſſe licet: cadat ex humeris
Vestis apertus, vtrunq; tegat
Suffulta laus: iam nuda vocant
Pectora dexteras. nunc nunc vires
Exprome dolor: Rætea sonent
Lit̃ora planctu, habitansq; cauis
Montibus Echo, non (vt solita est)
Extrema breuis verba remittat:*

*Totos reddat Troie gemitus.
Audiat omnis pontus, & æther.
Sæuite manus, pulsu vasto
Tundite pectus: non sum solito
Contenta sono, Hec̃tōra flemus.*

*CHO. Tibi nostra ferit dextra lacertos,
Humerosq; ferit tibi sanguineos,
Tibi nostra caput dextera pulsat,
Tibi maternis vbera palmis
Laniata iacent: fluit, & multo
Sanguine manat, quacunq; tuo
Funere feci rupta cicatrix.*

*Columen patrie, mora factorum,
Tu præsidium Phrygiibus fessis,
Tu murus eras, humerisq; tuis
Stetit illa decem fulta per annos.*

Tecum cecidit, summusq; dies

H. Etoris idem patriq; fuit.

HE. Vertite planctus, Priamo vestros

Fundite fletus: satis Hector habet.

CHO. Accipe rector Phrygiæ planctus,

Accipe fletus bis capte senex:

Nil Troia semel te rege tulit.

Bis pulsata Dardana Graio ^{ab Heculo & Agamemnone.}

Mœnia ferro, bisq; pharetras ^{ab Heculo & Philocteto.}

Passa Herculeas: post elatos

Hecube partus, regumq; rogos,

Postrema pater funera cludis,

Magnosq; Ioui victima cæsus ^{ditum intelligo. Virg. Eni: Hinc magno}

Sigea premis littora truncus. ^{generata Iovi fidei dula sacra. Virg.}

HE. Alio lachrimas flectite vestras, ^{Sil. Hinc mœnia cœnata Troi}

Non est Priami misera mea ^{87. fidei sacra: legit. i. 57.}

Mors, Iliades: felix Priamus,

Dicite cunctæ. liber manes

Vadit ad imos, nec feret vnquam

Vincta Graium ceruice iugum.

Non ille duos vidit Atridas,

Nec fallacem cernit Ulysses.

Non Argolici præda triumpho

Subiecta feret colla trophæis.

Non assuetas ad sceptræ manus

Post terga dabit, currusq; sequens

Agamemnonios aurea dextra

Vincula gestans lætis fiet

Pompa Mycenis. CH. Felix Priamus,

Dicimus omnes , secum excedens
 Sua regna tulit : nunc Elysij
 Nemoris tutus errat in vmbreis,
 Interq; pias felix animas
 Hectora querit , felix Priamus.
 Felix quisquis bello moriens,
 Omnia secum consumpta videt.

L. tulit.

ACTVS SECVNDVS.

TALTHYBIVS. CHORVS.

v. Lucil. p. 113.
 v. Postum. itinere
 longissimum hunc
 ad hunc.

Quàm longa Danaïs semper in portu mora,
 Seu petere bellum , petere seu patriam volunt.

CH. Quæ causa ratibus faciat, & Danaïs moram.
 Effare, reduces quis Deus cludat vias? (mor,

TAL. Pauet animus, artus horridus quassat tre-
 Maïora veris monstra vix capiunt fidem. "

Vidi, ipse vidi : summa iam Titan iuga
 Stringebat, ortus vicerat noctem dies,
 Cùm subitò cæco terra mugitu fremens
 Concussa, cecos traxit ex imo sonos. *L. sing.*
 Mouere siluæ capita , & excelsum nemus
 Fragore vasto tonuit, & lucus sacer,
 Idæa ruptis saxa ceciderunt iugis:
 Nec sola tellus tremuit, & pontus suum
 Adesse Achillem sensit, ac strauit vada.
 Tunc scissa tellus aperit immensos specus
 Et hiatus Erebi, peruium ad superos iter
 Tellure fracta præbet , ac tumultum leuat.

Emicuit

Emicuit ingens umbra Thessali ducis,
 Threicia qualis arma præcludens tuis
 Iam Troia fatis strauit: aut Neptunium
 Cana nitentem perculit iuuenem coma:
 Aut cum inter acies Marte violento furens,
 Corporibus amnes clusit, & querens iter
 Tardus cruento Xanthus errauit vado:
 Aut cum superbo victor in curru stetit,
 Egitq; habenas, Hectorem & Troiam trahens,
 Impleuit omne littus irati sonus.
 Ite, ite inertes, debitos manibus meis
 Auferte honores, soluite ingratas rates
 Per nostra ituri maria. non paruo luet
 Iras Achillis Græcia: at magno luet
 Desponsa nostris cineribus Polyxena,
 Pyrrhi manu mactetur, & tumultum riget.
 Hæc fatus alta voce, dimisit diem,
 Repetensq; Ditem, mersus ingentem specum
 Coeunte terra visit: immoti iacent
 Tranquilla pelagi, ventus abiecit minas,
 Placidumq; fluctu murmurat leni mare,
 Triton ab alto cecinit hymeneum choro.

PYRRHVS. AGAMEMNON.
 CALCHAS.

Cum læta pelago vela rediturus dares,
 Excidit Achilles: cuius vnus manu
 Impulsa Troia corruit tandem solo,
 Breui repensans quicquid obiecit moræ:

P 3

Scyros

L. Tritonum. chorus.
 ii. chor Tritonum in mari
 hymenium & cinerum
 hys Polyxene & Achilles
 & Thetidis filij.

Scyros, fretumq; Lesbos Aegeum secans,
 Illo remoto, dubia quod caderet stetit:
 Velis licet, quod petitur, ac properes dare,
 Serò es daturus: iam suum cuncti duces
 Tulere precium: quæ minor merces potest
 Tantæ dari virtuti? an is meruit parum,
 Qui fugere bellum iussus, & longa sedens
 Aeuum senectæ degere, ac Pylî senis
 Transcendere annos, exiit matris dolos,
 Falsasq; vestes, fassus est armis virum?
 Inhospitali Telephus regno impotens,
 Dum Mysie ferocis introitus negat,
 Rudem cruore regio dextram imbuir,
 Fortemq; eandem sensit, & mitem manum.
 Cecidere Thebæ, vidit Serion capi
 Sua regna victus: clade subuersa est pari
 Apposita celso parua Lyrnesos ingo,
 Captaq; tellus nobilis Briseide,
 Et causa litis regibus, Chryse iacet,
 Et nota fama Tenedos, & quæ pascuo
 Fœcunda pingui Thracicos nutrit greges,
 Et sacra Phœbo Cilla: quid? quas alluit
 Vernis Caycus gurgitem attollens aquis?
 Hæc tanta clades gentium, ac tantus paupor,
 Sparsæ tot vrbes, turbinis vasti modo,
 Alterius esset gloria, ac summum decus,
 Iter est Achillis, sic meus venit pater,
 Et tanta gessit bella, dum bellum parat,
 Ut alia fileam merita, non vnus satis

al. mittit

Hector

Hector fuisset? Ilium vixit pater,
 Vos diruistis. inclytas laudes iuuat,
 Et clara magni facta genitoris sequi.
 Iacuit peremptus Hector ante oculos patris,
 Pariterq; Memnon, cuius ob luctum parens ^{al. Patruis. L. Priami}
 Pallente mœstum protulit vultu diem, ^{n. Hectoris pater, Mem-}
 Suiq; victor operis exemplum horruit, ^{ni patruis pateris}
 Didicitq; Achilles, & dijs natos mori. ^{al. de. Del. n. genis Memnon}
 Tum versa Amazon ultimus cecidit timor :
 Debes Achilli, merita si dignè astimas,
 Etsi Mycenis virginem, atq; Argis petat.
 Dubitatur etiam? placita nec subito probas?
 Priamiq; natam, Pelœi nato, ferum
 Mactare credis? at tuam natam parens
 Helenæ immolasti: solita iam, & facta expeto.
 A G. Iuvenile vitium est, regere nō posse imperiū. 22
 Aetatis alios feruor hic primæ rapit,
 Pyrrhum paternus: spiritus quondam truces,
 Minasq; tumuli lentus Aeacide tuli.
 23 Quò plura possis, plura patienter feras. 22
 24 Quid cede dira nobilem clari ducis
 Aspergis umbram? noscere hoc primum decet,
 Quid facere victor debeat, victus pati. 23
 Violenta nemo imperia continuit diu. 22
 Moderata durant: quoq; fortuna altius 22
 Euexit, ac lenauit humanas opes, 22
 Hoc se magis suppressere felicem decet, 22
 Variosq; casus tremere, metuentem deos 22
 Nimium fauentes. magna momento obrui 22

*L. timidos :
Troia erat in
pugilibus
his.*

Vincendo didici. Troia nos *tumidos* facis,
Nimium ac feroces : *stamus hoc* Danaï loco,
Undè illa cecidit : fateor, aliquando impotens
Regno ac superbus, altius memet tuli.
Sed fregit illos spiritus hæc, quæ dare
Potuisset alij, causa, fortune fauor.
Tu me superbum Priame, tu timidum facis :
Ego esse quicquam sceptræ, nisi vano putem
Fulgore tectum nomen, & falso comam
Vinclo decentem ? casus hæc rapiet brevis,
Nec mille forsan ratibus, aut annis decem.
Non omnibus fortuna tam lenta imminet.
Equidem fatebor (pace dixisse hoc tua
Argiua tellus liceat) affligi Phrygas,
Vinciq; volui : ruere, & æquari solo,
Etiam arguisssem : sed regi frenis nequit,
Et ira, & ardens hostis, & victoria
Commisssa nocti. quicquid indignum, aut ferum
Cuiquam videri potuit, hoc fecit dolor,
Tenebræq; per quas ipse se irritat furor,
Gladiusq; felix, cuius infecti semel
Vecors libido est. quicquid euerse potest
Supereffe Troiæ, maneat : exactum satis
Pænarum, & ultra est : regia vt virgo occidat,
Tumuloq; dono detur, & cineres riget,
Et facinus atrox cædis, vt thalamos vocem,
Non patiar : in me culpa cunctorum redit.
Qui non vetat peccare, cum possit, iubet.
P Y R. Nullūmne Achilles præmium manes ferem?

A G. Ferent, & illum laudibus cuncti canent,
Magnumq; terræ nomen ignotæ audient.

Quod si leuatur sanguine infuso cinis,
Opima Phrygiæ colla cadantur gregis,
Fluatq; nulli flebilis matri cruor.

Quis iste mos est? quando in inferias homo est
Impensus homini? detrabe inuidiam tuo
Odiumq; patri, quem coli pœna iubes.

P Y R. O timide, rerum dum secundarum status
Extollit animos: timide, cum increpuit metus,
Regum Tyranne: iamne flammatum geris
Amore solito pectus, ac Veneris nouæ? *al. subito*
Solusne toties spolia de nobis feres?

Hac dextra Achilli victimam reddam suam,
Quam si negas, retinesq; , maiorem dabo,
Dignamq; quam det Pyrrhus, & nimium diu
A' cede nostra regiâ cessat manus,

Paremq; poscit Priamus. A G. haud equidem nego
Hoc esse Pyrrhi maximum in bello decus,
Sæuo peremptus ense quod Priamus iacet,
Supplex paternus. P Y. supplices nostri patris,
Hostesq; eosdem nouimus, Priamus tamen

Præsens rogauit: tu graui pavidus metu
Nec ad rogandum fortis, Aiaci preces
Ithacoq; mandas, clusus, atq; hostem tremens.

A G. At non timebat tunc tuus fateor parens,
Interq; cades Græciæ, atq; vstas rates,
Segnis iacebat, belli & armorum immemor,
Leui canoræ verberans plectro chelim.

PYR. *Tūc magnus Hector arma contemnens tua,
Cantus Achilles timuit : & tanto in metu
Nauabibus pax alta Thessalis fuit.*

AG. *Nempe iisdem in istis Thessalis nauabibus,
Pax alta rursus Hectoris pari fuit.*

PYR. *Est regis alti, spiritum regi dare.*

AG. *Cur dextra regi spiritum eripuit tua?*

PYR. *Mortem misericors saepe pro vita dabit.*

AG. *At nunc misericors virgines busto petis.*

PYR. *Iamne immolari virginis credis nefas?*

AG. *Præferre patriam liberis regem decet.* „

PYR. *Lex nulla capto parcat, aut poenam impedit.*

AG. *Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.* „

PYR. *Quodcumq; libuit, facere victi licet.*

AG. *Minimum decet libere, cui muliū licet.*

PYR. *His ista iactas, quos decem annorum gravi
Regno subactos Pyrrhus exoluit iugo.* (ret.

AG. *Hos Scyros animos? PY. scelere qua fratrū ca-*

AG. *Inclusa fluctu. PY. nempe cognati maris,*

Atrei & Thyeste nobilem noui domum.

AG. *Ex virginis concepte furtiuo stupro,
Et ex Achille nate, sed nondum viro.*

PYR. *Illo ex Achille, genere qui mundum suo
Sparsus per omnem, cælitum regnum tenet.*

Thetide æquor, vmbas Aeaco, cælum Ioue.

AG. *Illo ex Achille, qui manu Paridis iacet.*

PYR. *Quem nec deorum cominus quisquam petijt.*

AG. *Compscere equidem verba, & audacē malo
Poteram domare : sed meus captis quoq;*

Scit

*Scit parcere ensis. potius interpret deum
 Calchas vocetur : fata si postcunt, dabo.
 Tu qui Pelasge vincla soluisti rati,
 Morasq; bellis, arte qui referas polum,
 Cui viscerum secreta, cui mundi fragor,
 Et stella longa semitam flamma trahens
 Dant signa fati : cuius ingenti mihi
 Mercede constant ora, quid iubeat Deus
 Effare Calcha, nosq; consilio rege.
 CH. Dant fata Danaïs, quo solent precio, viam.
 Mactanda virgo est Thessali busto ducis :
 Sed quo iugari Thessalæ cultu solent,
 Ionideshe, vel Mycenæ nurus.
 Pyrrbus parenti coniugem tradat suo,
 Sic ritè dabitur : non tamen nostras tenet
 Hæc vna puppes causa. nobilior tuo
 Polyxena cruore debetur cruor,
 Quem fata quæerunt : turre de summa cadat
 Priami nepos Hectorens, & lethum oppetat,
 Tum mille velis impleat classis freta.*

C H O R V S.

Choriambici.

*Verum est, an timidos fabula decipit,
 Umbra corporibus viuere conditis ?
 Cum coniux oculis imposuit manum,
 Supremusq; dies solibus obstitit,
 Et tristes cineres vrna coërcuit.*

Non

Non prodest animam tradere funeri,
 Sed restat miseris viuere longius.
 An toti morimur? nullaq; pars manet
 Nostri? cum profugo spiritus halitu
 Immistus nebulis cessit in aëra,
 Et nudum tetigit subdita fax latus?
 Quicquid sol oriens, quicquid & occidens
 Nomit: cœruleis Oceanus fretis:
 Quicquid vel veniens, vel fugiens lauat,
 Aetas Pegaseo corripit gradu.
 Quo bissera volant sidera turbine,
 Quo cursu properat secula voluere
 Astrorum dominus, quo properat modo
 Obliquis Hecate currere flexibus.
 Hæc omnes petimus fata, nec amplius,
 Iuratos superis qui tetigit lacus,
 Vsq̃uam est: vt calidis fumus ab ignibus
 Vanescit spacium per breue sordidus.
 Vt nubes grauidas, quas modò vidimus,
 Arctoi boreæ dissipat impetus:
 Sic hic, quo regimur, spiritus effluet.
 Post mortem nihil est, ipsaq; mors nihil,
 Velocis spacij meta nouissima.
 Spem ponant auidi, solliciti metum.
 Quæris quo iaceas post obitum loco?
 Quo non nata iacent,
 Tempus nos auidum deuorat, & chaos.
 Mors indiuidua est noxia corpori,
 Nec parcens animæ. Tenara, & aspero

al. dissipat
 c. dissipat.

Regnum

*Regnum sub domino, limen & obsidens
Custos non facili Cerberus ostio,
Rumores vacui, verbaq; inania,
Et par sollicito fabula somnio.*

ACTVS TERTIVS.

ANDROMACHA. SENEX.

VLYSSES.

Quid mæsta Phrygiæ turba laceratis comas ?

Miserumq; tunc pectus, effuso genas

Fletu rigatis ? leuia perpesse sumus, ”

Si flenda patimur. Ilium vobis modò, ”

Mihi cecidit olim, cum ferus curru incito

Mea membra raperet, & graui gemeret sono

Peliacus axis pondere Hectoreo tremens.

Tunc obruta atq; euersa Troia concidit,

Torpens malis, rigensq; sine sensu feror.

Iam erepta Danaïs coniugem sequerer meum,

Nisi hic teneret. hic meos animos domat,

Moriq; prohibet : cogit hic aliquid deos

Adbuc rogare, tempus ærumnæ addidit.

Hic mihi malorum maximum fructum abstulit,

Nihil timere. prosperis rebus locus

Ereptus omnis : dira, quâ veniant, habent.

Miserrimum est timere, cum speres nihil. ”

SE. *Quis te repens commonuit afflictam metus ?*

AN. *Exoritur aliquod maius è malo malum.*

Nondum ruentis Ilij fatum stetit.

SE.

SE. Et quas reperiet, ut velit, clades Deus?
 AN. Stygij profundi claustra, & obscuri specus
 Laxantur: & ne desit euerfis metus,
 Hostes ab imo conditi tumultu exeunt:
 Solisne retro peruium est Danaïs iter?
 Certè aqua mors est: turbat, atq; agitat Phrygae
 Communis iste terror. hic propriè meum
 Exterret animum, noctis horrendæ sopor.
 SE. Quæ visa portent, effert in medium, metus.
 AN. Partes ferè nox alma transierat duas,
 Clarumq; septem verterant stella iugum:
 Ignota tandem venit afflictæ quies,
 Breuisq; fessis somnus obrepit genis,
 (Si somnus ille est mentis attonitæ stupor)
 Cum subitò nostros Hector ante oculos stetit,
 Non qualis ultro bella in Argiuos ferens,
 Graias petebat facibus Idaeis rates:
 Nec cæde vasta qualis in Danaos furens
 Vera ex Achille spolia simulato tulit,
 Non ille vultus flammeum incendens iubar:
 Sed fessus, ac deuictus, & fletu grauis,
 Similisq; nostro, squallida obtektus coma.
 Iuuat tamen vidisse. tum quassans caput,
 Depelle somnos, inquit, & natum eripe
 O' fida coniux, lateat, hæc vna est salus.
 Omitte fletus, Troia quod cecidit, gemis?
 Utinam iaceret tota: festina, amoue
 Quocunq; nostræ paruulam stirpem domus.
 Mibi gelidus horror ac tremor somnum excutit,
 Oculosq;

Oculosq; nunc huc pauida, nunc illuc ferens,
 Oblita nati, misera quæsiui Hectorem.
 Fallax per ipsos umbra complexus abit.
 O' gnate, magni certa progenies patris,
 Spes vnica Phrygibus, vnica afflictæ domus,
 Veterisq; sôboles sanguinis nimium inclyti,
 Nimiumq; patri similis. hos vultus meus
 Habebat Hector, talis incessu fuit,
 Habitûq; talis. sic tuli: fortes manus,
 Sic celsus humeris, fronte sic torua minax,
 Cervice fusam dissipans lata comam.
 O' nate serò Phrygibus, at matri citò,
 Erit ne tempus illud, ac felix dies,
 Quo Troici defensor & vindex soli,
 Recidua ponas Pergama, & sparsos fuga
 Cines reducas? nomen & patriæ suum,
 Phrygibusq; reddas? sed mei fati immemores,
 Tam magna timeo vota, quod captis sat est
 Vivamus. heu me, quis locus fidus meo
 Erit timori? quæue te sede oculam?
 Arx illa pollens opibus, & muris deum
 Gentes per omnes clara, & inuidiæ capax,
 Nunc pulvis altus, strata sunt flamma cœnia,
 Superestq; vasta ex vrbe ne tantum quidem,
 Quo lateat infans: quem locum fraudi legam?
 Est tumulus ingens coniugis chari sacer,
 Verendus hosti, mole quem immensa parens,
 Opibusq; magnis struxit in luctus suos,
 Rex non auarus. optimè credam patri.

Sudor

L. memor. i. i. i. i. i.
 ud. f. i. i. i. i. i. i. i.
 Troici: n. o. u. i. i. i.
 a. t. a. m. m. a. g. n. i. s. e. f. f. i. b. i. l. i. b.
 v. o. t. i. s.

Sudor per artus frigidus totos cadit,
Omen tremisco misera feralis loci.

S E. Hæc causa multos vna ab interitu arcuit,
Credi perisse? Vix spei quicquam est super.

Græue pondus illum, magna nobilitas, premit.
A N. Ne prodat aliquis. S E. amoue testes doli.

A N. Si quæret hostis? S E. vrbe in eversa periit.

A N. Quid proderit latuisse redituro in manus?

S E. Victor feroces impetus primos habet.

A N. Quid? quod latere sine metu magno nequit?

S E. Miser occupet præsidia, securus legat.

A N. Quis te locus, quæ regio seducta, inuia

Tumore reponet? quis feret trepidis opem?

Quis proteget? qui semper, etiam nunc tuos

Hector tuere, coniugis furtum pie

Serua, & fidei cinere victurum excipe.

Succede tumulo nate: quid retro fugis?

Turpesq; latebras spernis? agnosco indolem.

Pudet timere: spiritus magnos fuge,

Animosq; veteres; sume, quos casus dedit.

En intuere, turba quæ simus super,

Tumulus, puer, captiua: cedendum est malis. "

Sanctas parentis conditi sedes, age

Aude subire. fata si miseros iuuant,

Habes salutem: fata si vitam negant,

Habes sepulchrum. S E. claustra commissum tegunt.

Quem ne tuus producat in medium timor,

Procul hinc recede, teq; diuersam amoue.

A N. Lenius solet timere, qui propius timet. "

Sed

Sed si placet, referamus hinc aliud pedem.

*S E. Cohibe parumper ora, questusq; opprime :
Gressus nefandos dux Cephaleum admonet.*

*A N. Dehisce tellus, tuq; coniux ultimo
Specu reuulsam scinde tellurem Stygis,
Sinu profundo conde depositum meum.*

*Adest Vlysses, & quidem dubio gradu
Vultuq; , nectit pectore astus callidos.*

*V L Y. Dure minister fortis, hoc primum peto,
Vt ore quamuis verba dicantur meo,*

*Non esse credas nostra : Graiorum omnium,
Procerumq; vox est, petere quos seras domus
Hectorea soboles prohibet, hanc fata expetunt.
Sollicita Danaos pacis incertæ fides*

*Semper tenebit, semper à tergo timor
Respicere coget : arma nec poni sinet,
Dum Phrygibus animos natus euersis dabit
Andromacha. A N. vester augur hoc Calchas canit?*

*V L Y. Et si taceret augur hæc Calchas, tamen
Dicebat Hector, cuius & stirpem horreo.*

Generosa in ortus semina exurgunt suos :

*Sic ille magni paruus armenti comes,
Primisq; nondum cornibus findens cutem,
Ceruice subit celsus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.*

*Quæ tenera caso virga de trunco stetit,
Par ipsa matri tempore exiguo subit,
Vmbra; terris reddit, & cælo nemus.*

Sic malè relictus igne de magno cinis,

Q

Vires

*ab. hiemes
al. messis. L
S. n. lectum hoc
t. p.*
Vires resumit. est quidem iniustus dolor
Rerum aestimator : sic tamen tecum exigas,
Veniam dabis, quod bella post annos decem,
Totidemq; mensēs, iam senex miles timet :
Aliasq; clades rursus, ac nunquam bene
Troiam iacentem, magna res Danaos mouet,
Futurus Hector, libera nos hoc metu.

al. G. maior
Hæc vna naues causa deductas tenet,
Hic classis hæret. neue crudelem putes,
Quod sorte iussus Hectoris natum petam,
Petissem Orestem : patere quod victor tulit.

AN. Vtinam quidem esses nate materna in manu,
Nossemq; quis te casus ereptum mihi
Teneret, aut quæ regio : non hostilibus
Confossa telis pectus, aut vinclis manus
Secantibus præstricta, non acri latus
Vtrunq; flamma cincta, maternam fidem
Vnquam exuisssem. nate quis te nunc locus,
Fortuna quæ possedit ? errore auio
Vagus arua lustras, vastus an patria vapor
Corripuit artus ? senus an victor tuo
Lusit cruore ? nunquid immanis fere
Morsu peremptus, pascis Idaas aues ?

VLX. Simulata remoue verba, non facile est tibi
Decipere Vlysssem, vicinus matrum dolos,
Etiam dearum : cassa consilia amoue.
Vbi natus est ? AN. vbi Hector, vbi cuncti Phryges,
Vbi Priamus. vnum queris, ego quero omnia.
VLX. Coacta dices, sponte quod fari abnuis.

AN. Tuta est, perire quæ potest, debet, cupit.

VLY. Magnifica verba mors propè admota excutit.

AN. Si vis Ulyssæ cogere Andromacham metu,
Vitam minare : nam mori votum est mihi.

VLY. Verberibus, igne, morte, cruciatu, eloqui
Quodcunq; cælas, adiget inuitam dolor,
Et pectore imo condita arcana eruet.

Neccitas plus posse, quàm pietas, solet. „

AN. Propone flammæ, vulnera, & diras mali
Doloris artes, & famem, & seuam sitim,
Variasq; pestes vndiq; , & ferrum inditum
Visceribus vstis, carceris cæci luem,
Et quicquid audet victor iratus, tumens.

VLY. Stulta est fides cælare, q; prodas statim, „

Animosa nullos mater admittit metus.

V. Hic ipse, quo nunc contumax perstas, amor
Consulere paruis liberis Danaos monet,
Post arma tam longinqua, post annos decem.
Minus timerem, quos facis Calchas metus,
Si mihi timerem : bella Telemacho paras.

AN. Immixti Ulyssæ gaudium, ac Danaïs dabo. *el. Inuita C.*

Dandum est : fatère, quos premis, luctus dolor.

Gaudete Atridæ, tuq; lætifica, vt soles,

Refer Pelasgis : Hectoris proles obit.

VLY. Et esse verum hoc, qua probas Danaïs fide?

AN. Ita quod minari maximum victor potest,

Contingat, & me fata maturo exitu

Faciliq; soluant, ac meo condant solo,

Et patria tellus Hectorem leuiter premat :

Haec in patria
hauriat, in
terra Hec-
toris
meo levis est
ut Agamem-
nonem
et inter de-
functos.

Ut luce caruit, inter extinctos iacet,
Datusq; tumulo debita exanimis tulit.

V L Y. Expleta fata stirpe sublata Hectoris,
Solidamq; pacem letus ad Danaos feram.

Quid agis Vlysse? Danaide credent tibi,

Tu cui? parenti: fingit an quicquam parens,

Nec abominande mortis auspicium paueat.

Auspicia metuunt, qui nihil maius timent.

Fidem alligauit iureiurando suam.

Si peierat, timere quid grauius potest?

Nunc aduoca astus anime, nunc fraudes, dolos,

Et totum Vlysses: veritas nunquam latet. »

Scrutare matrem: mæret, illacrimat, gemit,

Et huc & illuc anxios gressus refert,

Missasq; voces aure sollicita excipit.

Mais hæc timet, quam mæret: ingenio est opus.

Alios parentes alio qui in luctu decet.

Tibi gratulandum est, misera, quod nato cares,

Quem mors manebat seuæ, præcipitem datum

E' turre, lapsis sola quæ muris manet.

A. N. Reliquit animus, membra quatiuntur, labant,

Torpetq; vinctus frigido sanguis gelu.

V L Y. En tremuit, hac parte querenda est mihi:

Matrem timor detexit, iterabo metum.

Ite ite celeres, fraude materna abditum

Hostem Pelasgi nominis, pestem ultimam,

Vbicunq; latitat, erutam in medium date.

Bene est, tenetur: perge, festina, attrabe.

Quid respicis, trepidasq;? iam certe perit.

AN. *Vtinam timerem, solitus ex longo est metus.
Dediscit animus serò, quod didicit diu.*

VLY. *Lustrale quoniam debitum muris puer
Sacrum antecessit, nec potest ratem sequi
Meliore fato raptus : hoc Calchas ait,
Modò piari posse reditur as rates,
Si placet vndas Hectoris sparsi cinis,
Ac tumulus imò totus æquetur solo.*

*Nunc ille quoniam debitam effugit necem,
Erit admoenda sedibus sacris manus.*

AN. *Quid agimus? animū distrabit geminus timor,
Hinc gnatus, illinc coniugis chari cinis.*

*Pars vtra vincet? testor immites deos,
Deosq; veros : coniugis manes mei,
Non aliud Hector in meo nato mihi
Placere, quàm te : viuat, vt possit tuos
Referre vultus : prorutus tumulo cinis
Mergetur? ossa fluctibus spargi sinam
Disiecta vastis? potius hic mortem oppetat.*

*Poteris nefandæ deditum mater neci
Videre? poteris celsa per fastigia
Missum rotari? potero, perpetiar, feram,
Dum non meus post fata victoris manu
Iactetur Hector : hic suam pœnam potest
Sentire, at illum fata iam in tuto locant.
Quid fluctuaris? statue, quem pœnæ extrahas.
Ingrata dubitas? Hector est illinc tuus.
Erras, vtring; est Hector : hic sensu potens,
Forsan futurus ultor extincti patris.*

Vtriq; parci non potest, quidnam facis ?
Serua è duobus anime, quem Danaï timent.
 V L Y. *Responsa peragam, funditus busta eruam.*
 A N. *Quæ vëdidistis ?* V L Y. *pergã, et è summo aggere*
Traham sepulcra. A N. *cœlitum appello fidem,*
Fidemq; Achilles, Pyrrhe, genitoris tui
Munus tuere. V L Y. *tumulus hic campo statim*
Toto iacebit. A N. *fuerat hoc prorsus nefas*
Danaïs inausum : templa violastis, deos
Etiã fauentes, busta transierat furor.
Resistam, inermes offeram armatis manus :
Dabit ira vires. qualis Argolicas ferox
Turmas Amazon strauit : aut qualis deo
Percussa Menas entheo, filuas gradu
Armata thyrsò terret, atq; expers sui
Vulnus dedit, nec sensit : in medios ruam,
Tumuloq; cineris socia defenso cadam.
 V L Y. *Cessatis ? & vos flebilis clamor mouet ?*
Furorq; c'assus fœminæ ? iussa ocyus
Peragite. A N. *me me sternite hic ferro prius.*
Repelle Auernum : rumpe fatorum moras,
Molire terras Hector, vt Vlysses domes,
Vel vmbra satis es, arma concussit manu.
Iaculatur ignes : cernitis Dandî Hectorem ?
An sola video ? V L Y. *funditus cuncta erue.*
 A N. *Quid agis ? ruinâ mater & gnatum & virum*
Prosternis vnâ : forsitan Danaos prece
Placare poteris, conditum elidet statim
Immane busti pondus : intereat miser,

V bicun-

Vbiq; potius, ne pater gnatum obruat,
 Prematq; patrem gnatus. ad genna accido
 Supplex Vlyssè, quamq; nullius pedes
 Nouere dextram, pedibus admoeco tuis :
 Miserere matris, & preces placidus pias
 Patiensq; recipe : quoq; te celsum altius
 Superi leuarunt, mitius lapsos preme.
 Miserèdatur, quodcunq; fortune datur. *in miseros offert, cum*
 Sic te renisat coniugis sanctæ torus, *sed sine spe recipendi;*
 Annosq; dum te recipit, extendat suos *et sancta alia dona, & dona*
 Lætra : sic te iuuenis excipiat tuus, *sed sumi. L.*
 Et vota vincens vestra felici indole,
 Aetate auum transcendat, ingenio patrem.
 Miserere matris : vnicum afflictæ mihi
 Solamen hic est. V L Y. exhibe gnatum, & roga.

A N D R O M A C H A.

Anapæstici.

Huc è latebris procede tuis,
 Flebile matris furtum miseræ.
 Hic puer, hic est terror Vlyssè
 Mille carinis : submitte manus,
 Dominiq; pedes supplice dextra
 Stratus adora : nec turpe puta,
 Quicquid miseros fortuna iubet :
 Pone ex animo reges atavos,
 Magniq; senis iura per omnes
 Inclita terras : excidat Hector,

*Gere captiuum, positoq; genu,
 Si tua nondum funera sentis,
 Matris fletus imitare tuæ.
 Vidit pueri regis lachrimas
 Et Troia prior, paruusq; minas
 Trucis Alcide flexit Priamus.
 Ille, ille ferox, cuius vastis
 Viribus omnes cessere fere.
 Qui perfracto limine Ditis
 Cecum retro patefecit iter,
 Hostis parui uictus lachrimis:
 Suscipe, dixit, rector habenas,
 Patrioq; sede celsus folio,
 Sed sceptrâ fide meliore tene.
 Hoc fuit, illo uictore capi.
 Discite mites Herculis iras,
 An sola placent Herculis arma?
 Iacet ante pedes non minor illo
 Supplice supplex, vitamq; petit.
 Regnum Troiæ, quocunq; uolet,
 Fortuna ferat.*

VLYSSES. ANDROMACHA.
 ASTYANAX.

*Matris quidem me mœror attonitæ mouet:
 Magis Pelasgæ me tamen matres mouent,
 Quarum iste magnos crescit in luctus puer.
 AN. An has ruinas urbis in cinerem datas*

Hic

Hic excitabit hæc manus Troiam erigent ?
 Nullas habet spes Troia, si tales habet.
 Non sic iacemus Troës, ut cuiquam metus
 Possimus esse, spiritus genitor facit ?
 Sed nempe tractus ipse post Troiam pater
 Posuisset animos, magna quos frangunt mala.
 Si pœna petitur, quæ peti grauior potest ?
 Famulare collo nobili subeat iugum,
 Servire liceat, aliquis hoc regi negat ?

V L Y. Non hoc Ulysses, sed negat Calchas tibi.

A N. O' machinator fraudis, ô scelerum artifex,
 Virtute cuius bellica nemo occidit,

Dolis & astu maleficæ mentis iacent
 Etiam Pelasgi : vatem & insontes deos
 Pretendis ? hoc est pectoris facinus tui
 Nocturne miles, fortis in pueri necem.
 Iam solus audes aliquid, & claro die.

V L Y. Virtus Ulyssis nota Danaïs est satis,
 Nimisq; Phrygiis : non vacat vanis diem
 Conterere verbis, anchoras classis legit.

A N. Breuem moram largire, dum officium parens
 Gnato supremum reddo, & amplexu ultimo
 Aidos dolores satio. V L Y. misereri tui
 Utinam liceret. quod tamen solum licet,
 Tempus moramq; dabimus arbitrio tuo
 Implere lacrimis : fletus ærumnas leuat.

A N. O' dulce pignus, ô decus lapsæ domus,
 Summumq; Troiæ funus, ô Danaën timor,
 Genitricis ô spes vana, cui demens ego

Laudes parentis bellicas, annos aui
 Medios precabar : vota destituit Deus
 Iliaca, non tu sceptrâ regali potens
 Gestabis aula, iura nec populis dabis,
 Victasq; gentes sub tuum mittes iugum :
 Non Graia cedes terga, non Pyrrhum trabes,
 Non arma tenera parua tractabis manu,
 Sparsasq; passim saltibus latis feras
 Audax sequëris, nec statò lustrî die
 Solenne referens Troici lustrî sacrum,
 Puer citâs nobilis turmas ages.
 Non inter aras mobili velox pede,
 Renocante flexo concitos cornu modos,
 Barbarica prisco templa saltatu coles.
 O' morte dira tristius lethi genus :
 Flebilis aliquid Hectoris magni nece
 Muri videbunt. V L X. rumpe iam fletus parens.
 Magnus sibi ipsi non facit finem dolor.
 A N. Lachrimis Ulysse parua, quam petimus, mora
 Concede paruos vt mea condam manu (est.
 Viuentis oculos : occidis paruus quidem,
 Sed iam timendus : Troia te expectat tua.
 I, vade liber, liberos Troas vide. (nus,
 A S T. Miserere mater. A N. quid meos retines si-
 Manusq; matris ? cassa præsidia occupas.
 Fremitu leonis qualis audito tener
 Timidum iuuençus applicat matri latus :
 At ille seuus matre summotâ leo,
 Prædam minorem morsibus vastis premens
 Frangit

Frangit, rebitq; : talis è nostro sinu
 Te rapiet hostis : oscula, & fletus puer,
 Lacerosq; crines excipe, & plenus mei
 Occurre patri : pauca maternæ tamen
 Perfer querelæ verba, si manes habent
 Curas priores, nec perit flammis amor :
 Servire Graio pateris Andromachen iugo
 Crudelis Hector ? lentus & segnis iaces ?
 Redijt Achilles : sume nunc iterum comas,
 Et sume lacrimas, quicquid è misero viri
 Funere relictum est, sume quæ reddas tuo
 Oscula parenti. matris hanc solatio
 Relinque vestem, tumulus hanc tetigit meus,
 Manesq; chari : quicquid hic cineris latet,
 Scrutabor ore. V L X. nullus est flendi modus,
 Abripite propere classis Argolicæ moram.

C H O R V S.

Sapphici.

Quæ vocat sedes habitanda captas ?
 Thessali montes, & opaca Tempe ?
 An viros tellus dare militares
 Aptior Phthiæ ? meliorq; fœtu
 Fortis armentis lapidosa Trachyn ?
 An maris vasti domitrix Iolchos ?
 Urbibus centum spaciola Crete ?
 Parua Gortyne, sterilisq; Trice ?
 An frequens ruscis lenibus Methone,

Quæ

*Quæ sub Oetæis latebrosa siluis
 Misi infestos Troiæ ruinis
 Non semel arcus ?
 Olenos testis habitata raris ?
 Virginis Pleuros inimica diuæ ?
 An lati maris sinuosa Træzen ?
 Pelion regnum Protei superbum
 Tertius cælo gradus ? hic recumbens
 Montis exesi spaciosus antro
 Iam truci Chiron pueri magister.
 Tinnulas plectro feriente chordas,
 Tunc quoq; ingentes acuebat iras
 Bella canendo.*

*An ferax varij lapidis Carystos ?
 An premens litus maris inquieti
 Semper Euripo properante Chalcis ?
 Quolibet vento faciles Echidnæ ?
 An carens nunquam Genoëssa vento ?
 Quæq; formidant Borean Enisphæ ?
 Attica pendens Peparethos ora ?
 An sacris gaudens tacitis Eleusis ?
 Nunquid Aiæcis Salamina veri ?
 An fera notam Calydona seuæ ?
 Quasue perfundit subiturnus æquor
 Segnibus terras Titareffus vndis,
 Bessan & Scarphen ? Pylon an senilem ?
 Pharin, an Pisam Iouis, & coronis
 Elida claram ?
 Quolibet tristis miseræ procella*

Mittat

Mittat, & donet cuicumque terræ:
 Dum luem tantam Troiæ atq; Achivis
 Quæ tulit, Sparie procul absit, absit
 Argos, & seni Pelopis Mycenæ.
 Neritos parua breuior Zacyntho,
 Et nocens saxis Ithace dolosis.
 Quod manet fatum, dominusq; quis te,
 Aut quibus terris Hecube videndam.
 Ducet? in cuius moriere regno?

ACTVS QVARTVS.

HELENA. ANDROMACHA.

HECVBA.

Quicumq; hymen funestus illethabilis,
 Lamenta, cædes, sanguinem, gemitus habet:
 Est auspice Helena dignus: euersis quoq;
 Nocere cogor Phrygiis: ego Pyrrhi toros,
 Narrare falsos iubeor, ego cultus dare,
 Habitusq; Graios: arte capietur mea,
 Meaq; fraude concidet Paridis soror:
 Fraudetur, ipsi leuius hoc equidem reor.
 Optanda mors est, sine metu mortis, mori. ”
 Quid iussa cessas agere? ad auctorem redit ”
 Sceleris coacti culpa: Dardaniæ domus ”
 Generosa virgo, melior afflicto deus ”
 Respicere cæpit, teq; felici parat ”
 Dotare thalamo: tale coniugium tibi
 Non ipsa sospes Troia, non Priamus daret:

Nam

Nam te Pelasgae maximum gentis decus
 Ad sancta lecti iura legitimi petit,
 Cui regna campi lata Thessalici iacent.
 Te magna Thetys, teq; tot pelagi dea,
 Placidumq; numen aquoris tumidi Thetys
 Suam vocabunt : te datam Pyrrho socer
 Peleus nurum vocabit, & Nereus nurum.
 Depone cultus squallidos, festos cape.
 Dedisce captam, deprime horrentes comas,
 Crinemq; docta patere distingui manu.
 Hic forsitan te casus excelsus magis
 Solio reponet : profuit multis capi.

A. N. Hoc deerat vnum Phrygiis eueris malum,
 Gaudere : flagrant strata passim Pergama.
 O' coniugale tempus, an quisquam audeat
 Negare ? quisquam dubius ad thalamos eat,
 Quos Helena suadet ? pestis, exitium, lues.
 Utriusq; populi : cernis hos tumulos ducum ?
 Et nuda totis ossu quæ passim iacent
 Inhumata campis ? hæc hymen sparsit tuus,
 Tibi fluxit Asia, fluxit Europæ cruor.

*L. e. cod. len. Cum dimicantes Leta prospiceret viros,
 ta. an. n. cu. Incerta voti, perge, thalamos appara.
 fando Paride Tedis quid opus est ? quidue solenni face ?
 e Menelaus Quid igne ? thalamis Troia præluet nois.
 videtur Helena*

Celebrate Pyrrhi Troades connubia,
 Celebrate : digni planctus & gemitus sonent.

HEL. Ratione quamuis careat, & flecti neget „
 Magnus dolor, sociosq; nonnunquam sui „

Mæro-

Mæroris ipsos oderit : causam tamen

Possū tueri iudice infesto meam.

Graviores passa luctet Andromacha Hectorem,

Et Hecuba Priamum. solum occulte Paris

Lugendus Helena est. durum & inuisum et graue

Seruitia ferre : patior hoc olim iugum „est „

Annis decem captiua. prostratum Ilium est,

Verſi penates : perdere est patriam graue,

Gravius timere. vos leuat tanti mali

Comitatus : in me victus & victor furit.

Quam quisq; famulam traheret , incerto diu

Casu pependit : me meus traxit statim

Sine sorte dominus, causa bellorum fui,

Tantaq; Teucris cladis. hoc verum puta,

Spartana puppis vestra si secuit freta :

Sinrapta Phrygijs præda remigibus fui,

Deditq; donum iudici victrix dea,

Ignosce Paridi , iudicem irritum puta, *Fabrij. vena hæc corruptio*

Habitura causa est, ista Menelaum manent *Jud. ih. : tunc*

Arbitria : nunc hanc luctibus paulum tuis *men. Habitura f.*

Andromacha omiſſis flecte, vix lacrimas queo *i. tu hinc Paris*

Retinere. A N. quantum est, Helena quod lacrimat, *excepit, et men*

Cur lacrimat aut? fare quos Ithacus dolos, (malus? *in iudicio fuit*

Quæ scelera nectat : vtrum ab Ideis iugis *et, et qd*

Iactanda virgo est? arcis an celsæ edito *istat, quem?*

Mittenda saxo? num per has vastum in mare *Menelaum f.*

Voluenda rupes? latere quas scisso leuat *quem laſſi c*

Altum vadosos Sigeon spectans sinus? *in cuius ego an,*

Dic, fare, quicquid subdolo vultu tegis. *bitio.*

Leniora

Leuiores mala sunt cuncta, quam Priami gener,
Hecubæq; Pyrrhus. fave, quam penam pares,
Expromes, & vnum hoc deme nostris cladibus,
Falli, paratas perpeti mortem vides.

HEL. Vinam iuberet me quoq; interpret delum
Abrumpere ense lucis inuise moras,
Vel Achillis ante busta, furibunda manu
Occidere Pyrrhi, fata comitantem tua
Polyxena miseranda, quam tradi sibi,
Cineremq; Achilles ante mactari suum,
Campo maritus, vt sit Elysio, iubet.

al. Vnde vt
ang. ingens lach

AN. Viden' animus ingens, latus vt audierit ne-
Cultus decoros regie vestis petit, (cem.

Et admoneri crinibus patitur manum.
Mortem putabat illud, hoc thalamos putat.
At misera luctu mater audito stupet,
Labefacta mens succubuit: assurge, alleua
Animum, & cadentem misera firma spiritum,
Quam tenuis animæ vinculo pendet leui.

Minimum est, quod Hecubam facere felicem po-
Spirat, reuixit: prima mors miseros fugit. (test.

HEC. Adhuc Achilles viuit in pœnas Phrygum?
Adhuc rebellat? ô manum Paridis leuem.

Cinis ipse nostrum sanguinem, ac tumulus fuit.

Modò turba felix latera cingebat mea,
Lassabar in tot oscula, & in totum gregem
Diuidere matrem. sola nunc hæc est super
Votum, comes, leuamen, afflictæ quies.

Hæc totus Hecubæ fœtus, hæc sola vocor

Iam

Iam voce mater : dura & infelix age
 Elabere anima : deniq; hoc vnum mihi
 Remitte funus, irrigat fletus genas,
 Imberq; victo subitus è vultu cadit.
 Letare, gaude gnata, quàm vellet tuos
 Cassandra thalamos, vellet Andromache tuos.

AN. Nos Hecuba, nos nos Hecuba lugendæ sumus.
 Quas mota classis huc & huc sparsas feret,
 Hanc chara tellus sedibus patris teget.

HEL. Magis inuidebis, si tuam sortem scias.

AN. An aliqua poenæ pars mea ignota est mihi?

HEL. Versata dominos vrna captiuis dedit.

AN. Cui famula tradar, ede: quem dominum voco?

HEL. Te sorte prima Scyrius iuuenis tulit.

AN. Cassandra felix, quam furor sorte eximit,

Phæbusq; HEL. regū hanc maximus rector tenet.

HEC. Estne aliquis, Hecubam qui suam dici velit?

HEL. Ithaco obtigisti præda nolenti brevis.

HEC. Quis tam impotens, ac dirus, & iniquæ se-
 Sortitor vrna, regibus reges dedit? (rus

Quis tam sinister diuidit captas Deus?

Quis arbiter crudelis, & miseris grauis,

Eligere dominos nescit? & sæua manu

Dat iniqua miseris fata? quis matrem Hectoris

Armis Achillis miscet? ad Ulysses vocor:

Nunc victa, nunc captiua, nunc cunctis mihi

Obsessa videor cladibus: domini pudet,

Non seruitutis: Hectoris spoliū feret,

Qui tulit Achillis: sterilis, & sæuis fretis

R

Inclusa

Inclusa tellus, num capit tumulos meos?
 Duc, duc Ulysse: nil moror, dominum sequor,
 Me mea sequentur fata: non pelago quies
 Tranquilla veniat, seniat ventis mare,
 Et bella, & ignis, & mea, & Priami mala:
 Dumq; ista venient, interim hæc pœna in loco est.
 Sortem occupavi, præmium eripuit mihi,
 Sed incitato Pyrrhus accurrit gradu,
 Vultuq; toruo. Pyrrhe quid cessas? age
 Reclude ferro pectus, & Achillis tui
 Coniunge soceros, perge maetator senum,
 Et hic decet te sanguis: abreptam trahite,
 Maculate superos cæde funesta deos,
 Maculate mapes. quid preces vobis? precor
 His digna sacris æquora, hoc classi accidat
 Toti Pelasgæ, ratibus hoc mille accidat,
 Mea precabor, cùm vehar, quicquid rati.

C H O R V S.

Sapphici.

Dulce mœrenti populus dolentum,
 Dulce lamentis resonare gentes.
 Lenius luctus lachrimaq; mordent,
 Turba quas fletu simili frequentat.
 Semper ab semper dolor ipse magnus
 Gaudet in multos sua fata mitti,
 Seq; non solum patuisse pœnæ.
 Ferre, quam sortem patiuntur omnes,

Nemo

Nemo recusat.

Nemo se credit miserum, licet sit :

Tolle felices, remoueto multo

Diuites auro, remoueto centum

Rura qui scindant opulenta bubus,

Pauperi surgent animi iacentes.

Est miser nemo nisi comparatus.

Dulce in immensis posito ruinis,

Neminem letos habuisse vultus.

Ille deplorat, queriturq; fatum,

Qui secans fluctum rate singulari

Nudus in portus cecidit petitos.

Aequior casum tulit, & procellas,

Mille qui ponto pariter carinas

Obrui vidit, tabulaq; littus

Naufraga spargi, mare cum coactis

Fluctibus corus prohibet reuerti.

Questus est Hellen cecidisse Phryxus,

Cum gregis ductor radiante villo

Aureo, fratrem simul, & sororem

Sussulit tergo, medioq; iactum

Fecit in ponto : tenuit querelas

Et vir, & Pyrrha, mare cum viderent,

Et nihil præter mare cum viderent,

Unici terris homines relictæ.

Soluat hunc questum, lachrimasq; nostras

Sparget huc illuc agitata classis.

Et tubâ iussi dare vela nautæ,

Cum semel ventis properante remo

R 2

Prende~

Prenderint altum, fugientq; littus.
 Quis status mentis miseris, vbi omnis
 Terra decrescet, pelagusq; crescet,
 Celsa cum longè latitabit Ide:
 Tum puer matri, genitrixq; gnato,
 Troia qua iaceat regione monstrans
 Dicet, & longè digito notabit:
 Ilium est illic, vbi sumus altè
 Serpit in cælum, nebulaq; turpes:
 Troës hoc signo patriam videbunt.

*Lijacet p.
 27 p. 70.*

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. ANDROMACHA.
 HECVBA.

O' dira fata, seua, miseranda, horrida.
 Quod tam ferum, tam triste, bis quinis scelus
 Mars vidit annis? quod prius referens gemam?
 Tuosne potius, an tuos luctus, anus?
 HEC. Quoscunq; luctus fleueris, flebis meos,
 Sua quenq; tantum, me omnium clades premit.
 Mibi cuncta pereit: quisquis est, Hecubæ est miser.
 NVN. Mactata virgo est, missus è muris puer:
 Sed vterq; lethum mente generosa tulit.
 AN. Expone seriem cadis, & duplex nefas
 Prosequere: gaudet animus erumnas meus
Tractare totas: ede, & enarra omnia.
 NVN. Est vna magna turris, è Troia super
 Assueta Priamo, cuius è fastigio

Sum-

Summisq; pinnis, arbiter belli sedens
 Regebat acies: turre in hac blando sinu
 Fouens nepotem, cum metu versos graui
 Danaos fugaret Hector & ferro & face,
 Paterna puero bella monstrabat senex.
 Hac nota quondam turris, & muri decus,
 Nunc sena cautes, vndiq; effusa ducum
 Plebisq; turba cingitur. totum coit
 Ratibus relictis vulgus, his collis procul
 Aciem patenti liberam præbet loco,
 His alta rupes, cuius è cacumine
 Erecta summos turba libranit pedes.
 Hunc pinus, illum laurus, hunc fagus ^{al. cecit} tegit, ^{Describit genus hu p,}
 Et tota populo filua suspensio tremit. ^{poli ad speciem}
 Extrema montis ille prærupti petit, ^{supplicii Apollonidis;}
 Semusta, at ille testæ, vel saxum imminens ^{ita occupantis.}
 Muri cadentis pressat: atque aliquis (nefas)
 Tumulo ferus spectator Hectoreo sedet.
 Per spacia latè plena sublimi gradu
 Incedit Ithacus, paruulum dextra trahens
 Priami nepotem: nec gradu segni puer
 Ad alta pergit mœnia: vt summa stetit
 Pro turre, vultus huc & huc acres tulit,
 Intrepidus animo: qualis ingentis feræ
 Paruus tenerq; fœtus, & nondum potens
 Scuire dente, iam tamen tollit minas,
 Morsusq; inanes tentat, atq; animis tumet:
 Sic ille dextra prensus hostili puer
 Ferox, superbe mouerat vulgum, ac duces,

al. de fletu
 Ipsumq; Ulyssēm : non flet ē turba omnium,
 Qui fletur : ac dum verba fatidici, & preces
 Concipit Ulysses vatis, & sauos ciet
 Ad sacra superos, sponte dissiluit suā
 In media Priami regna.

al. simpli
 AN. Quis Colchus hoc, quis sedis incertæ Scythæ
 Commisit ? aut quæ Caspium tangens mare
 Gens iuris expers ausa ? non Busridis
 Puerilis aras sanguis aspersit feri.
 Nec parua gregibus membra Diomedes suis
 Epulanda posuit : quis tuos artus teget,
 Tumuloq; tradet ? NVN. quos enim praeceps locus
 Reliquit artus ? ossa disiecta & gravi
 Elisa casu, signa clari corporis,
 Et ora, & illas nobilis patris notas
 Confudit imam pondus ad terram datum.
 Soluta ceruix, silicis incussu caput
 Ruptum cerebro penitus expresso, iacet
 Deforme corpus. AN. hic quoq; est similis patri.
 NVN. Praeceptus ut altis cecidit ē muris puer,
 Fleuitq; Achinū turba, quod fecit, nefas.
 Idem ille populus aliud ad facinus redit,
 Tumulumq; Achillis, huius extremum latus
 Rhœtea leni verberant fluctu vada.
 Adversa cingit campus, & cliuo leui
 Erecta medium vallis includens locum
 Crescit theatri more : concursus frequens
 Implevit omne littus : hi classis moras
 Hac morte solui rentur, hi stirpem hostium

Gaudēt

Gaudent recidi : magna pars vulgi lenis
 Odit scelus, spectatq; : nec Troës minus
 Suum frequentant funus, & pauidi metu
 Partem ruentis ultimam Troia vident.
 Cum subito thalami more præcedunt faces.
 It pronuba illi Tyndaris, maestum caput
 Demissa : tali nubat Hermione face,
 Phryges precantur : sic viro turpis suo
 Reddatur Helena. terrores attonitos mouet
 Viroq; populos : ipsa ~~deictos~~ gerit
 Vultus pudore, sed tamen fulgent genæ,
 Magisq; solito splendet extremus decor.
 Ut esset Phæbi dulcius lumen solet
 Iam iam cadentis, astra cum repetunt vices,
 Premiturq; dubius nocte vicina dies.
 Stupet omne vulgus, & ferè cuncti magis
 Perituram adulant : hos mouet formæ decus,
 Hos mollis ætas, hos vagæ rerum vices:
 Mouet animus omnes fortis, & letho obuius.
 Pyrrhum antecedit : omnium mentes tremunt,
 Miferentur, ac mirantur : vt primum ardui
 Sublime montis tetigit, atq; altè editus
 Iuuenis paterni vertice in busti stetit,
 Audax virago non tulit retro gradum,
 Conuersa ad ictum stat truci vultu ferox.
 Tam fortis animus omnium mentes ferit.
Novumq; monstrum est, Pyrrhus ad cædem piger.
 Ut dextra ferrum penitus exacta abdidit,
 Subitus recepta morte prorupit cruor,

22
 22 al. Penitens Lan-
 dant. L. y. de Fabrice
 p. 1. n. 1. Landant
 22 in mos.

21. Mirantur ac mo-
 rantur. L. p. 1. 1.

Per vulnus ingens. nec tamen moriens adhuc
 Deponit animos : cecidit, vt Achilli grauem
 Factura terram, prona, & irato impetu.
 Uterq; fleuit cœtus : at timidum Phryges
 Misere gemitum, clarius victor gemit.
 Hic ordo sacri. non stetit fusus cruor,
Humoræ summa fluxit ; abduxit statim,
 Sæuusq; totum sanguinem tumulus bibit.
 H E C. Ite, ite Danaï, petite iam tuti domos,
 Optata velis maria diffusis secet
 Secura classis : concidit virgo, ac puer.
 Bellum peractum est: quò meas lachrimas feram?
 Vbi hanc anilis expuam lethi moram?
 Gnatam, an nepotem? coniugem, an patriâ fleam?
 An omnia? an me? sola mors votum meum.
 Infantibus violenta, virginibus venis, ^{ob. perperam. cuius, violente}
 Ubicunq; properas seua : me solam times,
 Vitasq; gladios inter, ac tela & faces,
 Quæsitâ tota nocte cupientem fugis.
 Non hostis, aut ruina, non ignis meos
 Absumpsit artus : quàm propè à Priamo steti?
 N V N. Repetite celeri maria captiuæ gradu,
 Iam vela puppis laxat, & classis mouet.

L. A N N. S E N E C A E
 Medea.

TR A G O E D I A VII.

Personæ

*Hic autem Seneca Philoſophus fabula v. p. 257. 262. 263. et c. in
prima edigna Seneca illo: illuſtris. n. inſub. facta e. plane melioris
M E D E A*

P E R S O N A E.

Medea. Creon. Chorus.
Iason. Nutrix. Nuncius.

A C T V S P R I M V S.

M E D E A.

DI coniugales, tuq; genialis tori
Lucina custos, quaeq; domitorem freti
Tiphyn nouam frenare docuisti ratem,
Et tu profundi saeue dominator maris,
Clarumq; Titan diuidens orbi diem,
Tacitisq; praebens conscium sacris iubar
Hecate triformis, quosq; iurauit mihi
Deos Iason, quosq; Medae magis
Fas est precari: noctis aeternae chaos,
Aduersa superis regna, manesq; impios,
Dominumq; regni tristis, & dominam fide
Meliore raptam, voce non fausta precor:
Adeste, adeste sceleris vlrices deae,
Crimen solutis squallidae serpentibus,
Atram cruentis manibus amplexae facem:
Adeste, thalamis horridae quondam meis
Quales stetiſtis: coniugi lethum nouae,
Lethumq; socero & regiae stirpi date.
Mibi peius aliquod, quod precer sponſo malum,
Viuat: per vrbes erret ignotas egens,
Exul, pauens, inuisus, incerti laris:
Me coniugem optet, limen alienum expetat,

R 5

Iam

Iam notus hospes : quoq; non aliud queam
 Peius precari, liberos similes patri,
 Similesq; matri. parta iam parta ultio est.
 Peperi, querelas, verbaq; incassum sero.
 Non ibo in hostes ? manibus excutiam faces,
 Caeloq; lucem ? spectat hoc nostri sator
 Sol generis, & spectat^{ur} & curru insidens
 Per solita puri spacia decurrit poli?
 Num redit in ortus, & remetitur diem ?

al. curru
 L. Non, vel,
 Nec

L. Et ita nulli
 curru in aere;
 sed Solis, q. ang.
 erat Medice: q.
 uis, patris

Da, da per auras curribus patris vehi,
 Committe habenas genitor, & flagrantibus
 Ignifera loris tribue moderari iuga.

Gemino Coriuthus littori opponens moras,

Cremata flammis maria committat^{ur} duo. ^{et min. n. cum sole}

Hoc restat vnum : pronubam thalamo seram^{ur} ^{et min. n. cum sole}

Vt ipsa pinum : postq; sacrificas preces

Cadam dicatis victimas altaribus.

Per viscera ipsa quere supplicio viam,

Si viuis anime, si quid antiqui tibi

Remanet vigoris, pelle scemineos metus,

Et inhospitalem Caucasum mente indue.

Quodcunq; vidit Phasis aut Pontus nefas,

Videbit Isthmos, effera, ignota, horrida,

Tremenda caelo pariter, ac terris mala.

Mens intus agitat vulnera, & cadem, & vagum

Funus per artus : leuia memoravi nimis.

Hac virgo feci : grauior exurgat dolor.

Maiora iam me scelera post partus decent.

Accingere ira, teq; in exitium para

Furore

Furore toto : paria narrentur tua
 Repudia thalamis. quo virum linques modo?
 Hoc, quo secuta es. rumpe iam segnes moras,
 Quæ scelere parva est, scelere linquetur domus.

al. pacta. Cui punda
 e, scelere rumpe
 fides. L.

C H O R V S.

Asclepiadei, Glyconici, & Hexametri.

Ad regum thalamos numine prospero,
 Qui cælum superi, quiq; regunt fretum,
 Adsint, cum populis ritè fauentibus.
 Primus sceptriferis colla tonantibus
 Taurus celsa ferat tergore candido.
 Lucinam niuei sæmina corporis
 Intentata iugo placet; & asperi
 Martis sanguineas quæ cohibet manus,
 Quæ dat belligeris fœdera gentibus,
 Et cornu retinet diuite copiam;
 Donetur tenera mitior hostia;
 Et tu qui facibus legitimis ades,
 Noctem discutiens auspice dextera,
 Huc incede gradu marcidus ebrio,
 Præcingens roseo tempora vinculo.
 Et tu quæ gemini præuia temporis
 Tardè stella redis semper amantibus,
 Tematres anidæ, te cupiunt nurus,
 Quamprimum radios spargere lucidos.
 Vincit virgineus decor
 Longè Cecropias nurus :

Et

Et quæ Taygeti iugis
 Exercent iuuenum modo,
 Muris quod caret oppidum :
 Et quas Aonius latex,
 Alpheusq; sacer lauat,
 Cedent Aesonio duci,
 Si forma velit aspici.
 Proles fulminis improbi,
 Aptat qui iuga tigribus :
 Nec non qui tripodas mouet,
 Frater virginis aspera.
 Cedet Castore cum suo
 Pollux, castibus aptior.
 Sic sic cœlicolæ, precor,
 Vincat femina coniuges,
 Vir longè superet viros.
 Hæc cum virgineo constitit in choro,
 Vnius facies præminet omnibus.
 Sic cum sole perit sideribus decor,
 Et densi latitant Pleiadum greges,
 Cum Phæbe solitum lumine non suo
 Orbem circuitis cornibus alligat.
 Ostro sic niueus phæniceo color
 Perfusus rubuit : sic nitidum iubar
 Pastor luce noua roscidus aspicit.
 Ereptus thalamis Phasidos horridis,
 Effrenæ solitus pectora coniugis
 Inuita trepidus prendere dextera.
 Felix Aoniam prendito virginem.

a l. longè et fu, Vir longè superet viros.
 et. l. formam in.
 Aonius ita laudat, Hæc cum virgineo constitit in choro.
 et hæc faciem ei
 compatem grati.

*Nunc primum soceris sponte volentibus,
Concesso iuuenes ludite iurgio.*

Hinc illinc iuuenes mittite carmina.

Rara est in dominos iusta licentia.

*Candida thyrsigeri proles generosa Lyæi,
Multifidam iam tempus erat succendere pinum,
Excute solennem digitis marcentibus ignem.
Festa dicax fundat conuicia Fescenninus.
Soluat turba iocos : tacitis eat illa tenebris,
Siqua peregrino nubit fugitiua marito.*

ACTVS SECVNDVS.

M E D E A. N V T R I X.

*Occidimus, aures pepulit hymeneus meas.
Vix ipsa tantum, vix adhuc, credo malum,
Hæc facere Iason potuit ? erepto patre,
Patria, atq; regno, sedibus solam exteris
Deserere ? durus merita contempsit mea,
Qui scelere flammæ viderat vinci, & mare ?
Adeone credit omne consumptum nefas ?
Incerta, vecors, mente non sana feror
Partes in omnes : vndè me vlcisci queam ?
Vtinam esset illi frater. est coniux, in hanc
Ferrum exigatur : hæc meis satis est malis.
Si quod Pelasgæ, si quod vrbes barbaræ
Nouere facinus, quod tuæ ignorant manus,
Nunc est parandum, scelera te hortentur tua,
Et cuncta redeant : inclitum regni decus*

Raptum,

Nunc

*l. incertum: f. 116
o. g. 116. r. 116.*
Raptum, & nefanda virginis paruus comes
Diuisus ense, funus incestum patri,
Sparsumq; ponto corpus, & Peliae senis
Decocta abeno membra, funestum impiè
Quam saepe fudi sanguinem? at nullum scelus
Irata feci, sauit infelix amor.

Quid tamen Iason potuit alieni arbitrij,
Iurisq; factus? debuit ferro obuuium
Offerre pectus: melius, ab melius dolor
Furiose loquere: si potest, uiuat meus,
Vt fuit, Iason; sin minus, uiuat tamen,
Memorq; nostri, muneri parcat meo.
Culpa est Creontis tota, qui sceptro impotens
Coniugia soluit, quiq; genitricem abstrahit
Natis, & arcto pignore astrictam fidem
Dirimit: petatur solus hic, poenas luat
Quas debet. alto cinere cumulabo domum.
Videbit atrum verticem flammis agi,
Malea longas nauibus flectens moras.

N V. Sile obsecro, questusq; secretò abditos
Manda dolori. graua quisquis vulnera
Patiente & equo ^{motus} animo pertulit,
Referre potuit: ira, quæ tegitur, nocet.
Professa perdunt odia vindictæ locum.

M E. Leuis est dolor, qui capere consiliū potest,
Et clepere sese: magna non latitant mala.
Libet ire contrà. N V. siste furialem impetum
Alumna, vix te tacita defendit quies.

M E. Fortuna fortes metuit, ignauos premit.

N V.

247
 N V. Tunc est probanda, si locum virtus habet. *et nota virtutis*
 M E. Nunquam potest non esse virtuti locus. *et nota virtutis*
 N V. Spes nulla monstrat rebus afflictis viam. *et nota virtutis*
 M E. Qui nil potest sperare, desperet nihil. *et nota virtutis*
 N V. Abiere Colchi, coniugis nulla est fides,
 Nihilq; super est opibus è tantis tibi.
 M E. Medea superest, hic mare & terras vides,
 Ferrumq; , & ignes, & deos, & fulmina.
 N V. Rex est timendus. M E. rex meus fuerat pater.
 N V. Non metuis arma? M E. sint licet terra edita.
 N V. Moriere. M E. cupio. N V. Profuge. M E. pœni-
 tuit fugæ:
 Medea fugiam? N V. mater es. M E. cui sim, vides.
 N V. Profugere dubitas? M E. fugiã: at vliscar prius.
 N V. Vindex sequetur. M E. forsan inueniam moras.
 N V. Compesce verba, parce iam demens minis,
 Animosq; minue, tempori aptari decet.
 M E. Fortuna opes auferre, non animum potest.
 Sed cuius ictu regius cardo strepit?
 Ipse est Pelasgo tumidus imperio Creo.

C R E O. M E D E A.

Medea, Colchi noxium Aeeta genus,
 Nondum meis exportat è regnis pedem?
 Molitur aliquid, nota fraus, nota est manus.
 Cui parcat illa? quemhæ securum sinet?
 Abolere properè pessimam ferro lucem
 Equidem parabam, precibus euicit gener.
 Concessa vita est, liberet fines metu,

Abcatq;

Abeatq; tuta. fert gradum contrà ferox,
 Minaxq; nostros propius affatus petit.
 Arcete famuli tactu & accessu procul,
 Iubete sileat, regium imperium pati
 Aliquando discat: vade veloci via,
 Monstrum superbum, horribile, iamdudum auebe.
 M E. Quod crimen, aut quæ culpa multatur fuga?
 C R. Quæ caussa pellat, innocens mulier rogat?
 M E. Si indicas, cognosce: si regnas, iube.
 C R. Aequum atq; iniquum regis imperiū feras. „
 M E. Intiqua nunquam regna perpetuò manent. „

*l. rede, q a
 redit. i. i. i. i. i.
 sonu et me
 illuc erat q
 arripit.*

C R. I, quære Colchos. M E. redeo: qui aduexit, ferat.
 C R. Vox constituto serâ decreto venit. „
 M E. Qui statuit aliquid parte inaudita altera, „
 Aequum licet statuerit, haud æquus fuit. „

C R. Auditus à te Pelia supplicium tulit.
 Sed fare, causæ detur egregiæ locus.

M E. Difficile quàm sit animum ab ira flectere
 Iam concitatum; quàmq; regale hoc putet,
 Sceptris superbas quisquis admonit manus,
 Quà cœpit ire; regiâ didici meâ.

Quamuis enim sim clade miseranda obruta,
 Expulsa, supplex, sola, deserta, vndiq;

Afflicta, quondam nobili fulsi patre,
 Auoq;, clarum Sole deduxi genus:

Quodcunq; placidis flexibus Phasis rigat,
 Pontusq; quicquid Scythicus à tergo videt,

Palustribus quâ maria dulcescunt aquis,
 Armata peltis quicquid exteret cohors „
 Inclusa

Inclusa ripis vidua Thermodontijs :
 Hoc omne noster genitor imperio regit.
 Generosa, felix, decore regali potens
 Fulsi : petebant tunc meos thalamos viri,
 Qui nunc petuntur. rapida fortuna ac levis,
 Præcepſq; regno eripuit, exilio dedit.
 Conſide regnis, cum levis magnas opes
 Huc ſerat, & illuc, caſus. hoc reges habent
 Magnificum & ingens, nulla quod rapiat dies,
 Prodeſſe miſeris, ſupplices fido lare
 Protegere. ſolum hoc Colchico regno extuli,
 Decus illud ingens, Græcia ſorem inclytum,
 Praſidia Achivæ gentis, & prolem deſtm
 Servaſſe memet : munus eſt Orpheus meum,
 Qui ſaxa cantu mulcet, & ſilvas trahit.
 Geminumq; munus Caſtor & Pollux, meum eſt :
 Satiq; Borea, quiq; trans Pontum quoq;
 Summota Lynceus lumine immiſſo videt.
 Omnesq; Minyæ : nam ducum taceo ducem,
 Pro quo nihil debetur, hunc nulli imputo.
 Vobis reuexi cæteros, vnum mihi.

Inceſſe nunc, & cuncta flagitia ingere. *al. flamina. C. ſalmina : de m;
 1. n. ſepis.*

Fatebor : obijci crimen hoc ſolum poteſt,

Argo reuerſa. virgini placeat pudor,

Paterq; placeat : tota cum ducibus ruet

Pelaſga tellus : hic tuus primus gener

Tauri ſerocis ore flagranti occidet.

Fortuna cauſam, qua volet, noſtram premat.

Non pœnitet ſervaſſe tot regum decus.

S

Quod-

Quodcunq; culpa praeium ex omni tuli,
 Hoc est penes te, si placet: damna ream.
 Sed redde crimen, sum nocens, fateor, Creo:
 Talem sciebas esse, cum genua attigi,
 Petiūq; supplex praesidis dextra fidem,
 Terra hac miseris angulum & sedem rogo,
 Latebrasq; viles. vrbe si pelli placet,
 Detur remotus aliquis in regnis locus.
 C R. Non esse me, qui sceptrā violenter geram,
 Nec qui superbo miseras calcem pede:
 Testatus equidem videor haud clarē parum,
 Generum exulem legendo, & afflictum, & gravi
 Terrore pauidum: quippe te poenae expetit
 Lethoq; Acastus, regna Thessalica obtinens,
 Senio trementem debili, atq; auro grauem,
 Patrem peremptum queritur, & caesi senis
 Discissa membra, cum dolo captae tuo
 Piae sorores impium auderent nefas.
 Poteſt Iason, si tuam causam amoues,
 Suam tueri: nullus innocuum cruor
 Contaminauit, absuit ferro manus,
 Prorsusq; vestro purus à coetu stetit.
 Sed tu malorum machinatrix facinorum,
 Cui feminea nequitia, ad audendum omnia,
 Virile robur, nulla fama memoria est:
 Egredere, purga regna, lethales simul
 Tecum aufer herbas, libera ciues metu.
 Alia sedens tellure sollicita deos.
 M E. Profugere cogis, redde fugienti ratem,

l. Fidem, si p. d.
 peti.

l. Procul

Vel redde comitem, fugere cur solam iubes?

Non sola veni: bella si metuis pati,

Virumq; regno pelle. cur fontes duos

Distinguis? illi Pelia, non nobis iacet.

Fugam, rapinas, adijce desertum patrem,

Lacerumq; fratrem, quicquid etiamnum novam

Docet maritus coniugem, non est meum.

Toties nocens sum facta, sed nunquam mihi.

CR. Iam exisse decuit, quid seris fando moras?

ME. Supplex recedens illud extremum precor,

Ne culpa natos matris infantes trahat.

CR. Vade, hos paterno, ut genitor, excipiam sinu.

ME. Per ego auspiciatos regni thalami toros,

Per spes futuras, perq; regnorum status, ”

Fortuna varia, dubia quos agitat vice, ”

Precor, breuem largire fugienti moram.

Dum extrema gnatis mater infigo oscula

Fortasse moriens. CR. fraudibus tempus petis.

ME. Quæ fraus timeri tempore exiguo potest?

CR. Nullum ad nocendum tempus angustum est malis.

ME. Parumne misere temporis lacrimis negas?

GR. Etsi repugnat precibus infelix timor,

Vnus parando dabitur exilio dies.

ME. Nimis est, & ex hoc aliquid abscindas licet.

CR. Etiâ prospera, capite supplicium lues, ^{al. Et ipse 4to. CR. f.}

Clarus priusquam Phæbus attollit diem,

Nisi cædis Isthmo. sacra me thalami vocant,

Vocat precari festus Hymenæo dies.

C H O R V S.

Anapæstici.

Audax nimium, qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit,
Terrasq; suas post terga videns,
Animam lenibus credidit auris,
Dubioq; secans æquora cursu
Potuit tenui fidere ligno,
Inter vitæ mortisq; vias
Nimium gracili limite ducto.
Nondum quisquam sidera norat,
Stellisq;, quibus pingitur æther,
Non erat vsus : nondum Pleiadas,
Hyadas poterant vitare rates,
Non Oleniæ sidera capræ :
Non quæ sequitur, flectitq; senex
Arctica tardus plaustra Bootes.
Nondum boreas, nondum zephyrus
Nomen habebant.

Ausus Tiphys pandere vasto
Carbasâ ponto, legesq; novas
Scribere ventis : nunc lina sinu
Tendere toto : nunc prolato. *Scl. in Cat.*
Pede transuersos captare notos :
Nunc antennas medio tutas
Ponere malo : nunc in summo
Religare loco, cum iam totos
Auidus nimium nauita flatu

Optat, & alto rubicunda tremunt
Suppara velo.

Candida nostri secula patres

Videre, procul fraude remota,

Sua quisq; piger littora tangens,

Patrioq; senex factus in aruo,

Parnu diues, nisi quas tulerat

Natale solum, non norat opes.

Bene dissecti fœdera mundi

Traxit in vnum Thessala pinus,

Institq; pati verbera pontum,

Partemq; metus fieri nostri

Mare sepositum. dedit illa graues

Improba pœnas, per tam longos

Ducta timores: cum duo montes

Claustra profundi, hinc atq; illinc

Subito impulsu, velut ætherio

Gemerent sonitu, spargeret astra

Nubesq; ipsas mare depressum.

Palluit audax Tiphys, & omnes

Labente manu misit habenas:

Orpheus tacuit torpente lyra,

Ipsaq; vocem perdidit Argo.

Quid? cum Siculi virgo Pelori

Rabidos vtero succincta canes,

Omnes pariter soluit hiatus?

Quis non totos horruit artus,

Toties imo latrante malo?

Quid? cum Ausonium dire pestes

S 3

Voce

De Gigantis, de g. idem in Hec.
Fur. In se conturbat.

.l. depressum. ē. n. a mari depresso,
sed elato pnt spargi astra: it at
interceptum. & q. depressum fu-
bit inter duos rupes, exprimit
in caelum. Sed melius in ut. ppe
set, astra N. i. m. depressum.
mare coitu illo raptum elatum
nimis et subito ab eisdem videtur
q. secum nubes et ipsa astra de-
trahit. omis oculis ista videtur
q. in comoto mari. Pesto depre-
sum tū, ut eo depressum in
tubū. l.

Voce canora mare mulcerent ?
 Cum Pieria resonans cithara
 Thracius Orpheus, solitam cantu
 Retinere rates, pœnè coëgit
 Sirena sequi ? quod fuit huius
 Precium cursus ? aurea pellis,
 Maiusq; mari Medea malum,
 Merces primâ digna carinâ.
 Nunc iam cessit, Pontus, & omnes
 Patitur leges : non Palladia
 Compacta manu regum referens
 Inclita remos queritur Argo:
 Qualibet altum cymba pererrat;
 Terminus omnis notus, & vrbes
 Muros terra posuere novos,
 Nil, qua fuerat, sede reliquit
 Peruius orbis. Indus gelidum
 Potat Araxem : Albim Persa,
 Rhenumq; bibunt. venient annis
 Secula seris, quibus Oceanus
 Vincula rerum laxet, & ingens
 Pateat tellus, Tiphysq; novos
 Detegat orbis, nec sit terris
 Ultima Thule.

ACTVS TERTIVS.

NŮTRIX. MEDEA.

Alumna celevem quò rapis tectis pedem ?

Resiste,

Resiste, & iras comprime, ac retine impetum.

Incerta, qualis entheos cursus tulit,

Cum iam recepto Manas insanit deo,

Pindi niualis vertice, aut Nisæ iugis:

Talis recursat huc & huc motu effero,

Furoris ore signa lymphati gerens.

Flammata facies spiritum ex alto citat,

Proclamat, ô superi: oculos fletu rigat, *al. oculos ubi fletu rigat.*

Remidet, omnis specimen affectus capit,

Heret, minatur, æstuat, queritur, gemit.

Quo pondus istud verget? ubi ponet minas?

Vbi se iste fluctus franget? exundat furor.

Non facile secum versat, aut *medium* ^{*et fletu, mediocris. al. induit. L. lu.*} ~~scelus.~~ ^{*dit; aut: rude.*}

Se vincet, iræ nouimus veteres notas.

Magnum aliquid instat, efferum, immanie, impiū.

Vultum furoris cerno: dii fallant metum.

ME. Si quæris odio misera quem statuas modum,

Imitare amorem: regias egon' vt faces

Inulta patiar? segnis hic ibit dies?

Tanto petitus ambitu, tanto datus?

Dum terra cælum media libratum feret,

Nitidusq; certas mundus euoluet vices,

Numerusq; arenis deerit, & solem dies,

Noctem sequentur astra, dum siccas polus

Versabit arctos, flumina in pontum cadent:

Nunquam meus cessabit in pœnas furor,

Crescetq; semper: quæ ferarum immanitas,

Quæ Scylla, quæ Charybdis, Ionium mare

Siculumq; sorbens, quæq; anhelantem premens

l. feruebit

Titana, tantis Aetna feruebit minis ?
 Non rapidus amnis, non procellosum mare,
 Pontusq; coro seuus, aut vis ignium
 Adiuta flatu possit inhibere impetum,
 Irasq; nostras : sternam & euertam omnia.
 Timuit Creontem, ac bella Thessalici ducis :
 Amor timere neminem verus potest.
 Sed cesserit conuictus, & dederit manus;
 Adire certè, & coniugem extremo alloqui
 Sermone potuit, hoc quoq; extimuit ferox.
 Laxare certè tempus immitis fuge
 Genero licebat : liberis vnus dies
 Datus duobus, non queror tempus breue.
 Multum patebit. faciet, hic faciet dies,
 Quod nullus vnquam taceat : innadam deos,
 Et cuncta quatiàm. NV. recipe turbatum malis
 Hera pectus, animum mitiga. ME. sola est quies,
 Mecum ruina cuncta si video obruta.
 Mecum omnia abeant : trahere, cùm pereas, libet.
 NV. Quàm multa sint timenda, si perstas, vide.
 Nemo potentes aggredi tutus potest.

I A S O N. M E D E A.

O' dura fata semper, & sortem asperam,
 Cùm seuit, & cùm parcit, ex aquo malam.
 Remedia toties inuenit nobis Deus
 Periculis peiora : si vellem fidem
 Prestare meritis coniugis, letho fuit
 Caput offerendum : si mori nolim, fide

Misero

Misero carendum est: non timor vincit virum, „
Sed trepida pietas: quippe sequeretur necem „
Proles parentum. ô sancta, si cælum incolis,
Iusticia, numen inuoco ac testor tuum:
Nati patrem vicere. quin ipsam quoq;
Esti ferox est corde, nec patiens ingi,
Consulere natis malle, quam thalamis, reor:
Constituit animus precibus iratam aggredi.
Atq; ecce, viso memet, exiluit, furit,
Fert odia præ se, totus in vultu est dolor.

ME. *Fugimus Iason, fugimus. hoc non est novum
Mutare sedes, causa fugiendi nova est.
Pro te solebam fugere : discedo, exeo.*

*Penatibus profugere quam cogis tuis,
Ad quos remittis? Phasin & Colchos petam?*

Patriumq; regnum? quæq; fraternus cruor

Perfudit arua? quas peti terras iubes? Cita

Que maria monstras? Pontici fauces freti?

Per quas reuexi nobiles regum manus,

Adulterum secuta per Symplegadas?

Paruámne Iolcon, Thessala an tempe petam

Quascunq; aperui tibi vias, clusi mihi.

Quò me remittis? exuli exilium imperas,

Nec das : eatur, regius iussit gener.

Nihil recuso : dira suppliciaingere,

Merui, cruentis pellicem pœnis premat

Regalis ira, vinculis oneret manus,

Clusamq: saxo noctis eterne obruat,

Minora meritis patiar ingratum caput!

55

Revoluat

+ hoc ex Medea Sen.
 quæstiliam. C. hinc
 Fabio hinc auditor e de
 nec illa Philoſopho 32
 Claudii æque vixit
 cum illam Philoſopho
 ? accuſet, n. n. de
 altero poſuit, ut
 qui ſenior fuit. L

Reuoluat animus igneos tauri halitus,
 Interq; sauos gentis indomita metus,
 Armifero in aruo flammeum Aceta pecus,
 Hostisq; subiti tela : cum iussu meo
 Terrigena miles mutua cede occidit.
 Adijce expetita spolia Phryxei arietis,
 Somnoq; iussum lumina ignoto dare
 Insomne monstrum. traditum fratrem neci,
 Et scelere in vno non semel factum scelus,
 Iussasq; natas fraude deceptas mea,
 Secare membra non reuicturi senis :
 Alienaq; sequens regna, deserui mea.
 Per spes tuorum liberum, & certum larem,
 Per victa monstra, per manus, pro te quibus
 Nunquam peperci, perq; praeteritos metus,
 Per caelum, & vndas, coniugij testes mei,
 Miserere, redde supplici felix vicem.
 Ex opibus illis quas procul raptas Scythae
 Usq; à perustis Indiae populis petunt,
 Referta quasq; vix domus gazas capit,
 Ornamus auro nemora : nil exul tuli
 Nisi fratris artus, hos quoq; impendi tibi.
 Tibi patria cessit, tibi pater, frater, pudor,
 Hac dote nupsi; redde fugienti sua.
 I A. Perimere cum te vellet infestus Creos,
 Lachrimis meis euictus, exilium dedit.
 M E. Pœnam putabam : munus, ut video, est fuga.
 I A. Dum licet abire, profuge, teq; hinc eripe:
 Grauis ira regum est semper. M E. hoc suades mihi?

Præstas

L. Aliena sefnis

Prestas Creuse, pellicem inuisam amoues.

IA. Medea amores obijcis? M E. & cede, & dolos.

IA. Obijcere crimen quod potes tandem mihi?

ME. Quodcumq; feci. IA. restat hoc vnum insuper,
Tuis vt etiam sceleribus fiam nocens.

ME. Tua illa, tua sunt illa : cui prodest scelus,

Is fecit. omnes coniugem infamem arguant,

Solus tuere, solus insontem voca.

Tibi innocens sit, quisquis est pro te nocens.

IA. Ingrata vita est, cuius acceptæ pudet.

ME. Retinenda non est, cuius acceptæ pudet.

IA. Quin potius ira concitum pectus doma,

Placare natis. M E. abdicō, abiuro, abnuo.

Meis Creusa liberis fratres dabit?

Regina gnatis exulum afflictis potens. *Ex Lit.*

Non veniat vnquam tam malus miseris dies,

Qui prole fœda misceat prolem inclitam,

Phœbi nepotes Sisyphi nepotibus.

IA. Quid misera meq; teq; in exitium trabis?

Abcede quæso. M E. supplicem audiuit Creo. *(lus.*

IA. Quid facere possim, loquere. M E. pro me? vel scē

IA. Hinc rex, & illinc. M E. est & his maior me-

Medeas nos configere certemus; sine,

Sit precium Iason. IA. cedo defessus malis.

Et ipsa casus sæpe iam expertos time.

ME. Fortuna semper omnis intra me stetit.

IA. Acastus instat, propior est hostis Creo.

ME. Vtrunq; profuge, nolo vt in socerum manus

Armes, nec vt te cæde cognata inquires.

Medea

*(tus L. ej. ed. neu
g life; certem;
sine;*

33

Medea cogit, innocens mecum fuge.

I A. *Et quis resistet, gemina si bella ingruant?*
Creo atq; Acastus arma si iungant sua?

M E. *His adiçe Colchos, adiçe Aeeten ducem,*
Scythas Pelasgis iunge, demersos dabo.

I A. *Alta extimesco sceptrā.* M E. *ne cupias, vide.*

I A. *Suspecta ne sint, longa colloquia amputa.*

M E. *Nunc summe toto Iuppiter cælo tona,*
Intende dextram, vindices flammās para,
Omnemq; ruptis nubibus mundum quate:
Nec diligenti tela librentur manu

In me vel istum. quisquis è nobis cadet,
Nocens peribit: non potest in nos tuum
Errare fulmen. I A. *sana meditari incipe,*
Et placida fare, si quid ex soceri domo
Potest fugam leuare, solamen pete.

M E. *Contemnere animus regias, vt scis, opes*
Potest, soletq;: liberos tantum fuge
Habere comites liceat, in quorum sinu
Lachrimas profundam. te noui gnati manent.

I A. *Parère precibus cupere me fateor tuis,*
Pietas vetat. nanq; istud haud possum pati:
Non si ipse memet cogat & rex, & socer.

Hæc causâ vitæ est, hoc peruisti pectoris
Curis leuamen: spiritu citius queam
Carere, membris, luce. M E. *si hic gnatos amat,*
Bene est, tenetur, vulnere patuit locus.
Suprema certè liceat abeuntem loqui
Mandata, liceat vltimum amplexum dare.

Gratum

al. sic,

L. Ratum 2?
Gratum est, & illud voce iam extrema peto :
Ne si qua noster dubius effudit dolor,
Maneant in animo verba, sed melior tibi
Memoria nostri subeat : hæc iræ data

Obliterentur. I A. omnia ex animo expuli,
Precorq; & ipsa feruidam vt mentem regas,
Placideq; tractes : miserias lenit quies.

M E. Discessit, itan' est? vadis oblitus mei
Et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
Nunquam excidemus. hoc age, omnes aduoca
Vires & artes. fructus est scelerum tibi,
Nullum scelus putare, vix fraudi est locus,
Timemur. hac aggredere, qua nemo potest
Quicquam timere : perge, nunc aude, incipe,
Quicquid potes Medea, quicquid non potes.

Tu fida nutrix, socia mœroris mei,
Varij; casus, misera consilia adiunua.
Est palla nobis, munus ætheriæ domus,

Decusq; regni, pignus Aeetæ datum
A Sole : gemmis est & auro textili
Monile fulgens, quodq; gemmarum nitor
Distinguit aurum, quo solent cingi comæ.
Hæc nostrâ nati dona nubenti ferant :
Sed antè diris illita ac tincta artibus.

Vocetur Hecate : sacra lustrifica appara :
Struantur aræ, flammâ iam tellis sonet.

C H O R V S:

Sapphici:

Nulla

Nulla vis flammæ, tumidiq; venti
Tanta, nec teli metuenda torti:

Quanta, cum coniux viduata tedis

Ardet & odit.

Non vbi hibernos nebulosus imbres

Auster aduexit, properatq; torrens

Ister, & iunctos vetat esse pontes,

Ac vagus errat.

Non vbi impellit Rhodanus profundum,

Aut vbi in riuos niuibus solutus

Sole iam forti, medioq; vere

Tabuit Hæmus.

Cæcus est ignis stimulatus ira,

Nec regi curat, patiturue frenos,

Haud timet mortem, cupit ire in ipsos

Obuius enses.

Hæc in laude Claudij, qui Britanniam, tunc desebat: q. t. p. m. Seneca
Parcite o diui, veniam precamur, q. t. p. m. illi n. p. m.

Viuat vt tutus mare qui subegit:

Sed furit vinci dominus profundi

Regna secunda.

Ausus æternos agitare currus,

Immemor meta iuuenis paternæ,

Quos polo sparsit, furiosus ignes

Ipsæ recepit.

Constitit nulli via nota magno.

Vade, quâ tutum populo priori,

Rumpe nec sancti violente mundi

Fœdera sacra.

Quisquis audacis tetigit carinæ

Nobiles

Nobiles remos, nemoris sacrati
 Pelion densa spoliavit umbra :
 Quisquis intravit scopulos vagantes,
 Et tot emensus pelagi labores,
 Barbara finem religavit ora,
 Raptor externi rediturus auri,
 Exitu diro temerata ponti

Iura piauit.

Exigit pœnas mare pronocatum.
 Tiphys in primis domitor profundis,
 Liquit indocto regimen magistro
 Littore externo procul à paternis
 Occidens regnis, tumultuq; vili
 Tectus, ignotas iacet inter umbras.
 Aulis amissi memor inde regis
 Portubus lentis retinet carinas

Stare querentes.

Ille vocali genitus Camœna,
 Cuius ad chordas modulante plectro
 Restitit torrens, siluere venti,
 Cui suo cantu volucris relicto,
 Adfuit tota comitante silua,
 Thracios sparsus iacuit per agros,
 At caput tractu fluminalis Hebri, *al. Ad caput trac3. L.*
 Contigit notam Styga, Tartarumq;

Non rediturus.

Strauit Alcides Aquilone natos,
 Patre Neptune genitum necauit,
 Sumere innumeras solitum figuras.

ipse

Ipse post terra pelagiq; pacem,
 Post feri Diis patefacta regna,
 Viuus ardenti recubans in Oeta,
 Præbuit seuis sua membra flammis,
 Tabe consumptus gemini cruoris

Munere nuptæ.

Stravit Antæum violentus ictu
 Setiger: fratres Meleagre matris
 Impius mactas, morerisq; dextra
 Matris iratæ: mervere cuncti,
 Morte quod crimen tener expiavit.
 Herculi magno puer irreptus,
 Raptus est tutas puer inter undas.
 Ite nunc fortes, perarate pontum

Sorte timenda

Idmonem quamvis bene fata nosset,
 Condidit serpens Libycis arenis.
 Omnibus verax, sibi falsus uni
 Concidit Mopsus, caruitq; Thebis.
 Ille si verè cecinit futura,
 Exul erravit Thetidis maritus.
 Igne fallaci nociturus Argis
 Nauplius præceps cadit, atque pendit

Crimine pœnas.

Fulmine & ponto moriens Oileus;
 Coniugis fatum redimens Pheræi
 Uxor impendit animam marito.
 Ipse qui prædam spoliūq; iussit
 Aureum prima reuebi carina,

Ufus

*ustus accenso Pelias ahenò
Arfit angustas vagus inter vndas.
Iam satis diui mare vindicastis,*

Parcite iusto. i. iustorum, q' a' Pcha iust' e nec spinta
ayunt mortuivit. sed in tert. cos. e' vivo iuste

ACTVS QVARTVS.

antim' aperi
et ipse iustitiam Oceanum
intraret. 5. p. 262.

N Y T R I X.

Pauet animus, horret, magna perniciēs adest.
Immanè quantum augeſcit, & ſemet dolor
Accendit ipſe, vimq; præteritam integrat.
Vidi furentem, ſepe & aggreſſam deos
Cælum trahentem : maius his, maius parat
Medea monſtrum . namq; vt attonito gradu
Euſiſt, & penetrale funeſtum attigit,
Totas opes effudit, & quicquid diu
Etiam ipſa timuit, promit, atq; omnem explicat
Turbam malorum : arcana, ſecreta, abdita,
Et triſte læua complicans ſacrum manu :
Peſtes vocat, quaſcunq; feruenti creat
Arena Libyæ, quaſq; perpetua niue
Taurus coërcet frigore Arctoo rigens,
Et omne monſtrum, tracta magicis cantibus
Squammea latebris turba deſeris adest.
Hic ſera ſerpens corpus immenſum trahit,
Triſidamq; linguam exertat, & querens quibus
Mortifera veniat, carmine audito ſupet,
Tumidumq; nodis corpus aggeſtis plicat,
Cogitq; in orbes . parua ſunt, inquit, mala,

T

Et vile.

Et vile telum est, ima quod tellus creat :
 Cælo petam venena, iam nunc tempus est
 Aliquid mouere fraude vulgari altius.
 Huc ille vasti more torrentis iacens
 Descendat Anguis, cuius immensos duas
 Maior minorq; sentiunt nodos feræ,
 Maior Pelasgis, apta Sidonijs minor,
 Pressasq; tandem soluat Ophiuchus manus,
 Virusq; fundat : adsit ad cantus meos
 Laceßere ausus gemina Python numina,
 Et Hydra, & omnis redeat Herculeæ manu
 Succisa serpens, cæde se reparans sua.
 Tu quoq; relictis peruvigil Colchis ades
 Sopite primum cantibus serpens meis.
 Postquam euocauit omne serpentum genus,
 Congerit in vnum frugis infausta mala,
 Quæcunq; generat inuius saxi Eryx,
 Quæ fert opertis hieme perpetua iugis
 Sparsus cruore Caucasus Promethei,
 Pharetraq; pugnax Medus, aut Parthus leuis,
 Et quis sagittas diuites Arabes linunt,
 Aut quos sub axe frigido succos legunt
 Lucis Suæni nobiles Hercinijs.
 Quodcunq; tellus vere nidifico creat,
 Aut rigida cum iam bruma discussit decus
 Nemorum, & niuali cuncta constrinxit gelu.
 Quodcunq; gramen flore mortifero viret,
 Dirius tortis succus in radicibus
 Causas nocendi gignit, attrectat manu.

Aemoni-

*Aemonius illas contulit pestes Athos,
 Has Pindus ingens, illa Pangæi ingis
 Teneram cruenta falce deposuit comam.
 Has aluit altum gurgitem Tigris premens,
 Danubius illas : has per arentes plagas
 Tepidis Hydaspes gemmifer currens aquis,
 Nomenq; terris qui dedit Bæthys suis,
 Hesperia pulsans maria languenti vado.
 Hæc passa ferrum est, dum parat Phæbus diem,
 Illius alta nocte successus frutex :
 At huius vngue secta cantato seges
 Mortifera carpit gramina, ac serpentium
 Saniem exprimit, miscetq; & obscænas aues,
 Mæstiq; cor bubonis, & rauca strigis
 Execta viæ viscera : hæc scelerum artifex
 Discreta ponit : his rapax vis ignium,
 His gelida pigri frigoris glacies inest.
 Addit venenis verba, non istis minus
 Metuenda : sonuit ecce vasano gradu,
 Canitq; mundus vocibus primis tremit.*

M E D E A.

Tetrametri, trochaici in initio.

*Vos precor vulgus silentum, vosq; ferales deos,
 Et chaos cæcum, atq; opacam Ditis vmbrosi domû,
 Tartari ripis ligatos squallidæ mortis specus, (uos.
 Supplicij animæ remissis currite ad thalamos no-
 Rota resistat membra torquês, tangat Ixion humû,*

T 2

Tanta-

Tantalus securus vndas hauriat Pyrenidas
Longè grauior pœna sedeat coniugis socero mei,
Lubricus per saxa retro Sisypum voluat lapis.
Vos quoq; vniis quas foratis irritus ludit labor,
Danaides, coite, vestras hic dies querit manus.
Nunc meis vocata sacris noctium sidus veni,
Pessimos induta vultus, fronte non vna minax:

Tibi more gentis vinculo soluens comam,
Secreta nudo nemora lustravi pede,
Et euocaui nubibus siccis aquas,
Egiq; ad ima maria, & Oceanus graues
Interius vndas æstibus victis dedit.
Pariterq; mundus lege confusa ætheris
Et solem & astra vidit, & vetitum mare
Tetigistis Urse, temporum flexi vices,
Æstiuæ tellus floruit cantu meo.
Messēm coacta vidit hibernam Ceres,
Violenta Phasis vertit in fontem vada,
Et Ister in tot ora diuisus, truces
Compressit vndas omnibus ripis piger.
Sonuere fluctus, tumuit insanum mare
Tacente vento, nemoris antiqui domus
Amisit umbram, vocis imperio mea.
Die relicto Phœbus in medio stetit,
Hyadesq; nostris cantibus motæ labant.
Adesse sacris tempus est Phœbe tuis.
Tibi hæc cruenta ferta texuntur manus,

Nonena quæ serpens ligat:
Tibi hæc Typhæus, membra qui discors tulit,

Qui regna concussit Iouis.
 Vectors istic perfidi sanguis inest,
 Quem Nessus expirans dedit.
 Oeteus isto cinere defecit rogos,
 Qui virus Herculeum bibit.
 Pie sororis, impie matris facem,
 Ultrix Althea vides.
 Reliquit istas inuio plumas specu
 Harpyia, dum Zetum fugit.
 His adijce pinnas sauciae Stymphalidos,
 Lerneæ passæ spicula.
 Sonuisti aræ: tripodas agnosco meos,
 Faute commotos dea.

Video Triuiae currus agiles,
 Non quos pleno lucida vultu
 Pernox agitat, sed quos facie
 Lurida mæsta, cum Thessalicis
 Vexata minis, cælum freno
 Propiore legit. sic face tristem
 Pallida lucem funde per auras,
 Horrore nouo terræ populos,
 Inq; auxilium Dictynna tuum
 Preciosa sonent æra Corinthi:
 Tibi sanguineo cespite sacrum
 Solenne damus: tibi de medio
 Rapta sepulchro fax nocturnos
 Sustulit ignes: tibi mota caput
 Flexa voces cernice dedi:
 Tibi funereo de more iacens

T 3

Passos

Passos vincit vitta capillos :
Tibi iactatur tristis Stygia
Ramus ab vnda : tibi nudato
Pectore Manas, sacro feriam
Brachia cultro.
Mānet noster sanguis ad aras
Assuesce manus stringere ferrum
Charosq; pati posse cruores.
Sacrum laticem percussa dedi.
Quod si nimium sepe vocari
Quereris, votis ignosce, precor.
Causa vocandi Persei tuos
Sæpius arcus, vna atq; eadem
Semper, Iason. tu nunc vestes,
Tingue Creuse, quas cum primū
Sumpserit, imas vrat serpens
Flamma medullas. ignis fuluo
Clusus in auro latet obscurus,
Quem mihi cæli qui furta luit,
Viscere fæto dedit, & docuit
Condere vires. arte Prometheus
Dedit, ac tenui sulphure tectos
Muciber ignes, & viuacis
Fulgura flammæ de cognato
Phaëtonte tuli. habeo mediæ
Dona Chimææ, habeo flammæ
Vstæ Tauri gutture raptas,
Quas permisto felle Medusæ,
Tacitum iussi seruare malum :

Adde venenis stimulos Hecate,
 Donisq; meis semina flammæ
 Condita serua. fallant visus,
 Tactusq; ferant, meet in pectus
 Venasq; calor : stillent artus,
 Ossaq; fument, vincatq; suas
 Flagrante coma noua nupta faces.
 Vota tenentur, ter latratus
 Audax Hecate dedit, & sacros
 Edidit ignes face luctifera.

Peraſta vis eſt omnis, huc gnatos voca,
 Precioſa per quos dona nubenti feras.
 Ite, ite nati, matris inſauſtæ genus,
 Placate vobis munere & multa prece
 Dominam & nouercam : vadite, & celeres domũ
 Reſerte grefſus, vltimo amplexu vt fruar.

C H O R V S.

Iambici dimetri catalecti.

Quonam cruenta Menas
 Præceps amore ſæuo
 Rapitur? quod impotenti
 Facinus parat furore?
 Vultus citatus ira
 Riget, & caput feroci
 Quatiens ſuperba motu
 Regi minatur vltro.
 Quis credat exultantem?

T 4

Flagrant

Flagrant genæ rubentes,
 Pallor fugat ruborem.
 Nullum vagante forma
 Seruat diu colorem.
 Huc fert pedes, & illuc,
 Ut tigris orba gnatis,
 Cursu furente lustrat
 Gangeticum nemus: sic
 Frenare non scit iras
 Medea, non amores.
 Nunc ira, amorq; causam
 Iunxere: quid sequetur?
 Quando esseret Pelasgis
 Nefanda Colchis aruis
 Gressum? metuq; soluet
 Regnum, simulq; reges?
 Nunc Phæbe mitte currus
 Nullo morante loro,
 Nox condat alma lucem.
 Mergat diem timendum
 Dux noctis hesperugo.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. CHORVS. NVTRIX.

MEDEA. IASON.

Periere cuncta, concidit regni status,
 Gnata atq; genitor cinere permisto iacent.
 G. H. Qua fraude capti? N. V. qua solent reges capi,
 Domis

Donis. CHO. in illis esse quis potuit dolus ?
 NVN. Et ipse miror, vixq; iam facto malo
 Potuisse fieri credo. CHO. quis cladis modus ?
 NVN. Auidus per omnem regie partem furit,
 Emissus ignis : iam domus tota occidit,
 Vrbi timetur. CHO. vnda flammæ opprimat.
 NVN. Et hoc in ista clade mirandum accidit :
 Alit vnda flammæ, quoq; prohibetur magis,
 Magis ardet ignis, ipsa præsidia occupat.
 NVT. Effer citatum sede Pelopeia gradum,
 Medea præceptis quaslibet terras pete.
 ME. Egon' ut recedam ? si profugissem prius,
 Ad hoc redirem, nuptias specto nonas :
 Quid anime cessas ? sequere felicem impetum.
 Pars ultionis ista, qua gaudes, quota est ?
 Amas adhuc furiosa ? sic satis est tibi
 Celebs Iason ? quære poenarum genus
 Haud vsitatum, iamq; sic temet para.
 Fas omne cedat, abeat expulsus pudor,
 Vindicta levis est, quam ferunt parvæ manus :
 Incumbe in iras, teq; languentem excita,
 Penitusq; veteres pectore ex imo impetus
 Violentius hauri : quicquid admissum est adhuc,
 Pietas vocetur. hoc age, & faxo : sciant,
 Quam levia fuerint, quamq; vulgaris notæ,
 Quæ commodani scelera. prælusit dolor
 Per ista noster : quid manus poterant rudes
 Audere magnum ? quid puellaris furor ?
 Medea nunc sum : crevit ingenium malis.

T 5

Iunat

Iuuat, iuuat rapuisse fraternum caput,
Arius iuuat secuisse, & arcano patrem
Spoliasse sacro. iuuat in exitium senis
Armasse natus : quære materiam dolor.
Ad omne facinus non rudem dextram afferes.
Quò te igitur ira mittis ? aut quæ perfido
Intendis hosti tela ? nescio quid ferox
Decreuit animus intus, & nondum sibi
Audet fateri, stulta properavi nimis.
Ex pellice utinam liberos hostis meus
Aliquos haberet : quicquid ex illo tuum est,
Creusa peperit : placuit hoc pœnæ genus,
Meritoq; placuit : vltimum magno scelus
Animo parandum est. liberi quondam mei
Vos, pro paternis sceleribus pœnas date.
Cor pepulit horror, membra torpesunt gelu,
Pectusq; tremuit, ira discessit loco,
Materq; tota coniuge expulsa redit.
Egò' vt meorum liberum, ac prolis meæ
Fundam cruorem ? melius ab demens furor :
Incognitum istud facinus, ac dirum nefas
A' me quoq; absit. quod scelus miseri luent ?
Scelus est Iason genitor, & maius scelus
Medea mater : occidant, non sunt mei.
Pereant, mei sunt. crimine & culpa carent,
Sunt innocentes, fateor : & frater fuit,
Quid anime titubas ? ora quid lachrimæ rigant ?
Variamq; nunc huc ira, nunc illuc amor
Diducit ? anceps æstus incertam rapit.

Vt seuu rapidi bella cum venti gerunt,
 Vtrinque fluctus maria discordes agunt,
 Dubiumque pelagus feruet : haud aliter meum
 Cor fluctuatur : ira pietatem fugat,
 Iramque pietas : cede pietati dolor.
 Huc chara proles, vnicum afflictæ domus
 Solamen : huc vos fert, & infusos mihi
 Coniungite artus : habeat incolumes pater,
 Dum & mater habeat. vrget exilium, ac fuga :
 Iam iam meo rapientur euulsi sinu,
 Flentes, gementes : sed oculis pereant patris, *al. gementes o sensibus*
 Periere matris : rursus increscit dolor,
 Et feruet odium : repetit inuisam manum
 Antiqua mentis ira, quâ ducis sequor.
 Vtinam superba turba Tantalidos meo
 Exisset vtero, bisque septenos parens
 Natos tulissem : sterilis in pœnas fui.
 Fratri, patrique, quod sat est, peperì duos.
 Quo nam ista tendit turba furiarum impotens ?
 Quem querit ? aut quò flammeos ictus parat ?
 Aut cui cruentas agmen infernum faces
 Intentat ? ingens anguis excusso sonat
 Tortus flagello, quem trabe infesta petit
 Megera ? cuius umbra dispersis venit
 Incerta membris ? frater est, pœnas petit.
 Dabimus, sed omnes fige luminibus faces :
 Lania, perure, pectus en furijs patet.
 Discedere à me frater vltrices deas,
 Manesque ad imos ire securas iube :

Mibi

Mibi me relinque, & vtere hac frater manu,
 Quæ strinxit ensẽ, victima manes tuos
 Placamus ista : quid repens affert sonus ?
 Parantur arma, meq; in exitium petunt.
 Excelsa nostræ tecta conscendam domus
 Cade inchoata : perge tu mecum comes,
 Tuum quoq; ipse corpus hinc mecum auebe.
 Nunc hoc age anime : non in occulto tibi est
 Perdenda virtus, approba populo manum.

I A. Quicunq; regum es cladibus fidus, dolens,
 Concurre, vt ipsam sceleris auctorem horridi
 Capiamus : huc huc fortis armigeri cohors
 Conferte tela, verite ex imo domum.

M E. Iam iam recepi sceptræ, germanum, patrem,
 Spoliumq; Colchi pecudis auratæ tenent,
 Rediere regna, rapta virginitas redit.

O' placida tandem numina, ô festum diem,
 O' nuptialem, vade, perfectum est scelus,
 Vindicta nondum : perage, dum faciunt manus.
 Quid nunc moraris anime ? quid dubitas ? potens
 Iam cecidit ira : pœnitet, facti pudet.

Quid misera feci ? misera pœniteat licet,
 Feci : voluptas magna me inuisam subit.
 Et ecce crescit, deerat hoc vnum mihi
 Spectator ipse : nil adhuc factum reor,
 Quicquid sine isto fecimus sceleris, perit.

I A. En ipsa tecti parte precipiti imminet.
 Huc rapiat ignes aliquis, vt flammis cadat
 Suis perusta. M E. congere extremum tuis

Natis Iason funus, ac tumulum strue.
 Coniux, socerq; , iusta iam functis habent
 A me sepulti : natus hic fatum tulit,
 Hic te vidente dabitur exitio pari.

IA. Per numen omne, perq; communes fugas,
 Torosq; , quos non nostra violauit fides,
 Iam parce nato : si quod est crimen, meum est :
 Me dede morti, noxium macta caput.

1005 ME. Hac qua recusas, qua doles, ferrum exigam.

I, nunc superbe virginum thalamos pete,
 Relinque matres. IA. vnus est pœnae satis.

ME. Si posset vna cæde satiari manus,
 Nullam petisset : vt duos perimam tamen,

1010 Nimum est dolori numerus angustus meo,
 In matre, si quod pignus etiamnum latet,
 Scrutabor ense viscera, & ferro extraham.

IA. Iam perage cœptū facinus, haud vltra precor,

Moramq; saltem supplicijs dona meis. L. Med. Perf. l. f. a. f. d.

ME. Perfruere lento scelere, ne propera dolor.

Meus dies est : tempore accepto vtimur.

IA. Infesta meimet perime. ME. misereri iubes.

Bene est, peractum est, plura non habui dolor

Quæ tibi litarem : lumina huc tumida aliena

Ingrate Iason, coniugem agnoscis tuam ?

Sic sugere soleo, patuit in cælum via.

Squamosa gemini colla serpentes ingo

Summissa præbent, recipe iam natos parens.

Ego inter auras aliti curru vehar.

IA. Per alta vade spacia sublimi æthere : al. ætheris, L.

Testare nullos esse, quæ veheris, deos.

Moramq; saltem supplicijs dona meis.
 Perf. l. f. a. f. d.
 Meus dies est : tempore accepto vtimur.
 Infesta meimet perime.
 Misereri iubes.
 Bene est, peractum est, plura non habui dolor.
 Quæ tibi litarem : lumina huc tumida aliena.
 Ingrate Iason, coniugem agnoscis tuam ?
 Sic sugere soleo, patuit in cælum via.
 Squamosa gemini colla serpentes ingo.
 Summissa præbent, recipe iam natos parens.
 Ego inter auras aliti curru vehar.
 Per alta vade spacia sublimi æthere : al. ætheris, L.
 Testare nullos esse, quæ veheris, deos.

L. A N N. S E N E C A E
Agamemnon.

T R A G O E D I A V I I I.

P E R S O N A E.

Thyestes.	Eurybates.
Clytemnæstra.	Cassandra.
Nutrix.	Agamemnon.
Aegisthus.	Electra.
Chorus.	Strophius.

A C T V S P R I M V S.

T H Y E S T E S.

O Paca linquens Ditis inferni loca,
Adsum profundo tartari emissus specus,
Incertus vtrās oderim sedes magis.
Fugio Thyestes inferos, superos fugo.
En horret animus, & pavor membra excutit,
Video paternos, imò fraternos lares:
Hoc est vetustum Pelopææ limen domus.
Hinc auspicari regium capiti decus
Mos est Pelasgis, hoc sedent alti toro,
Quibus superba sceptrā gestantur manu.
Locus hic habendæ curiæ, hic epulis locus.
Libet reuerti, nōne vel tristes lacus
Incolere satius? nōne custodem Stygis
Trigemina nigris colla iactantem iubis?

Vbi ille celeri corpus ⁱⁿ euinctus rote
 In se refertur : vbi per aduersum irritus
 Redemte toties luditur saxo labor :
 Vbi tondet ales anida fecundum iecur,
 Et inter vndas feruida exustus siti
 Aquas fugaces ore decepto appetit,
 • Panas daturus caelitem dapibus graues.
 Sed ille nostrae pars quota est culpae senex ?
 Reputemus omnes, quos ob infandas manus
 Quaestor vrna cnoissius versat reos.
 Vincam Thyestes sceleribus cunctos meis,
 A fratre vincar liberis plenus tribus
 In me sepultis : viscera exedi mea.
 Nec haecenus fortuna maculauit patrem :
 Sed maior aliud ausa commissio scelus.
 Nate nefandos petere concubitus iubet.
 Non pauidus hausi dicta, sed cepi nefas.
 Ergo ut per omnes liberos irem parens
 Coacta satis nata fert vterum grauem,
 Me patre dignum. persa natura est retro :
 Auo nepotem (pro nefas) patri virum,
 Natis nepotes miscui, nocti diem.
 Sed sera tandem respicit fessos malis
 Post fata demum sortis incestae fides.
 Rex ille regum, ductor Agamemnon ducum,
 Cuius secute mille vexillum rates,
 Iliaca velis maria texerunt suis :
 Post bina Phaei lustra denicto Ilio
 Adest, daturus coniungi iugulum suae.

Thyestes, ille qd genuit
 ipse qd pater. qd genuit
 facta. incestae. i. oraculo
 facta. noli dixit, sed in
 nobis, unde fides. 6
 excedit.

Tam

Iam iam natabit sanguine alterno domus.
 Enses, secures, tela, diuisum graui
 Ictu bipennis regium video caput.
 Iam scelera propè sunt, iam dolus, cædes, cruor.
 Parantur epulae, causa natalis tui
 Aegypthe venit. quid pudor vultus granat?
 Quid dextra dubio trepida consilio labat?
 Quid ipse temet consulis, torques, rogas?
 An deceat hoc te? respice *ad* matrem: dect.
 Sed cur repentè noctis æstiuæ vices
 Hiberna longa spacia producunt môra?
 Aut quid cadentes detinet stellas polo?
 Phæbum moramur, redde iam mundo diem.

C H O R V S.

Anapæstici.

O' Regnorum magnis fallax
 Fortuna bonis, in præcipiti
 Dubioq; nimis excelsa locas.
 Nunquam placidam sceptrâ quietem,
 Certumhæ sui tenuere diem.
 Alia ex alia cura fatigat,
 Vexatq; animos noua tempestas.
 Non sic Libycis syrtibus æquor
 Furit alternos voluere fluctus,
 Non Euxini turgent ab imis
 Commota vadis vnda, niuali
 Vicina polo: vbi cœruleis

Immunis aquis, lucida versat
Plaustra Bootes :

Vt præcípites regum casus

Fortuna rotat. metui cupiunt,

Metuiq; timent : non nox illis

Alma recessus præbet tutos,

Non curarum somnus domitor

Pectora soluit.

Quas non arces scelus alternum

Dedit in præceptis ? impia quas non

Arma fatigant ? iura, pudorq; ,

Et coniugij sacrata fides,

Fugiant aulas ; sequitur tristis

Sanguinolenta Bellona manu,

Quaq; superbos vrit Erinnyes,

Tumidas semper comitata domos. *al. nimias L.*

Quas in planum qualibet hora

Tulit ex alto, licet arma vacent,

Cessantq; doli, fidunt ipso

Pondere magna, ceditq; oneri

Fortuna suo.

Vela secundis inflata notis,

Ventos nimium timuere suos.

Nubibus ipsis inserta caput

Turris pluuio rapulat austro,

Densasq; nemus spargens umbras

Annoſa videt robora frangi :

Ferunt celsos fulmina colles,

Corpora morbis maiora patent.

V

Et

Et cum in pastus armenta vagos
 Vilia currunt, placet in vulnus
 Maxima ceruix : quicquid in altum
 Fortuna tulit, ruitura leuat.
 Modicis rebus longius æuum est.
 Felix, mediæ quisquis turbæ
 Parte quietus, aurâ stringit
 Littora tutâ, timidusq; mari
 Credere cymbam, remo terras
 Propiore legit.

al. Sorte

ACTVS SECVNDVS.

CLYTEMNÆSTRA. NVTRIX.

Quid segnis anime tuta consilia expetis?
 Quid fluctuaris? clusa iam melior via est.
 Licuit pudicos coniugis quondam toros,
 Et sceptrâ castâ vidua tutari fide.
 Periere mores, ius, decus, pietas, fides:
 Et qui redire, cum perit, nescit pudor.
 Da frena, & omnem prona nequitiam incita.
 Per scelera semper sceleribus tutum est iter.
 Tecum ipsa nunc euolue femineos dolos.
 Quod vlla coniux perfida, atq; impos sui,
 Amore cæco, quod nouercales manus
 Ausæ, quod ardens impiâ virgo face,
 Phasiacâ fugiens regna Thessalica trabe.
 Ferrum, venena, vel Mycenæâ domo
 Coniuncta socio: profuge furtina rate.

Quid

Quid timida loqueris furta, & exilium, & fugas?
Sorum ista fecit, te decet maior nefas.

NUT. Regina Danaum, & inclutum Leda genus,

Quid tacita versas? quidne consilij impotens

Tumido feroces impetus animo geris?

Licet ipsa fileas, totus in vultu est dolor.

Proin quid est? da tempus ac spaciū tibi, *Proin qd d t,*

Quod ratio nequijt, sepe sanavit mora.

CLY. Maiora cruciant, quā ut moras possim pati.

Flammae medullas & cor exurunt meum,

Mistis dolori subdidit stimulos timor.

Invidia pulsat pectus: hinc animum iugo

Premittit Cupido turpis, & vinci vetat.

Et inter istas mentis obfesse faces,

Fessus quidem, & deiectus, & pessundatus

Pudor rebellat. fluctibus varijs agor:

Vt cum hinc profundum ventus, hinc aestus rapit,

Incerta dubitat vnda, cui cedat malo.

Proinde omisi regimen ē manibus meis:

Quocunq; me ira, quod dolor, quod spes feret,

Huc ire pergam, fluctibus dedi ratem.

Vbi animus errat, optimum est casum sequi.

NUT. Caca est temeritas, quae petit casum ducē.

CLY. Cui vltima est fortuna, quid dubium timet?

NUT. Tuta est, latetq; culpa, si pateris, tua.

CLY. Perlucet omne regiae vitium domus.

NUT. Piget prioris, & nouum crimen struis?

CLY. Res est profecto stulta, nequitiae modus.

NUT. Quod meruit, auget, qui scelus scelere obruit.

CLY. Et ferrum & ignis saepe medicina loco est.

NY. Extrema primo nemo tentavit loco.

CLY. Capienda rebus in malis praecepta via est.

NY. At te reflectat coniugij nomen sacrum.

CLY. Decem per annos vidua respiciam virum?

NY. Meminisse debes sobolis ex illo tuae.

CLY. Equidem & ingales filiae memini faces,
Et generum Achillem : praestitit matri fidem.

NY. Redemit illa classis immota moras,
Et maria pigro fixa langore impulit.

CLY. Pudet, pigetq; , Tyndaris caeli genus,
Lustrale classi Dorica peperit caput.

Revoluit animus virginis thalamos mea,
Quos ille dignos Pelopea fecit domo,
Cum stetit ad aras ore sacrilego pater
Quasi nuptiales, horruit Calchas sua
Responsa vocis, & recedentes focos.

O' scelera semper sceleribus vincens domus,
Cruore ventos emimus, bellum nece.

NY. Sed vela pariter mille fecerunt rates.

CLY. Non est soluta prospero classis Deo.
Eiecit Aulis impias portu rates.

Sic auspicatus bella, non melius gerit.

Amore capta captus, immotus prece

Smynthea tenuit spolia Phœbei ducis,

Ardore sacrae virginis iam tum furens.

Non illum Achilles flexit indomitus minis,

Non ille solus fata qui mundi videt,

En nos fidelis augur, in captas levis :

Non populus ager, & relucens rogi,
 Inter ruentis Græciæ stragem ultimam
 Sine hoste victus marcet, ac Veneri vacat,
 Reparatq; amores : nêue desertus foret
 A pellice inquam barbara cælebs torus,
 Ablatam Achilli diligit Briseida.
 Nec rapere puduit è sinu vulsam viri.
 Hem Paridis hostem, nunc nouum vulnus gerens
 Amore Phrygiæ vatis incensus furit :
 Et post trophæa Troica, ac versum Ilium,
 Capte maritus remeat, & Priami gener.
 Accingere anime, bella non leuia apparas :
 Scelus occupandum est, pigra quem expectas diē,
 Pelopea Phrygiæ sceptrâ dum teneant nurus ?
 An te morantur virgines viduæ domi,
 Patriq; Orestes similis ? horum te mala
 Ventura moueant, turbo quîs rerum imminet.
 Quid misera cessas ? en adest natis tuis
 Furens nouerca : per tuum, si aliter nequit,
 Latus exigatur ensis, & perimat duos.
 Misce cruorem, perde pereundo virum.
 Mors misera non est, commori quicum velis.
 N V. Regina frena temet, & siste impetus,
 Et, quanta tentas, cogita : victor venit
 Asiæ ferocis, ultor Europæ, trahens
 Captiua Pergama, & diu victos Phrygas.
 Hunc fraude nunc conaris insana aggredi ?
 Quem non Achilles ense violauit fero,
 Quamuis procacem toruus armasset manum,

Rep. cum mori cum
 33 quo .i. alijs.

al. e furto l.

Non melior *Aiax* morte decreta furens,
 Non sola *Danaïs* *Hector*, & bello mora,
 Non tela *Paridis* certa, non *Memnon* niger,
 Non *Xanthus* armis corpora immisit gerens,
Fluctusq; *Simois* cæde purpureos agens,
 Non *niuea* proles *Cycnus* *equorei* dei,
 Non bellicoso *Threſſa* cum *Rhæſo* phalanx :
 Non picta pharetras, & securigera manu
Peltata Amazon : hunc domi reducem parat
 Mactare, & aras cæde maculare impia ?
 Vtrix inultum *Græcia* hoc facinus feret ?
 Equos & arma, claffibusq; horrens fretum
 Præpone, & alto sanguine exundans solum,
 Et tota captæ fata *Dardaniæ* domus
 Regeſta *Danaïs* : comprime affectus truces,
 Mentemq; tibimet ipſa pacifica tuam.

A E G I S T H Y S. C L Y T E M -
 N A E S T R A.

Quod tempus animo ſemper ac mente horrui,
 Adeſt proſectò rebus extremum meis.
 Quid terga vertis anime ? quid primo impetu
 Deponis arma ? crede perniciem tibi,
 Et dira ſauos fata moliri deos.
 Oppone meritis vile ſupplicijs caput,
 Ferrumq; & ignes pectore aduerſo excipe.
 C L Y. *Aegiſthe* non eſt pœna ſic nato mori.
 A G E. Tu nos pericli ſocia, tu *Leda* ſata
 Comitare ſ tantum ſanguinem reddet tibi

Ignarus

Ignauus iste ductor, ac fortis pater.

Sed quid trementes circuit pallor genas,

Iacensq; vultu languido obtutus stupet?

CLY. Amor iugalis vincit, ac flectit retros,

Rememus illuc, vnde non decuit prius

Abire: sed nunc casta repetatur fides.

Nam sera nunquam est, ad bonos mores via. "

Quem poenitet peccasse, ^{pena} poenae est innocens. "

AGE. Quod raperis amens, credis aut speras tibi

Agamemnonis fidele coniugium? vt nihil

Subesset animo, quod graues faceret metus:

Tamen superba & impotens flatu nimis

Fortuna magno, spiritus tumidos daret.

Grauis ille socijs stante adhuc Troia fuit,

Quid rere ad animum suapte natura trucem,

Troiam addidisse? rex Mycenarum fuit,

Veniet tyrannus: prospera animos efferunt. "

Effusa circa pellicum quanto venit *L. Affusa*

Turba apparatu? *sola sed longè eminet.* *al. turba sed longè eminet.*

Tenetq; regem famula veridici dei. *L. regem. 2. al. regem.*

Fertisne thalami victa consortem tui?

At illa nolet, vltimum est nuptae malum,

Palam mariti possidens pellex domum.

Nec regna socium ferre, nec tede sciunt. "

CLY. Aegisthe, quid me rursus in praeceptis rapis,

Irataq; flammis iam residentem excitas?

Permisi aliquid victor in captam sibi,

Nec coniugem hoc respicere, nec dominam decet.

Lex alia solio est, alia priuato toro.

V 4

Quid

*Quid quodd seueras ferre me leges viro
Non patitur animus, turpis admissi memor &
Det ille veniam facile, cui venia est opus.*

A E G. Ita est, pacisci mutuam veniam licet.
*Ignota tibi sunt iura regnorum haud noua,
Nobis maligni iudices, aequi sibi.*

*Id esse regni maximum pignus putant,
Si quicquid alijs non licet, solis licet.*

C L Y. Ignouit Helena, iuncta Menelao reddit,
Quae Europam & Asiam paribus afflixit malis.

A E G. Sed nulla Atridem Venere furtina abstulit,
Nec cepit animum coniungi obstrictum suae.

*Iam crimen ille querit, & causas parat.
Nil esse crede turpe commissum tibi.*

*Quid honesta prodest vita, flagitio carens,
Vbi dominus odit? sit nocens, non queritur.*

*Spartamne repetes spreta, & à tanto viro,
Patriasq; sedes profuga? non dant exitum
Repudia regum: spe metum falsa leuas.*

C L Y. Delicta nouit nemo, nisi fidus, mea.

A E G. Non intrat vnquam regium limen fides.

C L Y. Opibus merebor, ut fidem precio obligem.

A E G. Precio parata, vincitur precio fides.

C L Y. Surgit residuus pristinae mentis pudor,
*Quid obstrepis? quid voce blandiloqua, mala
Consilia dictas? scilicet nubet tibi*

Regum relicto rege, generosa exuli?

A E G. Et cur Atrida videor inferior tibi,

Natus Thyeste? C L Y. si parum est, adde et nepos.

A E G.

AE G. Auctore Phæbo gignor, haud generis pudet.

CLY. Phæbum nefandæ stirpis auctorem vocas?

Quem nocte subita frena reuocantem sua

Cælo expulistis? quid deos probro aduocas,

Surripere doctus fraude genitales toros?

Quem Venere tantum scimus illicita virum.

Secede properè, dedecus claræ domus,

Asporta ab oculis: hæc vacat regi ac viro.

AE G. Exilia mihi sunt haud noua, assueui malis.

Situ imperas regina, non tantum domo

Argisue cedo: nil moror iussu tuo

Aperire ferro pectus ærumnis graue.

CLY. Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam?

Que inuita peccat, debet & culpæ fidem.

Secede mecum potius, ut rerum statum

Dubium ac minacem iuncta consilia explicant.

C H O R V S.

Anapæstici.

Canite ô pubes inclita Phæbum,

Tibi festa caput turba coronat:

Tibi virgineas laurum quatiens

De more comas innuba fundit

Stirps Inachia: tu quoq; nostros

Thebana manus comitare choros, *al. Thebais sopus L.*

Quæq; Erasini gelidos fontes,

Quæq; Eurotam, quæq; virenti

Tacitum ripa bibis Ismenon:

U 5

Quam

Quam fatorum praescia Manto
 Sata Tiresia, Latonigenas
 Monuit, sacris celebrare deos.
 Arcus victor pace relata
 Phœbe relaxa, humeroq; graues
 Laeibus telis pone pharetras,
 Resonetq; manu pulsa citata
 Vocale chelys : nil acre velim,
 Magnumq; modis intonet altis :
 Sed quale soles leniore lyra
 Flectere carmen simplex, lusus
 Cum docta tuos Musa recenset.
 Licet & chorda grauiore sonet,
 Quale sonabas, cum Titanas
 Fulmine missi fregere Dei.

el. vi. l. vi. r.
 22a

Vel cum montes montibus altis
 Superimpositi, struxere gradus
 Trucibus monstris : stetit imposita
 Pelion Ossa, pinifer ambos
 Pressit Olympus, ades ô magni
 Soror & coniux consors sceptri,
 Regia Iuno : tua te colimus
 Turba Mycenæ : tu sollicitum
 Supplexq; tui numinis Argos
 Sola tueris : tu bella manu
 Pacemq; regis : tu nunc lauros
 Agamemnonias accipe victrix,
 Tibi multifora tibia buxo
 Solenne canit, tibi fila mouent

Docta

Docta puellæ carmine molli :
 Tibi votivam matres Graiæ p. 117.
 Lampada iactant : ad tua coniux
 Candida tauri delubra cadit,
 Nescia aratri, nullo collum
Signata iugo. tuq; ô magni
 Nata Tonantis inclita Pallas,
 Quæ Dardaniæ sepe petisti
 Cuspide turres : te permisto
Matrona minor maiorq; choro
 Colit, & reserat veniente dea
 Tempa sacerdos : tibi nexilibus
 Turba coronis redimita venit :
 Tibi grandævi lassiq; senes,
 Compote voto reddunt grates,
 Libantq; manu vina trementi.
 Et te Trivia grata memores
 Voce precamur : tu maternam
 Sistere Delon Lucina iubes,
 Huc atq; illuc prius errantem
 Cyclada ventis, nunc iam stabilis
 Fixa terras radice tenet :
 Respuit auras, religatq; rates
 Assueta sequi : tu Tantalidos
 Funera matris victrix numeras.
 Stat nunc Sypli vertice summo
 Flebile saxum, & adhuc lachrimas
 Marmora fundunt antiqua novas.
 Colit impense femina virq;

Numen

Numen geminum. tuq; ante omnes
 Pater ac rector, fulmine pollens,
 Cuius nutu simul extremi
 Tremuere poli, generis nostri
 Iuppiter auctor, cape dona libens,
 Abauusq; tuam non degenerem
 Respice prolem.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
 Manifesta properat signa leticia gerens.
 Namq; hasta summo lauream ferro gerit,
 Fidusq; regi semper Eurybates adest.

ACTVS TERTIVS.

EURYBATES. CLYTEM-
 NAE STRA.

Delubra & aras cœlitum, & patrios lares
 Post longa fessus spacia, vix credens mihi,
 Supplex adoro, vota superis soluite.
 Telluris altum remeat Argolicæ decus,
 Tandem ad penates victor Agamemnon suos.
 CLY. Felix ad aures nuncius venit meas,
 Ubina petitus per decem coniux mihi
 Annos moratur? pelagus, an terras premit?
 EV. Incolumis, auctus gloria, laude inclius,
 Reducem expetito littori impressit pedem.
 CLY. Sacris colamus prosperum tandem diem,
 Et si propitios, attamen lentos, deos.
 Tu pande, viuat coniugis frater mei,

Et

Et pande, teneat quas soror sedes mea.

EV. Meliora votis posco, & obtestor deos,

Nam certa fari sors maris dubij vetat.

Ut sparsa tumidum classis excepit mare,

Ratis videre socia non potuit ratem.

Quin ipse Atrides æquore immenso vagus,

Graviora pelago damna, quam bello tulit,

Remeatq; victo similis, exiguas trahens

Lacerasq; victor classe de tanta rates.

CLY. Quis, fare, nostras hauserit casus rates,

Aut que maris fortuna dispulerit duces?

EV. Acerba fatu poscis, infaustum iubes

Miscere leto nuncium: refugit loqui

Mens ægra, tantis atq; inhorrescit malis.

CLY. Exprome: clades scire qui refugit suas,

Grauat timorem, dubia plus torquent mala.

EV. Ut Pergamum omne Doricâ cecidit face,

Diuisa præda est: maria properantes petunt,

Iamq; ense fessum miles exonerat latus,

Neglecta summas scuta per puppes iacent,

Ad militares remus aptatur manus,

Omnisq; nimium longa properanti mora est.

Signum recursus regiâ vt fulsit rate,

Et clara lentum remigem monuit tuba,

Aurata primas prora signauit vias, - l. designant

Aperitq; cursus, mille quos puppes secant.

Hinc aura primo lenis impellit rates,

Allapsa velis, vnda vix tactu leuis

Tranquilla zephyri mollis afflatu tremit,

Splendetq;

Splendetq; classe pelagus, & pariter latec.

Iuuat videre nuda Troiæ littora,

Iuuat relictæ sola Sigei loca.

Properat inuentus omnis adductos simul

^{capere} Lentare remos : adiuvat ventos manu,

Et valida nixu brachia alterno mouet :

Sulcata vibrant æquora, & latera increpant,

Dirimuntq; canæ cœrulum spuma mare.

Ut aura plenos fortior tendit sinus,

Posuere tonsas : credita est vento ratis,

Fususq; transtris miles, aut terras procul,

Quantum recedunt vela, fugientes notat,

Aut bella narrat : Hectoris fortis minas,

Currusq;, & empto redditum corpus rogo:

Sparsum cruore regis Herceum Iouem.

Tum qui iacente reciprocus ludit salo,

Tumidumq; pando transilit dorso mare,

Tyrrhenus omni piscis exultat freto,

Agitq; gyros, & comes lateri annatat,

Anterre naues letus, & rursus sequi.

Nunc prima tangens rostra lasciniit chorus,

Millesimam nunc ambit & lustrat ratem.

Iam littus omne tegitur, & campi latent,

Et dubia parent montis Idei iuga.

Et iam, quod vnum peruicax acies videt,

Iliacus atrâ fumus apparet notâ.

Iam lassâ Titan colla releuabat iugo,

In astra iam lux prona, iam præceps dies,

Exigua nubes sordido crescens globo,

Nitidum

*Nitidum cadentis inquinat Phœbi iubar,
Suspecta varius occidens fecit freta.*

*Nox prima cælum sparserat stellis, iacent
Deserta vento vela: tum murmur graue
Maiora minitans collibus summis cadit,
Tractūq; longo littus ac petreæ gemunt,
Agitata ventis vnda venturis tumet:*

Cum luna subitò conditur, stellæ cadunt, al. latent &.

In astra pontus tollitur, & cælum perit.

Nec vna nox est, densa tenebras obruit

Calig, & omni luce subductâ fretum

Cælumq; miscet: vndiq; incumbunt simul,

Rapiuntq; pelagus, infimo euersum solo,

Aduersus euro zephyrus, & boreæ notus.

Sua quisq; mittunt tela, & infesti fretum

Emoliuntur, turbo conuoluit mare.

Strymonius altis aquilo contorquet niues,

Libycusq; arenas auster, ac Syrtes agit. al. ad

Nec manet in austro, fit grauis nimbis notus,

Imbre auget vndas: eurus Orientem mouet,

Nabathæa quatiens regna, & Eos sinus.

Quid rapidus ora corus oceano exerens?

Mundum reuelli sedibus totum suis,

Ipsosq; rupto crederes cælo deos

Decidere, & atrum rebus induci chaos.

Vento resistit æstus, & ventus retrò

Æstum reuoluit: non capit sese mare,

Undasq; miscent imber & fluctus suas.

Nec hoc leuamen deniq; ærumnis datum est,

Videre

Nitidum

Uidere saltem, & nosse, quo pereant malo.
 Premunt tenebrae lumina, & dira Stygis
 Inferna nox est: excidunt ignes tamen,
 Et nube dirum fulmen elisa micat,
 Miserisq; lucis tanta dulcedo est mala.
 Hoc lumen optant, ipsa se classis premit,
 Et prora prora nocuit, & lateri latus.
 Illam debiscens pontus in praeceps rapit,
 Hauritq; & alto redditam reuomit mare.
 Hæc onere sedit, illa conuulsam latus
 Summittit undis: fluctus hanc decimus regit.
 Hæc lacera, & omni decore populato leuis
 Fluitat: nec illi vela, nec tonse manent.
 Nec rectus altus malus antemnas ferens,
 Sed trunca toto puppis Ionio natat.

al. in magnis
malis. optine

Nil ratio & usus audet, ars cessit malis.
 Tenet horror artus, omnis officio stupet
 Nauita relicto, remus effugit manus.
 In vota miseros ultimus cogit timor,
 Eademq; superos Troës & Danaï rogant.
 Quid fata possunt? inuidet Pyrrhus patri,
 Aiaci Ulysses, Hæctori Atrides minor,
 Priamo Agamemnon. quisquis ad Troiam iacet,
 Felix vocatur: cadere qui meruit manu,
 Quem fama seruat, victa quem tellus premit.
 Nil nobile ausos pontus atq; unda ferent?
 Ignaua fortes fata consument viros?
 Pudenda mors est: quisquis es nondum malis
 Satiare tantis cœlitum, tandem tuum

al. p. nit.
al. regit.

Numen

Numen serena cladibus nostris daret
 Vel Troia lacrimas : odia si durant tua,
 Placetq; mitti Doricum exitio genus :
 Quid hos simul perire nobiscum iuuat,
 Quibus perimus ? sistite infestum mare.
 Vebit ista Danaos classis , & Troas simul. *l. vebit.*
 Nec plura possunt, occupat vocem mare.
 Ecce alia clades , fulmine irati Iouis
 Armata Pallas, quicquid aut hasta minax,
 Aut Aegide , aut furore Gorgoneo potest,
 Aut igne patrio, tentat, & cælo nouæ
 Spirant procelle : solus inuictus malis
 Luctatur Ajax, vela cogentem hunc sua
 Tenso rudente flamma perstrinxit cadens.
 Libratur aliud fulmen : hoc toto impetu
 Tortum reducta Pallas excussit manu,
 Imitata patrem, transit Aiace, & ratem,
 Ratisq; partem secum & Aiace tulit.
 Nil ille motus : ardua vt cautes salo
 Ambustus extat, dirimit insanum mare,
 Fluctusq; rumpit pectore , & nauem manu
 Complexus in se traxit, & cæco mari
 Collucet Ajax, omne resplendet fretum.
 Tandem occupata rupe , furibundum intonat,
 Superasse nunc se pelagus, atq; ignes, iuuat
 Vicisse cælum, Palladem, fulmen , mare.
 Non me fugabit bellici terror Dei,
 Et Hectorem vna solus, & Martem tuli,
 Phœbea nec me tela pepulerunt gradu:

X

Cum

Cum Phrygibus istos vicinus: tandem horream
Aliena inerti tela mitti dextera?

Quid si ipse mittat? plura cum auderet furens,
Tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus, imis exerens vndis caput,
Solvitq; montem, quem cadens secum tulit,
Terraq; & igne victus, & pelago iacet.

Nos alia maior naufragos pestis vocat.
~~Est humilis vnda, scrupulis mendax radis,~~

Ubi saxa rapidis clusa vorticibus egit
Fallax Caphareus : æstuat scopulis fretum,
Feruetq; semper fluctus alterna vice,
Arx imminet prærupta. quæ spectat mare
Utrinq; geminum : Pelopis hinc oras tui,
Et Isthmon, arcto qui recurvatus solo

*Ioniam iungi maria Phryxeis vetat.
Hinc scelere Lemnon nobilem, & hinc Chalcida,
Tardamq; ratibus Aulida: hanc arcem occupat
Palamedis ille genitor, & clarum manu
Lumen nefanda vertice è summo efferens,
In saxa ducit perfida classem face.*

Herent acutis rupibus fixæ rates,
Has inopis vnde brevia comminuunt vada:
Pars vehitur, huius prima pars scopulo sedet,
Hanc alia retro spacia relegendem ferit,
Et fracta frangit : iam timent terram rates,
Voluuntq; maria : cedit in luctum furor.

Voluntq; maria: cedit in luctum furor.
Postquam litatum est, Phæbus in lucem redit,
Et damna noctis tristis ostendit dies.

CLY. Utrumne doleam, later an, reducem virum
 Remesse? letor: vulnus at regni graue
 Lugere cogor. redde iam Graijs pater,
 Altiſona quatiens regna, placatos deos.
 Nunc omne leta fronde veletur caput,
 Sacrifica dulces tibia effundat modos,
 Et ninea magnas victima ante aras cadat.
 Sed ecce turba tristis, incomptæ comas
 Iliades adsunt: quas super celsò gradu
 Effrena Phæbas entheas laurus quatit. *Cassandra*

CHORVS. CASSANDRA.

Versus choriambici, daëtylici, iambici, tro-
 chaici, sapphici, anapæstici, acatalecti & ca-
 talecti, scazontes, mirificè inter se permixti.

Heu quàm dulce malum mortalibus additū 33
 Vitæ dirus amor: cum pateat malis 33
 Effugium, & miseròs libera mors vocet,
 Portus æterna placidus quiete.
 Nullus hunc terror, nec impotens
 Procella fortune mouet,
 Aut iniqui flamma Tonantis.
 Pax alta nullos ciuium cætus 33
 Timet, aut minaces victoris iras. 33
 Non maria asperis insana coris, 33
 Non acies feras
 Puluereamq; nubem,
 Motam barbaricis equitum cateruis:
 Non vrbe cum tota populos cadentes,

X 1

*al. Vite cum tota p. c.
 Rapt. Vite cum t. populo
 Hostica cadente*

*Ph. p. 100
De Agave*

Hostica muros populante flamma.
Indomitumue bellum perrumpet omne
Solus contemptor leuium deorum.
Qui vultus Acherontis atri,
Qui Styga tristem non tristis videt,
Audetq; vitæ ponere finem,
Par ille regi, par superis erit.
O quam miserum est nescire mori.
Vidimus patriam ruentem nocte funesta,
Cum Dardana tecta Dorici raperent ignes.
Non illa bello victa, nec armis,
Ut quondam Herculeâ cecidit pharetrâ:
Quam non Pelei, Thetidisq; natus,
Charusq; Pelidæ nimium feroci
Vicit, acceptis cum fulsit armis,
Fuditq; Troas falsus Achilles:
Aut cum ipse Pelides animos feroces
Sustulit luctu, celeremq; saltu
Troades summis timuere muris.
Perdedit in malis extremum decus,
Fortiter vinci restitit annis
Troia bis quinis,
Unius noctis peritura fato. *l. f. 100. l.*
Vidimus simulata dona molis immense,
Fatale munus Danaum traximus nostrâ
Creduli dextrâ, tremuitq; sepe
Limine in primo sonipes, cauernis
Conditos reges bellumq; gestans.
Et licuit versare dolos, ut ipsi

Fraude

Fraude sua capti caderent Pelasgi.
 Sæpe commotæ sonuere parmæ,
 Tacitumq; murmur percussit aures,
 Et fremuit malè subdolo
 Parens Pyrrhus Ulyssi
 Secura metu Troica pubes,
 Sacros gaudet tangere funes.
 Hinc æquæui gregis Astyanax,
 Hinc Aemonio desponsa rogo,
 Ducunt turmas : hæc fæmineas,
 Ille viriles.

Feste matres votiuâ ferunt
 Munera diuis, festi patres
 Adeunt aras : vnus tota est
 Vultus in vrbe.
 Et, quod nunquam post Hæctoreos
 Vidimus ignes, leta est Hecube.
 Quid nunc primùm dolor infelix
 Quidue extremum deslere paras ?
 Mœnia diuûm fabricata manu,
 Diruta nostra ?
 An templa deos super vsta suos ?
 Non vacat istis lachrimare malis,
 Te magne parens flent Iliades.
 Vidi, vidi senis in iugulo,
 Telum Pyrrhi vix exiguo
 Sanguine tingui.

CAS. Cohibete lachrimas, omne quas tempus petit,
 Troades, & ipsæ vestra lamentabili

*Lugete gemitu funera: ærumnæ meæ
Socium recusant, cladibus questus meis
Remouete, nostris ipsa sufficiam malis.*

CHO. *Lachrimas lachrimis miscere iuvat.*

Magis exurunt, quos secreta
Lacerant curæ : iuuat in medium
Deffere suos, nec enim quamuis
Dura virago, patiensq; mali,
Poteris tantas flere ruinas.

Non quæ verno nobile carmen
Ramo cantat querula Edonis. al. ædmon.

Ityn in varios modulata sonos:

Non quæ teſtis Biſtonis ales

Residens filius, impia diri
Furta mariti garrula deflet: al. narrat L.
Lugere tuam poterit digne

Lugere tuam poterit dignè

Conquesta domum, licet ipse velit

Clarus niveos inter olores,

Istrum cygnus, Tanaimq; colens,

Extrema loqui: licet Halcyones

Ceyca suum fluctu leniter

Plangente sonent, cùm tranquillo

Malè confisæ credunt iterum

Pelago audaces, fœtusq; suos

Nido pauidæ titubante fouent.

Non si molles imitata viros

Tristis laceret brachia tecum:

Quæ turritæ turba parenti

al. Pectora r. Pectore raucocincta, buxum
geita buxo. Claud. de i. Rem. Cymbala forse licet,
pedes illud pini. Stat. L. 1. quatt. illa facinus in
pectora pini, sanguinesq. rotat crines. Lamprol. in
Comito 1. q. facis p. p. p. r. v. ad p. p. p. p. p.
trundere coquebat. L.

Ferit, ut Phrygium lugeat Atym.

Non est lachrimis Cassandra modus,

Quia quæ patimur, vicere modum.

Sed cur sacratas diripis capiti infulas?

Miseris colendos maximè superos reor.

CAS. Vicere nostra iam metus omnes mala.

Equidem nec vlla cœlites placo prece:

Nec si velint senire, quo noceant, habent.

Fortuna vires ipsa consumpsit suas.

Quæ patria restat? quis pater? quæ iam soror?

Bibere tumuli sanguinem, atq; aræ, meum.

Quid illa felix turba fraterni gregis?

Exhausta nempe: regiam miseri senis

Vacuum relictæ, totq; per thalamos vident,

Præter Lacœnam, cæteras viduas nurus.

Tot illa regum mater, & regimen Phrygum

Fœcunda in ignes Hecuba, fatorum novas

Expertæ leges, induit vultus feros: *canis facta est.*

Circa ruinas rabida latrauit suas,

Troie superstes, Hæctori, Priamo, sibi.

CHO. Silet repenti Phæbas, & pallor genas,

Creberq; totum possidet corpus tremor.

Stetere vittæ, mollis horrescit coma,

Anbela corda murmure incluso fremunt:

Incerta nutant lumina, & versi retro

Torquentur oculi, rursus immites rigent.

Nunc leuat in auras altior solito caput,

Græditurq; celsa: nunc reluctantes parat

Referare fauces, verba nunc cluso malè

Custodit ore, Menas impatiens dei.

CAS. Quid me furoris incitam stimulus noni,

Quid mentis inopem sacra Parnassi iuga

Rapitis? recede Phœbe, iam non sum tua.

Extingue flammæ pectori infixas meo.

Cui nunc vagor vasa? cui bacchor furens?

Iam Troia cecidit: falsa quid vates ago?

Ubi sum? fugit lux alma, & obscurat genas

Nox atra, & æther abditus tenebris latet.

Sed ecce gemino sole præfulget dies,

Geminumq; duplices Argos attollit domos:

Idea cerno nemora, fatalis sedet

Inter potentes arbiter pastor deas.

Timete reges, moneo, furtivum genus.

Agrestis ille alumnus evertet domum.

Quid ista vecors tela femineâ manu

Districta præfert? quem petit dextrâ virum

hiperion: de Lacena cultu ferrum Amazonio gerens?

Chryseum/tra Quæ versat oculos alta nunc facies meos?

Victor ferarum colla vexatus iacet,

Ignobili sub dente Marmaricus leo,

Morsus cruentos passus audacis leæ.

Quid me vocatis sospitem solam è meis,

Umbrae meorum? te sequor totâ pater

Troia sepulta. frater auxilium Phrygum,

Terrorq; Danaûm: non ego antiquum decus

Video, aut calentes ratibus exustis manus:

Sed lacera membra, & saucios vincolo gravi

Fortes lacertos, te sequor nimium citò

Congresse

Congresse Achilli Troile : incertos geris
 Deiphobe vultus , coniugis munus noua.
 Iuuat per ipsos ingredi Stygios lacus,
 Iuuat videre Tartari seuum canem,
 Audiq; regna Ditis : hæc hodie ratis
 Phlegethontis atrî regias animas vehet,
 Victamq; , victricemq; : vos vmbre precor,
 Iurata superis vnda te pariter precor,
 Referate paulum terga nigrantis poli,
 Leuis vt Mycenas turba prospiciat Phrygum.
 Spectate miseri : fata se volunt retro.

Instant sorores squallidæ,
 Sanguinea iactant verbera,
 Fert læua semustas faces,
 Ardentq; pallentes gena, *al. Tuglentz*
 Et vestis atrî funeris
 Exesa cingit ilia,
 Strepuntq; nocturni metus,
 Et ossa vasti corporis
 Corrupta longinquo situ
 Palude limosa iacent.
 Et ecce defessus senex,
 Ad ora ludentes aquas
 Non captat, oblitus sitis,
 Mæstus futuro funere.
 Exultat, & ponit gradus
 Pater decoros Dardanus.
 CH. Iam peruagatus ipse se fregit furor,
 Caditq; , flexo qualis ante aras gradu

*al. et festus
giung. 2.*
Cervice taurus vulnus incisâ gerens.
Releuemus artus entheos : tandem suos
Victrice lauro cinctus Agamemnon adit,
Coniuxq; pariter obuio illi tulit
Gressus, reditq; iuncta concordia gradu.

ACTVS QVARTVS.

AGAMEMNON. CASSANDRA.

Tandem reuertor sospes ad patrios lares.
O' chara salue terra, tibi tot barbara
Dedere gentes spolia : tibi felix diu
Potentis Asia Troia summisit manus.
Cur ista vates corpus effusa, ac tremens
Dubia labat cervice ? famuli attollite,
Refouete gelido latice, iam recipit diem
Marcente visu : suscita sensus tuos.
Optatus ille portus ærumnis adest.
Festus dies est. C A S. festus & Troia fuit.

A G. Veneremur aras. C A S. cecidit ante aras pater.

A G. Iouë precemur pariter. C A S. Hecce Iouem?

A G. Credis videre te Ilium? C A S. et Priamū simul.

A G. Hic Troia nō est. C A. vbi Helena est, Troiam
puto.

*ita huc ora
in Agamemnonem*
A G. Ne metue dominā famula. C A S. libertas adest.

A G. Secura iuue. C A S. mors mihi est securitas.

A G. Nullū est periculū tibi met. C A. at magnū tibi est.

A G. Victor timere quid potest? C A. quod nō timet. »

A G. Hanc fida famuli turba, dum excutiat decem

Retinere

Retinete, nequid impotens peccet furor.
 At te pater, qui seua torques fulmina,
 Pellisq; nubes, sidera & terras regis,
Ad quem triumphi spolia victores ferunt :
 Et te sororem cuncta pollentis viri
 Argolica Iuno, pecore votiuo libens
 Arabumq; donis, supplice & fibra colam.

CHORVS GRAECORVM.

Versus choriambici, iambici, sapphici, tro-
 chaici, dactyllici, valde confusi.

Argos nobilibus nobile ciuibus,
 Argos irata charum nouerca,
 Semper ingentes educas alumnos,
 Imparem aquasti numerum deorum.
 Tuus ille bisseño meruit labore
 Allegi cælo magnus Alcides :
 Cui lege mundi Iuppiter rupta,
 Roscidæ noctis geminauit horas,
 Inssitq; Phæbum tardius celeres
 Agitare currus, & tuas lentè
 Remeare bigas candida Phæbe, *al. pollida.*
 Retulitq; pedem alternis nomen
 Stella quæ mutat, seq; mirata est
 Hesperum dici : Aurora mouit
 Ad solitas vices caput, & relabens
 Imposuit senis humero mariti.
Sensit ortus, sensit occasus,

Herculem

*Herculem nasci : violentus ille
 Nocte non vna poterat creari :
 Tibi concitatus substitit mundus,
 O' puer magnum subiture cælum.
 Te sensit Nemeaus arcto
 Pressus lacerto fulmineus leo,
 Cernaq; Parrhasis :
 Sensit Arcadij populator agri,
 Gemitq; taurus Dictæa linquens
 Horridus arua.
 Morte fecundum domuit draconem,
 Vetrutq; collo pereunte nasci,
 Geminosq; fratres pectore ab vno
 Tria monstra natos, stipite incusso
 Fregit insultans : duxit ad ortus
 Hesperium pecus
 Geryonis spoliū triformis.
 Egit Threiciū gregem,
 Quem non Strymonij gramine fluminis,
 Hebruiæ ripis non pavit tyrannus
 Hospitum dirus, stabulis cruorem
 Præbuit seuis, tinxitq; crudos
 Vltimus rictus sanguis aurigæ.
 Vidit Hippolyte ferox,
 Pectore è medio rapi spoliū, & sagittas.
 Nube percussa Stympthalis alto
 Decidit cælo.
 Arborq; pomis fertilis aureis
 Extimuit manus insueta carpi,*

Fugitq;

Fugitq; in auras leuiore ramo.
 Auduit sonitum crepitante *flamma* *delr. lamina.*
 Frigidus custos nescius somni,
 Linqueret cum iam nemus omne fuluo
 Plenus Alcides vacuum metallo.
 Tractus ad cælum canis inferorum
 Triplici catena, tacuit, nec vllò
 Latrauit ore, lucis ignotæ
 Metuens colorem. te duce succidit
 Mendax Dardaniæ domus,
 Et sensit arcus iterum timendos :
 Te duce concidit totidem diebus
 Troia quotannis.

ACTVS QVINTVS.

CASSANDRA.

Res agitur intus magna, par annis decem.
 Eheu quid hoc est ? anime consurge, & cape
 Precium furoris : vicinus victi Phryges.
 Bene est, resurgis Troia, traxisti iacens
 Pares Mycenæ, terga dat victor tuus.
 Tam clara nunquam prouidæ mentis furor
 Ostendit oculis : video, & intersum, & fuor,
 Imago visus dubia non fallit meos.
 Spectamus : epulæ regiâ instructæ demo,
 Quales fuerunt ultimæ Phrygibus dapes,
 Celebrantur, ostro lectus Iliaco nitet,
 Merumq; in auro veteris Assaraci trahunt,

Et

Et ipse picta veste sublimis iacet,
Priami superbas corpore exuias gerens.
Detrahere cultus vxor hostiles iubet,
Induere potius coniugis fide manu
Textos amictus : horreo, atq; animo tremo.
Regemne perimet exul, & adulter virum ?
Ventre fata, sanguinem extrema dapes
Domini videbunt, & cruor Baccho incidet,
Mortifera vinctum perfide tradet neci.
Induta vestis exitum manibus negat,
Caputq; laxi & inuij cludunt sinus.
Haurit trementi semiuir dextrâ latus,
Nec penitus adigit, vulnere in medio stupet.
At ille, vt altis hispidus siluis aper,
Cum casse vinctus, tentat egressus tamen,
Arctatq; motu vincla, & incassum furit.
Cupit fluentes vndiq; & cacos sinus
Disicere, & hostem querit implicitus suum.
Armat bipenni Tyndaris dextram furens,
Qualisq; ad aras colla taurorum prius
Designat oculis, antequâm ferro petat :
Sic huc & illuc impiam librat manum.
Habet, peractum est. pendet exigua malè
Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor
Exundat, illinc ora cum fremitu iacent.
Nondum recedunt. ille iam exanimem petit,
Laceratq; corpus : illa fodientem adiuvat.
Uterq; tanto scelere respondet suis.
Hic est Thyeste natus, hæc Helenæ soror.

Stat ecce Titan dubius emerito die,
Suaue currat an Thyesteâ viâ.

ELECTRA. STROPHIVS.

Fuge ô paternæ mortis auxilium vnicum,
Fuge, scelestas hostium euita manus.

Emersa domus est funditus, regna occidunt.

Quis iste celeres concitus currus agit?

Germane, vultus veste furabor tuos. 7. f. p. 6. 1. 1.

Quos anime demens refugis? externos fugis?

Domus timenda est, pone iam trepidos metus

Orestâ: amici fida præsidia intuo.

ST. Phocide relicta Strophius, Elea inclytus

Palma reuertor. causa veniendi fuit,

Gratari amico, cuius impulsu manu

Cecidit decenni Marte concussu Ilium.

Quenam ista lacrimis lugubrem vultum rigat?

Pauctq; mœsta? regium agnosco genus.

Electra, luctus causa quæ lata in domo est?

EL. Pater peremptus scelere materno iacet,

Comes paternæ queritur natus neci.

Aegisthus arces Venere quæsitâ tenet.

ST. O' nulla longi temporis felicitas.

EL. Per te parentis memoriam obtestor mei,

Per sceptrâ terris notâ, per dubios deos,

Recipe hunc Oresten, ac pium furtum occule.

ST. Etsi timendum cæsus Agamemnon docet,

Aggrediar, & te Orestâ furabor libens. 7.

Postunt fidem secunda, at aduersa exigunt.

Capo

Ed. ante demens
refugis externos
metus?

Cape hoc decòrum ludicri certaminis
 Insigne frontis, leua victricem tenens
 Frondem (virenti protegit ramo caput)

*u. l. domum. Et ista demum palma Pisei Iouis,
 palma in dext.
 sibi datur
 min. labis.* Velamen eadem præstet, atq; omen tibi.
 Tuq; ò paternis assidens frenis comes,

Condisce Pylade patris exemplo fidem.
 Vos, Græcia nunc teste, veloces equi
 Infida cursu fugite præcipiti loca.

E L. Excessit, abiit, currus effreno impetu,
 Effugit aciem: tuta iam opperiar meos
 Hostes, & ultro vulnere opponam caput.

Adest cruenta coniugis victrix sui,
 Et signa cædis veste maculata gerit:
 Manus recenti sanguine etiamnum madent,
 Vultusq; præ se scelera truculenti ferunt.
 Concedam ad aras, patere me vittis tuis
 Cassandra iungi, paria metuentem tibi.

CLYTEMNAENESTRA. ELECTRA.

ÆGISTHVS. CASSANDRA.

In colloquio hoc multa pigritia, vixit.

Hostis parentis, impium atq; audax caput,
 Quo more cætus publicos virgo petis?

E L. Adulterorum virgo deserui domum.

CLY. Quis esse credat virginẽ? E L. gnata tuam?

CLY. Modestius cum matre. E L. pietatem doces?

CLY. Animos viriles corde tumefacto geris,
 Sedagere domita fæminam discas malo.

Sed

EL. Ni forte fallor, *fœminas ferrum decet.*

CLY. Et esse demens te parem nobis putas?

EL. Nobis? quis iste est alter Agamemnon tuus? *al. Vobis.*

CLY. Indomita post hæc virginis verba impie

Regina frangam. EL. mitius interea mihi

Tu vidua loquere: vir caret vitâ tuus.

CLY. Ediffere ubi sit gnatus, ubi frater tuus?

EL. Exijt Mycenæ. CLY. redde nunc gnatum mihi.

EL. Et tu parentem redde. CLY. quo latitat loco?

EL. Tuto: quietus regna non metuens noua:

Iusta parenti satis, at irate parum.

CLY. Morieris hodie. EL. dumodo hac moriar manu.

Recedo ab aris, siue te iugulo iuuat

Mersisse ferrum, præbeo iugulum volens:

Seu more pecudum colla refecari placet,

Intenta ceruix vulnus expectat tuum.

Scelus peractum est: cæde respersam viri,

Atq; obsoletam sanguine hoc dextram ablue.

CLY. Consors pericli pariter, ac regni mei

Aegisthe gaudes? gnata genitricem impie

Probris lacessit, abditum fratrem occulit.

ÆG. Fugibunda virgo vocis infandæ sonum,

Et aure verba indigna materna opprime.

EL. Etiam monebit sceleris infandi artifex,

Per scelera nactus nomen ambiguum suis,

Idem sororis gnatus, & patris nepos.

CLY. Aegisthe cessas impium ferro caput

Demetere? fratrem reddat, aut animam statim

Abstrusa cæco carcere, & saxo exigat

℥

Aenium

Aeuum per omnes torta pœnarum modos :
 Referre, quem nunc occulit, forsan volet
 Inops, egens, inclusa, pœdore obsita,
 Vidua ante thalamos, exul, inuisa omnibus
 Aethere negato, serò succumbet malis.

EL. Concede mortem. CLY. si recusares, darem.

Rudis est tyrannus, morte qui pœnam exigit.

EL. Mortē aliquid vltra est? CLY. vita, si cupias
 mori.

Arripite famuli monstrum, & auertam procul
 Vltro Mycenae, vltimo in regni angulo
 Vincite, septam nocte tenebroso specus,
 Ut inquietam virginem carcer domet.

At ista pœnas capite persoluat suo,
 Captiua coniux, regij pellex tori :

Trahite, vt sequatur coniugem ereptum mihi.

CAS. Ne trahite, vestros ipsa præcedam gradus.

Perferre prima nuncium Phrygiis meis

Propero, repletum ratibus euersis mare,

Captas Mycenae, mille ductorem ducum,

l. lueret C. Vt paria fata Troicis tulerit malis,

Perisse dono fœmina, stupro, dolo.

Nihil moramur, rapite: quin grates ago.

Iam iam iuuat vixisse, post Troiam, iuuat.

CLY. Furibunda morere. CA. veniet & vobis furor.

L. A. N. SENECAE

Octauia.

T R A-

Vertere eruditior hoc exhibenda, o blanku. ora trita, vulga.
 Namini et ratio multa, ubi totius, strepta. puer lego sum, mihi
 et a pueris finis et clausa. pueri. m. v. l. 315

TRAGŒDIA IX.

P E R S O N A E.

Octavia.	Nuncius.
Nutrix.	Agrippina.
Chorus.	Seneca.
Poppæa.	Nero.

Præfectus.

ACTVS PRIMVS.

OCTAVIA.

Anapæstici.

Iam vaga cælo sidera fulgens
 Aurora fugat, surgit Titan
 Radiante coma, mundoq; diem
 Reddit clarum : eia age tantis
 Onerata malis, repete assuetos
 Iam tibi questus, atq; æquoreas
 Vince Halcyonas, vince & volucres
 Pandionias, grauior namq; his
 Fortuna tua est, semper genitrix
 Deslenda mihi, prima meorum
 Causa malorum, tristes questus
 Nate exaudi, si quis remanet
 Sensus in vmbriis. vtinam antè manu
 Grandæua sua, mea rupisset
 Stamina Clotho, tua quàm mærens

γ 2

Vulnera

Vulnere vidi,
 Oraq; fædo sparsa cruore.
 O' lux semper funesta mihi,
 Tempore ab illo lux est tenebris
 Inuisa magis.
 Tulimus seuæ iussa nouerca,
 Hostilem animum, vultusq; truces.
 Illa illa meis tristis Erinny's
 Thalamis Stygios prætulit ignes,
 Teq; extinxit miserande pater,
 Modò cui totus paruit orbis
 Ultra Oceanum : cuiq; Britani
 Terga dedere, ducibus nostris
 Antè ignoti, iurisq; sui.
 Coniugis, heu me, pater insidijs
 Oppresse iaces, seruitq; domus
 Cum prole tua capta tyranno.

N V T R I X.

Fulgore primo captus, & ^{in instanti. Rap. fragili} facili bono
 Fallacis aule, quisquis attonitus stupet,
 Subito latentis ecce fortune impetu
 Modò præpotentem cernat euersam domum
 Stirpemq; Claudij, cuius imperio fuit
 Subiectus orbis : paruit liber diu
 Oceanus, & recepit inuitus rates.
 En qui ora Tanais primus imposuit ingo;
 Ignota tantis classibus textit freta,
 Interq; gentes barbaras tutus fuit;

L. Tanais: Critici
 dixerunt: Bn.
 tanais.

Et seua maria, coniugis scelere occidit;
 Mox illa gnati, cuius extinctus iacet
 Frater venenis: mæret infelix soror,
 Eademq; coniux, nec graues luctus valet
 Irâ coacta tegere, crudelis viri, *apud a viro spernit et fugit cum eo*
 Secreta refugit semper, atq; odio pari *in mære amant. &*
 Ardens mariti, mutua flagrat face.
 Animum dolentis nostra solatur fides,
 Pietasq; frustra: *mutat immitis dolor al. mittit. i. spernit.*
 Consilia nostra. nec regi mentis potest
 Generosus ardor, sed malis vires capit.
 Heu quam nefandum prospicit noster timor
 Scelus, quod vtinam numen auertat desum.

OCTAVIA. NVTRIX.

Anapæstici.

O' mea nullis æquanda malis
 Fortuna, licet repetam luctus
 Electra tuos: tibi mærenti
 Casum licuit flere parentem,
 Scelus vlisci vindice fratre,
 Tua quem pietas hosti rapuit,
 Texitq; fides.
 Me crudeli sorte parentes
 Raptos prohibet lugere timor,
 Fratrisk; necem deflare vetat:
 In quo fuerat spes vna mihi,
 Totq; malorum breue solamen.

Nunc in luctus seruata meos,

Magni resto nominis umbra.

NVT. Vox en nostras perculit aures

Tristis alumnae : cessat thalamis

Inferre gradus tarda senectus.

OCT. Excipe nostras lacrimas nutrix,

Testis nostri fida doloris.

NVT. Quis te tantis soluet curis

Miseranda dies ?

OCT. Qui me Stygias mittet ad umbras.

NVT. Omina, quaeso, sint ista procul.

OCT. Non vota meos tua nunc casus,

Sed fata regunt.

NVT. Dabit afflictæ meliora Deus

Tempora mittis : tu modò blando

Vince obsequio placata virum.

OCT. Vincam sæuos antè leones,

Tigresq; truces, fera quàm sæui

Corda tyranni.

Odit genitos sanguine claro,

Spernit superbos humilesq; simul,

Nec fortunam capit ipse suam,

Quam dedit illi per scelus ingens

Infanda parens, licet ingratum

Dixæ pudeat munere matris,

Hoc imperium cepisse : licet

Tantum munus morte rependat :

Feret hunc titulum post fata tamen

Fæmina longo semper in æuo.

*Raph. furiosus :
nulli : furiosus*

NVT. *Animi retine verba furentis,*

Temere emissam comprime vocem.

OC. *Toleranda quamvis patriar: haud unquam queat si modum in se,*

Nisi morte tristi, nostra finire mala.

Genitrice casa, per scelus rapto patre,

Orbata fratre, miserijs, luctu obruta,

Morore pressa, coniugi iniusta, ac meæ

Subiecta famula, luce non grata fruur :

Trepidante semper corde, non mortis metu,

Sed sceleris, absit crimen à fatis meis.

Mori iuuabit : pœna nam grauior nece est.

Videre tumidos & truces misera mihi

Vultus tyranni, iungere atq; hosti oscula,

Timere nutus, cuius obsequium meus

Haud ferre posset fata post fratris dolor,

Scelere interempti cuius imperium tenet,

Et morte gaudet auctor infandæ necis.

Quam sepe tristis vmbra germani meis

Offertur oculis, membra cum soluit quies,

Et fessa fletu lumina oppressit sopor ?

Modò facibus atris armat infirmas manus,

Oculosq; , & ora fratris infestus petit :

Modò trepidus idem refugit in thalamos meos.

Prosequitur hostis , atq; inhaerenti mihi,

Violentus enssem per latus nostrum rapit.

Tunc tremor, & ingens excutit somnos pauor,

Reponatq; luctus & metus misera mihi.

Adiice his superbam pellicem, nostræ domus

Spolijs nitentem, cuius in munus suam

Stygiae parentem natus imposuit rati.
 Quam dira post naufragia superato mari
 Ferro interemit, seuior pelagi fretis.
 Quæ spes salutis post nefas tantum mihi?

Captura: postea
 stupri & prole.

Inimica, victrix, imminet thalamis meis,
 Odioq; nostri flagrat, & precium stupri
 Iustæ maritum coniugis captat caput.
 Emergere vndis, & fer auxilium tuæ
 Gnate inuocanti genitor, aut Stygios sinus
 Tellure rupta pande, quod præceps ferar.

N V T. Frustrâ parentis inuocas manes tui,
 Miseranda, frustrâ, nulla cui prolis sue
 Manet inter umbras cura: qui gnato suo
 Præferre potuit sanguine alieno sacrum,
 Genitamq; fratris coniugem captus sibi
 Toris nefandis flebili iunxit face.

Hinc orta series facinorum, cædes, doli,
 Regni cupido, sanguinis diri sitis.

Maestata soceri concidit thalamis gener
 Victima, tuis ne fieret hymenæis potens.

Pro facinus ingens, femina est munus datus
 Syllanus, & cruore fœdauit suo

L. facti

Patrios penates, criminis factus reus.

Intrauit hostis, hei mihi, captam domum
 Dolis nouerca, principis factus gener.

Idemq; gnatus, iuuenis infandi ingenij,
 Capaxq; scelerum, dira cui genitrix facem
 Accendit, & te iunxit inuitam metu.

Tantoq; victrix facta successu ferox,

Ausa

Ausa imminere est orbis imperio sacri.
 Quis tot referre facinorum formas potest,
 Et spes nefandas sæminæ, & blandos dolos
 Regnum petentis, per gradum scelerum omnium?
 Tunc sancta pietas extulit trepidos gradus,
 Vacuamq; Erinny's sæua funesto pede
 Intrauit aulam, polluit Strygia face
 Sacros penates, iura naturæ furens
 Fasq; omne rupit, miscuit coniux viro
 Venena seuæ: cecidit atq; eadem sui
 Mox scelere gnati. tu quoq; extinctus iaces
 Descede nobis semper infelix puer,
 Modò sidus orbis, columnen augustæ domus
 Britanice: heu me, nunc leuis tantùm cinis,
 Et tristis umbra, seuæ cui lacrimas dedit
 Etiam nouerca, cùm rogis artus tuos
 Dedit cremandos, membraq; & vultus deo
 Similes volanti flamma feruens abstulit.

O C. Extinguat & me, ne manu nostra cadat.

N V T. Natura non vires dedit tantas tibi.

O C. Dolor, ira, mæror, miseria, luctus dabunt.

N V T. Vince obsequendo potius immitem virū. „

O C. Ut fratrem ademptum scelere restituat mihi?

N V T. Incolumis vt sis ipsa, labentem vt domum
 Genitoris olim sobole restituas tua.

O C. Expectat aliam principis sobolem domus:

Me dira miseri fata germani trahunt.

N V T. Confirmet animum ciuium tantus fauor.

O C. Solatur iste nostra, non releuat mala.

NV. *Vis magna populi est. OC. principis maior tamē.*

NVT. *Respiciet ipse coniugem. OC. pellex vetat.*

NVT. *Inuisa cunctis nempe. OC. sed chara est viro.*

NVT. *Nondū vxor est. OC. iam fiet, & genitrix si-*

NVT. *Iuuenilis ardor impetu primo furit: „(mul.*

Languescit idem facile, nec durat diu „

In Venere turpi, ceu levis flammæ vapor.

Amor perennis coniugis castæ manet. „

Violare prima quæ toros ausa est tuos,

Animumq; domini famula possedit diu,

Iam metuet eadem, nempe prælatam sibi,

Subiecta & humilis, atq; monumenta extruit,

Quibus timorem fassa testatur suum.

Et hanc lenis fallaxq; destituet deus

Volucer Cupido: sit licet forma eminens,

Opibus superba, gaudium capiet breue.

Passa est similes ipsa dolores

Regina deum,

Cum se formas vertit in omnes

Dominus cæli, diuūq; pater,

Et modò pinnas sumpsit oloris,

Modò Sidonij cornua tauri.

u. l. fluxit. L. v. Aureus idem fulsit in imbri.

Fulgent cælo sidera Ledæ,

Patrio residet Bacchus olympo.

Deus Alcides possidet Heben,

Nec Iunonis iam timet iras,

Cuius gener est, qui fuit hostis.

Vicit sapiens tamen obsequium

Coniugis alta, pressusq; dolor.

Sola Tonantem tenet ætherio

Secura toro maxima Iuno,

Nec mortali captus forma

Deserit altam Iuppiter aulam.

Tu quoq; terris altera Iuno,

Soror Augusti, coniuxq; graues

Vince dolores.

oc. Iungentur antè senu sideribus freta,

Et ignis vnde, Tartaro tristi polus,

Lux alma tenebris, roscida nocti dies :

Quam cum scelesti coniugis mente impia

Mens nostra, semper fratris extincti memor.

Vtinam nefandi principis dirum caput

Obruere flammis cœlitum rector paret,

Qui sepe terras fulmine infesto quatit,

Mentesq; nostras ignibus terret sacris,

Nonisq; monstris. vidimus cœlo iubar

Ardens, cometam pandere infestam facem,

Quâ plaustra tardus noctis æterna vice

Regit Bootes, frigido arctoo rigens.

Eu ipse diro spiritu seui ducis

Polluitur æther, gentibus clades nouas

Minantur astra, quas regit dux impius.

Non tam ferum Typhona neglecto Ioue

Irata tellus edidit quondam parens.

Hec granior illo pestis, hic hostis deum

Hominumq; templis expulit superos suis,

Cinesq; patria : spiritum fratri abstulit,

Hausit

Hausit cruorem matris : & lucem videt,
 Fruiturq; vita, noxiam atq; animam trahit ?
 Prò summe genitor, tela cur frustra iacis
 Inuicta toties temerè regali manu ?
 In tam nocentem dextra cur cessat tua ?
 Utinam suorum facinorum penas luat

L. inf. N. et
 inf. it. i. di.
 sit o. p. h. i. p.
 C. f. a. n. t. e. f. i.
 inf. it. i. p. m. a. n. d. i. c. h. i.

Nero : ipse diuo Domitio genitus patre,
 Orbis tyrannus, quem premit turpi iugo,
 Morumq; vitijs nomen augustum inquinat.

N V T. Indignus ille fateor est thalamis tuis
 Sed cede fati, atq; fortuna tua,
 Alumna quæso, nèue violenti moue
 Iram mariti : forsitan vindex deus
 Existet aliquis, letus & veniet dies.

O C. Graui deorum nostra iam pridem domus
 Urgetur ira, prima quam pressit Venus,
 Furore miseræ dira genitricis meæ.
 Quæ nupta demens nupsit incesta face,
 Oblita nostri, coniugis, legum immemor,
 Illo soluta crine, succincta anguibus,
 Ultrix Erinnys venit ad Stygios toros,
 Raptasq; thalamis sanguine extinxit faces.

Incendit ira principis pectus truci
 Cædem in nefandam : cecidit infelix parens
 Heu nostra ferro, meq; perpetuo obruit
 Extincta luctu, coniugem trusit suum,
 Natumq; ad umbras : prædidit lapsam domum.
 N V T. Renouare luctus parce cum fletu pios,
 Manes parentis nèue sollicita tuæ,

Graues

Graves furoris quæ sui pœnas dedit.

CHORVS ROMANORVM.
Anapæstici.

Quæ fama modò vènit ad aures,
Vtinam falsò credita, perdat
Frustra toties iactata, fidem.
Nec noua nostri coniux thalamos
Principis intret, teneatq; suos
Nupta penates Claudia proles,
Edat partu pignora pacis,
Qua tranquillus gaudeat orbis,
Seruetq; decus Rôma æternum.
Fratri thalamos sortita tenet
Maxima Iuno : soror Augusti
Sociata toris, cur à patriâ
Pellitur aula ? sancta quid illi
Prodest pietas, diuusq; pater ?
Quid virginitas, castusq; pudor ? *omittit in alijs hic ph. vnde in
manente virginitate.*
Nos quoq; nostri sumus immemores
Post fata ducis, cuius stirpem
Prodimus sæuo suadente metu.
Vera priorum virtus quondam
Romana fuit, verumq; genus
Martis in illis, sanguisq; viris.
Illi reges hac expulerant
Urbe superbos, vltiq; tuos
Sunt bene manes virgo, dexterâ
Cæsa parentis, ne seruitium

Paterere

Paterere graue, aut improba ferret
Præmia victrix dira libido.
Te quoq; bellum triste secutum est,
Mactata tua miseranda manu
Nata Lucreti, stuprum seni
Passa tyranni : dedit infandi
Sceleris penas cum Tarquinio
Tullia coniux, quæ per casi
Membra parentis senos egit
Impia currus, lacerôq; seni
Violenta rogos nata negauit.
Hoc quoq; nostra uidere nefas
Secula, magnum cum Tyrrhenum
Rate ferali princeps captam
Fraude parentem misit in æquor :
Properant placidos linquere portus
Iussi nautæ, resonant remis
Pulsata freta, fertur in altum
Prouecta ratis, quæ resoluta
Robore labens pressa debiscit,
Sorbetq; mare : tollitur ingens
Clamor ad astra cum fœmineo
Mistus planctu : mors ante oculos
Dira vagatur. querit lethi
Sibi quisq; fugam : alij laceræ
Puppis tabulis hærent nudi,
Fluctusq; secant : repetunt alij
Littora nantes : multos mergunt
Fata profundo : scindit vestes

Augusta suas, laceratq; comas,
Rigat & mæstis fletibus ora.
Postquam spes est nulla salutis,
Ardens ira iam victa malis,
Hæc, exclamat, mihi pro tanto
Munere reddis præmia gnate?
Hæc sum, fateor, digna carina,
Quæ te genui, quæ tibi lucem
Atq; imperium, nomenq; dedi
Cæsaris amens: exere vultus
Acheronte tuos, pænisq; meis
Pascere coniux: ego causa tuæ
Miserande necis, gnatoq; tuo
Funeris auctor: en, ut merui,
Ferer ad manes inhumata tuos,
Obruta seuis æquoris undis.
Feriunt fluctus ora loquentis,
Ruit in pelagus, rursumq; salo
Pressa resurgit: pellit palmis
Cogente metu fata, & cedit
Fessa labori, mansit tacitis
In pectoribus spreta tristi
Iam morte fides: multi dominæ
Ferre auxilium pelago fractis
Viribus audent, brachia quamvis
Lenta trabentem voce hortantur,
Manibusq; leuant: quid tibi seui
Fuisse maris profuit undas?
Ferro es gnati moritura tui:

Cuius

Cuius facinus vix posteritas,
 Tardè semper credula, credet.
 Furit, ereptam pelagoq; d' let
 Viuere matrem impius, ingens
 Geminatq; nefas : ruit in misera
 Fata parentis, patiturq; moram
 Sceleris nullam. missus peragit
 Iussa satellites, reseat domina
 Pectora ferro : cædis moriens
 Illa ministrum rogat infelix,
 Utero dirum condat vt ense.
 Hic est, hic est fodiendus, ait,
 Ferro, monstrum qui tale tulit.
 Post hanc vocem cum supremo
 Mistam gemitu animam tandem
 Per fera tristem vulnera reddit.

ACTVS SECVNDVS.

S E N E C A.

Quid me potens Fortuna, fallaci mihi,
 Blandita vultu, sorte contentum mea
 Altè extulisti ? grauius vt ruerem edita
 Receptus arce, totq; prospicerem metus.
 Melius latebam procul ab inuidiæ malis
 Remotus, inter Corsici rupes maris,
 Vbi liber animus, & sui iuris, mihi
 Semper vacabat studia recolenti mea.
 O' quam iuuabat (quo nihil maius parens

Natura

Natura genuit, operis immensi artifex)
 Cælum intueri, solis & currus sacros,
 Mundiq; motus, solis alternas vices,
 Orbemq; Phæbes, astra quem cingunt vaga,
 Lateq; fulgens ætheris magni decus?
 Qui sese nescit tantus in cæcum chaos
 Casurus iterum: nunc adest mundo dies
 Supremus ille, qui premat genus impium
 Cæli ruina, rursus vt stirpem nouam
 Generet, renascens melior: vt quondam tulit
 Iuuenis tenente regna Saturno poli.
 Tunc illa virgo, numinis magni dea,
 Iusticia cælo missa cum sancta Fide,
 Terras regebat mitis: humanum genus
 Non bella norat, non tubæ fremitus truces,
 Non arma gentes, cingere assuerant suas
 Muris nec vrbes: peruium cunctis iter,
 Communis vsus omnium rerum fuit:
 Et ipsa tellus leta fecundos sinus
 Pandebat vltro, tam pijs felix parens,
 Et tuta alumni. alia sed soboles minus
 Conspicua miis, tertium solers genus,
 Nouas ad artes extitit: sanctum tamen,
 Mox inquietum, quod sequi cursu feras
 Auderet acres; fluctibus tectos graues
 Extrahere pisces rete; vel calamo leui
 Decipere volucres: premere subiectos iugo
 Tauros feroces: vulnere immunem prius
 Sulcare terram, læsa quæ fruges suas

Z

Interius

Interius altè condidit sacro sinu.
 Sed in parentis viscera intrauit sua
 Deterior atas, eruit ferrum graue,
 Aurumq; : seuas mox & armauit manus.
 Partita fines regna constituit, nouas
 Extruxit vrbes, tecta defendit suis
 Aliena telis, aut petit, prædæ imminens.
 Neglecta terras fugit, & mores feros,
 Hominum cruenta cæde pollutas manus
 Astrea virgo, siderum magnum decus.
 Cupido belli creuit, atq; auri fames,
 Totum per orbem maximum exortum est malum,
 Luxuria, pestis blanda : cui vires dedit,
 Roburq; longum tempus, atq; error grauis.
 Collecta vitia per tot ætates diu
 In nos redundant, sæculo preminur graui,
 Quo scelera regnant, seuit impietas furens,
 Turpi libido Venere dominatur potens.
 Luxuria victrix orbis immensas opes
 Iampridem auaris manibus, vt perdat, rapit.
 Sed ecce gressu fertur attonito Nero,
 Truciq; vultu, quid ferat, mente horreo.

NERO. PRAEFECTVS. SENECA.

Perage imperata, mitte : qui Plauti mihi,
 Sylleq; cæsi referat abscissum caput.

PR. Iussa haud morabor, castra confestim petam.

SE. Nihil in propinquos temerè constitui decet.

NE. Iustū esse facile est, cui vacat pectus metu. ”

SE.

SE. Magnum timoris remedium clementia est. „

NE. Extinguere hostem, maxima est virtus ducis. „

SE. Servare ciues maior est patriæ patri. „

NE. Præcipere mitem conuenit pueris senem. „

SE. Regenda magis est feruida adolescentia. „

NE. Aetate in hac satis esse consilij reor. „

SE. Ut facta superi comprobent semper tua. „

NE. Stultè verebor esse, cùm faciam, deos. „

SE. Hoc plus verere, quod licet tantum tibi. „

NE. Fortuna nostra cuncta permittit mihi. „

SE. Crede obsequenti parcius, leuis est dea. „

NE. Inertis est, nescire quid liceat sibi. „

SE. Id facere laus est, quod decet, nō quod licet. „

NE. Calcat iacentē vulgus. SE. inuisum opprimet. „

NE. Ferrū tuetur principem. SE. melius fides. „

NE. Decet timeri Cæsarem. SE. at plus diligi. „

NE. Metuāt necesse est. SE. quicqd exprimit, graue „

NE. Inussisq; nostris pareāt. SE. iusta impera. (est. „

NE. Statuam ipse. SE. quæ consensus efficiat rata. „

NE. Despectus ensis faciet. SE. hoc absit nefas. L. *Superior. Raps.*

NE. An patiar vltro sanguinem nostrum peti, *2. Raps.*

Inuisus, & contemptus: vt subitò opprimar?

Exilia non fregere summos procul

Plantum atq; Syllam, pertinax quorum furor

Armat ministros sceleris in cædem meam.

Absentium cùm maneat etiam ingens fauor

In vrbe nostra, qui fouet spes exulum.

Tollantur hostes ense suspecti mihi.

Inuisa coniux pereat, vt charum sibi

Fratrem sequatur. quicquid excelsum est, cadat. „
 S E. Pulchrum eminere est inter illustres viros; „
 Consulere patriæ, parcere afflictis, fera „
 Cæde abstinere, tempus atq; iræ dare, „
 Orbi quietem, seculo pacem suo. „
 Hæc summa virtus, petitur hac cælum via. „
 Sic ille patriæ primus Augustus parens,
 Complexus astra est, colitur & templis deus.
 Illum tamen fortuna iactavit diu
 Terra mariq; , per graues belli vices
 Hostes parentis donec oppressit sui.
 Tibi numen incruenta summisit suum,
 Et dedit habenas imperij facili manu.
 Nutuq; terras, maria subiecit tuo,
 Inuidia tristis victay, consensu pio
 Cessit. Senatus, Equitis, accensus fauor;
 Plebisq; votum est, atq; iudicium patrum;
 Tu pacis auctor, generis humani arbiter
 Electus, orbem tu sacra specie regis
 Patriæ parens: quod nomen, vt serues, petit,
 Suosq; ciues Roma commendat tibi.
 N E. Munus deorum est, ipsa quod seruit mihi
 Roma, & Senatus: quodq; ab inuitis preces,
 Humilesq; voces exprimit nostri metus.
 Seruare ciues principi & patriæ graues,
 Claro tumentes genere, quæ dementia est?
 Cum liceat vna voce suspectos sibi
 Mori iubere? Brutus in cadem ducis, ^{c. l. i. l. i. x. i.}
 A quo salutem tulerat, armanit manus.

Inuictus

Inuictus acie, gentium domitor, Ioui
 Aequatus, altis saepe per honorum gradus
 Caesar nefando ciuium scelere occidit.
 Quantum cruoris Roma tunc vidit sui,
 Lacerata toties? ille qui meruit pia
 Virtute cælum, diuus Augustus, viros

Quot interemit nobiles, iuuenes, senes,
 Sparfos per orbem? cùm suos mortis metu
 Fugerent penates, & trium ferrum ducum
 Tabula notante deditos tristi neci?
 Exposita rostris capita cæsum patres
 Videre mæsti, flere nec licuit suos,
 Non gemere, dira tabe polluto foro.

Srillante sanie per putres vultus graui.
 Nec finis hic cruoris aut cædis stetit:
 Pauere volucres, & feras senas diu
 Tristes Philippi: hausit & Siculum mare
 Classes, virosq; saepe cædentes suos.

Concussus orbis viribus magnis ducum,
 Superatus acie, puppibus Nilum petit
 Fuge paratis, ipse periturus breui.

Hausit cruorem incestu Romani ducis quia naphthosus fuit, Cleopatra
 Ptolemæo.

Aegyptus iterum, nunc leues umbras tegit.
 Illic sepultum est impiè gestum diu
 Civile bellum, condidit tandem suos
 Iam fessus enses victor, hebetatos feris
 Vulneribus, & continuit imperium metu,

Armis, fideq; militis tutus fuit.
 Pietate gnati factus eximia deus

Post fata consecratus; & templis datus.
Nos quoq; manebunt astra, si seuo prior
Ense occuparo, quicquid infestum est mihi,
Dignaq; nostram sobole fundaro domum.

SE. Implebit aulam stirpe cœlesti tuam
Generata Diuo, Claudiae gentis decus,
Sortita fratris more Iunonis toros.

NE. Incesta genitrix detrabit generi fidem,
Animusq; nunquam coniugis iunctus mihi.

SE. Teneris in annis haud satis clara est fides,
Pudore victus cum tegit flammæ amor.

NE. Hoc equidem & ipse credidi frustra diu,
Manifesta quamuis pectore infociabili,
Vultuq; signa proderent odium mei.

Tandem quod ardens statuit vlciſci dolor,
Dignamq; thalamis coniugem inueni meis
Genere atq; forma, victa cui cedat Venus,
Iouisq; coniux, & ferox armis dea.

SE. Probitas, fidesq; coniugis, mores, pudor, 33

Placeant marito: sola perpetuò manent 33

Subiecta nulli, mentis atq; animi bona: 33

Florem decòris singuli carpunt dies. 33

NE. Omnes in vnâ contulit laudes deus,
Talemq; nasci fata voluerunt mihi.

SE. Recedat à te, temere ne credas, amor.

NE. Quem submouere fulminis Dominus nequit,
Cœli tyrannum, seuâ qui penetrat freta,
Ditisq; regna, detrabit superos polo.

SE. Volucrem esse Amorem fingit, immitem deum,
Mortalis

sed mihi ego, ammi
nam corporis totos
se laudabili res. ut
hinc: ait: lib. 2. de
comom.
si fornasq; pater minime
re crede colore

Mortalis error, armat & telis manus,
 Arcusq; sacros instruit sœua face:
 Genitumq; credit Venere, Vulcano satum.
 Vis magna mentis, blandus atq; animi calor,
 Amor est, iuuenta gignitur, luxu, ocio
 Nutritur, inter læta fortune bona.
 Quem si fouere atq; alere desistas, cadit,
 Breuiq; vires perdit extinctus suas.
 Hanc esse vitæ maximam causam reor,
 Per quam voluptas oritur, interitu caret,
 Cum procreetur semper humanum genus
 Amore grato, qui truces mulcet feras.
 NE. Hic mihi iugales præferat tēdas deus,
 Iugēq; nostris igne Poppeam toris.
 SE. Vix sustinere posset hos thalamos deus al. *dolor Videre populi*
 Videre, populi sancta nec pietas sinat. *f. n. p. f. L.*
 NE. Prohibebor vnus facere, quod cunctis licet?
 SE. Maiora populus semper à summo exigit. „
 NE. Libet experiri, viribus fractus meis
 An cedat animis, temerè conceptus furor.
 SE. Obsequere potius ciuibus placidus tuis.
 NE. Male imperatur, cum regit vulgus duces. „
 SE. Nihil impetrare cum valet, iustè dolet.
 NE. Exprimere ius est ferro, quod nequeunt preces.
 SE. Negare durum est NE. principem cogi nefas.
 SE. Permittat ipse. NE. fama sed victum feret.
 SE. Leuis atq; vana. NE. sit licet, multos notat.
 SE. Excelsa metuit. NE. non minus carpit tamen.
 SE. Facile opprimetur: merita te Dini patris,

*Aetasq; frangent, coniugis probitas, pudor.
 NE. Desiste tandem, iam grauis nimium mihi,
 Instare : liceat facere quod Seneca improbat.
 Et ipse populi vota iampridem moror,
 Cum portet vtero pignus, & partem mei,
 Quin destinamus proximam thalamis diem?*

ACTVS TERTIVS.

A G R I P P I N A.

*Tellure rupta Tartaro gressum extuli,
 Stygiam cruenta praeferens dextra facem
 Thalamis scelestis : nubat his flammis meo
 Poppea gnato iuncta, quas vindex manus,
 Dolorq; matris vertet ad tristes rogos.
 Manet inter umbras impiæ cædis mihi
 Semper memoria, manibus nostris grauis
 Adhuc inultis, reddita & meritis meis
 Funesta merces puppis, & precium imperi.
 Nox illa, qua naufragia defleui mea,
 Comitum necem, natiq; crudelis nefas
 Deflere votum fuerat, haud tempus datum est
 Lachrimis, sed ingens scelere geminauit nefas.
 Perempta ferro, fœda vulneribus, sacros
 Intra penates spiritum effudi grauem
 Erepta pelago, sanguine extinxi, meo
 Nec odia gnati, senit in nomen ferus
 Matris tyrannus, obrui meritum cupit.
 Simulachra, titulos destruit mortis metu*

Totum

Totum per orbem, quem dedit pœnam in meam,
Pueri regendum noster infelix Amor.
Exinctus umbras agitat infestus meas,
Flammisq; vultus noxios coniux petit,
Instat, minatur, imputat fatum mihi,
Tumulumq; gnati poscit auctorem necis.
Iam, parce, dabitur, tempus haud longum peto,
Utrix Erinnyis impio dignum parat
Lethum tyranno : verbera, & turpem fugam,
Pœnasq; , quis & Tantali vincat sitim,
Dirum laborem Sisyphi, Tityi alitem,
Ixionisq; membra rapientem rotam.
Licet extruat marmoribus, atq; auro tegat
Superbus aulam, limen armatæ ducis
Seruent cohortes, mittat immensas opes
Exhaustus orbis, supplices dextram petant
Parthi cruentam, regna diuitias ferant :
Veniet dies tempusq; , quo reddat suis
Animam nocentem sceleribus, iugulum hostibus,
Desertus, & destructus, & cunctis egens.
Hec quò labor, quò vota ceciderunt mea ?
Quò te furor prouexit attonitum tuus,
Et fata gnate ? cedat vt tantis malis
Genitricis ira, quæ tuo scelere occidit ?
Vtinam antequàm te paruulum in lucem dedi
Aliisq; , seuæ nostra lacerassent feræ
Viscera : sine vlllo scelere, sine sensu innocens
Mens occidisses, iunctus atq; hærens mihi,
Semper quietam cernereres sedem inferum,

Propera tectis efferre gradus,
 Linque cruentam principis aulam.
 CH. En illuxit suspecta diu
 Fama, toties iactata dies.
 Cessit thalamis Claudia diri
 Pulsa Neronis, quos iam victrix
 Poppea tenet : cessat pietas
 Dum nostra, graui compressa metu,
 Segnisq; dolor, vbi Romani
 Vis est populi ? fregit claros
 Quae saepe duces, dedit inuictae
 Leges patriae, fasces dignis
 Civibus olim : iussit bellum,
 Pacemq; , feras gentes domuit,
 Captos reges carcere clusit ?
 Grauis en oculis vndiq; nostris
 Iam Poppeae fulget imago
 Iuncta, Neroni.
 Affigat huic violenta manus
 Similes nimium vultus domine,
 Ipsamq; toris detrahat altis :
 Petat infelix mox & flammis
 Telisq; feris principis aulam.

ACTVS QVARTVS.

NUTRIX. POPPEA.

Quò trepida gressum coniugis thalamis tui
 Effers alumna ? quodiù secretum petis

Turbata

Turbata vultu? cur genæ fletu madent?
 Certè petitus precibus & votis dies
 Nostris refulsit: Cæsari iuncta es tuo
 Tæda ingali: quem tuus cepit decor,
 Et culpa Senecæ, tradidit vinctum tibi
 Genitrix amoris maximum numen Venus.
 O' qualis, altos quanta pressisti toros
 Residens in aula: vidit attonitus tuam
 Formam Senatus, thura cum superis dares,
 Sacrasq; grato spargeret aras mero,
 Velata summum flammeo tenui caput.
 Et ipse lateri iunctus atq; hærens tuo
 Sublimis inter ciuium læta omina
 Incessit, habitu atq; ore lætitiæ gerens
 Princeps superbo: talis emersam freto
 Spumante Peleus coniugem accepit Thetis,
 Quorum toros celebrasse cælestes ferunt,
 Pelagiq; numen omne consensu pari.
 Quæ subita vultus causa mutauit tuos?
 Quid pallor iste, quid ferant lachrimæ, doce.
 POP. Confusa tristi proximæ noctis metu,
 Visuq; Nutrix mente turbata feror,
 Defecta sensu. læta nam postquam dies
 Sideribus atris cessit, & nocti polus,
 Inter Neronis iuncta complexus mei
 Somno resoluor, nec diu placida frui
 Quiete licuit. visa nam thalamos meos
 Celebrare turba est mæsta, resolutis comis
 Matres Latine flebiles planctus dabant,

Inter

Inter tubarum sæpe terribilem sonum
 Sparsa cruore coniugis genitrix mei
 Vultu minaci sæua quatiebat facem.
 Quam dum sequor coacta præsentî metu,
 Diducta subito patuit ingenti mihi
 Tellus hiatulatâ, quò præceps toros
 Cerno iugales pariter, & miror meos
 In quîs resedi fessa : venientem intuo
 Comitante turba coniugem quondam meum,
 Gnatumq; : properat petere complexus meos
 Crispinus, & intermissa libare oscula.
 Irrupit intra tectâ tum trepidus meq; ^{meo laps.}
 Ensemq; iugulo condidit sæuum Nero.
 Tandem quietem magnus excussit timor,
 Quatit ora, & artus horridus nostros tremor,
 Pulsatq; pectus, continet vocem timor,
 Quam nunc fides pietasq; produxit tua.
 Heu quid minantur inferûm manes mihi,
 Aut quem cruorem coniugis vidi mei ?
 NVT. Quæcunq; mentis agitat infestus vigor,
 Ea per quietem sacer & arcanus refert,
 Veloxq; sensus. coniugem, thalamos, rogos,
 Vidisse te miraris, amplexu noui
 Herens mariti : sed mouent leto die
 Pulsata palmis pectora, & fusæ comæ
 Octauie dissidia planxerunt sacros
 Intra penates fratris, & patrium larem.
 Fax illa, quam secuta es Augustæ manu
 Prelata, clarum nomen inuidia tibi

Partum

Partum ominatur : inferum sedes, toros
 Stabiles futuros spondet aeternae domus.
 Iugulo quod ensē condidit princeps tuus,
 Bella haud mouebit, pace sed ferrum teget.
 Recollige animum, recipe leticiam, precor :
 Timore pulso, redde te thalamis tuis.
 POP. Delubra & aras petere constitui sacras,
 Cæsis litare victimis numen Deum,
 Ut expientur noctis & somni minæ,
 Terrorq; in hostes redeat attonitus meos :
 Et vota pro me suscipe, & precibus pijs
 Superos adora, manet ut præsens metus.

C H O R V S.

Anapæstici.

Si vera loquax fama Tonantis
 Furta & gratos narrat amores,
 Quem modò Leda pressisse sinum
 Tectum plumis pinnisq; ferunt :
 Modò per fluctus raptam Europen
 Taurum tergo portasse truce[m],
 Quæ regit, & nunc deferet astra,
 Petet amplexus Poppea tuos.
 Quos & Leda præferre potest :
 Et tibi quondam, cui miranti
 Fuluo Danaë fluxit in auro.
 Formam Sparte iactet alumna
 Licet, & Phrygius præmia pastor,

Vincet

Vincet vultus hæc Tyndaridos,
 Qui mouerunt horrida bella,
 Phrygiæq; solo regna dedere.
 Sed quis gressu ruit attonito?
 Aut quid pectore portat anhelos?

N V N C I V S. C H O R V S.

Quicumq; tectis miles exultat ^{cubat, pect.} ducis,
 Defendat aulam, cui furor populi imminet,
 Trepidî cohortes ecce præfecti trahunt
 Præsidia ad vrbis victa, nec cedit metu
 Concepta rabies temerè, sed vires capit.
 CHO. Quis iste mentes agitat attonitus furor?
 NVN. Octauia furore perculsa agmina,
 Et efferrata per nefas ingens ruunt.
 CHO. Quid ausa facere, quomodo consilio, doce.
 NVN. Reddere penates Claudio diui parant,
 Torosq; fratris, debitam partem imperij.
 CHO. Quos iam tenet Poppea concordî fide?
 NVN. Hic vrit animos pertinax nimium furor,
 Et in furem temerè præcípites agit.
 Quæcumq; claro marmore effigies stetit,
 Aut ara fulgens, ora Poppeæ gerens
 Afflicta vulgi manibus, & sæuo iacet
 Eversa ferro, membra per partes trahunt
 Multa laqueis, obrunt turpi diu
 Calcata ceno. verba conueniunt feris
 Immissa factis, quæ timor recipit meus?
 Sepire flammis principis sedem parant

Populi,

Populi, nisi iræ coniugem reddat nonam,
Reddat penates Claudia victus suos.

Vt noscat ipse ciuium motus, mea
Voce, haud morabor iussa præfetti exequi.

CHO. Quid fera frustra bella mouetis?

Inuicta gerit tela Cupido,
Flammis vestros obruet ignes :
Quis extinxit fulmina sepe,
Captumq; Iouem cælo traxit.

*L. Lævi .i.
infelices & iræ*

Læsi tristes dabitæ pœnas
Sanguine vestro. non est patiens
Fervidus iræ facilisq; regi.
Ille ferocem iussit Achillem
Pulsare lyram : fregit Danaos,
Fregit Atridem, regna euertit
Priami, claras diruit vrbes.
Et nunc animus quid ferat horret,
Vis immitis violenta dei.

N E R O.

O' lenta nimium militis nostri manus,
Et ira patiens post nefas tantum mea.

Quod non cruor ciuilis accensas faces
Extinguit in nos, cæde nec populi madet

a. l. Fumosa, p.

Funerea Roma, quæ viros tales tulit.

Admissa sed iam morte puniri parum est,
Grauiora meruit impium plebis scelus :
Et illa, cui me ciuium subiicit furor,
Suspecta coniux & soror semper mihi.

Tandem

Tandem dolori spiritum reddat meo,
 Tranq; nostram sanguine extinguat suo :
 Mox tecta flammis concidant urbis meis,
 Ignes, ruinae, noxium populum premant,
 Turpisq; egestas, seu cum luctu fames.
 Exultat ingens seculi nostri bonis
 Corrupta turba : nec capit clementiam
 Ingrata nostram, ferre nec pacem potest,
 Sed inquieta rapitur : hinc audacia,
 Hinc temeritate fertur in præceps sua.
 Malis domanda est, & gravi semper iugo
 Premenda, ne quid simile tentare audeat,
 Contraq; sanctos coniugis vultus meæ
 Attollere oculos : fracta per pœnas metu
 Parere discet Principis nutu sui.
 Sed adesse cerno, rara quem pietas virum
 Fidesq; castris nota præposuit meis.

PRAEFECTVS. NERO.

Populi furorem cede paucorum, diu
 Qui restiterunt, temerè compressum assero.
 NE. Et hoc sat est ? sic miles audisti ducem ?
 Compestis, hæc vindicta debetur mihi ?
 PR. Cecidere motus impij ferro duces.
 NE. Quid illa turba, petere quæ flammis meos
 Ausa est penates, Principi legem dare,
 Abstrahere nostris coniugem charam toris, *al. tantam, L.*
 Violare quantum licuit, incesta manu
 Et voce dira, debita pœna vacat ?

a

PR.

P R. Pœnam dolor constituet in ciues tuos.

N E. Constituet, etas nulla quam famæ eximat.

P R. Quam temperet non ira, non noster timor?

N E. Iram expiabit, prima quæ meruit meam.

P R. Quam poscat ede, nostra ne parcat manus.

N E. Cædem sororis poscit, & dirum caput.

Aug. vindictam
P R. Horrore victum trepidus astrinxit rigor.

N E. Parère dubitas? P R. cur meâ damnas fidem?

N. Quod parcis hosti. P R. femina hoc nomē capis?

N E. Si scelera cepit? P R. est ne qui fontem arguat?

N E. Populi furor. P R. quis regere dementes valet?

N E. Quis concitare potui? P R. haud quæquā reor,

xx. Mulier, dedit natura cui primum malo

Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis.

Sed vim negavit, ut ne inexpugnabilis

Esset, sed ægras frangeret vires timor,

N E. Vel pena, quæ tam sera damnatam premit,

Diu nocentem, tolle consilium, ac preces,

Et imperata perage: deuictam rate

Procul in remotum littus interim iube,

Tandem ut residat pectoris nostri tumor.

CHORVS. OCTAVIA

Anapæstici.

O' finestus multis populi
Dirusq; fauor, qui cū flatu
Vela secundo ratis impleuit,
Vexitq; procul: languidus idem

Deserit

Deserit alto seuq; mari.
 Fleuit gnatos miseranda parens,
 Perdidit ingens quos plebis amor,
 Nimiusq; fauor, genere illustres,
 Pietate, fide, lingua claros,
 Pectore fortes, legibus acres.
 Te quoq; lenis simili letho
 Fortuna dedit, quem neq; fasces
 Texere tui, nec tecta domus.
 Plura referre prohibet praesens
 Exempla dolor : modò cui patriam
 Reddere ciues aulam, & fratris
 Voluere toros : nunc ad pœnam
 Lethumq; trahi, flentem, miseram
 Cernere possis. bene paupertas *al. prot. 6.*
 Humili tecto contenta latet.
 Quatiunt altas sæpe procelle,
 Aut euertit fortuna domos.
 O C. Quò me trahitis ? quodue tyrannus
 Aut exilium fortuna iubet ?
 Si mihi vitam fracta remittit
 Tot iam nostris euicta malis,
 Si cede mea cumulare parat
 Luctus nostros : inuidet etiam
 Cur in patria mihi seua mori ?
 Sed iam spes est nulla salutis,
 Fratris cerno miseranda ratem.
 Hec est, cuius pecta carina
 Quondam genitrix, nunc & thalamis

Expulsa soror miseranda vehar.
Nullum pietas nunc numen habet,
Nec sunt superi, regnat mundo
Tristis Erinys.

Quis mea dignè deslere potest
Mala? quæ lacrimis nostris questus
Reddet Aëdon? cuius pinnas
Vtinam misera mihi fata darent:
Fugerem luctus ablata meos
Penna volucris, procul & cætus
Hominum tristes, cademq; feram:
Sola in vacuo nemore, & tenui
Ramopendens, querulo possem
Gutturæ mæstum fundere murmur.

CH. Regitur fati mortale genus,
Nec sibi quicquam spondere potest
Firmum & stabile: perquam casus
Volvit varios semper nobis
Metuenda dies. animum firment
Exempla tuum iam multa, domus
Quæ vestra tulit. quid senior est
Fortuna tibi? tu mihi primum
Tot natorum memoranda parens
Nata Agrippæ, nurus Augusti,
Cæsaris vxor, cuius nomen
Clarum toto fulsit in orbe.
Utero toties enixa graui
Pignora pacis: mox exilium,
Verbera, seuas passa catenas,

Funera, luctus, tandem lethum.
 Cruciata diu, felix thalamis
 Livia Drusi, natisq; ferum
 Ruit in facinus, poenamq; suam.
 Iulia matris fata secuta est:
 Post longa tamen tempora ferro
 Cesa est, quamvis crimine nullo.
 Quid non potuit quondam genitrix
 Tua, quæ rexit Principis aulam,
 Chara marito, partuq; potens?
 Eadem famulo subiecta suo,
 Cecidit divi militis ense.
 Quid cui licuit regnum in cælum
 Sperare, parens tanta Neronis?
 Num funesta violata manu
 Remigis antè, mox & ferro
 Lacerata diu, scui iacuit
 Victima nati?

o c. Me quoq; tristes mittet ad umbras
 Ferus, & manes, ecce tyrannus.
 Quid iam frustra miseranda moror?
 Rapite ad lethum, quis ins in nos
 Fortuna dedit, testor superos.
 Quid agis demens? parce precari
Quis iniusta es, numina diuûm.
 Tartara testor, Erebiq; deas
 Scelerum vltices, & te genitor
 Dignum tali morte, & pœna:
 Non iniusta est mors ista mihi.

Armata ratem, date vela fretis,
 Ventisq; petat puppis rector
 Tandem Pharia littora terra.
 C. H. Lenes aurae, Zephyriq; leues,
 Testam quondam nube aethera
 Qui vexistis raptam seuæ
 Virginis aris Iphigeniam:
 Hanc quoq; tristi procul à pœna
 Portate, precor, templa ad Trinia.
 Vrbe est nostra mitior Aulis,
 Et Maurorum barbara tellus.

L. Taurus: et eos. n. ara in hospita diuina at de hospitib; in Mauritania vel Africa ito. Roma cruce. latris nupta extat: sine qdem liberos suos pœnos pœtore inuoluisse, o hospitib;.

L. A. N. SENECAE

Hercules Oeteus.

TRAGŒDIA X.

Tota hœc fabula per actum angustis et tunc, imo nubes et iunior captat, L.

PERSONAE.	
Hercules.	Chorus mulierum.
Iole.	Nutrix.
Hyllus.	Alcmena.
Philoctetes.	Deianira.

ACTVS PRIMVS.

HERCVLES.

Sator

Sator deorum, cuius excussum manu
 Vtræq; Phæbi sentiunt fulmen domus,
 Secure regna: protuli pacem tibi,
 Quæcunq; Nerens porrigi terras vetat.
 Non est tonandum, perfidi reges iacent,
 Seni tyranni: fregimus, quicquid fuit
 Tibi fulminandum. sed mihi cælum parens
 Adhuc negatur: parui certè, Ioue
 Vbiq; dignus: teq; testata est meum
 Patrem nouerca. quid tamen nectis moras?
 Nunquid timemur? nunquid impositum sibi
 Non poterit Atlas ferre cum cælo Herculem?
 Quid astra genitor, quid negas? mors me tibi
 Certè remisit, omne cum cesset malum, *al. gessit c.*
 Quod terra genuit, pontus, aër, inferi.
 Nullus per vrbes errat Arcadias leo,
 Strymhalis icta est, Mænali nulla est fera.
 Sparsit peremptus aureum serpens nemus,
 Et Hydra vires posuit, & notos Hebro
 Cruore pingues hospitum fudi greges,
 Hostisq; traxi spolia Thermodontiae.
 Vidi regentem fata, nec tantum redij, *al. silentium*
 Sed trepidus atrum Cerberum vidit dies,
 Et ille solem: nullus Antæus Libys
 Animam resumit: cecidit ante aras suas
 Busiris: vna est Gerion sparsus manu,
 Taurusq; populis horridus centum pauor.
 Quodcunq; tellus genuit infestum, occidit,
 Meaq; fufum dexterâ, iratis deis

*i. si benivolus
tamen amicit
mibi feru*
 Non licuit esse: sic negat mundus feras,
 Animum nouerca, redde nunc gnato patrem,
 Vel astra forti. nec peto ut monstres iter,
 Permitte tantum genitor, inueniam viam.
 Vel si times ne terra concipiat feras,
 Properet malum quodcumq; , dum terra Herculem
*L. inuidet. i.
q. mibi inuidet
pugnans? q.
his p. f. f.*
 Habet, videtq; . nam quis inuadet mala?
 Aut quis per vrbes rursus Argolicas erit
 Iunonis odio dignus? in tutum meas
 Laudes redegi: nulla me tellus silet.
*i. me finit
Scythia. v. f. f.
subdit p. L.*
 Me sensit Vrsæ frigidum Scythiæ genus,
 Indusq; Phæbo subditus, Cancro Libys.
 Te clare Titan testor, occurri tibi
 Quâcumq; fulges, nec meos lux prosequi
 Potuit triumphos: solis excessi vices,
 Infrâq; nostras substitit metas dies.
al. defecit, p.
 Natura cessit, terra deseruit gradum.
 Laxata per me nox, & extremum chaos
 In me cucurrit: inde ad hunc orbem redij,
 Unde retrò nemo: tulimus Oceani minas,
 Nec vlla valuit quaterere tempestas ratem,
 Quâcumq; pressi: pars quota est, quam prosequor?
 Iam vacuus æther non potest odio tue
 Sufficere nuptæ, quasq; deuincam feras
 Tellus timet concipere, nec monstra inuenit.
 Fera negantur, Hercules monstri loco
 Iam cæpit esse: quanta nunc fregi mala,
 Quot scelera nudus? quicquid immane obstitit,
 Sola manus strauere: nec inuenis feras

Timui,

Timui, nec infans : quicquid est insum, leue est.

Nec vlla nobis segnis illuxit dies.

O quanta fudi monstra, quæ nullus mihi
Rex imperauit ? institit Virtus mihi,

Iunone peior . sed quid impavidum genus

Fecisse prodest ? non habent pacem dei.

Purgata tellus omnis , in cælo videt

Quodcumq; timuit. transtulit Iuno feras.

Ambit peremptus Cancer ardentem plagam,

Libyæq; sidus fertur, & messes alit.

Annum fugate tradit Astree Leo:

At ille iactans feruidam cælo iubam

Austrum madentem siccatur, & nimbos trahit.

Inuasit omnis ecce iam cælum fera,

Meq; antecessit : victor è terris meos

Specio labores. astra portentis prius

Ferisq; Iuno tribuit, vt cælum mihi

Faciat timendum. sparserit mundum licet,

Cælumq; terris peius ac peius Styge

Irata faciat, dabitur Alcide locus.

Si post feras, post bella, post Strygium canem

Nondum astra merui, Siculus Hesperium latus

Tangat Pelorus, vt vna iam tellus eræt, *L. erit. sed, erit, & al.*

Illinc fugabo maria, si iungi iubet:

Committat vndas Isthmos, & iuncto salo

Noua ferantur Atticæ puppes via:

Mutetur orbis : vallibus currat nouis

Ister, nouasq; Tanais accipiat vias,

Da da tuendos Iuppiter saltem deos.

Illâ licebit fulmen à parte auferas,
 Ego quam tuebor, siue glaciale polum,
 Seu me tueri feruidam partem iubes :
 Hac esse superos parte securos puta.
 Cirrhaea Pæan templa, & ætheriam domum
 Serpente cæso meruit : at quoties iacet
 Python in Hydra ? Bacchus & Persens deis
 Iam se intulere : sed quota est mundi plaga
 Oriens subactus ? aut quota est Gorgon fera ?
 Quis astra gnatus laudibus meruit suis
 Ex te, & nouerca ? quem tuli, mundum peto.
 Sed tu comes laboris Herculei Lyca
 Prafer triumphos, Euryti victos lares,
 Stratumq; regnum : vos pecus rapite ocynus,
 Qua templa tollens ara Cænæ Iouis,
 Astro timendum spectat Enboicum mare.

L. Anst.

CHORVS. IOLE.

Choriambici & Anapaestici.

Par ille est superis, cui pariter dies
 Et fortuna fuit : mortis habet vices,
 Lentè cum trahitur vita gementibus.
 Quisquis sub pedibus fata rapacia,
 Et puppem posuit liminis vltimi,
 Non captiua dabit brachia vinctis,
 Nec pompe venit nobile ferculum :
 Nunquam est ille miser, cui facile est mori. »
 Illum si medio decipiat ratis

Ponto,

Ponto, cùm borean expulit africanus,
 Aut curus zephyrum, cùm mare diuidunt,
 Non puppis lacerae fragmina colligit,
 Ut litus medio speret in æquore.

Vitam qui poterit reddere protinus,
 Solus naufragium non poterit pati,
 Non turpis macies, & lachrimæ tenent,
 Et cinis patrio puluere sordidus.

Nos non flamma rapax, non fragor obruit.
 Felices sequeris mors, miseros fugis.

Stamus nec patriæ mœnibus, heu locus
 Et filius dabitur, lapsaq; sordida

Fient templa case: iam gelidus Dolops

Hâc ducet pecudes, quâ tepet obrutus

Stratæ qui superest Oechaliæ cinis:

Illo Thessalicus pastor in oppido

Indoctâ referens carmina fistulâ,

Cantu nostra canet tempora flebili.

Et dum pauca Deus secula contrahit,

Queretur patriæ quis fuerit locus.

Felix incolui non steriles locos,

Nec ieiuna soli iugera Thessali,

Ad Trachyna vocor, saxa rigentia,

Et dumeta iugis horrida torridis,

Vix gratum pecori montiuago nemus.

At si quas melior sors famulas vocat,

Illas aut volucer transferet Inachus,

Aut Dircea colent mœnia, quâ fugit *fusus fuit languidus? et.*

Ismenus tenui flumine languidus: *fusus fuit.*

Hic

Hic mater tumidi nupserat Herculis.

Quæ cantes Scythiæ, quis genuit lapis?

al. Num Tita, Num Titana ferunt? te Rhodope tulit,

na feram te
Rhodo petat Te præruptus Athos, te fera Cassia,

i. m. de mon. Quae virgata tibi praebuit vbera.

alig's Gigant. Falsa est de geminis fabula noctibus.

Junius. Rapt. Aether cū tenuit sidera longius.

Archerum tam tenui iudicio longius
Commisit: vices Lucifer Hespero

Et soles vetuit Delia tardior.

al. membra. le Nullis vulneribus peruia monstra sunt.

Ferrum sensit hebes, lentior est *chalybs*.

nl. *frangit* C. *Periculum sentit* ne des, lentior est cha
In nudo gladius corpore frangitur.

Et saxum refilit, fataq; negligit,

Et mortem indomito corpore prouocat.

Non illum poterant figere cuspides,

Non arcus Scythicâ tensus arundine,

Non quæ tela gerit Sarmata frigidus,

Aut qui soliferæ suppositus plagæ

Uicino Nabathæ vulnera dirigit.
Danthus Crocificæ sentiens i filius

Partibus Choffiacis certior ictibus,
Muros Oechalia corpore protulit.

Nil ob stare valet : pincere quod

Iam victum est: quota pars vulnere com-

Pro fato patuit vultus iniquior.

Et vidisse sat est Herculeis minis

Et vidisse jāt est Herculeis minis. *et minas quod*
Quo vastus Briareus. quo tumidus Giges

*Quo vastus Briareus, quo tumidus Giges
Subst. Supra Thessalicos constitit aggeres.*

Supra Thessalicos constitit aggeres,
Ut coelo infereret minoresq; manus.

Ut cœlo infereret vipereas manus,

2. riguit. i. Hoc vultu riguit. commoda cladibus

berufet Herbis vultu

Magnis

Magnis magna patent : nil superest mali,
 Iratum misere vidimus Herculem.

101. At ego infelix non templa suis
 Collapsa deis, sparsosque focos,
 Natis mistos arsisse patres,
 Hominiq; deos, templa sepulchris:
 Nullum querimur commune malum.

Alio nostras fortuna vocat
 Lacrimas : alias flere ruinas
 Mea fata iubent. quæ prima querar ?
 Quæ summa gemam ? pariter cuncta
 Deslere iuuat : nec plura dedit
 Pectora tellus, ut digna sonent
 Verbera planctu : me vel Syphili
 Flebile saxum figat Superi, *al. finge L.*

vel in Eridani ponite ripis,
 Vbi mæsta sonat Phaëtoniadum
 Turba sororum : me vel Siculis
 Addite saxi, vbi fata gemit
 Thessala Syren. vel in Edonas
 Tollite siluas : qualis natum
 Daulias ales solet Ismaria
 Flere sub umbrâ, formam lacrimis
 Aptate meis, resonetq; malis
 Aspera Trachyn : Cyprias lacrimas
 Myrrha tuetur, raptum coniux
 Ceyca gemit : sibi Tantalus est
 Facta superstes. fugit vultus
 Philomela suos, natumq; sonat

Flebilis

idit ?

ns quid

Magnis

Flebilis Irym : cur mea nondum
 Capiunt volucres brachia plumas ?
 Felix felix, cum silua domus
 Nostra fretur, patrioq; sedens
 Ales in agro refexam querulo
 Murmure ^{cul. fus} ~~questus~~, volucremq; Iolem

al. Fama Turba loquetur. vidi vidi
 Miseranda mei fata parentis,
 Cum lethifero stipite pulsus,
 Tota iacuit sparsus in aula.
 Prò si tumultum fata dedissent,
 Quoties genitor querendus eras ?
 Potuine tuam spectare necem ?
 Nondum teneras vestite genas,
 Nec dum fortis sanguine Thoxeu ?
 Quid vestra querar fata parentes,
 Quos in tutum mors equa tulit ?
 Mea me lacrimas fortuna rogat :
 Iam iam dominae captiua, colos,
 Fusosq; legam : prò, sepe dolor al. / care decr
 Forma q; mortem paritura mihi.
 Tibi cuncta domus concidit vni,
 Dum me genitor negat Alcida,
 Atq; Hercules socer esse timet.
 Sed iam dominae tecta petantur.
 CH. Quid regna tui clara parentis,
 Proauosq; tuos respicis amens ?
 Fugiat vultus fortuna prior.
 Patiens quisquis nouit famulum

Regemq;

Regemq; pati, vultusq; suos
 Variare potest, vires pepulit
 Pondusq; mali: casus animo nec sensit inops,
 Qui tulit equo. *Casus animo q. tulit v. l. y. cod. Raps.*

ACTVS SECVNDVS.

NVTRIX. DEIANIRA.

O Quam cruentus feminas stimulat dolor,
 Cum patuit vna pellici & nuptæ domus.
 Scylla & Charybdis Sicula contorquens freta
 Minus est timenda: nulla non melior fera est.
 Namq; vt reluxit pellicis capte decus,
 Et fulsit Iole, qualis innubis dies,
 Purpure claris noctibus sidus micat: al. Purpure clarum L.
 Stetit furenti similis, ac torum intuens
 Herculeæ coniux: freta vt armento, iacens al. Armenia. L.
 Sub rupe tigris, hoste conspecto exilit:
 Aut iussa thyrsus quatere, conceptum ferens
 Mænas Lyeum, dubia quod gressus agat,
 Hesit parumper: tum per Herculeos lares
 Lymphata rapitur, tota vix satis est domus:
 Incurrit, errat, sistit, in vultus dolor
 Processit omnis, pectori pænè intimo.
 Nihil est relictum, fletus insequitur genas,
 Nec vnus habitus durat, aut vno furit
 Contenta vultu: nunc inardescunt genæ,
 Pallor ruborem pellit, & formas dolor
 Errat per omnes: queritur, implorat, gemit.

Sonuere

Sonuere postes : ecce præcipiti gradu
Secreta mentis ore confuso exerit.

D E. Quamcunq; partem sedis aetheria premis
Coniux Tonantis, mitte in Alcidem feram
Quæ mihi satis sit : si qua sæcundum caput
Palude tota vastior serpens mouet,
Ignara vinci : si quid excessit feras
Immane, dirum, horribile, quo viso Hercules
Avertat oculos, hoc specu immenso exeat :
Vel si feræ negantur, hanc animam precor
Conuertere in aliquod, quodlibet possit malum
Hac mente fieri : commoda effigiem mihi
Parem dolori, non capit pectus minas.

Quid excutis telluris extrema sinus,
Orbemq; versas ? quid rogas Ditem mala ?
Omnes in isto pectore inuenias feras,
Quas timeat : odijs accipe hoc telum tuis,
Ego sum nouerca, perdere Alcidem potes,
Profer manus quocunq; , quid cessas ? Dea
Ut ere furente : quod iubes, ~~fieri~~ nefas ? ~~fieri~~, ~~ut~~
Reperi : quid heres ? ipsa iam cesses licet, ~~fieri~~
Hæc ira satis est. N V T. pectoris sani parum
Alumna questus comprime, & flammæ doma,
Frena dolorem, coniugem ostende Herculis.

D E. Iole meis captiua germanos dabit
Natis, Iouisq; fiet è famula nurus ?
Non flamma cursus pariter, & torrens feret,
Ut vrsa pontum sicca cæruleum bibet,
Non ibo inulta : gesseris cælum licet,

Totusq;

Totusq; pacem debeat mundus tibi.
 Est aliquid Hydra potius? iratae dolor *al. pig.*
 Nuptae. quis ignis tantus in caelum furit *35*
 Ardentis Aetnae? quicquid est victum tibi,
 Hic vincet animus, capta praeripiet toros?
 Adhuc timebam monstra, iam nullum est malum.
 Cessere pestes, in locum venit fera
 Inuisa pellex: summe protector deum, *l. prob. de m.*
 Et clare Titan, Herculis tantum fui
 Coniux tumentis, vota quae superis tuli,
 Cessere, capta pellici felix fui,
 Illi meas audistis o superi preces,
 Incolumis illi remeat. o nulla dolor
 Contenta poena, quare supplicia horrida,
 Incogitata, infanda: Iunonem doce,
 Quid odia valeant, nescit irasci satis.
 Pro me gerebas bella, propter me vagas
 Achelous undas sanguine infecit suo,
 Cum lenta serpens fieret in taurum trucem:
 Nunc flecteret serpente deposita minas,
 Et mille in hoste vinceret vno feras.
 Iam displicemus: capta praelata est mihi,
 Non praferetur: qui dies thalami ultimus
 Nostri est futurus, hic erit vite tuae.
 Quid hoc? recedit animus, & ponit minas.
 Iam cessit ira, quid miser langues dolor?
 Perdis furorem? coniugis sanctae fidem
 Mibi reddis iterum, quid vetas flammis ali?
 Quid frangis ignes? hunc mihi serua impetum.

Rayb. eamy : Pares erams, non erit votis opus.
exhortat. n. d. h. Aderit nouerca, quæ manus nostras regat,
exhortat. n. d. h. Nec innocata N V. quod paras demens scelus ?
audendum g. Perimes maritum ? cuius extremus dies
 Primusq; laudes nouit, & cælotenus
 Erecta terras fama suppositas habet ?
 Rogos in istos terra consurget parens,
 Domusq; socii prima, & Actolium genus
al. f. p. a. i. n. Sternetur omne : sena, iam dudum faces
in. n. d. h. In te ferentur, vindicem tellus suum
in. n. d. h. Defendet omnis, vna quot pœnas dabis ?
in. n. d. h. Effugere terras crede, & humanum genus
in. n. d. h. Te posse, fulmen genitor Alcida gerit.
 Iam iam minaces ire per cælum faces
 Specta, & Tonantem fulmine excusso diem.
 Mortem quoq; ipsam, quam putas tutam, time.
 Dominatur illic patruus Alcida tui.
 Quocunq; pergis misera, cognatos deos
 Illic videbis. D E. maximum fieri scelus
 Et ipsa fateor, sed dolor fieri iubet.
 N V T. Moriere. D E. moriar Herculis nempe incliti
 Coniux, nec vllus nocte discussa dies
 Viduam notabit, nec meos pellex toros
 Captiua capiet : antè ab occasu dies
 Nasctetur Indis : antè glaciale polum,
 Scythasue tepida Phæbus afficiet rota :
 Quàm me relictam Thessalæ afficiant nurus.
 Meo ingales sanguine extinguiam faces.
 Aut pereat, aut me perimat, elisis feris

Et coniugem addat, inter Herculeos licet
 Me quoq; labores numeret: Alcidae toros
 Moritura certè corpore amplectar meo.
 Ire, ire ad umbras Herculis nuptam licet,
 Sed non inultam: si quid è nostro Hercule
 Conceptit Iole, manibus euellam meis.

Antè & per ipsas pellicem inuadam faces,
 Me nuptiali victimam feriat die
 Infestus, Iolem dum supra exanimem ruam.

Felix iacet, quicumq; quos odit, premit.

NVT. Quid ipsa flammās pascis? & vastum fo-

Utrò dolorem misera? quid casum times? ^{ues}

Dilexit Iolem nempe, dum starent lares,

Regisq; natam peteret: in famula locum

Regina cecidit, perdidit vires amor,

Mutumq; ab illo traxit infelix status.

Illicita amantur, excidit quicquid licet.

DE. Fortuna amorem peior inflamat magis,

Amat vel ipsam, quòd caret patrio lare,

Quòd nudus auro crinis & gemmā iacet,

Ipsas misericors forsā ærumnas amat.

NVT. Hoc vñtatū est Herculi, captas amat.

Dilecta Priami nempe Dardanij soror

Concessa famulo est: adijce, quot nuptas prius,

Quot virgines dilexit, errauit vagus.

Arcadia nempe virgo, Palladios choros

Dum nectit, Auge vim stupri passa excidit,

Nullamq; amoris retinet Herculei notam.

Referam quid alias? mène. Thespiades vocant?

b 2

Breuiq;

Breniūq; in illas arsit Alcides face.
 Hospes Tymoli Lydiam fouit nurum,
 Et amore captus ad leues sedit colos:
 Unum feroci stamen intorquens manu.
 Nempe illa ceruix spolia deposuit feræ,
 Crinemq; mitrâ pressit, & famulus stetit
 Hirtam Sabæâ marcidus myrrhâ comam:
 Ubiq; caluit, sed leui caluit face.

beni Raps. L. Nutr. DE. Herere amantes post vagos ignes solent.
 NVT. Familâmnē, & hostis præferet gnâ tibi?

DE. Ut alta siluas forma vernantes alit,
 Quas nemore nudo primus inuestit tepor.

Aut cū solutos expulit boreas notos,
 Et sæua totas bruma decussit comas,

Deforme *folijs* aspicias truncis nemus:

Sic nostra longum forma percurrent iter,

Deperdit aliquid semper, & fulget minus,

Malisq; minus est: quicquid in nobis fuit

Olim petatum, cecidit, & partu labat,

Materq; multum rapuit ex illo mihi,

Aetas citato senior eripuit gradu.

Vides vt altum famula non perdat decus?

Cessere vultus penitus, & pædor sedet,

Tamen per ipsas fulget ærumnas decor,

Nihilq; ab illa casus & fatum graue,

Nisi regna traxit. hinc meum pectus timor

Altrix laceffit, hinc rapit somnos pauor.

Præclara totis gentibus coniux eram,

Thalamosq; nostros inuido fato nurus

Oprabat

al. q. Delie, quod. Del. que de mens. q. 3. deos
 Optabat omnis, quo nimis quisquis deos

Orabat illos : nuribus Argolicis fui

Mensura voti : quem Ioui socerum parem

Altrix habebō ? quis sub hoc mundo mihi

Dabitur maritus ? ipse qui Alcide imperat,

Facibus suis me iungat Eurystheus licet,

Minus est, toros meruisse regnantis leue est.

Atq̃ illa cecidit, quæ viro caret Hercule.

NVT. Conciliat animos coniugum partus ferē.

DE. Sic ipse forsā diuidet partus toros.

NVT. Famula illa trahitur interim donum tibi.

DE. Hic quem per vrbes ire præclarum vides,

Et vina tergo spolia gestantem feræ,

Qui regna miseris donat, & celsis rapit,

Vastā grauatus horridam clauā manum,

Cuius triumphos vltimi Seres canunt,

Et quisquis alius orbe consep̃to iacet :

Leuis est, nec illum gloriæ stimulat decor,

Errat per orbem, non vt æquetur Ioui,

Nec vt per vrbes magnus Argolicas eat.

Quod amet requirit, virginum thalamos petit.

Si qua est negata, rapitur : in populos furit.

Nuptas ruinis querit, & vitium impotens,

Virtus vocatur : cecidit Oechalia inclita,

Vnusq̃ Titan vidit, atq; vnus dies,

Stantem & cadentem : causa bellandi, est amor.

Toties timebit, Herculi gnatam parens

Quoties negabit. hostis est, quoties socer

Fieri recusat : si gener non est, furit.

Post hæc quid istas innocens seruo manus ?
 Donec furentem simulet, ac seua manu
 Intendat arcus meq; natumq; opprimat ?
 Sic coniuges expellit Alcides suas,
 Hæc sunt repudia, nec potest fieri nocens ?
 Terris videri sceleribus causam suis
 Fecit nouercam, quid stupes segnis furor ?
 Scelus occupandum est: perge, dum feruet manus.

NVT. Perimes maritum ? DE. pellicis certè mea.

NVT. At Ioue creati. DE. nêpe et Alcmena satii.

NV. Ferrone? DE. ferro. NV. si neqs. DE. perimã dolo.

NV. Quis iste furor est? DE. quẽ meus coniux docet.

NV. Quẽ nec nouerca peremit, hũc perimes virum?

DE. Cœlestis ira quos premit, miseros facit, „

Humana nullos. NV. parce miseranda, & time. „

L. DE. Contempsit omnes ille, qui mortem prius.

DE. Libet ire in enses. NVT. maior admissio tuus

Alumna dolor est, culpa par odium exigit.

Cur seua modicè statuis? vt passa es, dole. „

DE. Leue esse credis pellicis nuptæ malum?

Quicquid dolorem pascit, id nimum puta. „

NVT. Amor ne clari fugit Alcide tibi?

DE. Non fugit, altrix: remanet, & penitus sedet

Fixus medullis, crede: sed magnus dolor, „

Iratus amor est. NVT. artibus magicis ferè „

Coniugia nuptæ precibus admistis ligant.

Vernare iussi frigore in medio nemus,

Missumq; fulmen stare, concussi fretum

Cessante vento, turbidum explicui mare,

Et sicca

Et sicca tellus fontibus patuit nouis.
 Habuere motum saxa, discussi fores,
 Umbrae stetit, & mea iussi prece
 Manes loquuntur, sonuit infernus canis:
 Mare, terra, caelum, & tartarus seruit mihi.
 Nox media solem vidit, & noctem dies,
 Nihilq; leges ad meos cantus tenent.
 Fletemus illum, carmina inuenient iter.

DE. Quis pontus herbas generat, aut quas Thessala
 Subrupe Pindus, aut ubi inueniam malum,

Cui cedat ille? carmine in terras mago
 Descendat astris luna desertis licet,
 Et bruma messes videat, & cantu fugax

Sit deprehensum fulmen, & versa vice

Medius coactis fugerit stellis dies:
 Non flectet unum. NVT. vicit & superos amor.

DE. Vincetur vni forsan, & spoliū dabit,

Amorq; summus fiet Alcide labor.

Sed te per omne caelū numen precor,

Per hunc timorem, quicquid arcani apparō,

Penitus recondas, & fide tacita premas.

NVT. Quid istud est, quod esse secretum iubet?

DE. Non tela sunt, non arma, non ignis minae.

NVT. Præstare fateor posse me tacitam fidem,

Si scelere careat, interim scelus est fides.

DE. Circūspice agendum, nequis arcana occupet,

Partemq; in omnem vultus inquirens eat.

NVT. En locus ab omni tutus arbitro vacat.

DE. Est in remoto sedis egregie loco, *al. rep. e sedis*

Arcana tacitus nostra defendens specus,
 Non ille primos accipit soles locus,
 Non ille seros, cum ferens Titan diem,
 Lassam rubenti mergit Oceano rotam.
 Illic amoris pignus Herculei manet, *al. later*
 Altrix fatebor, Nessus est auctor mali,
 Quem gravida nubes Thessalo genuit duci,
 Quâ celsus astris inserit Pindus caput,
 Ultraq; nubes Othrys eductus riget.
 Namq; ut subactus Hercules claua horridi
 Achelous, omnes facilis in species dari.
 Tandem peractis omnibus patuit feris,
 Unoq; *al. turpe* turpis subdidit cornu caput.

Me coniugem dum victor Alcides habet,
 Repetebat Argos, fortè per campos vagus
 Euenus altum gurgitem in pontum ferens,
 Iam penè summis turbidus ripis erat, *al. vndis*
 Transire Nessus vorticem solitus vagum
 Precium poposcit: meq; iam dorso ferens,
 Quâ iungit hominem spina deficiens equo,
 Frangebat ipsas fluminis tumidi minas.

Iam totus vndis Nessus exierat ferox,
 Medioq; adhuc errabat Alcides vado,
 Vasto rapacem vorticem scindens gradu.
 Ast ille ut esse vidit Alcidem procul,
 Tu præda nobis, inquit, & coniux eris,
 Prohibetur vndis, meq; complexam ferens
 Gressum citabat. non tenent vnda Herculem:
 Infide vector, inquit, immisti licet

Ganges

Ganges & Ister vallibus iunctis eant,
 Vincemus ambos, consequar telo fugam.
 Præcessit arcus verba: tum longum ferens
 Harundo vulnus, tenuit hærentem fugam,
 Mortemq; fixit. ille iam quærens diem,
 Tabem fluentis vulneris dextra excipit,
 Traditq; nobis ungula insertam sua, *al. ungula i. puer L.*
 Quam fortè senâ sciderat auulsam manu.
 Tum verba moriens addit: hoc, inquit, mage
 Dixere amorem posse defigi malo.
 Hoc docta Mycale Thessalas monuit nurus, *al. doct. h. t.*
 Unam inter omnes luna quam sequitur magam,
 Astris relictis. illitas vestes dabis
 Hac, inquit, ipsa tæbe, si pellex tuos
 Inuisa thalamos tulerit, & coniux leuis
 Aliam parenti dederit altifono nurum.
 Hoc nulla lux conspiciat, hoc tenebræ tegant
 Tantum remotæ. sic potens vires suas
 Sanguis tenebit. verba deprehendit quies,
 Mortemq; lassis intulit membris sopor.
 Tu, quam meis admittit arcanis fides,
 Perge, vt nitentes virus in vestes satum,
 Mentem per artus adeat, & tactus sinus *al. sinus. L. tactus intus, mas*
 Intret medullas. NVT. ocysus iussa exequar
 Alumna: precibus tu Deum inuictum aduoca,
 Qui certa tenerâ tela dimittit manu.
 DE. Te te precor, quem mundus & superi timent,
 Et æquor, & qui fulmen Aetnæum quatit,
 Timende matri teliger sœuæ puer,

al. numbo Intende certa spiculum velox manus,
 Non è sagittis leuibus, è neruo precor
 Grauiore profer, quod tua nondum manus
 Misere in aliquem. non leui telo est opus,
 Ut amare possit Hercules: rigidas manus
 Intende, & arcum cornibus iunctis para.
 Nunc nunc sagittam prome, qua quondam horridus
 Iouem petisti fulmine abiecto deus,
 Cum fronte subita tumuit, & rapidum mare
 Taurus puella vector Assyria scidit.
 Immitte amorem, vincat exempla omnia:
 Amare discat coniuges. si quas decor
al. formam Immisit Ioles pectori Herculeo faces,
 Extingue totas, perbibat flammam mei.
Id. e. Plures Tu fulminantem saepe domuisti Iouem,
id. mortui Tu furua nigri sceptrum gestantem poli,
 Turbe ducem maioris, & dominum Stygis.
 Tu, qui nouerca es grauior irata deus,
 Cape hunc triumphum, solus euince Herculem.
 NV T. Prolata vis est, quaeq; Palladiam colu
al. gerat Lassauit omnem texta famularem manum:
 Nunc congregetur virus, ut vestis bibat
 Herculeam pestem: precibus augebo malum.
 In tempore ipso gnauius occurrit Lycas,
 Calanda vis est, illa ne pateant mala.
 DE O. quod superbae non habent vnquam domus, ..
 Fidele semper regibus nomen, Lyca,
 Cape hos amictus, nostra quos nenit manus,
 Dum vagus in orbem fertur, & victus mero

Teneat

Tenet feroci Lydiam gremio nurum.
 Nunc poscit Iolem : sed iecur fors horridum
 Flectam emerendo. merita vincunt & malos. "
 Non antè vestes induat coniux, iube,
 Quàm thure flammās spargat, & poscat deos,
 Canā rigentem populo vinctus comam.
 Ipsa ad penates regios gressus feram,
 Precibusq; Amoris horridi matrem colam.
 Vos, quas paternis extuli comites focis,
 Calydonia, desflete lugendas vices.

C H O R V S.

Anapæstici.

Flemus casus Oenei tuos,
 Comitum primos turba per annos,
 Flemus dubios miseranda toros.
 Nos Acheloi tecum solitæ
 Pulsare vadum, cū iam tumidas
 Vere peractō poneret vndas,
 Gracilisq; vado serperet æquo,
 Nec precipitem volueret annem
 Flauus rapido fonte Lycormas.
 Nos Palladias ire per aras,
 Et virgineos celebrare choros.
 Nos Cadmeis orgia ferre
 Tecum solitæ condita cistis,
 Cū iam pulso sidere brumæ
 Tertia soles euocat æstas,

Et

*Et spicifera concessa deæ
Attica mystas claudit Eleusis.
Nunc quoq; fatum quodcunq; times,
Fidas comites accipe fati :
Nam rara fides, vbi iam melior
Fortuna ruit.
Tu quicunq; es, qui sceptrâ tenes,
Licet omne tuâ vulgus in aulâ
Centum pariter limina pulset :
Cum tot populis stipatus eas,
In tot populis vix vna fides.
Tenet auratum limen Erinnyis,
Et cum magnâ patuere fores,
Intrant fraudes, cautiq; doli,
Ferrumq; latens : cumq; in populos
Prodire parant, comes inuidia est.
Noctem quoties summonet Eos,
Regem toties credite nasci.
Pauci reges, non regna colunt,
Plures fulgor conuocat aula :
Cupit hic regi proximus ipsi,
Clarus claras ire per vrbes :
Vrit miserum gloria pectus.
Cupit hic gazis implere famem.
Nec tamen omnis plaga gemmiferi
Sufficit Istri, nec tota sitim
Lydia vincit : nec quæ Zephyro
Subdita tellus, stupet aurato
Flumine clarum radiare Tagum :*

Nec

Nec si totus seruiat Hebrus,
 Ruraq; diues cingat Hydaspes,
 Intraq; suos currere fines
 Spectet toto flumine Gangem.
 Auidis auidis natura parum est.
 Colit hic reges, regumq; lares,
 Non vt pressio vomere semper
 Nunquam cesset curuus arator,
 Vel mille secent arua coloni :
 Solas optat, quas donet, opes.
 Colit hic reges, calcet vt omnes,
 Perdatq; aliquos, nullumq; leuet :
 Tantum vt noceat, cupit esse potens.
 Quota pars moritur tempore sati,
 Quos felices Cynthia vidit,
 Vidit miseros abitura dies.
 Rarum est, felix, idemq; senex.
 Cespes Tyrio mollior ostro
 Solet impauidos ducere somnos.
 Aurea rumpunt tecta quietem,
 Vigilesq; trahit purpura noctes.
 O si pateant pectora ditum,
 Quantos intus sublimis agit
 Fortuna metus. Brutia coro
 Pulsante fretum mitior vnda est.
 Pectora pauper secunda gerit.
 Tenet è patulâ pocula fago,
 Sed non trepidâ tenet ipsa manu :
 Carpit faciles vilesq; cibos,

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

Sed

Sed non strictos respicit enses :
 Aurea miscet pocula sanguis.
 Coniux modico nupta marito
 Non disposito clara monili,
 Gestat pelagi dona rubentis.
 Nec gemmiferas detrahit aures
 Lapis Eoa lectus in vnda,
 Nec Sidonio mollis abeno
 Repetita bibit lana rubores.
 Nec Meoniâ distinguit acu,
 Quæ Phæbeis subditus euris,
 Legit Eois Ser arboribus.
 Quelibet herbæ tinxere colos,
 Quas indoctæ neuere manus.
 Sed non dubios fouet illa toros.
 Sequitur dira lampade Erimys
 Quorum populi coluere diem.
 Nec sibi felix pauper habetur,
 Nisi felices cecidisse videt.
 Quisquis medium defugit iter,
 Stabili nunquam tramite curret.
 Dum petit vnum præbere diem,
 Patriosq; puer concitat axes,
 Nec per solitum percurrit iter,
 Sed Phæbeis ignota secat
 Sidera flammis errante rota,
 Secum pariter perdidit orbem.
 Medium cæli dum sulcat iter,

in Catione Dædalo
 italy fuit? in cod. vix alia erat sed indurata, pueri
 Italas : fuit .a. in. Magna Graecia, Caudis et
 circa ipse traian. L.

Tenuit Latias Dædalus oras,

Nulliq;

Nulliq; dedit nomina ponto.

Sed dum volucres vincere veras

Icarus audet, pairiasq; puer

Despicit alas, Phæboq; volat

Proximus ipsi, dedit ignoto

Nomina ponto.

Malè pensantur magna ruinis.

Felix alius, magnusq; volet,

Me nulla vocet turba potentem.

Stringat tenuis littora puppis,

Nec magna meos aura phaselos

Iubeat medium scindere pontum.

Transit tutos fortuna sinus,

Medioq; rates quærit in alto,

Quarum feriunt suppara nubes.

Sed quid pavidò terribilè vultu,

Qualis Baccho saucia Thyas,

Fertur rapido regina gradu? *al. medio.*

Quæ te rursus fortuna rotat

Miseranda refer, licet ipsa neges,

Vultus loquitur, quodcumq; negas. *al. refer.*

ACTVS TERTIVS.

DEIANIRA. CHORVS.

Vagus per artus errat excussos tremor,

Erectus horret crinis, impulsis adhuc

Stat terror animis, & cor attonitum salit.

Pavidumq; trepidis palpitat venis iecur.

Ut fractus austro pontus etiam nunc tumet,
 Quamuis quiescat languidis ventis dies.
 Ita mens adhuc vexatur excusso metu.
 Semel profecto premere felices Deus
 Cum cepit, vrget : hos habent magna exitus. ”
 CH. Quis tam impotens, ô misera, te casus rotat?
 DE. Ut missa palla est, tabe Nessæ illita,
 Thalamisq; demens intuli gressum meis,
 Nescio quid animus timuit, & fraudem struit.
 Libet experiri : solibus virus ferum,
 Flammissq; Nessus sanguinem offendi arguit.
 Hic ipse fraudes esse præmonuit Deus.
 Et fortè nulla nube respersus iubar
 Laxabat ardens feruidum Titan diem.
 Vix ora solui patitur etiam nunc timor,
 Medios in ignes solis, & claram facem
 Quo tincta fuerat palla, vestisq; illita.
 Abiectus horret sanguis, & Phæbi comâ
 Tepefactus ardet : vix queo monstrum eloqui,
 Nives vt eurus soluit, aut tepidus notus,
 Quas vere primo lubricus perdit Mimas :
 Utq; euolutos frangit Ionio salo
 Opposita fluctus Leucas, & laxus tumor
 In littore ipso spumat, aut celestibus
 Aspersa tepidis thura laxantur focis :
 Sic languet omne virus, & perdit comam.
 Dumq; ipsa miror, causa mirandi perit.
 Quin ipsa tellus spumeos motus agit,
 Et quicquid illa tabe contactum est, labat,

Tumens-

al. ostendit ar.
 cuit L.

5. fluit L. 2.
 in multa vitia
 oblonga

*Tumensq; tacita sequitur, & quassat caput.
Natum pauentem cerno, & ardentem pede
Gressus ferentem, prome quid portes noui.*

hic deest aliqd. et
e de Nutritio forti
sunt q. un filio su
p. nutritio sua.

HYLLVS. DEIANIRA.
NUTRIX.

I, profuge, quere si quid ulterius patet
Terris, fretis, sideribus, oceano, inferis,
Utra labores mater Alcidae fuge.

DE. Nescio quod animus grande præsagit malum.

Effare; qui me casus insontem premat. *Hy. Regn*

HYL. *Decus illud orbis, atq; præsidium vnicum,*

Quem fata terris in locum dederant Iouis,

Omater, opūt. membra, & Herculeos toros

Vrit lues Neslee: qui domuit feras,

Ille ille victor, vincitur, mæret, dolet.

Quid quæris ultra? D E. miseras properant suas

Andire miseri. fare, quo posita in statu

Iam nostra domus est : ô lares, miseri lares.

Nunc vidua, nunc expulsa, nunc feror bruta.

HY L. *Non sola mæres, Hercules toto iacet*

Mundo gemendus. fata ne mater tua

Prinata credas : iam genus totum obstrepit.

Hunc eiulatu, quem gemis, cuncti gemunt.

Commune terris omnibus pateris malum.

Luctum occupasti prima : non sola Hercule

Miseranda mæres. D E. quàm propè à letho tamē.

Ede ede, quæso, iaceat. Alcides meus?

a, triumph, temple
 fete.
 Hæc tibi patet
delubra / pelusæ
 ora: ex v. l.
 in jant licet ex
 fulcris, is, sacri-
 ficia sed Funeris.
 f. m.

HYL. Mors refugit illum, victa quæ in regno suo
Semel est, nec audent fata tam vastum nefas
Admittere. ipsa forsân trepidâ colos
Clotho manu proiecit, & fatum Herculis
Timet peragere : prò diem, infandum diem,
Hòc ne ille summo magnus Alcides ijt
Ad fata, & vmbra, atq; peiorem polum ?
DE. Præcedere tu illum dicis ? an possum prior
Mortem occupare ? fare, si nondum occidit.

Eubœa descripta
sed malle
Cassarij fram
totum ad O.
tu te dicit
ad An. p.
Euriptum et
ad A. l. h. n.
ponit, q. tu ad
Occupat C.
HYL. Euboica tellus vertice immenso tumens
Pulsatur omni parte : Phryxæum mare
Scindit Caphareus, seruit hoc austro latus.
At quæ niuosi patitur aquilonis minas,
Euripus vndas flectit, instabiles vagus,
Septemq; cursus flectit, & totidem refert,
Dum lassâ Titan mergat Oceano iuga.
Hic rupe celsa, nulla quam nubes ferit,
Annosa fulgent templa Cænæ Iouis.
Vt stetit ad aras omne votiuum pecus,
Totumq; tantis genuit armentis nemus :
Spolium Lemis sordidum tabo exuit,
Posuitq; clauæ pondus, & pharetra graues
Laxauit humeros : veste tunc fulgens tua
Cana reuinctus populo horrentem comam
Succendit aras : accipe has, inquit, focis
Non false messes genitor, & largo sacer
Splendescat ignis thure, quod Phæbum colens,
Dives Sabæis colligit truncis Arabs.
Pacata tellus, inquit, & cælum, & freta,

Feris

Feris subactis omnibus victor redij.

Depone fulmen : gemitus in medias preces

Supente & ipso, cecidit : hic cælum horrido

Clamore complet : qualis impressa fugax *al. fery*

Taurus bipenni vulnus & telum ferens,

Delubra vasto trepida mugitu replet.

Aut quale mundo fulmen emissum tonat :

Sic ille gemitus sidera & pontum ferit,

Et vasta Calpe sonuit, & voces Cyclas *al. Galis : ad trun-*

Excepit omnis. hinc petra Capharides, *in opitu Calpe &*

Hinc omne voces reddit Herculeas nemus. *sed Calpe 34 mil*

Flentem videmus, vulgus antiquam putat

Rabiem redisse : tunc fugam famuli petunt.

At ille vultus ignea torquens face,

Vnum inter omnes querit & sequitur Lycam.

Complexus aras ille tremebunda manu

Mortem metu consumpsit, & parum sui

Pena reliquit, dumq; tremebundum manu

Tenuit cadaver : hac manu, inquit, *te feram. al. sec ferar, O'*

O fata, victus Herculem perimit Lycas. *fata, vich? L*

Ecce alia clades, Hercules perimit Lycam.

Fata inquinantur, fiet hic summus labor.

In astra missus fertur, & nubes vago

Spargit cruore : talis in cælum exilit

Harundo, Geticâ visa dimitti manu,

Aut quam Cydon excussit : inferius tamen

Fugiente trunco corpus in pontum cadit, *al. et tela fugient.*

In saxa cernix, fumus ambobus iacet. *trunc L. Omis-*

Resistite, inquit, non furor mentem abstulit. *Lycam in altu-*

mult eo inaspet,

FMROE 90 fup itta Ge-

lia plet aut Cre-

tenis, et ta illa iph

tela o sic in altu

iservit exposta.

Furore grauius istud atq; ira, malum est.
 In me inuat scire, vix pestem indicat,
 Et scuit, artus ipse dilacerat suos,
 Et membra vasta carpit auellens manu.
 Exuere amictus querit, hoc solum Herculem
 Non posse vidit: trahere conatus tamen,
 Et membra traxit: corporis palla horridi
 Pars est, ipsa vestis immiscet cutem.
 Nec causa diræ cladis in medio patet:
 Sed causa tamen est, vixq; sufficiens malo.
 Nunc ore terram languidus prono ferit,
 Nunc poscit vndas: vnda non vincit malum.
 Et nota querit littora, & pontum occupat.
 Familiaris illum retinet errantem manus,
 O sortem acerbam, fuimus Alcidae pares.
 Nunc puppis illum littore Euboico refert,
 Austerq; lenis pondus Herculeum rapit.

L. De Destituit animus membra, nox oculos premit.
 D E. Quid anime cessas? quid stupescit factum scelus?
 Gnatum reposcit Iuppiter, Iuno amulum,
 Reddendus orbi est: quod potest reddi, exhibe.
 Eat per artus ensis exactus meos.

L. leues hoc
 nas manus
 Tantis (se. ex
 minis) refo.
 mit, vel refert
 Sic sic agendum est? tam leuis penas manus
 Tantas reposcit? tolle fulminibus socer
 Nurum scelestam, nec leui telo manus
 Armetur: istud fulmen exiliat polo,
 Quo, ni fuisset genitus Alcides tibi,
 Hydram cremasses: pestem vt insolitam feri,
 Et vt nouercâ peius iratâ malum

Emitte

Emitte telum, quale in errantem prius
 Phæthonta missum est: perdidisti erepto Hercule *al. sola Hercules*
 Et ipsa populos. quid rogas telum deos? *L. ipse. i. Ego Hercules*
 Iam parce socero, coniugem Alcide necem *al. perdidisti. Al. orbem ter,*
 Optare pudeat: hoc erit votum, manus *al. sac erit voto manus*
 A me petatur. occupa ferrum ocyus. *L. i. cur necem aliunde*
 Cur? deme ferrum. quicquid in mortem trahit, *petam? dabit sac*
 Telum est abunde. rupe ab ætheria ferar. *manus & votum ex*
 Hac, hac renatum prima quæ poscit diem. *plebit*
 Oeta eligatur, corpus hinc mitti placet.
 Abrupta cautes scindat, & partem mei
 Ferat omne saxum, pendeant lacerae manus,
 Totumq; rubeat asperi montis latus.
 Lewis una mors est: lewis, at extendi potest.
 Eligere nescis anime, cui telo incubes.
 Vinam esset, utinam fixus in thalamis meis
 Hercules ensis: huic decet ferro immori.
 Una perire dextera nobis sat est?
 Coite gentes, saxa & incensas faces
 Iaculetur orbis, nulla nunc cesset manus:
 Corripite tela, vindicem vestrum abstuli.
 Impune seui sceptrum iam reges gerent,
 Impune iam nascetur indomitum malum.
 Redduntur aræ cernere assuetæ hostiam
 Similem colenti, sceleribus feci viam.
 Ego vos tyrannis, regibus, monstris, feris,
 Senuisq; rapto vindice opposui deis.
 Cessas Tonantis socia? non spargis facem
 Imitata fratrem, & mittis ereptam Ioui?

Meg; ipsa perdis : laus tibi erepta inclita est,
Ingens triumphus : amuli Iuno tui
Mortē occupavi. NV. quia domū impulsam trabis ?
Erroris istuc omne quodcumq; est nefas.

Haud est nocens, quicumq; nō sponte est nocens. „

DE. Quicumq; factō ignoscit, & parcat sibi,
Errare meruit, morte damnari placet.

NVT. Nocens videri qui petit, mortem cupit.

DE. Mors innocentes sola deceptos facit.

NVT. Titana fugies ? DE. ipse me Titan fugit.

NVT. Vitā relinques misera ? DE. at Alcide sequar.

NVT. Superest, & auras ille cœlestes trahit.

DE. Vinci Hercules ^{al. eum} non potuit, hinc cœpit mori.

NVT. Natum relinques, fataq; abrumpes tua ?

DE. Quaecumq; natum sepelit, hæc vixit diu.

NVT. Virum sequeris ? DE. prægredi castæ solent.

NVT. Si te ipsa damnas, sceleris te misera arguis,

DE. Nemo, nocens sibi ipse pœnas irrogat. „

NVT. Multis remissa est vita, quorū error nocens,

Non dextra fuerat, facta quis damnat sua ?

DE. Quicumq; fata iniqua sortitus fugit.

NVT. Hic ipse Megaram nempe confixam suis

Stravit sagittis, atq; natorum indolem

Lernæa flectens tela furibundā manu

Ter paricida factus, ignouit tamen

Sibi : nam furoris fonte Cyniphio scelus

Sub axe Libyco tersit, & dextram abluit.

Quod misera pergis ? quid tuas damnas manus ?

DE. Damnatae meae deuictus Alcides manus :

Frangam

i. at cum illa
inuida virg
vinci potuit,
Cp. veniens me
falsum, cui
t. Ne o resistit
potuit, imo
cepit in mori
q. resistit, vixit
illam vinci
o posse, v. hoc
appet. mori
t. aut certe
monitum,
vixit. k.
al. flectens c.
de sagittis her
culis, q's in
natos misit,
tindas lev,
nec ipse.

Scaly
Fraudem placet punire. NVT. si noni Herculem,
 Aderit cruenti forsitan victor mali,
 Dolorq; fractus cedit Alcide tuo.

DE. Exedit artus virus, vt fama est, Hydra :
 Immeisa pestis coniugis membra abstulit.

NVT. Serpentis illud virus enectæ autumas
 Haud posse vinci, qui malum & vinum tulit ?
 Elisit Hydram, dente cum infixo stetit
 Media palude victor, effuso obrutus

Artus veneno, sanguis hunc Nessi opprimet,
 Qui vicit ipsas horridi Nessi manus ?

DE. Frustra tenetur ille, qui statuit mori.

Proinde lucem fugere decretum est mihi.

XXX. Vixit satis, quicumq; cum Alcide occidit.

Per has aniles ecce te supplex comas,

Atq; vbera ista pænæ materna obsecro,

Depone tumidas pectoris læsi minas,

Mortisq; diræ expelle decretum horridum.

DE. Quicumq; misero fortè dissuadet mori,

Crudelis ille est : interim pœna est mori.

XXXI. Sed sepe donum, in pluribus venia fuit,

Defende saltem dexteram infelix tuam,

Fraudisq; facinus esse, non nuptæ scias.

DE. Defendar illic, inferi soluent ream,

A me ipsa damnor, purget has Pluto manus.

Stabo ante ripas immemor Lethe tuas,

Et umbra tristis coniugem excipiam meum.

Sed tu, nigrantis regna qui torques poli,

Para laborem, scelera quæ quisq; ausus est :

Hic vicit error. Iuno non ausa Herculem est
 Eripere terris, horridam pœnam para.
 Sisyphia ceruix esset, & nostros lapis
 Impellat humeros, me vagus fugiat latex,
 Meamq; fallax vnda decipiat sitim.
 Merui manus præbere turbinibus tuis,
 Quæcunq; regem Thessalum torques rota:
 Effodiat audus hinc & hinc vultur fibras.
 Vacet vna Danaïs, has ego explebo vices.
 Laxate manes, recipe me comitem tui
 Phasiaca coniux, peior hæc, peior tua
 Vtraq; dextra est, scelere seu mater nocens,
 Seu dira soror est. adde me comitem tuis
 Threicia coniux sceleribus: gnatam tuam
 Althæa mater recipe, nunc veram tuam
 Agnosce prolem. quid tamen tantum manus
 Vestræ abstulerunt? claudite Elysium mihi,
 Quæcunq; fide coniuges nemoris sacri
 Lucos tenetis: si qua respersit manus
 Viri cruore, nec memor castæ facis
 Stricto cruenta Belias ferro stetit,
 In me suas cognoscat & laudet manus:
 In hanc abire coniugum turbam libet.
 Sed & illa fugiet turba tam diras manus.
 Innuicte coniux, innocens animus mihi,
 Scelesti manus est: prò nimis mens credula,
 Prò Nesse fallax. namq; semiferi dolis
 Ausferre cupiens pellici, eripui mihi.
 Recede Titan, tuq; quæ blanda tenes

l. deludat

Rapb. Vacat:
pina / c. illa

al. tuo
L. V. pro dextra
et felice,

In luce miseros, vita caritura Hercule,
Lux vilis ista est, exigam penas tibi,
Reddamq; vitam, fatane extendam mea?
Mortemq; coniux in tuas seruem manus?

Virtusne superest aliqua? *Sarmatica* ~~et~~ manus *el. Sarmata.*
Intendere arcum tela missurum valet? *et. valet. L. Sarmata.*
Non arma cessant, teq; languenti manu *cur. n. Hercul.*
Non audit arcus, si potes ~~de~~ dare *Sarmatia manu.*
Animosq; coniux, dexteram expecto tuam.

Mors differatur: frange vt insontem Lycam,
Alias in vrbes sparge, ~~et~~ ignotum tibi
Emitte in orbem, perde vt Arcadiæ nefas,
Et quicquid aliud restitit, ab illis tamen
Coniux redisti. HYL. parce iam mater precor,
Ignosce fatis, error à culpa vacat.

DE. Si vera pietas, Hylle, querenda est tibi,
Iam perime matrem: pauida quid tremuit manus?
Quid ora flestis? hoc erit pietas scelus.

Ignave dubitas: Herculem eripui tibi:
Hæc hæc peremit dextra, cui debes patri
Auum Tonantem: maius eripui decus,
Quam in luce tribui: si tibi ignotum est nefas,
A' matre disce, seu tibi iugulo placet
Mersisse ferrum, siue maternum libet
Inuadere vterum, mater intrepidum tibi
Præbebit animum, non erit totum scelus
A' te peractum: dexterâ sternar tuâ.
Sed mente nostra: gnatus Alcide times?

Ita nulla peragas iussa, nec peragens mala *el. frangens L.*
Erres

Erres per orbem, si qua nascentur fera,
 Referas parentem, dexteram intrepidam para.
 Patet ecce plenum pectus arumnis firi.
 Scelus remitto, dextera parcant tuae
 Eumenides ipse: verberum crepuit sonus.
 Quenam ista torquens angue vipereo comam
 Temporibus atras squallidis pinnas quatit?
 Quid me flagrante dira persequeris face
 Megera? pœnas poscit Alcides, dabo.
 Iamne inferorum diua sedere arbitri?
 Sed ecce diras carceris video fores.
 Quis iste saxum immane detritis gerit
 Iam senior humeris? ecce iam vectus lapis
 Querit relabi. membra quis præbet rote?
 Hic ecce pallens dira Tisiphone stetit,
 Causam poposcit: parce verberibus precor,
 Megera, parce, sustine Strygias faces.
 Scelus est amoris: sed quid hoc? tellus labat,
 Et aula tectis crepuit: excessit minax
 Unde iste cœtus? totus in vultus meos
 Decurrit orbis, hinc & hinc populi fremunt,
 Totusq; poscit vindicem mundus suum.
 Iam parcite vrbes, quod fugam præceps agam?
 Mors sola portus, dabitur arumnis locus.
 Testor nitentis flammeam Phœbi rotam,
 Superosq; testor, Herculem terris adhuc
 Moritura linquo. HYL. fugit attonita, bei mihi,
 Peracta iam pars matris est, statuit mori.

N. n. sup.
 c. x. mortis an fira impetum? ex c. d. L.

O mi-

O' misera pietas, si mori matrem vetas,
 Patri es scelestus : si mori pateris tamen,
 In matre peccas. surgit hinc illinc nefas.
 Inhibenda tamen est : pergam, & eripiam scelus.

C H O R V S.

Choriambici.

Verum est, quod cecinit sacer
 Thresse sub Rhodopes iugis,
 Tangens Threiciam chelym, *al. Pieriam L.*
 Orpheus, Calliope genus:
 Aeternum fieri nihil.
 Illius stetit ad modos
 Torrentis rapidi fragor,
 Oblitusq; sequi fugas *fugax L.*
 Amisit liquor impetum,
 Et dum fluminibus mora est,
 Defecisse putant Ceten,
 Hebrum Bistones ultimi.
 Aduexit volucres nemus,
 Et silua residens venit.
 Aut si quâ aëra peruolat
 Auditis vaga cantibus
 Ales deficiens cadit,
 Abrupit scopulos Athos,
 Centauris obitum ferens,
 Et iuxta Rhodope stetit
 Laxata nine cantibus. *L. Rhodope: Athos si
 accessit ad Rhodope
 ubi Orpheus confabulatur.
 Et quer-*

Et quercum fugiens suam,
 Ad ratem properat Dryas :
 Ad cantus veniunt suis
 Ipse cum latebris ferae.
 Iuxtaq; impanidum pecus
 Sedit Marmaricus leo :
 Nec damæ trepidant lupos,
 Et serpens latebras fugit
 Tunc oblita veneni. *al. mal' furi.*
 Quin per Tanareas fores,
 Manes commonitos *adit*, *al. cum tactis adit. L.*
 Mœrentem feriens chelym,
 Cantu tartara flebili
 Et tristes Erebi deos
 Mouit, nec timuit Stygis
 Iuratos superis lacus.
 Hæsit non stabilis rota
 Victo languida turbine.
 Increuit Tityi iecur, *al. m. sed et m. lps aris Tityi*
 Dum cantus volucres tenet. *fugisse, et in Styg. lps*
 Audito quoq; nauita
 Inferni ratis æquoris
 Nullo remigio venit.
 Tunc primum Phrygius senex
 Undis stantibus immemor
 Excussit rabidam sitim,
 Nec pomis adhibet manus.
 Sed cum linqueret inferos
 Orpheus carmina fundens,

Et

Et vinci lapis improbus,
 Et vatem potuit sequi:
 Consumptas iterum dea
 Supplent Eurydices colos.
 Sed dum respicit immemor,
 Nec credens sibi redditam
 Orpheus Eurydicen sequi,
 Cantus premia perdidit,
 Quæ nata est iterum perit.
 Tunc solamina cantibus
 Quærens flebilibus modis,
 Hæc Orpheus cecinit Getis
 Leges in superos datas,
 Et qui tempora digerens
 Quatuor præcipitis Deus
 Anni disposuit vices,
 Nulli non auidas polo
 Parcas stamina neſtere.
 Quod natum est, poterit mori.
 Vati credere Thracio
 Demictus iubet Hercules.
 Iam iam legibus obrutis
 Mundo cùm veniet dies,
 Australis polus obruet
 Quicquid per Libyam iacet,
 Et sparsus Garamas tenet,
 Arcticus polus obruet.
 Quicquid subiacet axibus,
 Et succus boreas ferit

Amisſum

Amissum trepidus polo
Titan excutiet diem.
Cœli regia concidet,
Certos atq; obitus trahet,
Atq; omnes pariter deos
Perdet mors aliqua, & chaos.
Et mors fata nouissima
In se constituet sibi.

Quis mundum capiet locus ?

Discedet via tartari,

Stratis vt pateat polis ?

An quod diuidit æthera

A terris spacium, sat est ?

Et mundi nimium malis ?

Quis tantum capiet nefas *al. nefas ? Fatum.*

Fati ? quis superis locus ?

Pontum, sidera, tartara,

Regna vnus capiet tria.

Sed quis non modicus fragor

Aures attonitas mouet ?

Est est Herculeus sonus.

ACTVS QVARTVS.

Trimetri & anapæstici.

HERCVLES. CHORVS.

Conuerte Titan clare anhelantes equos,
Emitte noctem, pereat hic mundo dies,
Quo moriar: atra nube inhorrescat polus.

Obstat

HERCVLES OE T E V S.

391

Obsta nouerca, nunc pater cecum chaos
 Reddi decebat, hinc & hinc compagibus
 Ruptis pterq; debuit frangi polus.
 Quid parcis astris? Herculem amittis pater.
 Nunc partem in omnem Iuppiter specta poli,
 Ne quis gigas Thessalica iaculetur iuga,
 Et fiat Obrys pondus Encelado leue.
 Laxabit atri carceris iam iam fores
 Pluton superbus, vincula excutiet patri,
 Cælumq; reddet: ille, qui pro fulmine
 Tuusq; facibus natus in terris eram,
 Ad Styga reuertor: surget Enceladus ferox,
 Mittetq; quo nunc premitur, in superos onus.
 Regnum omne genitor ætheris dubium tibi
 Mors nostra faciet, antequam spoliū tui
 Cælum omne fiat, conde me tota pater
 Mundi ruina: frange, quem perdis, polum.
 CH. Non vana times nate Tonantis,
 Iam Thessalica Pelion Ossa
 Premet, & Pindo congestus Athos
 Nemus ætherijs inseret astris.
 Vincet scopulos inde Typhoeus,
 Et Tyrrhenam feret Inarimen.
 Feret Aetneos inde caminos,
 Scindetq; latus montis aperti,
 Nondum Enceladus fulmine victus.
 Iam te cæli signa sequentur.
 HER. Ego, qui relicta morte, contempta Styge,
 Per media Lethes stagna cum spolio redij,

Cum

Obstat

al. lapsis. L.
 lapsis: mibi
 scilicet mibi Certe
 in succiderunt
 Senece equi.

Cum penè trepidis excidit Titan equis.

Ego, quem deorum regna senserunt tria,

Morior, nec ullus per meum stridit latus

Transmissus ensis, haud mea telum necis

Saxum est, nec instar montis abrupti latus,

Aut totus Othrys, non truci vultu Gigas,

Pindo cadaver obruit toto meum.

Sine hoste vincor: quodq; me torquet magis,

(O misera virtus) summus Alcide dies

Nullum malum prosternit: impendo malè

In nulla vitam facta. prò mundi arbiter,

Superiq; quondam dextera testes meæ:

Prò cuncta tellus, Herculis vestri placet

Mortem perire? dirus ô nobis pudor,

O turpe fatum. fœmina Herculeæ necis

Auctor feretur, auctor Alcides quibus?

Inuicta si me cadere fœmineâ manu

Voluere fata, perq; tam turpes colos

Mea mors cucurrit, cadere potuissem mibi

Iunonis odio, fœminæ caderem minis,

Sed cælum habentis: sed nimis superis fuit.

Scythico sub axe genita domuisset meas

Vires Amazon: fœminæ cuius manu

Iunonis hostis vincor? hinc grauior tui

Nouerca pudor est: quid diem hunc latum vocas?

Quid tale tellus genuit iratæ tibi?

Mortalis odia fœmina excessit tua.

L. fœmebas

Adhuc ferebas esse te Alcide imparem,

Vieta es duobus, pudeat irarum deos,

Utinam

Vinam meo cruore satiasset suos
 Nemeæa victus pestis : aut centum anguibus
 Vallatus Hydram tabe pauissem mea.
 Vinam fuisset præda Centauris datus.
 Aut inter umbras victus, æterno miser
 Saxo sederem, spolia cum traxi vltima
 Fato stupente. tunc ab inferna Styge
 Lucem recepi, Ditis euici moras.
 Ubique me mors fugit, vt letho inclito *al. telo inclite Mortis* L.
 Fortis carerem : pro fere victæ, ô fere.
 Non me triformis sole conspecto canis
 Ad Styga reduxit : non sub Hesperio polo
 Ibera vicit turba pastoris feri,
 Non gemina serpens : perdidi mortem, heu mihi,
 Toties honestam, titulus extremus quis est ?
 c. h. Viden', vt laudis conscia virtus
 Non Lethæos horreat amnes ?
 Pudet auctoris, non morte dolet.
 Cupit extremum finire diem
 Vasta pressus mole gigantum,
 Et monstri ferum Titana pati,
 Rabidæq; necem debere fere.
 Si tua causa est miseranda necis,
 Quod nulla fera est, nullusq; gigas,
 Iam quis dignus necis Herculeæ
 Superest auctor, nisi dextra tui ?
 HER. Eheu quis intus scorpius, quis feruida *al. Her glis* L.
 Plaga reuersus cancer infixus meas *al. xul* L.
 Vrit medullas ? sanguinis quondam capax

d

Tumidi

Tumidi iecur pulmonis arentes fibras
 Distendit, ardet felle siccato iecur,
 Totumq; lentus sanguinem auexit vapor.
 Primam cutem consumpsit, hinc aditus nefas

al. laty L. in costis ipsis ade
 sum, nec in
 comparat laty

In membra fecit, abstulit costis iecur,
 Exedit artus penitus, & totas malum
 Hausit medullas, ossibus vacuis sedet.
 Nec ossa durant ipsa, sed compagibus
 Discussa ruptis mole collapsa fluunt,
 Defecit ingens corpus, & pesti satis
 Herculeae non sunt membra, pro quantum est malū,
 Quod esse vastum fateor, o dirum nefas.
 En cernite vrbes, cernite ex illo Hercule
 Quid iam supersit: Herculem agnoscas pater.
 His ego lacertis spolia Nemeei mali
 Elisa pressi? tensus hac arcus manu
 Astris ab ipsis defulit Stympthalidas?
 His ego citatam gressibus vici feram,
 Radiante clarum fronte gestantem caput?
 His fracta Calpe manibus elisit fretum?
 His tot feræ, tot scelera, tot reges iacent?
 His mundus humeris sedit? hac moles mei est?
 Hac illa ceruix? has ego opposui manus
 Cælo ruenti? cuius o custos manu
 Trahetur ultra Stygius? o vires prius
 In me sepultæ: quid patrem appello Iouem?
 Quid per Tonantem vendico cælum mihi?
 Iam iam meus credetur Amphiryo pater.
 Quaecumq; pestis viscere in nostro lates,

Procede.

Procede, quid me vulnere occulto petis?

Quid te sub axe frigido pontus Scythes,

Quæ pigra Tethys genuit? aut Maurum premens
Iora Calpe litus? ô dirum malum.

Utrumne serpens, squallidum crista caput

Vibrans, an aliquod est mihi ignotum malum?

Nunquid cruore es genita Lernæ fera?

Ante reliquit Stygius in terris canis?

Omne est malum, nullumq; : quis vultus tibi est?

Concede saltem scire, quo peream malo.

Quæcumq; pestis seua, quæcumq; effera es, *al. sine tunc es fera L.*

Palam timeres, quis tibi in medias locum

Fecit medullas? ecce, direpta cute

Viscera manus detexit, vltior tamen

Inuenta latebra est, ô malum simile Herculi,

Unde iste fletus? unde in has lachrimæ genas?

Inuictus olim vultus est, nunquam malis

Lachrimas suis præbere consuetus: pudet,

Iam flere didicit: quis dies fletum Herculis,

Quæ terra vidit? siccus ærumnas tuli.

Tibi illa virtus, quæ tot elisit mala,

Tibi cessit vni: prima, & ante omnes mihi

Fletum abstulisti: durior saxo horrido,

Et chalybe vulnus, & vaga Symplegade

Rictus meos infregit, & lachrimam extulit.

Flentem, gementem, summe protector poli *pro rector q. d. L.*

Me terra vidit: quodq; me torquet magis,

Nouerca vidit: vrit ecce iterum fibras,

Incaluit ardor: unde nunc fulmen mihi?

CHO. Quid non possit superare dolor?

Quondam Getico durior Hæmo,

Nec Parrhasio lentior axe,

Sæuo cessit membra dolori,

Fessumq; mouens per colla caput

Latus alterno pondere flectit.

Fletum virtus sæpe resoluit. *l. reserbet .i. vish*

Sic Arctæas laxare niues, *larymas comprimit*

Quamuis tepido sidere Titan, *ex p. libetis fin*

Non tamen audet, vicitq; faces

Solis adusti glaciale iubar.

HERCVLES. ALCMENÆ:

Conuerte vultus ad meas clades pater.

Nunquam ad tuas confugit Alcides manus.

Non cum per artus Hydra sæcundum meos

Caput implicaret, inter infernos lacus

Possessus atra nocte cum fato steti,

Nec inuocaui: tot feras vici horridas,

Reges, tyrannos: non tamen vultus meos

In astra torsi, semper hæc nobis manus

Votum spondit: nulla propter me sacro

Micuere cælo fulmina: hic aliquid dies

Optare iussit: primus audierit preces,

Idemq; summus, vnicum fulmen peto.

Giganta, crede, non minus *al. cæli* verum mihi

Afferere potui: dum patrem verum puto,

Cælo peperci: siue crudelis pater,

Sine es misericors, commoda gnato manum.

Propera

Propera ante mortem, et occupa hanc laudem tibi.
 Vel, si piget, manusq; detrectat nefas,
 Emitte Siculo vertice ardentes pater
 Titanas in me, qui manu Pindum ferant,
 Antè Ossa qui me monte proiecto opprimant.
 Abrampe & Erebi claustra, me stricto petat
 Bellona ferro: mitte Gradium truem,
 Armetur in me dirus, & frater quidem,
 Sess ex nouerca. tu quoq; Alcide soror
 Tantum ex parente cuspidem in fratrem tuum
 Iaculare Pallas. supplices tendo manus
 Ad te nouerca, sparge tu saltem, precor,
 Telum: perire fœminæ possim manu.
 Iam fracta, iam satiata, quid pascis minas?
 Quid queris vltra? supplicem Alciden vides.
 Et nulla tellus, nulla me vidit fera
 Te deprecantem: nunc mihi iratâ quidem
 Opus est nouercâ, nunc tuus cessat dolor?
 Nunc odia ponis? parcis, vbi votum est mori?
 O terræ & vrbes, non facem quisquam Herculi,
 Non arma tradet? tela subtrahitis mihi?
 Ita nulla seuas terra concipiat feras
 Post me sepultum: nec meas vnquam manus
 Imploret orbis: siqua nascetur fera,
 Nascatur alius: vndiq; infelix caput
 Mattate saxis, vincite ærumnas meas.
 Ingrate cessas orbis? excidimus tibi?
 Adhuc malis ferisq; suppositus fores,
 Si me tulisses: vindicem vestrum malis
 C. N.

Excipite

Excipite populi : tempus hoc vobis datur,
Pensate merita, mors erit precium omnium.

A L. Quas misera terras mater Alcide petam ?
Vbi natus, vbinam est ? certa si visus notat,
Recliuus ecce corde anhelanti aestuat,
Gemit, peractum est : membra complecti vltima
O nate liceat, spiritus fugiens meo
Legatur ore, brachia in amplexus cape.

Vbi membra sunt ? vbi illa, quæ mundum tulit,
Stelligera ceruix ? quis tibi exiguum tui
Partem reliquit ? HER. Herculem spectas quidem

*al. vmbra
mle*

Mater, sed *vmbra* simile nescio quid mei
Agnosce mater : ora quid flectis retrò,
Vultumq; moerens ? Herculem dici tuum
Partum erubescis ? A L. quis feram mundus noua,
Quæ terra genuit ? quodue tam dirum nefas
De te triumphat ? victor Hercules quis est ?
HER. Nuptæ iacentem cernis Alciden dolis.

A L. Quis tantus est, qui vincat Alciden dolus ?

HER. Quicumq; mater fœminæ iratæ sat est.

A L. At vnde in artus pestis, aut ossa incidit ?

HER. Aditum venenis palla fœmineis dedit.

A L. Vbinam ipsa palla est ? mēbra nudata intuo,

HER. Cōsumpta mecū est. A L. tātāne inuenta est lu-

HER. O mater Hydræ, et mille cū Lerna feras, (est
Errare medijs credo visceribus meis.

Quæ tanta nubes flamma Sicanijs bibit ?

al. ignifera

Quæ Lemnos ardens ? quæ plaga inferni poli,
Vetans flagranti currere in zōna diem ?

In ipsa me iactate, prò comites, freta,
Mediosq; in amnes : qui sat est Ister mihi ?

Non ipse terris maior Oceanus meos
Franget vapores : omnis in nostris malis
Deficiet humor, omnis arefcet latex.

Quid rector Erebi me remittebas Ioui ?
Decuit tenere, redde me tenebris tuis.

Talem subactis Herculem ostende inferis,
Nil inde ducam. quid, times iterum Herculem ?

Inuade mors non trepida, iam possum mori.

AL. Compesce lacrimas saltè, & ærumnas doma,

Malisq; tantis Herculem indomitum refer,

Mortemq; vince, quod soles, vince inferos.

HER. Si me catenis horridus vinctum suis

Præberet auida Caucasus volucris dapem

Scythiâ gementem, flebilis gemitus mihi

Non exiitisset : si vagæ Symplegades

Utraq; premerent rupe, redeuntis minas

Ferrem ruinæ : Pindus incumbat mihi

Atq; Hæmus, & qui Thracios fluctus Athos

Frangit, Tonantis fulmen excipiens Iouis.

Non ipse si in me, mater, hic mundus ruat,

Superq; nostros flagret incensus rogos

Phæbeus axis, degener mentem Herculis

Clamor domaret : mille decurrant feræ,

Pariterq; lacerent, hinc feris clangoribus

Ætheria me Stympthalis, hinc & taurus minax

Cervice tota pulset, & quicquid furit :

Solum quoq; ingens surgat, hinc illinc fremens,

al. frangit fulmen & x;
pindus minas : L.
minas.

Artusq; nostros durus imminuat dolor,
 Sparsus silebo : non fera excutient mihi,
 Non arma gemitus : nil, quod impelli potest.
 A L. Non virus artus nate fœmineum coquit,
 Sed dura series operis, & longus tibi
 Fauet cruentis forsitan morbis dolor.

HER. Vbi mors ? vbi illa ? testis est aliquis mali ?
 Intendat arcus, nuda sufficiet manus :
 In orbe mecum veniat, huc aliquis mihi
 Procedat agedum huc. A L. hei mihi sensus quoq;
 Excussit ille, nimius impulsus dolor.

*al. impulsans
 L. impulsans*

Remouete quæso tela, & infestas precor
 Rapite hinc sagittas, igne suffusa genæ
 Scelus minantur, qua fuga latebras petam ?
 Dolor iste furor est : Herculem solus domat.
 Cur deinde latebras aut fugam vecors petam ?
 Obire forti meruit Alcmene manu.
 Vel scelere pereat, antequàm lethum mihi
 Ignauus aliquis mandet, ac turpis manus
 De me triumphet : ecce lassatus malis
 Sopore fessas alligat venas dolor,
 Graniq; anhelum pectus impulsu quatit.
 Fauete superi, si mihi gnatum inclitum
 Misera negatis, vindicem saltem precor
 Seruate terris, abeat excussus dolor,
 Corpusq; vires reparet Herculeum suas.

H Y L L V S. A L C M E N A.

HERCVLES.

Prò

Prò lux acerbâ, prò capax scelerum dolor, *Raph. Dies*
 Nurus Tonantis occidit, natus iacet, *f. Tonantis. i. Hercules*
 Nepos supersum : scelere materno hic perit,
 Fraude illa capta est : quis per annorum vices,
 Totoq; in æuo poterit ærumnas senex
 Referre tantas ? vnus eripiet dies
 Parentem vtrunq; , cætera vt sileam mala,
 Parcâq; fatis, Herculem amitto patrem.
 AL. Compesce voces inclitum Alcide genus,
 Miserâq; nato similis Alcmenæ nepos, *al. fato L.*
 Longus dolorem forsitan vincet sôpor.
 Sed ecce lassam deserit mentem quies,
 Redditq; morbo corpus, & luctus mihi.
 HER. Quid hoc ? rigenti cernitur Trachyn iugo ?
 At inter astra positus euasi genus
 Mortale ? tandem quis mihi cælum parat ?
 Te te pater iam video, placatam quoq;
 Specto nouercam : qui sonus nostras ferit
 Cælestis aures ? Iuno me generum vocat.
 Video nitentem regiam clari ætheris,
 Phœbiq; tritam flammeâ zonam rotâ :
 Cubile video, noctis hinc tenebras vocat.
 Quid hoc ? quis axem cludit, & ab ipsis pater
 Deducor astris. ora Phœbeus modò
 Afflabat axis, tam propè à letho fui. *al. calo L.*
 Trachyna video, quis mihi terras dedit ?
 Modò nempe me infra steterat, ac totus mihi
 Suppositus orbis, tam bene excideras dolor.
 Cogis fateri : parce, & hanc vocem occupa. *Raph. p. mit post*

Hæc Hylle dona matris, hoc munus parat.

Utinam liceret stipite ingesto impiam

Effringere animam, quale Amazonium malum
Circa nivalis Caucaſi domui latus.

O' clara Megara, tunc, cum furem, mihi

Coniux fuiſti? ſtipitem atq; arcus date,

Dextra inquinetur, laudibus maculam imprimā.
Summus legatur ſœmina Herculæ labor.

HYL. Compeſce diras genitor irarum minas.

Habet, peractum eſt: quas petis pœnas, dedit:

Suâ perempta dexterâ mater iacet.

HER. Cæci dolores, manibus irati Herculis

Occidere meruit: perdidit comitem Lycas.

Sauire in ipſum corpus exanime impetus

Atq; ira cogit. cur minis noſtris caret?

Ipſum cadauer pabulum accipiant fœræ.

HYL. Plus miſera læſo doluit: huic aliquid quoq;

Detrabere velles. occidit dextrâ ſua,

Tuo dolore. plura, quàm poſcis, tulit.

Sed non cruenta ſcleribus rupta iaces,

Nec fraude matris: Neſſus hos ſtruxit dolos,

Ictus ſagittis qui tuis vitam expulit.

Cruore tincta eſt palla ſemiſeri, pater,

Neſſusq; nunc has exigit pœnas ſibi. (cant.)

HER. Habet, peractum eſt: fata ſe noſtra expli-

Lux iſta ſumma eſt: quercus hanc ſortem mihi

Fatidica quondam dederat, & Parnaffio

Cirrheæ quatiens templa mugitu nemus.

vocandi caſſ
Dextra perempti victor Alcide viri

Olim

Olim iacebis : hic tibi emenso freta,
 Terrasq; & umbras, finis extremus datur.
 Nil querimur vltra, decuit hunc finem dari,
 Ne quis superstes Herculis victor foret.
 Nunc mors legatur, clara, memoranda, inclita,
 Me digna prorsus, nobilem hunc faciam diem.
 Cadatur omnis silua, & Oeteum nemus
 Suscipiat ignis, Herculem accipiat rogos.
 Sed ante mortem tu genus Paantium,
 Hoc triste nobis iuuenis officium appara,
 Herculea totum flamma succendat diem.
 Ad te preces nunc Hylle supremas fero.
 Est clara, captas inter incultas, genus ^{al. incultum L. incli}
 Regumq; referens, Euryto virgo edita, ^{tu fery Regm}
 Iole : tuis banc facibus & flammis para,
 Victor cruentus abstuli patrio à lare, ^{al. patriam, lare L.}
 Nihilq; miserae praefer Alciden dedi,
 Et iste rapitur : penset ærumnas suas,
 Iouis nepotem foveat, & natum Herculis.
 Tibi illa pariat quicquid ex nobis habet.
 Tuq; ipsa planctus pone funebres, precor,
 O clara genitrix, viuet Alcides tuus.
 Virtute nostra pellicem feci tuam
 Credi nouercam : siue nascente Hercule
 Nox illa certa est, siue mortalis meus
 Pater est, licet sit falsa progenies mihi,
 Materna culpa cesset, & crimen Iouis.
 Merui parentem, contuli cælo decus,
 Natura me concepit in laudes Iouis.

Quin

al. partes Quin ipse quanquam Iuppiter credi meus
 Pater esse gaudet : parce iam lachrimis meis,
 Superba matres inter Argolicas eris.
 Quid tale Iuno peperit, ætherium gerens
 Sceptrum, & Tonanti nupta ? mortali tamen
 Cælum tenens inuidit, Alciden suum
 Dici esse voluit : perage nunc Titan vices
 Solus relictus : ille qui vester comes
 Ubique fueram, tartara & manes peto.
 Hanc tamen ad imos perferam laudem inclitam,
 Quod nulla pestis vicit Alciden palam,
 Omnemq; pestem vicit Alcides palam.

C H O R V S.

Sapphici.

O decus mundi, radiate Titan,
 Cuius ad primos Hecate vapores
 Lassa nocturna leuat ora bigæ,
 Dic sub aurora positus Sabæis,
 Dic sub occasu positus Iberis,
 Quiq; feruentem patiuntur axem,
 Quiq; sub plastro patiuntur vrse :
 Dic ad æternos properare manes
 Herculem, & regnum canis inquieti,
 Unde non vnquam remeavit vllus.
 Sume, quos nubes radios sequantur.
 Pallidus mæstas speculari terras,
 Et caput turpes nebula pererrent.

Quando

Quando, prò Titan, ubi, quòue summe
Herculem in terris alium sequèris?

Quas manus orbis miser innocabis.

Si qua sub terra numerosa pestis
Sparget intentam rabiem draconis?

Arcadum si quis populi vetusti
Fecerit siluas aper inquietas,

Thraciæ si quis Rhodopes alumnus
Durior terris Helices niuosa

Sparget humano stabulum cruore?

Quis dabit pacem populo timenti,

Si quid irati superi per vrbes

Iusserint nasci? iacet omnibus par,

Quem parem tellus genuit Tonanti:

Planctus immensas resonet per vrbes,

Et comas nullo cobibente nodo,

Fœmina exertos feriat lacertos,

Solaq; obductis foribus deorum,

Templa securæ pateant nouerçæ.

Vadis ad Lethen, Stygiumq; littus,

Undè te nullæ referent carinæ.

Vadis ad manes miserandus, undè

Morte deuicta tuleras triumphum.

Umbra nudatis venies lacertis,

Languido vultu, trepidoq; collo.

Teq; non solum feret illa puppis:

Non tamen viles eris inter vmbas,

Aeacumq; inter, geminosq; Cretas,

Eata discernens. fieri tyranni

al. Facite / c. fortiter

Parcite

Parcite ô dites, inhibete dextras.
 Laudis est, purum tenuisse ferrum:
 Dumq; regnabas, minimum cruentis
 In tuas vrbes licuisse fatis.
 Sed locum virtus habet, inter astra
 Sedis Arctoe spacium tenebis.
 An grauis Titan vbi promit aestus,
 An sub occasu tepido nitebis?
 Undè commissio resonare Ponto
 Audies Calpen, loca quæ sereni
 Deprimes cæli? quis erit recepto
 Tutus Alcide locus inter astra?
 Horrido tantum procul à Leone
 Det pater sedes, calidoq; Cancro,
 Ne tuo vultu tremefacta leges
 Astra conturbent, trepidetq; Titan.
 Vere dum flores venient tepenti,
 Et comam siluis hiemes recident,
 Vel comam siluis reuocabit aëtas,
 Pomaq; autumno fugiente cedent,
 Nulla te terris rapiet vetustas.
 Tu comes Phæbo, comes ibis astris.
 Antè nascetur seges in profundo,
 Vel fretum dulci resonabit vnda,
 Antè discedet glacialis vrse
 Sidus, & ponto vetito fruetur,
 Quàm tuas laudes populi *quiescant.*
 Te pater rerum miseri precamur,
 Nulla nascatur fera, nulla pestis,

Non

Non duces senos miseranda tellus

Habeat, nec ~~vlla~~ dominetur aula. *al. Horrent, nulla q. d. aula*

Qui potest solum decus esse regni, *Cui p. l.*

Semper ~~intensum~~ tenuisse ferrum. *al. in p. l.*

Si quid in terris iterum timetur,

Vindicem terræ petimus relicta.

Et quid hoc? mundus ~~sonat~~ *al. sonat*, ecce mæret:

Mæret Alcide pater, an deorum

Clamor, an vox est timida nouerca?

Hercule an viso fugit astra Iuno?

Lassus an pondus titubavit Atlas?

An magis diri tremuere manes

Herculem, an visum canis inferorum

Fugit abruptis trepidus catenis?

Fallimur: leto venit ecce vultu

Quem tulit Peas, humerisq; tela

Gestat, & notas populis pharetras,

Herculis heres.

ACTVS QVINTVS.

NVTRIX. PHILOCTETES.

Effare casus iuuenis Herculeos precor,

Vultuq; quonam tulerit Alcides necem.

PH. Quo nemo vitam. NVT. letus adeone ultimos

Inuasit ignes? PH. esse iam flammæ nihil

Ostendit ille, qui sub occasu Hercules

Virtute vinci docuit indomitâ omnia.

NVT. Inter vapores quis fuit forti locus?

PH.

PH. Quod vnum in orbe venerat nondum malum,
Et flamma victa est, hæc quoq; accessit feris:
Inter labores ignis Herculeos abit.

NVT. Ediffere agēdū, flamma quo victa est modo?

PH. Ut omnis Oeten mæsta corripuit manus,
Hinc fagus umbras perdit, & tota iacet
Succisa trunco, flexit hinc pinum ferox
Astris minantem, & nube de media vocat.

Ruitura cautes monit, & siluam trahit
Secum minorem, Chaonis quondam loquax

L. vassa late
Raph. totum Stat lata vasti quercus, & Phœbum vetat,
Ultraq; totos porrigit ramos nemus.

Gemit illa multo vulnere impresso minax,
Frangitq; cuneos, resilit excussus chalybs,
Vulnusq; ferrum patitur, & truncum fugit.

al. latam sui
Z. Commota tandem est, tunc cadens lenta mora

Duxit ruinam, protinus radios locus
Admisit omnes, sedibus pulse suis
Volucres pererrant nemore succiso diem,
Quærunq; lassis garrulæ pinnis nemus.
Iamq; omnis arbor sonuit, & sacræ quoq;
Sensere quercus horridam ferro manum,
Nulliq; priscum profugit ligno nemus.
Aggeritur omnis silua, & alterna trabes
In astra tollunt Herculi augustum rogam.
Rapit alta flammæ pinus, & robur tenax,
Et breuior ilex: silua contextit pyram,
Populea silua frondis Herculeæ nemus.
At ille, vt ingens nemore sub Nasamonio

Aeger

Aeger reclinū pectore admugit Leo,
 Fertur, quis illum credat ad flammās rapi?
 Vultus petentis astra, non ignes erant.
 Vt pressit Octan, ac suis oculis rogum
 Lustravit, omnes fregit impositus trabes.
 Arcumq; poscit: accipe hæc, inquit, sate
 Præante dona, munus Alcideæ cape.
 Has Hydra sensit, his iacent Stympthalides,
 Et quicquid aliud eminus vici malum.
Virtute felix: has enim nunquam irritas *al. Virtute felix iure,*
 Mittes in hostes: siue de media voles *mis, sas*
 Auferre volucres nube, descendēt aues,
 Et certa prædam tela de cælo ferent,
 Nec fallēt vnquam dexteram hic arcus tuam.
 Librare telum didicit, & certam dare
 Fugam sagittis, ipsa non fallunt iter
 Emissa nervo tela: tu tantum, precor,
 Accommoda ignes, & facem extremam mihi.
 Hic nodus, inquit, nulla quem capiet manus,
 Mecum per ignem flagret: hoc telum Herculem
 Tantum sequetur. hoc quoq; acciperes, ait,
 Si ferre posses: adiuvet domini rogum.
 Tum rigida secum spolia Nemeæ mali
 Arsura poscit, latuit in spolio rogus.
 Ingemuit omnis turba, nec lacrimas dolor
 Cuiquam remisit, mater in luctum furens
 Diduxit avidum pectus, atq; vterotenus
 Exerta, vastos vbera in planctus ferit:
 Superosq; & ipsum vocibus pulsans Ionem,

c

Implevit

Impleuit omnem voce fœminea locum.
Deforme lethum mater Herculeum facis :
Compeſce lachrimas, inquit, introrſus dolor
Fœmineus abeat : Iuno cur lethum diem
Te flente ducat ? pellicis gaudet ſue
Spectare lachrimas. comprime infirmum iecur
Mater : nefas eſt vbera atq; vterum tibi
Laniare, qui me genuit : & dirum fremens,
Quales per vrbes duxit Argolicas canem,
Cum victor Erebi Dite contempto redit
Tremente fato, talis incubuit rogo.
Quis ſic triumphans letus in curru ſtetit
Victor ? quis illo gentilis vultu dedit
Leges tyrannus ? quanta pax obitus tulit ?
Haſere lachrima, cecidit expulſus dolor
Nobis quoq; ipsis, nemo morituro ingemit.
Iam flere pudor eſt : ipſa, quam ſexu iubet
Mœrere, ſiccis haſit Alcmenæ genis,
Stetitq; nato pœnè iam ſimilis parens.
N V T. Nullasne in aſtra miſit ad ſuperos preces
Arſurus ? aut in vota reſpexit Iouem ?
P H. Iacuit ſui ſecurus, & cœlum intuens
Queſiuit oculis, arce an ex aliqua pater
Deſpiceret illum. tum manus tendens ait :
Quacunq; parte proſpicias natum pater,
Iſte eſt pater, quem nocte commiſſâ dies
Queſiuit vnus. ſi meas laudes canit
Utrumq; Phœbi litus, & Scythiæ genus,
Et omnis ardens ora quam torret dies :

Si pace tellus plena, si nullæ gemunt
 Urbes, nec aras impiâs quisquam inquinat :
 Si scelera desunt, spiritum admitti hunc precor
 In astra : nec me mortis infirnæ locus,
 Nec mæsta nigri regna conterrent Iouis :
 Sed ire ad illos vmbra quos vici deos,
 Pater, erubesco. nube discussâ diem
 Pande, vt deorum vultus ardentem Herculem
 Spectet : licet tu sidera & mundum neges,
 Ultrò pater cogere : si voces dolor
 Abstulerit vllas, pande tum Stygios lacus,
 Et redde fati : approba gnatum prius,
 Vt dignus astris videar, hic faciet dies.
 Leue est, quod actum est, Herculem genitor prius
 Inuenit, an damnauit ? hoc postq; addidit :
 Nouerca cernat, quo feram flammâs modo.
 Flammâs poposcit, hoc age Alcida comes,
 Non segnis, inquit, corripe Oeteam facem.
 Quid dextra tremuit ? num manus pauida impium
 Scelus refugit ? redde iam pharetras mihi
 Ignaue, iners, inermis : ^{en} est nostros manus
 Quæ tendat arcus, quis sedet pallor genis ?
 Animo faces innuade, quo Alciden vides
 Vultu iacere, respice arsurum miser.
 Rogat ecce iam me genitor, & pandit polos. *indecap. Sic : al. vocat.*
 Venio pater, vultusq; non idem fuit.
 Tremente pinum dexterâ ardentem impuli,
 Refugit ignis, & reluctantur faces,
 Et membra vitant : sed recedentem Hercules

Insequitur ignem: Caucasum, aut Pindum, aut Atho
 Ardere credas: nullus erupit sonus,
 Tantum ingemiscit ignis ad durum iecur!
 Typhon in illo positus immanis rogo
 Gemuisset ipse, quiq; conuulsam solo
 Imposuit humeris Ossan Enceladus ferox.
 At ille medias inter exurgens faces
 Semustus ac laniatus, intrepidus, rubens,
 Nunc o parens Herculeas, sic stare ad rogam
 Te mater, inquit, sic decet fieri Herculem?
 Inter vapores positus, & flammæ minas
 Immotus, inconcussus, in neutrum latus
 Correpta flectens membra adhortatur, monet,
 Gerit aliquid ardens: omnibus fortem addidit
 Animum ministris, vrere ardentem putes.
 Stupet omne vulgus, vix habent flammæ fidem:
 Tam placida frons est, tanta maiestas viro.
 Nec properat vri: cumq; iam forti datum
 Letho satis pensauit, igniferas trabes
 Hinc inde traxit, nimia quas flamma occupat;
 Totasq; in ignem vertit, & quâ plurimus
 Exundat ignis, recipit intrepidus, ferox.
 Nunc ora flammis implet. ast illi graues
 Luxere barbæ, cumq; iam vultum minax
 Appeteret ignis, lamberent flammæ caput,
 Non pressit oculos. sed quid hoc? mœstam intuior
 Sinu gerentem reliquias magni Herculis,
 Crinemq; iactans squallidum Alcmena gemit. *l. ge.*
tit.

l. minima

*al. sed yd hanc
 hanc motum
 intuior sine
 gerentem?*
l.

al. Crinem l.

ALCME

ALCMENA. PHILOCTETES.

Timete Superi fata, tam parvus cinis
 Hercules est, huc ille decrevit gigas.
 O' quanta Titan in nihil moles abit?
 Anilis, heu me, cepit Alciden sinus.
 Hic tumulus illæ est: ecce vix totam Hercules
 Complevit prnam: quàm leue est pondus mihi,
 Cui totus æther, pontus incubuit leue.
 Ad Tartara olim regnaq; ò gnate vltima
 Rediturus ibas, quando ab inferna Styge
 Remeabis iterum, non vti spoliū trahas,
 Rursumq; Theseus debeat lucem tibi:
 Sed quando solus ignis impositus tuas
 Compescet vmbra, teq; tartareus canis
 Inhibere poterit, quando Tanareas fores
 Pulsabis? ab quas mater ad fauces agar?
 Qua mors aditur? vadis ad manes iter
 Habiturus vnum. quid diem questu tero?
 Quid misera duras vita? quid lucem hanc tenes?
 Quem parere rursus Herculem possum Ioui?
 Quis me parentem gnatus Alcmenam suam
 Tantus vocabit? ò nimis felix, nimis
 Thebane coniux, Tartari intraſti loca
 Florente gnato, teq; venientem inferi
 Timuere forsan, quod pater tantum Herculis
 Vel falsus aderas: quas petam terras anus,
 Inuisa senis regibus? si quis tamen
 Rex est relictus senus, hei misera mihi:

Quicunq; cæsos ingemunt gnati patres,
 A me petent supplicia, me cuncti obruent.
 Si quis minor Busiris, aut si quis minor
 Antæus : vrbes perfidæ terrent plage,
 Ego præda ducar : si quis Ismarios greges
 Toracis cruenti vindicat, carpent greges
 Mea membra diri. forsitan pœnas petet
 Irata Iuno, totus vretur dolor.
 Secura victo tandem ab Alcide vacat.
 Pellex supersum, supplicia de qua exigit.
 Ne parere possem, fecit hic gnatus mihi
 Vtrem timendum : quæ petam Alcmeneloca?
 Quis me locus, quæ regio, quæ mundi plaga
 Defendet? aut quas mater in latebras agar?
 Vbiq; certè nota. si patriam petam,
 Laresq; miseros, Argos Eurystheus tenet.
 Orbata Thebas, regnum & Ismenum petam,
 Thalamosq; nostros, in quibus quondam Iouem
 Dilecta vidi? prò nimis felix, nimis,
 Si fulminantem & ipsa sensissem Iouem.
 Utinam meis visceribus Alcides foret
 Exectus infans : nunc datum est misera, datum.
 Videre gnatum laude certantem Ioui :
 Et hoc daretur scire, quod fatum mihi
 Eripere posset : quis memor viuet tui
 O' gnate populus? omne iam ingratum est genus,
 Petam Cleonas? Arcadum an populos petam?
 Meritisq; terram nobilem quæram tuis?
 Hic dira serpens cecidit, hic ales fera,

Hic rex cruentus, hic tua fractus manu,

Quite sepulcro possidet cælum Leo.

Si grata terra est, populus Alcmenam tuam

Defendat omnis. Thracias gentes pelam,

Hebriq; populos ? hæc est meritis tuis

Defensa tellus, stabula cum regno iacent.

Hic pax cruento rege prostrato data est,

Ubi enim negata ? quod tibi infelix annus

Quæram sepulchrum ? de tuis totius rogis

Contendat orbis : reliquias magni Herculis

Quis populus, aut quæ templa, quæ gentes colent ?

Quis iam petet, quis poscet Alcmenes onus ?

Quæ tibi sepulchra gnate, quis tumulus sat est ?

Hic totus orbis fama erit tumulus tibi.

Quid anime trepidas ? Herculis cineres tene,

Complectere ossa, reliquie auxilium dabunt,

Erunt satis præsidia, terre bunt tuæ

Reges vel umbræ. P. H. debitos gnato quidem

Compesce fletus mater Alcmenæ incliti.

Non est gemendus, nec graui vrgendus nece,

Virtute quisquis abstulit fatis iter.

Aeterna virtus Herculem fletu vetat :

Fortes vetat mœrere, degeneres iubet.

A L. Sedabo questus ? vindicem amisi parens

Terræ atq; pelagi, quaq; purpureus dies

Vtrumq; clara spectat Oceanum rota.

Quot misera in vno condidi gnatos parens ?

Regno carebam, regna sed poteram dare.

Una inter omnes terra quas matres gerit,

Votis pepercit, nil ego à superis peti
 Incolume nato : quid dare Hercules mihi
 Non poterat ardor ? quis deus quicquam mihi
 Negare poterat ? vota in hac fuerant manu :
 Quicquid negaret Iuppiter, daret Hercules.
 Quid tale genitrix vlla mortalis tulit ?
 Desseuit aliqua mater, & toto stetit
 Succisa foetu, hisq; septenos greges
 Deplanxit vna, gregibus æquari meus
 Quot ille poterat ? matribus miseris adhuc
 Exemplar ingens deerat, Alcмене dabit.
 Cessate matres, pertinax si quas dolor
 Adhuc iubet lugere, quas luctus grauis
 In saxa vertit, cedite his cuncta malis.
 Agendum, senile pectus ô misera manus
 Pulsate : & vna funeri tanto sat est
 Grandæua anus defecta ? quod totus breui
 Iam quæret orbis, expedi in planctus tamen
 Defessa quanquam brachia, vt inuidiam deis
Lugendo facias, aduoca in planctum genus.

ALCMENA.

Anapæstici.

Flete Alcmenen, magniq; Iouis
 Plangite gnatum, cui concepto
 Lux vna perit, noctesq; duas
 Contulit Eos : ipsa quiddam
 Plus luce perit. tota pariter

Plangite

Plangite gentes, quarum saeuos
 Ille tyrannos iussit Strygias
 Penetrare domos, populisq; ^{al. mandans} *L. cruce populis h.*
 Ponerere ferrum: fletum meritis
 Reddite tantis, totus, totus
 Personet orbis: fleat Alciden
 Cæcula Crete: magno tellus
 Clara Tonante, centum populi
 Brachia pulsant: nunc Curetes,
 Nunc Corybantes arma Idæa
 Quassate manu: armis illum
 Lugere decet. nunc nunc funus
 Plangite verum: Iacet Alcides
 Non minor ipso Creta Tonante.
 Flete Herculeos Arcades obitus,
 Nondum Phæbo nascente genus.
 Et iuga Spartes Nemeæq; sonent,
 Feriatq; graues Mænala planctus.
 Poscite magno Alciden gemitu,
 Stratus vestris setiger oris,
 Alesq; sequi iussa sagittas,
 Totum pinnis velata diem.
 Flete Argolici, flete Cleonæ,
 Hic terrentem mænia quondam
 Vestra leonem fregit, nostri
 Dexteræ nati. date Sitionie
 Verbera matres, gelidusq; sonet
 Planctibus Hebrus. flete Alciden,
 Quid non stabulis rescitur infans, ^{al. nascitur} *L.*
 Nec

Nec vestra greges viscera carpunt.
 Fleat Antae libera tellus,
 Et rapta fero. plaga Geryone.
 Mecum miserae plangite gentes,
 Audiat ictus utraq; Tethys.
 Vos quoq; mundi turba citati,
 Flete Herculeos numina casus.
 Vestrum Alcides cernice meus
 Mundum, superi, cœlumq; tulit:
 Cùm stelligeri vector olympi,
 Pondere liber spiravit Atlas.
 Vbi nunc nostrae Iuppiter arces?
 Vbi promissi regia mundi?
 Nempe Alcides mortalis obiit,
 Nempe sepultus, quoties telis
 Facibusq; tuis ille pepercit?
 Quoties ignis spargendus erat?
 In me saltem iaculare facem,
 Semelemq; puta.
 Iamne Elysias ô gnate domus,
 Iam littus habes, ad quod populos
 Natura vocat? an post raptum
 Styx atra canem præcluserit iter,
 Teq; in primo limine Ditis
 al. Fata C. Monstra morantur? quis nunc umbras
 Gnate tumultus, manesq; tenet?
 Fugit abducta navita cymba,
 Et Centauris Thessala moitis
 Ferit attonitos ungula manes?

Anguesq;

Anguesq; suos Hydra sub vndis
 Territa mersit? teq; labores
 O' gnate timent?
 Fallor, fallor, vesana parens,
 Nec te manes, vmbraeq; timent.
 Non Argolico rapta leoni
 Fulnâ pellis contestâ iubâ
 Lenos operit dura lacertos,
 Vallantq; feri tempora dentes
 Donum pharetræ cessare tuæ,
 Telaq; mittet iam dextra minor:
 Vadis inermis gnate per vmbas,
 Ad quas semper mansurus eris.

HERCVLES. ALCMENA.

Iambici & dactylici.

Quid me tenentem regna siderei poli,
 Cæloq; tandem redditum planctu iubes
 Sentire fatum? parce. nam virtus mihi
 In astra, & ipsos fecit ad superos iter.
 AL. Unde sonus trepidas aures ferit?
 Unde meas inhibet lachrimas fragor?
 Agnosco agnosco, victum est chaos.
 A' Styge, gnate redis iterum mihi:
 Fractaq; non semel est mors horrida.
 Vicisti rursus noctis loca,
 Puppis & infernæ vada tristia.
 Peruius est Acheron iam languidus,

Et

Et remeare licet soli tibi.

Nec te fata tenent post funera.

An tibi praeclusit Pluton iter,

Et pauidus regni metuit sibi?

Certè ego te vidi flagrantibus

Impositum siluis, cum pluribus

In cælum furerent flammæ minis.

Arsisti certè, verum vltima

Non tenuere tuas umbras loca.

Quid timuere tui manes precor?

Umbra quoq; est Diti nimis horrida.

HER. Non me rigentis stagna Cocyti tenent,

Non puppis umbras furua transuexit meas,

Iam parce mater questibus, manes semel

Umbrasq; vidi: quicquid in nobis tui

Mortale fuerat, ignis iniectus tulit:

Paterna cælo pars data est flammis tua.

Proinde planctus pone, quos gnato pater, L. parat

Genitrix inertis: luctus in turpes eas?

Virtus in astra tendit, in mortem timor. ,,

Præsens ab astris mater Alcides cano,

Pœnas cruentus iam tibi Eurystheus dabit,

Curru superbum vecta transcendens caput.

Me iam decet subire cœlestem plagam,

Inferna vinco rursus Alcides loca.

A L. Mane parumper: cessit, ex oculis abit,

In astra fertur: fallor, an vultus putat

Vidisse gnatum? misera mens incredula est. ,,

Es numen, & te mundus æternus tenet,

l. Et mundi est numen æternum tenet Credo

al. vito

al. i. credu

la Raps.

l. Et mundi est numen æternum tenet

L. 7. ~~triumphus~~
HERCVLES OE TEVS.
Credo triumphis, regna Thebarum petam,
Nonumq; templis additum numen canam.

421

C H O R V S.

Anapæstici.

Nunquam Stygias fertur ad umbras
Inclita virtus : viuite fortes,
Nec lethæos sæua per amnes
Vos fata trahent. sed cùm summas
Exiget horas consumpta dies,
Iter ad superos gloria pandet.
Sed tu domitor magne ferarum,
Orbisq; simul pacator ades,
Nunc quoq; nostras respice terras :
Et si qua nouo bellua vultu
Quatiet populos terrore graui :
Tu fulminibus frange trifulcis,
Fortius ipso genitore tuo
Fulmina mittens.

”

”

”

”

”

”

nt,
eas,

L. pariet

”

it,

it,

St. ”

Credo
cas.

D
BVS
D

HIE
GE

DE OMNI-
BUS IN TRAGOE-
DIIS SENECAE
CARMINVM GE-
NERIBVS

HIERONYMI AVANTIL.
GEORGII FABRICII.

L I P S I Æ

ANNO M. D. LXVI.

H I

A

De

P R I
chyl

solution

cum, 8

hoc neg

diz.

Secun

brachy

terprete

Senecam

inueniri

que in q

Terti

um, da

verò in

dictio

quod ac

pe Oed

Inter

Quin

per hab

ita iam

HIERONYMVS

AVANTIVS VERONENSIS

De carmine Iambico trimetro.

PRIMA sedes vltra iambum & tribrachym recipit spondeum, & spondei dissolutiones, anapæstum & proceleusmaticum, & ipsum dactylum sæpissimè: licet hoc neget interpretes, in fine sextæ tragiæ.

Secunda & quarta sedes iambo & tribrachy tantum seruiunt: ideo contra interpretes iam constantissimè assero, apud Senecam in iambicis trimetris nunquam inueniri anapæstum, neque in secunda neque in quarta sede.

Tertia sedes admittit iambum, spondeum, dactylum & tribrachym. Anapæstum verò in loco tertio nunquam inuenies: nisi dictio ipsa fuerit quatuor syllabarum, quod accidit versibus viginti, hoc vno prope Oedipeo versu excepto,

Inter senem iuuenemq; , sed propior seni.

Quintus locus uti sæpissimè, imò semper habet aut spondeum, aut anapæstum: ita iambum & dactylum nunquam assumit,

f

mit,

mit, nisi in nouem versibus: quorum vltimæ dictiones sunt quatuor syllabarum: nepotibus, cacumine, Prometheus, Capharides, Polyxena, facinorum, & ter, memoria. Tribrachym quoque ter tantum vsurpat in hac sede quinta, dictionibus itidem quadrifyllabis, scilicet

Luctifica negat in Hipp.

Pestifera mouent in Her. furente.

Luctifera gerens in Oedip.

Sexta sedes semper habet vnicum iambum: licet Massarius affirmans tribrachym inueniri in hoc vltimo pede, non modò adducat illum versum primæ Tragœdiæ,

Ut sæpe puppes æstus inuitas recipit.

vbi profectò, si vetusta exemplaria consuleris, Rapi, non Recipit est legendum: sed etiam citet illum versum,

Et facta vici: morte contempta redij.

vbi per synæresin est iambus, non anapæstus.

Sic Ascensius Massario consentiens: non modò super dictione Capharides scribit esse spondeum in eodem sexto pede: verumetiam in fine tragœdiæ sextæ dicit legendum esse

Virginibus teneris

vt sit anapæstus in vltima trimetri. Ego autem iamdiu scripsi, omnes versus trimetros vndequaq; probabiles & sinceros inueniri

inueniri apud Senecam, penes quem nullus est versus scazon, nullus exlex, seu *κατάμετρος*, nullus hypermeter, nullus hypercatalectus, nullus catalectus, nullus brachycatalectus, sed omnes meri acatalecti: etiam non constat ullus è iambis omnibus, quod grauium tragicorum lex decernit. Imò Seneca noster sic fuit metrorum ac syllabarum obseruantissimus, vt cum Hieronymo Aleandro literarum & religionis cultura viro venerando libeat consentire, omnem Seneca versum procul dubio deprauatum esse, quem receptas scansionis normas transgredi offenderis.

Nego præterea collocari trochæum in aliqua sede versus trimetri, vnde demiror improbam quorundam audaciam, clamantium trochæum esse in quinta sede horum trium versuum: quorum primus est in secunda tragœdia,

Leue est misérias ferre: perferre, graue.

vbi syllaba Re, in perferre producitur, vi consonantium sequentis dictionis: vt etiam

Frigida spacio refert, Et,

Undiq; scopuli astrepunt.

Vide quæ scripsi apud Catullum in dictione, Propontida. Non tamen semper producitur huiusmodi syllaba, vt,

Unda flammæ opprimat.

& sapius omnes poetæ hanc finalem syllabam sequentibus consonantibus pro suo commodo recipiunt.

Secundus versus est in septima tragœdia, in qua legitur,

Perfidi sanguis inest.

*Sanguis; vlti-
ma syllaba.*
vbi dico, Spondeum esse in quinta sede, non trochæum, vt apud Tibullum canentem,

Sanguis est tamen ille meus.

Quin aliâs Catullus, Tibullus, Propertius, Ouidius, Ausonius, & alij poetæ vsurpant de industria eam pentemimerim: sed Lucanus, Senecæ affinis, vtrasq; easdem dictiones mutuatus, scribit,

Dum sanguis inerat, dum vis materna.

Quin semel Maro, semel Valerius Flaccus, bis Lucretius, & bis Silius producit ultimam in sanguis: & legitur de Lucretia in antiquo Epigrammate,

Sanguis ante virum, Spiritus ante Deum.

Tertius versus est in decima Tragœdia, vbi scriptum erat,

Si mille gemunt vrbes

vbi legendum docui Nullæ, non mille, vt & in Ouidiana Sappho legendum præmonstraui,

*Et nulla dulce queruntur aues,
non mille, vt passim legebatur.*

Itidem

Itidem in Tragœdia tertia est ille versus,

Ionidêsue, vel Mycenææ nurus.

in quo credunt esse trochæum in prima sede: cùm certè sit iambus, quod & fatebuntur qui præter cæteros legerint Ovidium, Propertium, Horatium, & Martialem, sic scribentes,

Non Latium norat, quam præbet Ionia diues.

At tu seu mollis quâ tendit Ionia: seu quâ.

Non attagen Ionicus iucundior.

Ionicarum gustus attagenarum.

Eti ipsi & alij vates sapius eas primas syllabas in Ionia variant. Quin peritorum gratia dixerim, apud Virgilium in eo celebri versu

Insulæ Ionio in magno

excluditur & abijcitur in scanfione diphthongus primæ dictionis: non autem adimitur vltima vocalis in sequente dictione Ionio, vt à plerisque omnibus est hætenus præceptum. Sic igitur scandatur iste versus,

Insul' I oni' in ma.

vt,

Posthabita coluisse Samo.

Quem Dardanio Anchisæ

Sub Ilio alto.

& alibi sapissimè. Non tamen hoc recenseo, quod nesciam diphthongum sæ-

peretineri, sequente vocali, vt,

Castaneæ hirsutæ

Ante tibi Eoæ Atlantides

& ipse Seneca in principio sextæ,

Acacide armis :

sed vt primas syllabas in Ionio lubricas at-
tester, neque vnquam inueniri trochaum
in Senecæ trimetris, nisi in versibus planè
deprauatis. Pyrrhichius quoque nullibi
admittitur in hoc iambico, licet alij con-
tendant esse Pyrrhichium in fronte horum
hemistichiorum

Petiit ab ipsis.

Abijt harenas.

Redijt Achilles.

sed mirificè decipiuntur. Possem dicere
inibi tribrachym esse, vt in secunda Tra-
gœdia,

Quod ratio nequijt.

vt millies aliàs : potius tamen dicam in illis
tribus esse iambum, quia t litera finalis sæ-
pe producitur, Ouidius,

Vt monuit, cum voce abiit.

sed maximè in his dictionibus per synære-
sin coactis : vndè non exploderem alte-
ram vocalem, quam demunt alij in ipsis in-
frà scriptis verbis, in quibus planè est iam-
bus, non pyrrhichius.

Complexus abiit

Euerfa

Euersa periit.

Petiitq; supplex

saltem vt in temporibus sensus sit magis obuius. Ille quoq; fallitur, qui in secundo actu octauæ tragœdiæ legens,

Et qui redire (cùm periit) nescit pudor.
& in secundo nonæ legens,

Aliena telis: aut petijt

credit esse anapæstum in quarta sede, qui tamen inibi nunquam inuenitur: licet adolescentior cum cæteris omnibus deceptus fuerim. Vt præterea, quod sentio, exprimam, quando prima producitur, in Obice, scriberem potius, quàm Obice, vt verbum à nomine statim dignoscatur. Legerem tamen & scriberem,

Per decem mensium graues,

pro mensium, nam vt apud alios Latinos auctores, sic & apud Senecam scribuntur & leguntur hæ dictiones, vt metra deponunt. Vt cùm in Seneca legitur pro cœlestium, in eodem,

Tuq; cœlestium arbiter.

& apud Catullum, pro Veronensium,

Flos Veronensium.

In huiusmodi ego ectasi aut molossum aut creticum pedem exhorreo: ad quem confestim absque necessitate pleriq; concurrunt, tanquam ad solidissimā anchorā.

Interim hæc sit nostra sententia, licet nuper secus scripserit vir eruditissimus & amicissimus, at non semper idem est vnus iudicium. Vnde quamuis hæc studia (quæ humanitatis appellant) rarissimè, nec nisi coactus, reuisam: multas tamen inuentiunculas nostras alacriter damnaui: & (si acciderit) meipsum redarguens, scriptorum meorum ingenuus ero exactor. Igitur repeto, in his, vt versui conuenit, ita scribendum, nunc legentium, nunc legentum: vt annotaui in meo codice

impresso in ædibus Aldi

Anno 1517.

GEOR.

GEORGIVS FA-
BRICIUS CHEM-
NICENSIS

De reliquis carminum generibus.

DE trimetris sanè diligenter Auantius, sed quia in choris carminum genera reliqua non attigit, videntur ea quoq; exponenda: cùm in Tragicis inueniantur, quæ cum poëtis cæteris non conueniant, nam vt suam illi seruent grauitatem, legitimis pedibus & vulgata compositione semper non sunt vsi, videlicet

Ut sermo pompæ regie capax foret.

secundum Terentianum. In quibus annotandis operam exiguam sumpsi, non exiguo futuram commodo ijs, qui cum diligentia & attentione liberali in veterum scriptis versari solent.

DE IAMBICO.

I. Iambicum dimetrum catalectum, prima sede constat è spondeo aut anapæsto: duabus reliquis, iambo, cum superflua syllaba. E' tali iambico integer chorus est, in Medea, ante actum quintum. Talis versus in Oedipo,

f s

Ophio-

Ophioniaq; cæde

-- v-- v--
v-- v-- v--

Ibidem impurus est ille, mutato altero iambo in spondeum.

Solenne Phæbus carmen.

II. Iambicum dimetrum acatalectum habet sedibus paribus iambum, imparibus spondeum aut dactylum aut anapæstum. hoc accinitur iambico trimetro, in Medea: interijcitur eidem in Agamemnone. Miscetur trochaicis & dactylicis vnus, in eadem tragædia

Procella fortune mouet.

v-- v-- v-- v--
-- -- --

Impurus est ille in Oedipo,

Hederæ frontem bacchifera.

Huic vicissim accinitur superius catalectum ibidem,

Aut fœta tellus impio

Effudit arma partu.

III. Iambicum dimetrum hypercatalectum fit, cum ad superius adiungitur pes trisyllabus in fine, nempe baccheus: è quo genere non constant chori integri, sed alijs alibi, rarissimè tamen, interponitur, vt in Oedipo,

Sensere terræ Zedacum feroces.

Haber

Habet sede quarta etiam anapæstum, vt in Agam.

*Non vrbe cum tota populos cadentes. Ibidem,
Charusq; Pelidæ nimium feroci.*

in qua tragœdia tantum vnus adhuc generis eiusdem legitur. Vt autem apud Tragicos iambico dimetro pes trisyllabus additur: ita apud Comicos iambico senario: cuius è Varrone meminerunt, Charisius, Diomedes, Ruffinus, singuli adducunt hunc versum Terentij ex Hecyra,

Nam si remittent quippiam Philumenæ dolores

sed nunc non alia persequi, præterquam Tragici nostri, decretum est.

III l. Iambicum trimetrum brachycatalectum scazon, seu claudum, nescio an vlli alij, excepto Seneca, apud Latinos sit vsitatum. Habet sede prima iambum aut anapæstum, secunda iambum, tertia spondeum, penultima iambum, vltima spondeum, & semel tantum anapæstum.

Sonuit reflexo classicum cornu. in Oed.

Cum lege mundi Iuppiter rupta. in Agam.

Institq; Phæbum tardius celeres. Ibid.

-- u- -- u- --
uu- u- uu-

Hoc genus scazontis in duabus tantum Tragœdijs legitur. nam alia exempla ego ignoro. Inter-

Habet

per & Aruntius Celsus, Terentij interpre-
tes. Causam nominis vtriusque scitè Teren-
tianus reddit, suæ vir artis doctissimus,

Iambus ipse sex tantum locis manet,

Et inde nomen inditum est senario :

Sed ter feritur, hinc trimetrus dicitur,

Scandendo binos quod pedes coniungimus.

Annotarem & illa, vbi collisiones aut eli-
siones non fierent, vel hiantibus literis, vel
sequente aspiratione : sed cum id in diffi-
ciliores dicere iam cœperim, & in reli-
quis generibus sim repetiturus : studiosi id
per se obseruabunt, quod à præceptionibus
communibus dissidet, & libertatem illam
vetustiorum refert.

VI. Iambicum trimetrum catalectum sca-
zon, constat è solitis trimetri pedibus, iam-
bo, spondeo, anapæsto : sed in fine loco
iambi spondeum celebrat, quem tamen an-
tecedit anapæstus aut iambus : cuius geni-
ris duo tantum versus sunt in Agam.

Cum Dardana tecta Dorici raperent ignes.

Fatale munus Danaum traximus nostra.

-- u- u- u- u- --
u- -u- -- u- --

DE TROCHAICO.

- I. Trochaicum dimetrum catalectum è
trochæo,

trochæo, item spondeo vel dactylo vel anapaesto, demum trochæo & syllaba superflua componitur : quo utitur in Oedipo,

Sed quid hoc ? postis sonat. Item,

Pendet instabili loco

Quicquid excessit modum.

- u - - - u -

- u u

u - -

Chorus enim ille integer est ex hoc genere, quod & alijs choris immiscetur, aut ad eorum extremum adhibetur. Vnus versus hypercatalectus est in eodem choro,

Vita, decurrente via.

vnus improprium pedem habet, loco trochæi pyrrhichium, in initio,

Comes audacis via

Sed dubito valde nū correcti sint hi ipsi loci.

II. Trochaicum dimetrum hypercatalectum, constat è trochæo, item spondeo, iterum trochæo, demum trochæo vel spondeo, & syllaba abundante, vt,

Nullus hunc terror nec impetus. Item,

Sensit ortus, sensit occasus.

- u - - - u - u -

- u - - - u - - -

III. Trochaicum trimetrum brachycatalectum, habet loco primo & tertio trochæum vel spondeum vel dactylum : secundo, quarto, & quinto trochæum, vt,

Protulit tellus aut anguis imis. In Oed.
Deseruit fugas nomenq; genti. In Agam.
Te duce concidit totidem diebus. Ibidem.

in qua Tragœdia plures versus eiusmodi,
 sed sparsim inueniuntur.

— u — u — — — u — u
 — — — u — u
 — u u — u u

Impurus est ille, qui loco secundo spondeum habet.

Vicit acceptis cùm fulsit armis. Item,

Fraude sua capti caderent Pelasgi.

quamuis post duas mutas, vocalem sequentes, utraq; syllaba correpta legi posset, licentia vetere: ut versus ille apud Gellium ex emendatione Alciati,

Postquã est morte captus Plautus, comœdia luget.
 nam in secundo loco dactylus est, propter pt literas vocalē sequentes. ut apud Græcos,

ἔσθ' οὐδ' ἀνθρώπων.

sed auctorem nostrum minus horridum, ab hac cōsuetudine planè abstinuisse arbitror. Impurus itidē ille, in quo sede secunda pro trochæo ponitur anapæstus, ut in Agam.

Tradit thalamis virginem relictam.

III. Trochaicum trimetrum hypercatalectum, habet trochæos admixtis, ut solet, dactylis & spondeis, quod in Agam. locis solum modo duobus legimus,

Vidimus patriam ruentem nocte funesta

Vidimus

V. Trochaicum tetrametrum catalectum, trochæum recipit locis omnibus, exceptis quarto & sexto, in quibus, quasi tibicen fulcitur, spondeus, firmamenti grauitatisque causa. Integre purum carmen hoc ponere Tragici non solent, nam quod alijs poëtis decoro est, in his viciosum putatur, Victorino & Attilio testantibus. In prima sede, præter trochæum, quem semper vt legitimum intelligo, collocantur dactylus, tribrachys: in secunda, spondeus, dactylus, anapæstus: in tertia, tribrachys: in quarta, vnicus spondeus: in quinta, dactylus & tribrachys: in sexta, rursus spondeus, & semel dactylus, semel tribrachys, apud hunc videlicet auctorem: in septima necessariò trochæus: syllaba abundans (vt in omnis carminis fine) est indifferens. Has pedum diuersitates, obseruare licet in Tragœdijs duabus, extra chorum, nempe in scenarum exordijs, vt in Hippolyto & Medea: semel tantum in scenæ medio, vt in Oedipo. Nos simplicioris versus exemplum subiiciemus.

Et pias numen precatus, rite submissi manus.
 & illius apud Terentium in Heaut. qui est omnium eius comici purissimus,

Vis amare, vis potiri, vis quod illi des, effici.

Trochaicorum restant alia quædam genera, quibus semel aut iterum uti, poeta satis habuit, quæ ex impuris & imperfectis composita & quasi conglutinata sunt. Primum, pedum quatuor, ut in Agam.

Hesperum dici aurora mouit

Alterum, pedum totidem, & semipedis, cuius exempla leguntur duo in eadem Trædia,

Stella quæ mutat, seq; mirata est

Frigidus custos, nescius somni.

Tertium, pedum quinque, ut,

Semper ingentes educas alumnos

Quartum, pedum totidem cum semipede, in Oedipo,

Lucidum cæli decus huc ades votis.

DE ANAPÆSTICO.

Anapæsticum complectitur sedes quatuor, recipit in singulis anapæstum, in prima pariter dactylum & spondeum, in secunda solum anapæstum aut spondeum: in tertia

g

sponde-

spondeum, daetylum, tribrachym: in vltima anapæstum, spondeum, tribrachym, & daetylum, sed hunc bis tantum observare potui, vt,

Mixtaq; odoro Lesbia cum thymo. in Oed.

Qui Styga tristem non tristis videt. in Agâ.

E' solis anapæstis vnus legitur in Hercule Furente,

Pharetræq; leues, date seu a fero.

alter in Thyeste, tertius in Hippolyto, quartus in Agamemnone. nam hoc contra gravitatem Tragicam est, vt supra in iambicis & trochaicis, de veterum auctoritate scriptum. Itaq; similem versum reprehenderunt familiares Ouidij, in ipsius tragœdia Medea, qui à Seneca in controuersijs annotatur.

Gelidum boream, gelidum iæ notum.

Anapæstici qui constât è solis spondeis, nimum inertes sunt, ideoq; à Ruffino vocantur immanifesti, quia in ijs vix numerus & versus intelligi potest, vt Cicero ait: imò planè non intelligitur, si alijs, non sui generis, sunt immixti: Talis est in Oedipo.

Nec mortali captus forma.

alii duo sunt in Agamemnone. Tales spondaici, quamuis alijs itidem generis carminibus inseruntur, tamen in eorum habentur

bentur numero, cum quibus coniuncti
sunt, etiam si pedem nullum legitimum
habeant, quod & veteres grammatici an-
notarunt, ut diximus, libro De re poetica
septimo.

Iambum pedem hoc carmen non ad-
mittit, nam in illo versu

Arcus metuit Diana tuos.

prima in nomine proprio figuratè produ-
citur, ut & in illo Ouidij,

Ferrum Diana volanti

Abstulerat iaculo.

ita enim in aliquot manuscriptis offendi-
mus. Habet hoc carmen post duos pedes
incisum: in quo syllaba brevis produci po-
test, ut,

Bis pulsata Dardana Graio, in Troade.

Pulsata freta fertur in altum. in Octavia.

Interdum non fit elisio, ut in Octavia,

Viure matrem impius, ingens.

Neque fit collisio. ut in iambico,

Priamo Agamemnon. in Agam.

Aeacidae armis. in Tro.

Item in anapaestico,

Contenta sono, Hectora stemus.

Canuit Ide, Ide nostris.

quod tribus alijs praterea eiusdem carmi-
nis locis animaduertimus.

Esthulus carminis bonitas & elegantia

præcipua, si pedibus singulis, singulae partes orationis finiantur: altera, si dimensiones ipsa parte orationis terminentur. Talis est autem solita eius constitutio,

uu-	uu-	uu-	uu-
--	--	--	--
-uu	-uu	-uu	-u
		uuu	

Admittit aliquando pedes alienos, seu (vt Servius) ignobiles (vt Cicero de Oratore) abiectos: nos hactenus impuros vocauimus, quod & numerum & versum viciant.

In prima sede pæonem tertium, vt in Oedipo,

Nineiq; lactis candida fontes.

quorum tamen versuum vltra octo in his Tragædijs non sunt. In secunda sede baccheum, vt in Octauia

Spernit superbos humilesq; simul.

cuius alibi similis nullus est. Obseruatione dignum est, quod Cicero anapæstum pedem, pro ipso carmine anapæstico ponit. vt de Finib.

Græci qui hoc anapæsto citantur. id est, hoc carmine anapæstico.

DE SAPPHICO.

I. Sapphicum brachycatalectum, quod constat

constat molosso, anapæsto, baccheo, id inferitur choro cuidam in Agam.

Qui vultus Acherontis atri

--- vv- v---
II. Sapphicum integrum, pedibus constat certis, trochæo, molosso, anapæsto, & amphibrachy vel baccheo, propter syllabam vltimam communem. Habet vsitatè cæsura post alterum pedem, quam Tragicus semper obseruat, Catullus non admodum accuratè, Horatius accuratius, præter quàm in locis paucis, & in initio carminum, libro primo,

Mercuri facunde, nepos Atlantis. Oda. 10.

Quem virū aut Heroa, lyra vel acri. Oda. 11.

In oda de Pindaro vtitur vndecies, in carmine seculari vno minus vigesies: aliàs non nimium.

In hoc genere grauiter cadunt versus, qui desinunt in dictionē quadrisyllabā. vt:

Iam silet murmur graue classicorum.

Nonnunquam propter cæsura syllaba correpta extenditur, idq̃ semel tantum apud Horatium, sed sæpius apud hunc Tragicum. vt,

Et vir & Pyrrha mare cūm viderent. in Tro.

Uxor impendit animam marito. In Med.

Est autem veri & integri sapphici constitutio eiusmodi,

Disce fortunam bene ferre magnam.

Constant chori integri è sapphiciis, apud nostrum Tragicum. Obseruauimus in sapphico pedes illegitimos plures, quàm in alijs, eosq; in sedibus omnibus, vltima tantummodo excepta, vt in prima sede, spondeus pro trochæo, quod quia semel factum, legem non facit.

Solus contemptor lenium deorum. In Agam.

In altera sede pro molosso, interdum creticus collocatur, interdum choriambus: de cretico constat, de Choriambo, nos exempla afferemus, quia inusitatum est, & ab alio, quod equidem sciam, factum nemine.

Creticus inuenitur sine omni controuersia, & veteres sapphicos tales fuisse, Iulius Scaliger sentit. Catullus,

Pauca nunciate mea puella.

Sappho certè, quæ huius carminis inuentrix est, in quadã oda, continenter eo pede vtitur,

Πικρὸν δὲν' ἄθανα' Ἀφροδίτα,
παῖ Διὸς δολοπλοκεῖ, λισσομαι σε
μή μ' ἄτασι μὲν δ' ἀνίασι δάμνα
πῶττιν δὲ θυμόν.

Choriambus in eadem sede, vni Tragico nostro est vsitatus: extant plura exempla, ne quis possit dubitare: qualia sunt

Sumere

Sumere innumeras solitum figuras. Med.

An ferax varij lapidis Carystos. Tro.

quamuis in manuscripto Region montani legitur, rari lapidis, quod tamen repudio, vt & Scaligeri *χρῖμα συμφωνητικόν*, quod esse in dimensione ipse iudicat. Similiter in Thyeste,

Cuncta diuitias metuitq; casus.

sed & hunc versum aliter legit Beza, vt in lectionis diuersitate dicemus, Rursus alibi,

Te caput Tyria cohibere mitra. in Oed.

Sidus Arcadium geminum hie plaustrum. In

Agam.

Troia quā iaceat regione monstrans. in Tro.

Exempla nondum in libris corrupta tot numero, ne temere affirmare videar rem nouam. Ille autem versus in Her. Oeteo,

Habeat, nec vlla dominetur aula.

vt & alter in Agam,

Triplici cathena tacuit, nec vlllo.

planè sunt illegitimi, in quibus loco primo anapæstus, altero baccheus ponitur: quos inter sapphicos ausus non essem recitare, nisi Tragicus eis per medium immisceret, aut propinquè annecteret. Satis de prima & altera sede huius carminis.

In tertia sede spondeus contra artem & vsus collocatur, vt,

Argos irata carum nouerca.

cuius etiam ut in pede priore exemplum aliud nescio. Spondeus iste interdum resolvitur. ut,

*Si qua ferventi subiecta cancro. in Hipp.
Dum luem tantā Troiæ atq; Achivis.
in Tro.*

qualis illa *διὰ ζευξίς* Horatiana,

Nunc mare nunc silvæ. & ista,

Heū quantus equis, quantus adest viris.

ita in manu scripto, & *Heū* dissylabum esse non negat Servius. Eadem resolutione Cæcilius in Plotio, apud Terentij interpretem,

Patere quod datur, quando optata non dantur dij.

in hoc trochaico, quando est trisyllabum. Sumptum hoc de Græcis. Homerus,

ἀφνειόν τε κόρινθον, εὐκτιμήσας κλεωνάς,

Appollonius,

οὐδὲ μὲρ οὐδ' αὐτοῖο παῖς μὲναιεν ἄκασος.

Aliter in carmine sapphico distinguunt pedes Bassus, Diomedes, Attilius, Terentianus, Servius, & alij, nam inter composita id numerant: sed qui simplicem rationem sequuntur, quam nos sequimur, ad Tragici huius compositionem spectant, quæ sine dubio è Græcorum fluxit institutionibus. Horatius in hoc genere semel atque iterum utitur dissectione, ut

Thracio

Thracio Bacchante magis sub inter- *Lunia*
vento. lib. I.

Grosfhe non geminis neq; purpura ue- *Nale*
nec auro. lib. II.
sed nullum est exemplum in Tragicis.

DE CHORIAMBICO.

I. Choriambicum dimetrum constat cho-
riambo & baccheo.

- u u -

u - -

Imbriferumq; corum. *in Hip.*

Pulvereamq; nubem. *in Agam.*

II. Choriambicum trimetrum, è Spon-
deo, choriambo, & Pyrrhichio, vt

Pax est Herculea manu,

Auroram inter & Hesperum.

- -

- u u -

u u.

Ex hoc facti sunt chori integri in Thye-
ste & Hercule Oeteo : finis cuiusdam chori
in Hercule furente : medium in Medea.
Habet primo loco interdum trochæum, vt
apud Seuerum Septimium,

Purpure leguli senes.

Interdum creticum, vt in Herc. Oeteo,

Quatuor præcipitis Deus.

nisi fiat collisio. Prima enim in nomine
quatuor apud bonos poëtas semper pro-
ducta legitur : quater, semper correpta.

III. Choriambicum tetrametrum fit è spondeo, duobus choriambis & pyrrhichio: quo genere frequētissimè vtitur. hoc suaue est si incisum habeat post pedem alterum.

-- -uu- -uu- uu
*Res est forma fugax, quis sapiens bono
 Confidit fragili? dum licet, vrere.*

Ex hoc passim integri chori compositi. Idem inter duos trimetros & totidem tetrametros in Oedipo interposuit. Sunt præterea genera choriambicorum minus nota.

1. Primum, quod è choriambico dimetro constat, & è duobus pedibus iambi, cum syllaba superflua.

-uu- u-- --u-u
Indomitumue bellum perumpet omne.

2. Alterum, quod è choriambo, anapaesto, & iterum choriambo.

-uu- uu- -uu-
Extimuit manus insueta pati.

3. Tertium, quod prioribus est magis vulgatum, è spondeo, choriambo, anapaesto, tribrachi.

-- -uu- uu- u-u.
Ut quondam Herculea cecidit pharetra.

Reperiuntur plura in Agamemnone huius generis.

4. Quartum, quod è choriambis in sede prima & vltima, in secunda iambo, in ter-

tia

tia spondeo constat: cuius vnicum extat
exemplum in Oedipo.

-uu- u- -- -uu-

Quæ tibi nobiles Thebæ Bacche tuæ.

5. Quintum, quod est priore breuius syl-
laba, & loco choriambi finitur dactylo. vt
in Agam.

-uu- u- -- -uu

Perdidit in malis extremum decus.

DE DACTYLICO.

I. Dactylicum dimetrum catalectum, con-
ficitur è duobus dactylis, vt

*Non acies feras
Ceruleaq; Parrhasis.*

-uu -uu

II. Dactylicum trimetrum, è dactylo,
spondeo & dactylo, vt,

Ceruleum erexit caput.

III. Dactylicum tetrametrum acatale-
ctum, fit è solis dactylis, socio pede adiun-
cto spondeo, qui admittitur sedibus omni-
bus, excepta postrema: quod carminis ge-
nus suo appellatur nomine Bucolicon, &
idem interponitur modò sapphicus & cho-
riambicus, quales sunt tres in Hippolyto:
modò heroicis, quales multi in Oedipo, an-
te actum tertium.

-uu -uu -uu -uu

-- --

Et

*Et tumidum Nereus posuit mare. Item,
Brachia prima cadunt prædonibus.*
De hoc versu ita scribit Terentianus, diligens Grammaticus,

*In Tragicis iūxere choris hunc sæpe deserti,
Annæus Seneca, & Pomponius antè Secundus.*
eodemq; in loco hos è Pomponio versiculos adducit.

Pendeat ex humeris dulcis chelys,

Et numeros edat varios, quibus

Assonet omne, piren latè nemus,

Et tortis errans qui flexibus.

Hi versus si è solis componuntur spondeis, minus sunt sonori, minus accommodati, vt in Oedipo

Et Phæbo laurus charum nemus.

quod in alijs præterea duobus in hoc poëta deprehendimus. nam dici dactylicus potest, auctore Attilio, qui pedes omnes spondeos habet: dici iambicus, qui spondeis maxima è parte abundat, quod in Plautinis Camerarius annotauit: dici anapæsticus, eadem de causa, de quo dictum paulò antè est. Ratio est (vt idem Attilius) quia pes spondeus metra omnia ordinat atq; disponit.

IIII. Dactylicum pentametrum, superiori simile est, quod vno pede excedit, id olim vocatum Aeolicum, eoq; librum integrum

tegrum scripsit Sappho. In his Tragœdijs vnus tantum inuenitur in Agam.

Heu quam dulce malum mortalibus additum.
ita enim è manuscripto Regiomontani eum restituiumus, cum in vulgatis, in choriambicum mutatus sit: vt esset sequenti in eodem loco similis.

Sunt huius generis multâ composita.

I. Vt incipiens à cæsura trochaica. In Agâ.

Aut iniqua flamma Tonantis.

Item à solo pede trochæo,

Pendet instabili loco.

II. A cæsura sapphica. In Agam.

Fortiter vinci restitit amnis.

Tales leguntur tres in Oedipo, in choro confuso, è plurimis carminum generibus.

III. Item à cæsura iambica, vel è solis iambis facta, vt

Inauspicata de boue tradidit. in Oed.

Vel è spondeo & iambo, vt,

Par ille regi, par superis erit. In Agam.

Postremò desinens in colo sapphico. Ibid.

Et licuit versare dolos, vt ipsi.

DE HEXAMETRO.

Hexamêtrum (quod à materia Heroicum, ab orationis genere Epicum) componitur è dactylis & spondeis: ita tamen
vt se-

vt sedem quintam dactylus, sextam & ultimam spondeus possideat. In prioribus enim ambo pedes sine ullo discrimine ponuntur. Huius exemplum est optimus ille poetæ optimi versus,

Disiite iusticiam moniti. Et non temnere Diuos.
Hoc carminis genere celebrantur res gestæ Bacchi in Oedipo & Medea: item oraculum, quod Oedipo datum est. Oraculum refertur in scenæ medio, Bacchi facinora inferuntur choris. In antiquissimis Tragedijs frequentem fuisse huius versus usum, intelligitur è libro de re poetica, qui inter Aristotelicos legitur.

DE MONOMETRO.

Monometrum est, quod è duobus fit pedibus, estq; aut acatalectum, quod integrum est, vt ex anapæstico, vt

Fortuna ferat. Item,

Noua nupta facies.

item, ex dactylico, vt

Non acies feras. Item,

Cingi floribus.

Catalectum, cui syllaba aliqua deest. Hypercatalectum, in quo abundat syllaba. vt in trochaico

Troia

Troia bis quinis.

in Agam.

In Iambi co,

Religare frontem.

in Oedip.

In choriambico,

Quo non nata iacent. in Med.

Quia autem tales finiunt plerunque sen-
tentiam, aut etiam carminis genus, ideo
 antiqui monometra, clausulas ap-
 pellarunt, vt Varro
 tradidit.

GEOR.

T R O.

nobis fit pe-
 quod inte-

liqua deest.
 ndat syllaba.

Troia

GEORGII FABRICII
CHEMNICENSIS
IN SENECÆ TRAGŒDIIS
LECTIONIS DIVERSITAS.

GEORGIUS FABRICIUS
viro claro Henrico Paxmano,
Doctori Medico,
S.

RVra mea parua sunt, tenues facultates, ingenium exiguum: & siquid sum consecutus, qualicunque labore & diligentia est comparatum. Tibi autem, cui sum stipulatione obligatus, pro tua copia atque ornamentis, magna debentur: quæ in meis opibus non sunt, nec tamen liberare fidem possum, nisi munere aliquo honorifico. Igitur quod sponte promisi, si non prolixè, fideliter tamen nunc soluo, pro nostri agelli mediocritate. Mitto munusculum literarium, & ex eo literarum genere, in quo olim Tirones & Tyranniones sunt versati, virorum summorum anagnostæ. id magnum fiet, si tu voles, æstimatione tua: à me aliud non expectandum, & è tali fundo, cuius tibi cultura nota est, dari vberius

rius nihil potest. Accipe igitur donum ὁλί-
γοντε φίλοντε, & accipe ea voluntate, qua
promisi, eodemq; animo, quo nunc offero:
quod si facis, rem facis tua gravitate atque
splendore dignissimam. Vale.

DE PERIOCHIS.

PERIOCHAS Tragœdiarum Senecæ in
initio positas, nomine Luctacij Gramma-
tici è manu exarato codice descripsimus.
Eiusdem Luctacij in Ovidij metamorpho-
sin similes extant periochæ, in singulas pæ-
ne fabulas, & in poëtam Statium Papini-
um laudantur nobiles commentarij.

IN HERCVLE FVRENTE.

1. *Qua tepente vere laxatur dies*)

In alijs, *lassatur*, in quo verbo nulla signi-
ficatio est, huic loco conueniens. *Laxatur*
dies, cùm fit longior : laxatur humus, cùm
aperitur. Ovidius,

Sine die laxatur humus.

2. *Puelle ferta Gnossiacæ*)

Scribendum, *Gnossiacæ*, nam γνωσίδες Stra-
boni dicitur, Minois regia.

Ibid. *Sed vetera querimur : vna me dira ac*
fera Thebana)

h

Bina

Bina epitheta sunt vicioſa. Sequor igitur codicem antiquum, in quo legitur,

Sed vetera ſerò querimur: vna me ſera.

Queri vetera, ſpeciem prouerbij habet, *vt ſera timere*, in Thyefte. Mulieres Boeotia, quas Iupiter amauit, ſunt Semele, è qua Bacchus: Aegina, è qua Aeacus: Alcmena, è qua natus Hercules.

Ibid. *Bella pace ſublata geret, Quæ bella?*)

Antea legebatur, *Quid bella?* Sed repetitio magis ad affectum facit. vt illud, *Deum ſe in hominem conuertiffe, at quem Deum?*

3. *Et terna monſtri colla deuicti intuens.)*

Terna ad tremorem aptius, propter multitudinem: quàm (vt in alijs) *tetra monſtra*, propter qualitatem.

5. *Iam rara micant ſidera.)*

Chorus hic è duabus conſtat partibus, quarum prima in plerisque libris deſideratur. In prima hemichoria deſcribitur vita laborioſa, qualis paſtorum & nautarum eſt: quæ tamen in aſſiduitate operis ſecura eſt & tranquilla. In altera vita ſplendida hominum cupidorum, qui honoribus, diuitijs, auræ populari, aut gloriæ inferuiunt. Omnes admonentur, vt memores breuitatis vitæ atque mortis instantis, interdum latius & liberius viuant. Concludit tamen

tamen in vita humili & quieta *non ostendenda*
esse optimam. Idem argumentum tra-
ctant in suorum librorum initijs Horati-
us ad Mecænatem, Tibullus ad Messalam.

9. *Prælusit hydræ.)*

Hæc bona lectio è manuscripto. quam-
vis Pontanus *prolusit*, alicubi citat. Ita
in Hipp.

Ut cepit animos, seq; prætentans satis Prælusit
iræ. item in Medea,

Prælusit dolor Per ista noster.

Herculis adhuc vagientis ærumna pri-
ma, quod serpentes binos manu elisit, & eo
quasi proagonisinate (quod prælusionem
vocare possumus,) significavit, qua facili-
tate & successu olim esset extincturus Hy-
dram, & alia monstra.

10. *E cuius arvis, eq; secundo sinu)*

Hæ duæ vocales *a* & *e*, cum particula en-
clitica ponuntur. alterius exemplum hoc
est, superioris illud Ovidij. i. de Ponto,

Aq; domo rursus pulchræ loca vertor ad vrbs.

10. *Cadmea proles atq; Ophionius cinis.)*

Hic versus ita scribendus, ut modò scri-
psimus, & propter carmen, & propter sen-
tentiam. *Cinis Ophionius* est dentium
serpentinorum pulvis, è quo seges homi-
num, & ferri messes fuit, nunc pro Theba-

h 2

nis

*Raphelet
cinis atq; Op
onius : in y
libro*

nis ipsis accipitur. Ita in Oedip.

*Sacer Cithæron sanguine inundavit, Ophioniaq;
cæde.*

Ibid. Quo decidistis ?)

Rectius est, *Quo recidistis ?* id est, quo vobis mentes cecidere ? Eadem numeri mensura utitur Propertius lib. 4.

Recidit inq; suos mensa supina pedes.

& Ouid. 10. Metam.

Recidit in solidam longo pòst tempore terram.

11. *Præcepto citato flumini quærens iter, Quondam dedisti.)*

Hanc & sensus & versus lectionem exigit. In alijs *stetisti*, ineptè legitur : *fecisti*, ineruditè. *Intelligit* fluvium Peneum, cui inter Ossam & Olympum, ruptis montium obicibus, viam fecit Hercules. quo modo de Tiberi, ab Agrippa deducto, canit Horatius,

amnis Doctus iter melius.

32. *Thebis lata dies abest)*

Terentianus grammaticus citat, *Lata dies adest.*

41. *Telum Scythici læve coryti)*

Errant in hoc nomine recentiores, qui primam corripiunt, & ultimam aspirant : dissentiunt in exponendo veteres, nam *Ser-*
uius

nus corytum interpretatur pharetram, Marcellus missile. Latini in pronuncian-
do tenuem, quæ est apud Græcos, mutant
in mediam. Est autem $\gamma\alpha\sigma\upsilon\tau\acute{\iota}\varsigma$, τοξόδιον: &
Silius poëta, qui corytum vocat sagittife-
rum, ostendit Marcelli interpretationem
esse falsam, quod poëtæ probant meliores:
separatim enim ponit corytum & arcum
Virgilius: item corytum & tela Ovidius:
ille præterea testatur eiusmodi pharetra
vsos Etruscus: hic Getas & Sarmatas, Se-
neca hoc loco Scythas. Læue telum nunc
intelligo, habile & pondere minus one-
rosus.

IN THYESTE.

Huius Tragædiæ vera hæc est inscriptio,
vt libri docent, & viri docti eam citant. V-
nus Dominicus Nannius, quæ ex ea addu-
cit, è Tantalò omnia adducit, in sua Poly-
anthea. quod dicendum fuit, ne quis diuer-
sas putet, aut Tantalum scriptum à Seneca
sibi persuadeat: cuius nominis, nondum ad-
huc aliam inueni tragædiam citatâ, nisi Pha-
noclis apud græcos, Pacuij apud latinos.

52. Sequor: nunc ô furorem diuide in totam do-
mum.)

Legendum est. *Sequor.* M. E. *furorem diuide.*
Otiosa igitur tollenda sunt, & persona fu-
ria interponenda. Apponit aliam vocem
Auantius, sed superuacaneam.

54. *Illudit patulis arbor hiatibus.)*

Illudit, id est, cibum speratum detrahit.
Alij *alludit*, quod non minus probari potest.

57. *Quid enim reliquit crimine intactum ?*

Alij, *Quod enim reliquit crimen intactum ?*

Ibid. *Fatale saxeo pecus muro tegens)*

Auantius & Boccatus citant, *Fatale sacro*
pascuum muro tegens. nec aliter exēplar Pincia
nū, excusum Venetijs. *Fatale pascuum* intelli-
gendum, vt apud Horatiū, *Fatale monstrum:* &
pascuum pecus hīc dicitur, quod apud rei ru-
stica scriptores *pascuale.* *Coniugem Atrei, ari-*
etis chrysomali proditricem, idē Bocatius vo-
cat *Meropem*, Rauisius *Europen*, Aegius A-
pollodori Atheniensis interpres, *Aeropen*;
sed hi omnes sunt libris deprauatis, &
nominum aliorum similitudine decepti,
cū eius nomen sit distinctis vocalibus
Aërope, cū apud alios, tum apud Euri-
pidem in Oreste, *λέκτρα κήκερας Αἰγέτωας δολίους.*
Quid. 2. Trist.

Si non Aërope frater sceleratus amasset.
in quo loco & Gallica & Germanica edi-
tiones ferè sunt corruptæ.

Ibid.

Ibid. Hunc facinus ingens ausus.)

Hæc verba, *facinus ingens*, si in parenthesis ponantur, maiorem exprobrationem habent, & odium iustius concitant.

Ibid. Animosq; sume, Tantalum & Pelopem aspice)

Sensus est, Aude aliquid immane & nefarium, in eoq; perpetrando & avum & patrem tuum imitare. Alij aliter hæc verba legerunt & distinxerunt, cum quibus sentire non possum.

58. *Supraq; fines moris humani tumet*)

Tumet, significanter, non *timet*. Sic infra. *Atræus sævit*, atq; *ira tumet*. Item, *Ponatur, omnis ira, & ex animo tumor.* & Virg.

tumor omnis, & ira Consedere.

Ira est sævientis, tumor furiosi, in firmis et Plut.

61. *Multa sed trepidus solet Detegere vultus*)

Manuscriptum, *Multa turbidus solet*, ommissa coniunctione. Vnde conijcio legendum, *Multa turbatus solet Detegere vultus*, vt,

Turbatumq; oculis.

63. *Rex est qui metuit nihil*) In manuscripto post hunc talis additus versus est,

Rex est quiue cupit nihil.

Sed est sine dubio *παρρησιας ἐλπίδος.*

67. *Hæc te precantur pedibus iniecta manus*)

In alijs *iniuncta*, in alijs *inivicta*, in vulgatis

intacte. quæ diuersitas lectionem à libra-
rijs mutatam apertè demonstrat.

68. *Ornatus cape, Quales mei, letusq; frater
imperij Capesse partem.*)

Ita interpretes, nec aliter libri vetusti,
nam ordo verborum antehac discerptus, &
distinctio fuit deprauata.

69. *Pallide matres tenuere natos.*)

Legendum, *Pallide matres timuere natis,
Uxor armato timuit marito.* quæ repetitio au-
get affectum, & est huic auctori valde vsi-
tata, & Tragicis quàm alijs scriptoribus
magis propria.

70. *Mouentes cuncta diuitias, metuitq; casus.*)

Quid in hoc versu, quod ad carmen at-
tinet, sit nouatum, suprà dictum est. Theod.
Beza vt numeris consuleret, alicubi legit,
mouentes cuncta dynastas: quæ lectio alie-
na est ab hoc loco, & diuersa ab exemplari-
bus. De diuitijs cuncta mouentibus ait
Aeschylus,

τὰ πᾶσι θεοῖς τέτυκται καὶ ἀπὸ θεῶν

Noti sunt in eandem sententiam versiculi
Horatiani.

72. *Effer, auctorem indica*)

In alijs, *ede & auctorem indica*, sensu &
elegantia eadem.

74. Pri-

74. *Primus pietati, ne deesse pietatem, putes*
 In numeris est abundantia, igitur scriben-
 dum, *Primus locus, ne deesse pietatem putes*. Fi-
 lij ~~Atrei~~^{Atrei} quos ei frater apposuit, tres fue-
 runt, vnde alibi, *Liberis plenus tribus In me*
sepultis. Tragicus eorum nomina dicit fu-
 isse Tantalum & Plisthenem, tertium no-
 mine non exprimit, quem & Hyginus omit-
 tit. Tres itidem recenset interpres Eu-
 ripidis, sed alijs nominibus, Aglaum, Or-
 chomenum, Caleum.

78. *Trepidant nostra pectora*
 Legendum ~~παθητικὸς~~, *Trepidant, trepidant*
pectora magno: quam repetitionem appro-
 bo, è manuscripto.

IN THEBAIDE.

89. *Quæ me ab hac vita extrahat, Et hoc nefan-
 di capitis*)

Et quæ nefandi capitis, in manuscripto.

91. *In plana tendis? vado: prærupta expetis?*
Non obsto)

Quod hæc lectio nunc plana, & senten-
 tia non prærupta, codici debetur veteri.

93. *Ubi torua rapidus ducat Ismenus vada*)

In alijs, *rapidus deuehat*. Ismenus notus
 Thebarum fluuius.

Ibid. Hoc saxo insidens)

h 5

In

In antiquo, hoc saxum insidens, quæ lectio est & in Pinciano. vt,

Quas venata foret siluas. Item

Opacas fusus in herbas.

Ibid. Quicumq; Elim, Parnasson & Bæotios)

Auantius, *Elim* ait dictionem esse suppositam, quod cur dicat, ignoro. Recenset diuersas vrbes, Thebas in Bæotia, quâ designat à fonte: in Laconia, Spartam etiam à fonte, & à fratribus geminis Castore & Polluce: in Achaia, Elim: in Phocide, montem Parnassum. donec ad Thebas patriam redeat. Itaq; omnem viciniam aduocat, ad intelligenda suæ gentis inaudita scelera atque flagicia, quibus ne Sphingis quidem ænigmata simile quid continuerint, facinorum varietate & insolentia.

95. *Pauca ô parens)*

Scenæ nouæ initium hîc nonnulli temere (vt existimo) ponunt: in qua versus primus in antiquo sic legitur.

Sic tyranum & Paucâ ô parens miseranda maganima precor.
tyrannum nec aliter constant numeri aut oratio.

103. *Et impia arma mater opposita impedi)*

Hæc sincera scriptura est. Paulò pòst media se opponit parens, Proinde bellū tollite.

Ibid. Perge ô parens)

E' similibus locis, & libris melioribus le-

go, *Perge, in parens*. Ita in Oedipo, *I, perge, propero regiâ cursu pete*. Item, *I, gradere preceps*.

104. *Et ecce motos fletibus credas meis*)

In alijs, *Excute metus*, planè contra sententiam. Legendum est, *Ecce, ecce motos*.

Alibi. *Ibo, ibo & armis obuiam ponam caput*.

Item, *Ite, ite, Danaï, petite iam tuti domos*.

105. *Ponitis ferrum ocyus*

Ac dico? & ex quo dextras matri datis,

Date, dum pie sunt.)

Mire hîc corruptum carmen, quod nec Auantijs exemplorum collator, nec Bernardinus interpres, totum reposuerunt, aut distinxerunt. In Regiomontani libro omnia bellè cohærent,

ponitis ferrum ocyus

Ac dico? & ex æquo mihi dextras datis?

Date, dum pie sunt.

In peruulgatis etiam alia lectio fuit, quâ nolui referre, quia his omnibus est corruptior.

Ibid. Qui tot labores)

Euidentijs est, *Tu tot labores, totq; perpeffus mali*.

108. *Per decem mensum graues vteri labores*)

Mensum pro mensium τῆς ἡμετέρας: qua & Ouid. in Fastis & in Metam. vitur, & Honorius Fortunatus,

Nobilitas anni, mensum decus.

I N

IN HIPPOLYTO.

113. *Quæ saxa solo Carpaneto
Subiecta iacent)*

Quid hîc sit Carpanetum, quid Philipi in altera pagina: ego nescio, & ad doctos reijcio censuram: quorum malo sententiam audire, quàm ineptire coniecturis. Campum Thryasiû Marathonio contiguum, è Plinij libro quarto constat: vndè porta Thryasia Athenis, quæ in eum campum duceret, à Plutarcho nominatur in Pericle. Ilissus eiusdem Atticæ regionis amnis est. Stat in Theb.

anfractu riparum incuruus Ilissus. Præterea Meander Atticus ab illo Phrygio Carix discernitur, quòd in plano fluat, quòd sit lentus, quòd aquæ non multæ.

113. 114. *Nocturna petunt pabula fere)*
vt constet anapæstus, legendum est, *fæte.*

115. *Tu præcípites clamore feras subseffor ages)*
In venatione, & in exercitu, subseffores dicuntur, qui sunt in insidijs; vndè etiâ domestici hostes pudiciciæ, subseffores nominantur à Val. Maximo, ἐφεδγοὶ ἢ τὰς οὐκὰς ὑποκλιεπόμενοι, vt Sophocles. Absente Agamemnone, vt canit Virgilius,

Domi subsedit adulter,

quia

quia Aegisthus patruelis sui vxorem incestu polluit, & reuersum è bello regem per insidias interfecit.

Ibid. Fertur plaustro Præda trementi) Abiecta glossa, verum verbum è veteri codice restituo, *plaustro præda gementi*. Eadem metaphora Virgilius,

Nec cessant plaustris vectare gementibus ornos.

& Horatius,

Et malus celeri saucius Africo

Antennæq; gemunt.

Errori causam dedit similitudo, quæ est inter vtrumq; participium. E' tali occasione mendum est in Nuce Ouidiana,

Has puer aut certo rectas dilaniat ictu.

ita in vulgatis perperam: in manuscripto, *delineat*, id est, oculis manuq; ad ictum designat: pro quo Erasmus *dilaminat*: Metaphora *diuerberat*: vterq; ex opinione. nam qui scripserunt *dilancinat*, longius à veritate & proprietate sermonis discesserunt.

118. Erras: teneri crede Letheo abditum Thesæa profundo)

Quorum aliter habent exemplaria, manifestè sunt corrupta.

124. *Luteo plantas cohibente socco*)

Obijcit hunc locum Sigonius] Robortello, tan-

tanquam eius interpretationem è Guerri-
no descripserit. *Usas luteis flammeis spon-
sas*, auctor est Lucanus 2. Phar.

Lutea demissos velarunt flammea vultus.

Soccis luteis, hic locus ostendit : *Vestibus
luteis*, ille in Oedipo,

Crine flauenti simulata virgo

Luteam vestem retinente Zona.

vnde omnem earum ornatū primo nuptia-
rum die, fuisse colore luteum, materia bys-
sinum colligimus.

126. *Et qui tenebant signa Phœbea facis Oculi)*

Alij. *Et qui ferebant signa.* Oculum Poly-
phemi ait Virgilius fuisse

Argolici clypei aut Phœbei luminis instar.

sed noster de vigore Phædræ loquitur, Vir-
gilius de Cyclopiis vastitate.

128. *Quid hic seniles)*

E' manuscripto scenæ nouæ fecimus ini-
tium.*

129. *Quæ supplet ac restituit humanum genus)*

Ad vitandam *ταυτολογία* versus superioris,
scripsimus *exhaustum genus*, de libro anti-
quo.

130. *Non ille regno seruit, aut regno imminens
Vanos honores sequitur)*

Alia lectio fuit in impressis, hæc supe-
riori sententiæ cum participio annexa, me-
lior

lior visa est. Multi carent regno, sed non carent cupiditate : multi regibus necessitate non officio parent.

131. Nino corpus Ismeno fouet) Ismenum hinc
niveum, & infra Araxem nominat, quasi
de yugo duabus : vel niveos, propter aquarum
perspicuitatem. Ismenus olim pes Cadmi
dictus, antequam in eum insilijt vulneris
dolore Niobes filius, Ismenus, ab Apolli-
ne telo transfixus.

Ibid. Captasse fontem, si celer somnus premit
Secura diro membra versantem toro)

Quid sit emendatum, cognoscent ij,
quos inspicere priores codices corruptissi-
mos, non piguerit.

134. En, incipe anime)

Manuscriptum, Age, incipe anime.

136. In ore Graio Scythicus apparet rigor)

Quod amanti modò decorum est, alibi
non laudatur, ut sit,

Romano Belgicus ore color.

Vt Phædra Hippolytum, ita Polybæa
Tennem, Damasippe Ebrum amavit, no-
uerca priuignos : Hippolytus in littore vo-
to patris ab equis laceratus est, Ebrus pa-
tris insequentis impetum fugiens, in flu-
men se coniecit, Tennes à patre in mare
præcipitatus.

Qua-

137. *Quacunq; gressus tuleris, hoc amens sequar*)
Præfero Venetam editionem, in qua legi-
tur, *hac amens ferar.*

140. *Lasciua nemorum montiuagæ dea*)
In manuscripto, *multiuagæ deæ*, in altero e-
nim choriambico, *montiuagæ* scribitur.

142. *Nefanda iuueni crimina insenti apparat*)
Rectius parat, & mox, *arte fæminea dolus.*
Fæmineum dicitur plerunq; quicquid pa-
rum decorum aut moderatum est, vt Fæ-
mineo plulatu. Ita Fæminei metus. &, fæ-
minea nequicia. &, fæminei doli, in Me-
dea.

145. *Animisq; pulchram turbidis*)
Legendum, *Animisq; pulchram turpibus fa-
ciem induis*, ex Auantio, & Regiomonta-
ni manuscripto. Dici potest in eos, quo-
rum tegit turpitudinem forma, ingenium
facies, maliciam consuetudo.

149. *Fluctus refundens, ore Physter capax*)
Manuscriptum, & editiones aliquot hoc
loco corruptæ fuerunt: cui autem debeat
ur lectionis veræ restitutio, mihi ignotum
est, alioquin eius industriam animo grato
prædicassem. *Physter* & *pristis* è cetorum
numero sunt, môstra Oceani, molis immen-
sæ, quæ horrendum in modum aquas for-
bent & regerunt: nauibus malum terribi-
le. Ta-

le. Tali monstro inusitato & immani nunc
Phoca seu bellua tauriformis (τὴν τῆς θα-
λάσσης ταῦρον Asclepiades vocat) compara-
tur, quam Thesei rogatu Neptunus immi-
sit innocenti Hippolyto. Diuersa autem
monstra esse appâret, dissimiliq; robore ac
viribus, cùm alterum fluctus impetu ingen-
ti refundat, alterum totas naues ingurgitet
& reijciat.

151. *Præceps in ora gnatus implicuit cadens*)

Aliter manuscriptum, In ora præceps
fusus, implicuit cadens, & ita verè legi ex-
istimo.

153. *Haud flere honestè quisq; quod voluit, potest*)

Quisque pro quisquam vſitatum qui-
dem, sed non huic auctori est, vndè Auanti-
us talem lectionem annotauit, *Haud quis-*
quam honestè flere : quod voluit, potest, quæ
mihi non displicet.

Ibid. Minus in paruis fortuna furit)

Lego, *Minus*, vt respondeat illi, quod
sequitur, *Leuiusq; ferit leuiores*.

Ibid. Circa regna tonat)

Hæc verba ad sententiam nihil faciunt,
nisi plura addantur, quæ fortasse desunt :
præterea turbant metrorum ordinem: ideo
ea prætermisi, vt numeri sint aptiores.

155. *Quis saeuus Scinis, Aut quis Procrustes*)

i

Sic

Sic legendum, vel Ouidij testimonio, qui canit in Heroid.

*Cum fuerit Scyron lectus, toruusq; Procrustes,
Et Scinis, & Tauri mixtaq; forma viri.*

Latrones in Græcia noti, Scyron prope Megara, de quo tragœdiam scripsit Euripides, & petræ Scyronides locum dederunt proverbio: *Procrustes in Attica, Scinis in Achaia*: hunc Plutarchus Sinnim nominat in Theseo, Pausanias Sinin in Corinthiacis. De Minotauro nota fabula est.

158. *Hæcne illa facies igne sidereo nitens?*

Legendum, *Hæc*, omisſa enclitica, solito antiquis more. *Facies sideribus similis tribuitur heroibus*, vt hoc loco Hippolyto, apud Apollonium Polluci, de quo dicitur, *οὐρανίῳ ἀτάλαντος ἀστέρι*, apud Horatium cuiſdam Telepho. Tribuitur heroinis, vt Ariadne à Catullo, Daphne ab Ouidio.

IN OE DI PO.

161. *Vt alium regerat in eundem locum)*

Sensus postulat, *in eundem rogum*: nec aliter manuscriptum.

163. *Terga fallacis metuenda Parthi)*

Fallacis legi debet: non conuerſi, hoc enim vsus paulò ante est.

Durus

165. *Durius senior, Nauita crudo vix assiduo*)

Duplex appositio: *senior durus, qui est crudus nauita*. Qui pro crudo scripserunt, Charon, numeros non obseruarunt.

166. *Iacet turba cadentum Oratq; mori*)

In manuscripto,

Iacet turba per aras, Oratq; mori.

Obseruandum quod in manuscripto scribitur *Creo*, terminatione latina.

167. *Sit precor tutum visu, auditu horridum*)

Hic trochaicus planè dissolutus fuit, quem ex Caietano & Auantio in hunc modum restituisse videor, *Sit precor dixisse tutum: visu & auditu horridum*. nec aliter vetus manuscriptum.

175. *Nunc Edonij pede pulsauit, Sola Pangæi*)

Legendum, *Edoni*, media producta. Reprehenditur à Seruio Donatus, qui secundam in hoc nomine syllabam statuerit corripiendam. Aeschyli tragœdia fuit, ἐν ἡδωπόλῃ.

176. *Lactea Massageta, qui pocula sanguine miscent*)

Hic versus contaminatus est, & ille cui adhæsit, in editionibus Basiliensibus omittitur. Sic autem habet manuscriptum,

Laxauit victos arcus, Geticasq; sagittas,

i 2

Lactea

Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet.
 Ultimus expressus de Dionysio, ^{ἱππων}
 αἵματι μισγόμενος λευκὸν γάλα δαῖτα τίθει

Ibid. Terra Zedacum feroces)

Zedacum populus qui sit, me nondum
 legere memini.

Ibid. Presentem Bacchum)

Ratio carminis postulat, vt legatur,
Præsidem Bacchum, idem annotatum ab
 Auantio. Ita paulò pòst.

Te fatidice, te præsidem veri Deum
Compello.

Non aliter ac Cybeles ministri audito ti-
 bicine Phrygio, statim furore corripiebantur: ita sono bacchantium percepto Libe-
 ri cultores, in similem infaniam incide-
 bant.

178. *Sæpe quàm lingua magis Regi atque regno)*

E' prioribus lectionibus varijs, nulla po-
 tuit elici simplex sententia, quæ nunc nihil
 obscuri habet, si legatur, vti nos scripsi-
 mus. Verborum ordo est, *Sæpe muta liber-
 tas magis obest regi atq; regno, quàm lingua.*

179. *Tum fossa tellus)*

Ita liber antiquus. Intelligit scrobes
 qui Dijs inferis fodiebantur, de quibus
 Porphyrius Homeri interpre. & Ouid.
 v 11. Met.

Haud

*Haud procul ingesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit.*

Ibid. Irrigat sanguis focos)

Liber Regiomontani, *sanguinem libat focis* :
eadem quidem sententia, sed meliore hoc
loco forma.

181. *Sequitur & Bacchas lacer Pentheus)*

Alij, sacer.

182. *Magisq; monstrum Sphinge perplexum sua)*

Magis perplexum, nota comparatiui
circumscriptio, ideo alteram lectionem
abijcio. De Sphinge monstro satis Pala-
phatus: eius imagine pro insigni vsi sunt
Parthenopæus rex Arcadiæ, vt est apud
Aeschylum: Augustus Cæsar, vt nummus
quidam æneus declarat.

187. *Inter senemq; iuuenem)*

Hic ordo in vetustiss. Ouid. xii. Met.

ætas inter iuuenemq; senemq;. Item x v.
inter iuuenemq; senemq; Temperie medius.

187. *Ediffere mihi, quo cadat fato parens ?)*

Alibi, *Ediffere agedum, quo cadat* : quæ le-
ctio melior. Infra,

Ediffere agedum, flamma quo victa est modo ?

192. *Sed quid hic postes sonat ?)*

Verficuli tres trochaici, in libro Regio-
montani sic scribuntur,

Sed quid hoc ? postis sonat

*Mæstus & famulus manu
Regius quassat caput.*

Alius antea fuit ordo, alia distinctio, alia lectio.

Ibid. Prædicta postquam fata, & infandum genus) In manuscripto, *infandum scelus*: sed alterum melius, nec aliter citat Rodolphus Agricola.

196. *Quid te vocem, gnatumne? dubitas gnatus es: gnati pudet*)

Hæc lectio est in antiquissimo, nec aliter scriptum inueni in editione Pinciana.

197. *Ite, ferte depositis opem*)

Non *dispositis* vt in margine annotatum, sed *depositis* legi debet. Sunt enim depositi, desperati, vel salutis desperata, vt Seruius & Asconius. Virg.

Ille vt depositi proferret fata parentis.

IN TROADE.

199. *Excisa ferro est, Pergamum incubuit sibi*)
In vetustis

Excisa ferro est, Pergamus incubuit sibi.

Ibid. Et alta muri decora congesti iacent)

Ordo est, muri congesti, alta decora, quo modo Virg.

Anra-

Auratasq; trabes, veterum decora alta parentum.

200. *Non tamen superi sat est*)

Ita codices quos vidi, quæ si lectio placeat, nomen superi, per parentheses scribendum. *Non tamen (superi) sat est*, ut sit admirantis. Similiter Catullus

Heu mihi quid faciant (dij) homines, cuius habeant fidem?

Ibid. Domum ecce Priami)

Alij, dominum: alij, *donum*, nullo sensu. Domum autem Priami intelligit filios, nepotes, nurus, qui essent forte inter victores superbos distribuendi.

201. *Veste remissa*) In alijs, *reuulsa*.

203. *Bis pulsata Dardana Graio Mœnia ferro*)

Pulsari quod est in vulgatis, nihil habet unde dependeat, cui lectionem mei codicis prætuli. Troia bis capta semel ab Hercule, iterum ab Agamemnone: bis passa sagittas Herculis, primum Hercule ipso imittente, deinde easdem importante Herculis armigero & sagittarum hærede Philocteta.

205. *Cocunte terra iunxit*)

Visit, id est, reuisit, melior lectio.

213. *Exoritur aliquod maius è magno malum*)

Manuscriptum, è malo malum. Ut Ter.

Aliud ex alio malum. de Homero

sumptum. *καὶν ἐν κακοῖς αἰεὶ* : aut de Apollonio,
ἐξ ὁθὲν δὲ κακῷ καὶν.

228. *An ferax varij lapidis Carystos*)

Legit hoc modo Cæsar Scaliger, nempe,
varij lapidis. Carystium marmor macula-
 rum varietate commendant Strabo & Plin-
 ius : & factas ex eo columnas, Tibullus &
 Martialis. Vt autem lectionem Scaligeri
 probō, ita scanfionem eius non probō, de
 qua suo loco dictum est.

231. *Ignosce Paridi, iudicem iratum puta.*)

Rectius videtur, *iudicem irritum puta.*

Ibid. Dic, fare quicquid subdolo vultu tegis)

Eiusmodi vocum *συνοχη* alibi dicit,
I, perge. Item, Ede & enarra.

232. *Vide vt animus ingens*)

E vestigijs libri antiqui scripserim, *Vi-*
den' animus ingens letus vt audierit necem. In-
frà, Viden' vt laudis conscia virius? Virg.

Viden' vt gemine stent vertice criste?

232. *Cinis ipse nostrum sanguinē ac tumulus fuit*)

Translatus de Ouidio locus est, ex Met.
 vbi hæc querēla Hecubæ legitur,

cinis ipse sepulti

In genūs hoc scuit, tumulo quoque sensimus
hostem, Aeacide secunda fui.

233. *Huc & huc sparsas feret*)

Ita

Ita legendum propter carmen, vt & infra: *Talis recurſat huc & huc motu efferō.*

237. *Morſus inanes tentat, atq; animus tumet*)

Legendum, *animis tumet*, de qua translatione ſuprà memini.

239. *Peritura laudant*)

In alijs, *laudant perituram*, ſed nec conſtat ſententia, in prima lectione: nec quadrat verſus in altera. Itaq; de ſententia Aleandri legimus, *Perituram adulant*, quam ille ſine dubio de codice aliquo protulit emendatiore.

240. *Ubi hanc ſenilis expuam letbi moram*)

Alij, nullo ſenſu, *expiem.* In Thy.

Ferro peremptus ſpiritum inimicum expuat.

Comicus eodem modo dixit, *expuere ex animo moleſtiam.*

IN MEDEA.

240. *Infantibus violenta: virginibus venis, Ubicunque properas, ſeu a*)

Hæc bona diſtinctio. *Violenta infantibus*, propter præcipitatum Aſtyanaſtem: *ſeu a virginibus*, propter Polyxenam occiſam, Caſſandram violatam, reliquas captas.

241. *Typhin nouam frenare docuiſti ratem*)

Leſtio vulgata eſt melior, quàm, *forma-*

i 5

re, in

Ita

re, in veteri libro : quia enim dicit domito-
rem freti, aptius conuenit, *frenare*, quasi
indomitum vi cogere.

242. *Vagum Funus per artus*)

Funus vagum, quia colligendum fuit di-
spersis longē lateq; Absyrti lacerati mem-
bris.

247. *Medea, Colchi noxium Aeëta genus*)

Coniungenda, *Colchi Aeëta*. & legendum,
Aeëta τὴ ἀντροῦ, vt Ouid.

Excipit hospitio iuuenes Aeëta Pelasgos,
quem locum Bernardinum interpres addu-
cit. Idem

Dissimilemq; animum subiit *Aeëta relictus*,
quas lectiones apud Ouidium dum nonnul-
li mutant, in angustum se coniiciunt.

248. *Monstrumq; seuum*)

Monstrum superbū, horribile, in manuscripto.

248. *I, quere Colchis*. M.E. *redeo; qui auexit*,
ferat)

In libro antiquo, approbante Bernardi-
no, *I, quere Colchos*. M.E. *redeo, qui aduexit, fe-
rat*. quasi dicat, Si regna tibi mea displicent,
patriam repete. *Aduexit* etiam huic loco
respondet magis, quā *auexit*. Repeterem
sanē patriam, si comes is esset, qui huc me
adduxit.

254. *Mainusq; mari Medea malum*)

Eubulus, καὶ γυνὴ μῦθεα. Euripides, λέ-
ουσαν, οὐ γυνᾶκα, μῖστος θεῶς τι, πάντῃ ἀνδρώπων
γένει. Eius immanitas in prouerbium abiit.
Vndè illa apud Ouidium,

Medæ Medea forem.

255. *Incerta, qualis entheos cursus tulit*)

τὸ ἐνθεον apud hunc poëtam pro sacro &
furioso. Enthei sunt, qui impetu quodam
diuino rapiuntur. In sacris Bacchi, vt in
Oedipo,

Vibrate thyrsos, enthea potius manus Lacerate.
In sacris Apollinis. In Agam.

Effrena Phæbas entheas laurus quatit.

In sacris Cybelis, Martialis II.

Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.

Fuit hoc nomen Antiocho, Soteris filio,
regis Syriæ, vt *Entheus* diceretur.

259. *Abdico, euito, abnuo*)

Manuscriptum, *Abdico, abiuro, abnuo.* πᾶ-
ρῶμοτον est.

264. *Nauplius præceps cadit, in profundum*

Patrio pendit crimine pœnas)

Sequitur in hac strophæ post octo versus,
vnus Adonius, quod fit idem in cæteris.
Sublatis igitur superfluis dictionibus ex-
tremam partem sic lego.

*Nauplius præceps adit, atq; pendit
Crimine pœnas*

Qui

Qui libros antiquos inuenerint, hunc locum conferent.

268. Vosq; quas urnis foratis)

In manuscripto, Vos quoq; urnis quas foratis.

272. Frenare nescit iras)

Lego, frenare non scit iras Medea, non amores, Periphrasis mulieris τῆς ἀχαλίνου. Non scit, pro nescit, antiquum est. ita, non quis pro nequis. Cæcilius in Plotio,

Viuas ut possis, quando non quis ut velis.

Ista resolutio non scire, pro nescire, comici characteris est.

Ibid. Dux noctis hesperus)

Claudicat carmen, in vetustis verbum integrum est, Dux noctis hesperugo: nec aliter Cælius Secundus hunc locum citat. Veneris stella (inquit Vitruuius) post solis occasum apparens in cælo, clarissimeq; lucens, Vesperugo vocitatur.

IN AGAMEMNONE.

279. Auo parentem, proh nefas, patri virum)

Lego è loco simili, Auo nepotem (pro nefas) patri virum. Ita enim alibi, Idem sororis gnatus, & patris nepos. Item, Gnatus Thyeste. C. L. si parum est, adde & nepos. Ad hunc

hunc locum & alios intelligendos, flagicia
 Pelopidarum enumeranda sunt. In ea gen-
 te Tantalus Pelopem filium dijs epulandum
 apposuit, & Atreus fratri Thyesti filios
 tres comedendos dedit. Pater filium egit
 in exilium, Atreum Pelops: fratrem pepu-
 lit frater, Thyestem Atreus. Gener sustu-
 lit socerum, Pelops Oenomaum: pater fi-
 lium, Atreus Plifthenem: pater item fili-
 am, Agamemnon Iphigeniam: maritus vxo-
 rem, Atreus Aërope: vxor maritum, Cly-
 temnæstra Agamemnonem: filius matrem,
 Orestes Clytemnæstram: nepotes suos oc-
 cidere patruos, Aegisthus Atreum, & O-
 restes Aegisthum: frater necauit germa-
 num, Atreus Chrysippum: patruelis pa-
 truelem, vt Tantalum Agamemnon, Ale-
 ten Orestes: patruelis filios, Aegisthus Pe-
 lopem & Teledamum. Sauerunt ferro in
 seipsas Hippodamia vxor Pelopis, & Pello-
 peia filia Thyestis. Aegisthi natus numera-
 tur inter eas, quæ scelere sunt infames, ab
 Ouidio de Ponto, de qua alibi non legi. In
 eadem familia viciavit pater filiam, Pello-
 peiam Thyestes: leuir glorem, vt idem Aë-
 rope: patruelis affinem, vt Aegythus Cly-
 temnæstram. A Pelopidarum igitur vrbe
 atq; arce propter tot parricidia & incestus,
 sol iubar suum auertisse dicitur, & Pleiades
 cursum

cursum retro egisse perhibentur. Pelopidas scripsit Accius, tragicus antiquissimus, quorum gens *Ἀχιλλεύς* ὄνομος à Xenarcho, & *δυσυχών* δόμος ab Euripide nominatur.

280. *Alia ex alijs cura fatigat*)

Liber vetustus, *Alia ex alia cura*. Solent auctores hoc numero ferè vti. Ter. in Hec.

Aliud fortasse alij viciū est.

Euripid. in Bacchis, *ἑτέρα δ' ἑτέρος ἑτέρον ὄλεσθαι καὶ δυνάμει παρῆλθεν*. In Oedipo, *Lucē in ipso lucētus exoritur nouus*.

282. *Et sceptrā casta iuncta tutari fide*)

In manuscripto, *Vidua tutari fide*: quod verbum grauius est, quia maioris amoris atq; fœderis. Paulò post,

Decem per annos vidua.

283. *Sors ista fecit, te decet maius nefas*)

Sana lectio est, *Soror ista fecit*. sese enim Clytemnæstra extimulat Helenæ sororis exemplo. Soror, ait, maritum odit, decepit, deseruit: me maius aliquod patrare facinus conuenit, quia tentat maritum manu sua interficere, quod etiam nefas ope adulteri mox perficiet.

283. *Fessus quidem & deuinctus*)

Alij *deiectus*, idq; ad sententiam melius facit. Vt enim pudor oculos deijcit in terram: ita ipsa defecit pudorem ex animo: vel

vel est mutatio præpositionis, *deiectus*, pro
abiectus.

285. *A pellice vnquam, vel suus celebs thorus*)

Plus elegantia habet, & veritatis, quod
est in libro veteri, *Néue desertus foret A' pelli-
ce vnquam barbara celebs thorus*,

285. *Hem Paridis hostem*)

In manuscripto, *En Paridis hostem*, vt sit
demonstrantis. Eadem in Hec. Terentij
diuersitas, *Hem duxit*,

vbi interpretes legunt, *En duxit*. Mihi si di-
cendum est, magis hoc loco placet indignan-
tis, quàm aut iridentis aut demonstran-
tis oratio.

285. *Hunc fraude nunc conaris insana aggredi*)

In manuscripto legitur, *Hunc fraude nunc
conaris & furto aggredi*. Adiectiuum in vul-
gari lectione vehementem repræhensionem
temeritatis habet.

293. *Et clara lentum regimen emonuit tuba*)

Hoc mendum librariorum est, nam sic in
veris codicibus, *Et clara lentum remigem mo-
nuit tuba*. in qua lectione aperta est senten-
tia, vulgaris enim coniectura assequenda,
& polienda ingenio est, quo plerunq; hal-
lucinantur homines, non adiuti ab exem-
plaribus. *Tuba* vocantur nauæ ad iter fa-
ciendum. Ita in Troade,

Et tubæ

Et tuba iussi dare vela nauta.

294. *Fususq; transtris nauita)*

In antiquo, non nauita sed miles, nam paulò antè dixit, *Ad militares remus aptatur manus.*

Ibid. Sparsum cruore regis Herceum Iouem)

Miror quis in margine, & hoc loco & infra annotauit, *Herculeum Iouem*, cùm Herceum iam pridem restituerit Caietanus, ad quam aram Priamum cæsum poëtæ Græci & Latini tradiderunt. Mox per piscem Tyrrhenum accipitur delphin, in quem piratæ Tyrrheni vndeiginti, Ouidio teste, mutati sunt, qui Bacchum vendituri in Asiam, è Naxo auehebant. Nauis eorum in vi-
tes, malus & venti in serpentes abeunt, ipsi in belluas.

v. Sen. T. p.
175. fi. p.

296. *Sed fracta toto puppis Ionio natat,*

Nil ratio & vsus audent, in magnis malis)

Diuerfa lectio in veteri, quam vulgatæ antepono, *Sed trunca toto puppis Ionio natat, Nil ratio & vsus audent, ars cessit malis.* Truncam puppim vocat classem ventis lacertatam. Tempestatem verò illam pronunciat periculofam, in qua nec consilium, nec experientia, nec ars ipsa valet. ita de nauì Virg. *cedit, quoniam spoliata magistro est.*

297. *Hoc toto impetu certum)*

Pontanus

Pontanus citat, *impetu tortum*, eaq̃ optima lectio est.

297. *Ratisq̃ partem secum, & Aiacem tulit*)

Ita scripti ex eiusdem citatione lib. i. De fortitudine.

299. *Quàm mortalibus heu dulce malum additum*)

Hoc modo scripsit, qui versui sequenti voluit hoc carmen esse simile: sed in manuscripto legitur, *Heu quàm dulce malum mortalibus additum*, vt sit hexameter *μετρουδς*, è qualibus librum integrum Sapphonem poetriam scripsisse, Attilius tradit grammaticus. Sunt hoc loco mirè confusa carminum variorum genera, vt suprà chori Bacchici, in Oedipo.

302. *Ramo cantat tristis aëdon*)

In vetustis est, *Ramo cantat querula Edonis*, eadem sententia: intelligit Edonim, Philomelam quam rex Thraciæ Tereus, impotenter & nefariè compressit, quæ postea in sui nominis auem canoram est mutata. Est autem *Edon*, vt Seruius: seu Edonus, vt Strabo: mons Thraciæ, à quo populi ipsi, *Edonij*, fluij Strimonis accolæ.

304. *Nox atra, & aether abditus tenebris latet*)

Aliter in vulgatis lectum fuit, sed hanc

k

lectio-

lectionem exprimendam censui, tanquam meliorem.

307 *Alternis nomen stella quæ mutat)*

Alternis, deest, *vicibus*, pro *alternatim*, quia post occasum dicitur hesperus, ante ortum, lucifer. Integrum est in Hipp.

Vomitq; vicibus alternis aquas,
corruptus Paulini locus in Niceta,

Psallet alternis citharista.

vbi in vulgatis legebatur *eternis*, nullo sensu.

311. *Fugito scelestas)*

Lege, *fuge scelestas*: vt repetitio fiat eodem tempore. Ultima cur producat, est euidens. Ita in Hipp.

Immugit, omnes vndiq; scopuli astrepunt.

313. *Regina frangam citius. E L. interea mihi)*

Alia distinctio, & alia lectio manuscripti, nempe eiusmodi, *Regina frangam, E L. mitius interea mihi Tu vidua loquere. & eam sanè sinceram esse iudico.*

IN OCTAVIA.

319. *Toleranda quamuis patiar)*

Hæc scena à superiore non diuellenda fuit, quod codex manuscriptus indicat.

319. *Adijce his superbam pellicem nostræ domus)*

Prima syllaba corripitur, more huius
poetæ

poëtae, vt supra in Thyeste,

Adiicitq; fratri, colla percussa amputat.

& in Herc. Oet.

Obijci feris monstribq; virtutem putas?

321. *Vultus Deo Similes volanti flamma feruens abstulit)*

In libro Regiomontani post hunc versum hæc verba ad marginem ascripta erāt. Hic desunt triginta versus, secundum aliquos, sed nihil deesse credo.

322. *Decipere volucres, premere subiectis)*

Quæ verba hîc inserta fuerunt, præter rem, ea sustulimus, quod conferenti apparebit.

331. *Inuitus & contemptus)*

Alij *inuictus*: ego *inuisus* reposui è manuscripto.

333. *Tristes Philippi, hausit & Siculum mare)*

In nominis proprii fine nihil eliditur, & aspiratio sequens vim habet consonantis. vt in Agam.

Phœbe relaxa, humerosq; graues.

337. *In lucem edidi)*

In vetusto, in lucem dedi.

344. *Et illa, cui me cinium subiicit furor)*

Sic legendum, vt constet versus, est autem eadem ratio syllabæ quæ antea fuit, *Adijce his superbam pellicem.* Ita Martialis lib. 4. *Nil adiicit penso Lachesis.*

348. *Fugerem luctus ablata meos*)

Hæc lectio bona & propria. Ovidius,
1. Metamorph.

Crura nec ablato profunt velocia ceruo.

IN HERCVLE OETEO.

351. *Vidi silentum fata, nec tamen redij*)

Probo magis lectionem antiquam, *Vidi regentem fata, nec tantum redij.* eodem modo in Pinciana editione.

352. *In tutum meas laudes redegi*)

In impressis, *laudes recepi*, quod minus placet.

352. *Terra defecit gradum*)

Lego, *Terra deseruit gradum*: quia dehiscens, viam Herculi ad inferos præbuit, & aperta rursus reditum ei non negavit.

354. *Par ille est superis*)

Hemichoria prima habet choriambicos, & est vox chori: altera anapæsticos, & est querela Ioles: finis chori eodem genere metri clauditur. Ponuntur hæ coniunctim, quasi scenæ vnius loco.

358. *Patiens quisquis novit famulum*

Regemq; pati)

Quod in hoc loco defuit, id sarcinimus ope libri veteris. In quo sic legitur, *Regemq; pati,*

pati, vultusq; suos Variare potest, vires pepulit:
neque aliter in Pinciano.

361. Est aliquid Hydra peius)

Pontanus, Hydra potius, quem vsus exemplari valde correcto, ex alijs quoque locisprehendimus.

362. Sternetur omne, nam tuum gens Herculem)

Rursus addimus versum, qui omisus fuit,

Sternetur omne : sæua, iamdudum faces
In te ferentur : vindicem tellus suum
Defendet omnis.

364. Hospes Tymoli Lydiam fouit nurum)

Ita Ouid. 6. Metam.

Deseruere sui Nymphæ vineta Tymoli.

Stephanus ait, τῦμωλον dici integrè, sed τῦμῶλον καὶ ποιντικὸν χρηματισμὸν. Scribunt hoc nomen per I simplex, Pontanus, Barbarus, Aldus, Curio : idem trisyllabum esse contendunt, Tortellius, Regius, Placentinus. Alij contrà dissyllabum esse probant, & locum Ouidij, atque Tragici nostri emendant, nam suprà dictum est in Thebaide,

Hinc nota Baccho Tmolus attollit iuga.

& Ouidius II.

riget arduus alto Tmolus in ascensu.

Hanc Grammaticorum controuersiam Stephanum puto sustulisse, qui alterum in-

tegrum ait, alterum poëtice figuratum atq;
concisum. Tmolus nomen montis in Ly-
dia, qui celebratus fuit specula candida à
Persis in eo condita, vnde fortasse dictus
ἑρμα λυδίας: item fluij, vt apud Theophra-
stum, in quo coticula reperiatur δονικαὶς τῶ
ῤῥόσου: oppidi præterea, cuius alij memine-
runt. Seruius ait montem esse Ciliciæ, quem
vt nonnulli defendant, hunc locum citant
Ouidij,

Ardet Athos, Taurusq; Cilix & Tmolus.

sed Taurum esse montem Ciliciæ, non Tmo-
lum, iam pueri sciunt, ideo etiam versum
Ouidij non probè distinguunt.

364. *Quas nemore nudo primus inuestit tepor)*

Inuestit, folijs ornat, tanquam vestibus.
Simili metaphora Ouid.

At simul induimus nostris sua munera ramis.
id est, postquam ramos folijs, tanquam in-
dumento vestiuius.

369. *Hoc docta Mycale)*

Emendaui *Mycale*, ex 12. Met. Ouidij, fu-
it hæc è Lapitharum gente,

quam deduxisse canendo

Sæpe reluctantis constabat cornua Lunæ.

Alia est *Mycale*, in quinta satyra Iuuenalis,
Uxor ciuis Romani.

Mycale etiam Ioniæ mons est, in lib. vltimo
Herodoti, & decimoquarto Strabonis.

E nu-

369. *E numero precor*)

Non è numero, sed è nervo, in manuscripto : defendi vtrunq; potest, & affirmatu difficile, vtrum tragicus scripserit.

372. *Claras latas ire per vrbes*)

Agnominatio in libro vetusto, non inepta, *Clarus claras ire per vrbes.*

374. *Medium cœli cùm pergit iter*)

Aliàs, *dum sulcat iter*, qua similitudine dixit paulò antè : *Secat sidera.*

376. *Quas vere primo lubricus perdit Mimas*)

Huius montis in minore Asia nomen, in multis libris omissum, in aliquibus deprauatum fuit : quod integrum permansit supra in Herc. furente. Hunc Strabo vocat *εὐδρεον, καὶ πολὺ δένδρεον*, Homerus *χαρνευμεντα*, Tragicus lubricum, propter niues liquefcentes. Notum est somnium Valentis Imperatoris, quo cùm admoneretur, vt à Mimante caueret, eius familiares de hoc monte exposuerunt. Sed in eo, quo periit, tugurio, inuentum marmor, quod Mimaritis cuiusdam appellationem inscriptam habebat, qui præfectus Macedonum fuerat. Mimas vnus extitit è centauris, vt est apud Herodotum : item vnus è gigantibus, qui monti huic nomen imposuisse creditur : de quo in Ione Euripides. Emendandus Siliij Italici locus lib. 12,

Apparet Prochyte, seuum sortita Mimanta,
nam in Aldinis *Numanta* legitur: hic pre-
mitur Prochyte insula, vt Silius: totam
insulam Lemnum in deos coniecit, vt Clau-
dianus: vnde non temere Horatius 3.
Carm.

Typhoëus, & validus Mimas.

382. *Vinci Hercules non potuit, hinc cæpit mori)*

Hanc lectionem veram reposuimus, al-
terius mentione præterita, quia indigna
est.

387. *Aeternum fieri nihil)*

Hæc Orphei sententia repetitur libro
secundo apud Boëthium,

Constat æterna positumq; lege est,

Vt constet genitum nihil.

Sed in Orphei libris qui eius nomine nunc
circumferuntur non extat. Eius loco Cas-
sij Parmensis Orpheum, lepidissimum epi-
gramma subiiciam, quod nuper inuentum
audio Florentiæ.

Argute primùm cum plectra parentis, & auro
Distinctam sumpsit citharam Rhodopeius heros,
Ridebant segnes pulsus, digitosq; micantes
Serius, & chordis indictæ dissona vocis.
Mox pudor exardens, & gloria dulcis honesti
Lusibus auertit puerilibus, omnis & illuc
Perditus incumbens, Musæ pallebat amore,

Et

*Et nunc maternis inbiat, nunc ille paternis
 Cantibus, hinc illinc discens, dependet vtrinq;.
 Nulla Venus faciem cepit mentita dolosis
 Compedibus : somni fuerat parcusq; Lyæi :
 Donec ridiculus dudum, modulamine siluas,
 Conuulsosq; suis scopulos radicibus egit,
 Ausus & ire viam mortalibus inconcessam,
 Pœnarum oblitus demulsit carmine manes.
 Non levis ascensus si quis petit ardua, sudor
 Plurimus hunc tollit : nocturno exsomnia olivo
 Immoritur: delet, quod mox laudauerat in se,
 Qui cupit æternæ donari frondis honore.*

391. *Nunc parte in omni Iuppiter specta)
 Vetus, Nunc partem in omnem. Sape au-
 tem incidit ista casuum ἐναλλαγή, supra
 Nunc parte ab omni genitor iratus tona.*

391. *Cæloq; reddet)
 In antiquo, Cælumq; reddet.*

392. *Nec vllus per meum stridit latus)
 Stridit pro stridet, & cludit, pro claudit, in
 huius poëtæ exemplis vetustis legitur, per-
 petuò.*

392. *O' misera virtus)
 Versus integros, quibus virtutem ac-
 cusat Hercules, ex antiqua Tragœdia, ad-
 ducit Dion,*

ὃ τλήμων ἀρετῇ, λόγος ἀρ' ἦδ' ἐγὼ δεῖσε

ὡς ἔργον ἡττοῦσι, σὺ δ', ἀεὶ ἐδούλευες τέχην

ad quos alludit poëta lyricus,

Cum fracta virtus, & minaces

(*Turpe*) *solum tetigere mento.*

quos Horatij versus, qui de suo iudicio correxit & facere meliores voluit, auctor recentior, suam nimis prodidit audaciam.

394. *Hisne ego lacertis*)

Particula pronomini adhaerens, alijs quoque locis ab inuenusto quodam homine addita, legendum enim, *His ego lacertis.* Ita Ouid. 9. Metam.

His elisa iacet moles Nemeæa lacertis?

pro hisne.

Ita paulò post, *Hæc illa cervix.* quomodo è Sophocle Cicero,

Hæc dextra Lernam

pro, hæcne dextra. Habet pronomen istud, non tantum vim in demonstrationibus, verumetiam interrogantibus & admirantibus conuenit.

395. *Durior saxo horrido, Et chalybe*)

Amat Tragicus noster sequi Ouidium, de quo similitudines istas desumpsit ex 14. Metam.

Senior illa freto surgente, cadentibus hædis,

Durior & ferro, quod Noricus excoquit ensis,

Et saxo, quod adhuc vinum radice tenetur.

398. *Victor Hercules quis est?*)

In

In antiquis, *Victor Hercules*, quod mihi
quali neruosius videtur. Ita infra,

Nequis superstes Hercules victor foret.

habet autem prouerbij speciem: quorum
centurias quatuor ex hoc poëta collegi-
mus, cum eius mentionem paramiographi,
nullam omnino (quod miror) faciant, ex-
cepto Erasmo, locis tribus aut quatuor.

398. *O' mater Hydram*)

Vnum versum transposui, è manuscri-
pto.

402. *Victor Alcide*)

Casus vocandi est, nam verba sunt ora-
culi Dodonæi, quod Herculi olim datum
fuit, nempe quod ab hoste defuncto esset
interficiendus. Verba huius oraculi nus-
quam legi, vt & illius, quod Tragœdia
quinta de Oedipo com-
memoratur.

A

Act

Ad

Ad

Ad

2

Aeg

Aeg

Aec

Aer

Aer

30

Aer

10

Ag

10

Alia

Aliu

50

Alta

32

Am

12

Am

Am

A D A G I O R V M C E N T V R I A E Q V A T V O R.

A.

Achillis spiritus 207
 cantus 210
 Adamante uincere 29
 Adriæ maris ira 62
 Aduoca uires & artes
 261
 Aegis Palladis 297
 Aegypti nurus 18
 Aequalis astris 80
 Aera Corinthia 269
 Aerna ardentior 255.
 361
 Aetnæi camini 5, 70.
 116, 119, 391
 Agamemnonia cœ-
 na. 309
 Alia ex alia cura 280
 Aliud ex alio scelus.
 50
 Alta ruunt grauius
 328, 332
 Amazonium genus
 121
 Amor in uultu 306
 Amor iratus 366

Amor superis impe-
 rat 367
 Amor uolucer 334
 Amore perdere 154
 Anima in ore 47
 Animis turpibus pul-
 chram faciem in-
 duere 145
 Aquæ flammis iun-
 gentur 66, 133
 Arenæ non numeran-
 dæ 323
 Ars malis cedit 296
 Atreus truculentus
 69, 73
 Audere inausa 50
 Auerno flebilius 153
 Aues Strymonis 181
 Auibus fugacior 54
 Aulica fides 288, 372
 Aulicæ fraudes 372,
 373.

B

Belli-

I N D E X

Bellicū canere 65.69
Bene habet 37.125
Bene est 59.81.277.309
Bis terq; 74.76

C

Cadmea progenies
103.112
Cardo æui 200
Cassandra vates va-
na 199
Castoris manus 141
Castorem frenis uin-
cens 141 (297
Cautis durę instar 135.
Cede fati 324
Cerberum ab inferis
extrahere 3
Cervi lupos metuunt
164
Chalybe durior 396
Cinis de igne relictus
218
Claro die 225 (ra 323
Cœlo iungētur tarta
Cœlo par 6
Cœlum ferre 315
Cælum uiribus uince
re 3
Columen patriæ seu
domus 202.321

Colus Palladia 376
ColusParcarū 378.389
Corsicæ rupes 329
Cressa amat 119
Cyclopea ædificia 63
saxa 36
Cyllaro uelocior 141

D

Dabit Deus meliora
318.338
Damæ lupo iunctæ
133.388 (268.384
Danaïdum urnæ 28.
Dare manus 256
Dardaniæ domus fa-
ta 286
Deus facit ocia 67
Deus fractos erigit 12
Deus uindex 324.344
Deo pronō & prospe-
ro 146.284
Deo similis, uel supe-
ris par 324.326.354
Delphicęambages 167
Diei iūgetur nox 323
Dies nascetur ab oc-
casu 362
Disce pati ab Hercule
15
Dolor iratę nuptæ 361
Dolor

ADAGIORVM.

Dolor totus in uultu 319
 257, 283, 359
 Domus læta suo par-
 uoq; 7
 Famulæ imperiū 319
 Ferendo discere 3
 Feris uita similis 64
 Fescennina conuicia
 245

E

Electræ luctus 317
 Eluctu luctus 161
 E rege seruus 110
 Erycis frondes 181
 Erynnis aspectus 36
 Erynnis thalami 316
 Euripi cursus 378
 Euripus stabit 14
 Exemplum facitis, se
 quor 184
 Experto credere 52
 Extrema loqui 302
 Flamma & torrens fi
 mul current 360
 Flere pudor 410
 Flores Hyblæ 181
 Fluctu mobilis 7, 50
 Fluctibus dare ratem
 283 (181)
 Fluctus maris Ionij
 Fœmina auctor 392
 Fœmina dirum ge-
 nus 133
 Fœmina irata 398
 Fœminam agere 312
 Fœminea manu cade
 re 392
 Fœmineus planctus
 326
 dolor 359, 361, 410

F

Facilis in omnes spe-
 cies 368
 Facinus Atreo di-
 gnum 59
 Fame peius & siti 49
 Famula domini ani-
 mum possidens
 322
 Fœminei metus 242
 doli 282
 artes 142
 nequicia 250
 uox 410
 Fors dabit 13
 Fortuna reperit no-
 centem 12
 Fortuna rotat 375, 376
 Fortu-

I N D E X

Fortunæ terga dare	162	Helena, malum	230.
Fracta frangere	298	Helena pulchrior	342
Fraude sua captus	301	Helenæ hymen	229
Frerum cœlumq; mi-		Hercules & Theseus	
scere	295		365
Freto sæuior	320	Hercules captas amat	
Fugitiua tacite eat			363 (266
	245	Herculis arma	224.
Furiarum uerbera	4	cinis	413, 415
Furor in seipſe ſæuit		claua	409, 411
	44	fatum	378
		gradus	19
		ira	37, 40
		labores	9, 351.
			363, 377, 402.
			408

G

Gazis inhians	7	pharetræ	203
Geryon haud una		thori	142
manu uincendus		Herculis uictor	42.
	18		398, 402
cum Gigantibus pu-		Herculi arma detra-	
gnare	162	here	42
Grauiora tuli	338	Herculi par nemo	4
Grauiora pelago,		Hippolyto rigidior	
quam bello	338		140

H

Habet, peractum est		Hostis lachrimaret	
	310, 402		397
Habet sub icſu	72	Hosti oscula iungere	
			319
		Hostibus gaudium	
			219
		Hosti-	

A D A G I O R V M.

Hostium dona	261	Iudice infesto tueri	
in Hostes redeat	342		231
Humani casus	153, 347	Iuno altera	363
Hydra potius	361	Iunonem docere o-	
Hydræ uirus	383	dium	352

I

Iacere inter ignotos	
uili tumulto	253
Iliaca uora	315
Ima summis mutan-	
tur	70
Indomitum domare	
	110

ab Inferis non datur	
reditus	120, 135
Ingenium malis cre-	
scit	273

Inincerto est	135
In primo limine	143,
	300.

In manu est	105, 190
Ioue irato	74, 351
Ioui fulminanti oc-	
currere	59

Iouis sinu condi	37
Ira dat uires	222
Ira regum	258
Iræ uictoris	299
Ire in enses	262

Iunonis ira	2, 4
Iuppiter quod negat,	
dat Hercules	415
Ius in armis	10
Ixionis rora	27, 49,
	157, 267, 279, 337,
	384

L

Lachrimis lachrimas	
miscere	302
Leo cum ouibus iun-	
gitur	388

Leo Armenius	75
Lybicus	192
Marmaricus	104,

	388
Nasamonicus	
	408, 409

Pœnus	115
Leones uincere	318
Leonis instar minax	
	162

Lernæa tela	45, 382
Lethi facies letho gra-	
uior	

I N D E X

uifor 165. 226
 Ligno fidere 251
 Læta duris uel infau-
 ftis mixta 167
 Luna dum lucebit 177
 Lydorum diuitiæ 373
 Lyncei oculi 249

M

Mæandri errores 128
 Magna loqui 11
 Magna momento ca-
 dunt 207
 Malum e malo 9.
 213
 Malum maius timo-
 re 150
 Mali haud ignarus
 288
 Mala grauare quere-
 lis 162
 Maleæ mora 246
 Malorum cumulus
 153
 Manes laceffere 314
 Manus pro Deo 396
 Manu molli uel facili
 18. 332.
 Mare crefcit in astra
 149

Mare dulcefcer 406
 Mare intortum time-
 re 70
 Mare fine uento tu-
 mens 83
 Mare claffe tegere
 279. 294. 316
 Mariti peregrini 245
 Marmore Pario niti-
 dius 141
 Mauri barbari 350
 Marte aperto 169
 Martis pectore latior
 141
 Medea ἀχάληος. 271
 Medea mari malum
 maius 254
 Medæ ira 242. 246.
 271. 272
 Mens præfaga mali
 64. 83
 Meus ifte labor 122
 Miles nocturnus 225
 Minæ fomni 342
 Minoidū amores 117
 Mifer ex potente 50
 Miferi magis aman-
 tur 102
 Mitius loquere 313
 Monte durior 395. 405
 Montibus pares 88
 Moriuntur & Dijs na-
 ti

ti
 Mors
 Mors pa-
 nes
 Morti
 133
 Mycenæ
 Myrtilus
 N
 Nati per n-
 lum nef-
 55. 101
 Neflealues
 Niobes mal-
 faxu
 fuper
 Nouerca co-
 Nouerca ira
 380. 397.
 Nouerca ne-
 cata adeft
 Nouerca pei-
 173. 182.
 Nouerca fle-
 Nouerca do-
 odium
 Nouercalis n-
 282
 Nox dabit lu-

A D A G I O R V M.

ti 207
Mors ante oculos 326
Mors pares facit om-
nes 405
Mortii similis color
133
Mycenæa domus 282
Myrtilus occidit 54

N

Nati per nefas, nul-
lum nefas fugiunt
99, 101
Nessea lues 377
Niobes mala 291
faxum 14
superbia 275

Nouerca colchica 137
Nouerca irata 370.
380, 397.

Nouerca nec inuo-
cata adest 362

Nouerca peior 125, 155.
173 282

Nouercae flendus 321

Nouercae doli 321
odium 5.44.133

Nouercalis manus 45.
282

Nox dabit lucem 66

Notæ vulgaris sceler-
ra 273
Nulla dies sine mor-
rore 203

O

Occasus feret diem
14.133

Oculi, fidus 155

Oculis designare 310

Odores Assyrii 127

Oedipi nuptiæ 18

Oedipode norūt am-
bigua 167

Ophionius cinis 10

P

Pactoli unda 110.
176

Parua leuius cadunt
153

Pauper in auro con-
gesto 7

Pedem in laqueos da-
re 59

Pegaseus gradus
212

1 2

Pelias

I N D E X

Pelias recoctus	246	amat	135
Pelago sæuior	320	Procellæ similis	139
Pellex nuptæ malum	366	Promethei scopuli	44
Pellex & nupta vna		Python in hydra ali-	
in domo	359	quoties	354
Pelopeia domus	50.		
	56. 71. 284		

Peraetum est 195.
277. 310. 398. 402

Pereundo perdere
285

Per ignes ire 134

Phineci mensa 28

Phineæ aues 54

Phœbi fortēs 169

Phœbi splendor 141

Phœbææ facis oculi
126

Phrygum dapes vl-

timæ 309

Physerer monstrum
149

Piscari classibus 65

Pœnarum satis 208

Polum vertice tan-

gere 80

Præda nolenti data
233

Priami mala 234

Priftis 150

Pruiugnium nouerca

Q

Quid primum, quid
extremum 301. 357

Quo altior, eo de-
missior 208

Quo patria vocat
170

Quo Phœbus vocat
170

Quod Ioui, hoc regi
18

R

Regum iræ 118. 258
imperia 15

Remedium peius pe-
riculo 256

Remige & vento 64

Rhenus ferox 48

Ruat in me, dum-
modo in ho-
stem

A D A G I O R V M.

stem 56
Rupto cœlo dii decident 296
Siculi æstus 65. 406
Sidera dum current 177

S

Siderum modo fulgere 152. 158
Sidus orbis 323
Sinum subducere bonis 64
Sub icu habere 72
Sirenem sequi 254
Sisyphi labor 27. 49. 157. 268. 275. 337

Saxo durior 395. 505
Scelera in auctorem aut magistrum 27. 60
Scelere scelus obruer 283
Scylla & Charybdis timenda 255. 359
Scylla iungetur Italiæ 14
Scyronides petrae 149. 157

Scythicus rigor in ore Graio 136
Secundæ res animos extollunt 209
Seges in mari nascuntur 66. 407
Senum memoria 188
Sicula flamma 100
Sisyphi nepotes 259
Somnia par 230. 231
Sors vel fortuna maris 293
Sphingis ænigmata 94. 162. 182.

Stantem & cadentem vnus vidit di- es 365
Stare in arcto 47
Styge peius 33
Supremum alloqui 256. 260. 328
Symplegade vastior aut durior 44. 395
Per Symplegades sequi 257
Syrtes 59. 133

T

1 3 Tagi

I N D E X

Tagi aurum	51. 372	Tigris orbata fœtur	
Tantali domus	51. 54.		272
	71	Tigres uincere	318
Tantalea sitis	27. 49.	Timere sera	83
	157. 268. 306. 337. 383.	Titanum ferocia	4
	388	Tityi iecur	28. 49. 157.
Tartarus iungitur po			337. 384
lo	323	Toleranda pati	319
Taurus uitulis mina-		Troia malum	200
tur	75	Troia fortuna	198
Telephi uulnus	206	Troica mala	225
Telum facit dolor	132	Turbinis modo	206
Telum furienti	38	Typhon	324
Tempori seruire	247	Tyranni complexus	
Ter quaterq;	135. 137		67
Terra marisq;	10. 332	Tyrium ostrum	373
Thalami Pelopeæ do			
mus	284		
Thesea fides	43. 45. 116		
Theseus inuenit ne-			
gatas vias	121		
Theseus, Pirithous			
	142. 157		
Thessalæ herbæ	367		
Thessali cæntus	141.		
	269. 128		
Thracium uel Odry-			
sium nefas	51. 59		
Thule terrarum ulti-			
ma	254		
Tigris Indica seu Gan			
getica	74. 124. 175.		
	359		

V

Vbi Helena, ibi Troia	
	306
Venenum in auro bi-	
bitur	65
Venere quæsitum re-	
gnum	311
Vento ocyor	139
Ventis mitior	374
Ventus mari fœdus	
iunget	66
Verba iacere	136
Vertice attingēs polū	
	80
Ve-	

I X
 Tigris orbata fortis 273
 Tigris vincere 30
 Timere fera 10
 ranum ferocia 4
 Tityi iecur 28. 49. 157.
 117. 314
 Toleranda pati 310
 Troia malum 100
 Troie fortuna 100
 Troica mala 115
 Turbinis modo 100
 Typhon 314
 Tyranni complexu 67
 Tyrium ostrum 11

V

Vbi Helena, ibi Troia 305
 Venenum in auro bi-
 batur 61
 Venere quæstum re-
 gnium 311
 Veno ocyor 139
 Ventis mitior 374
 Ventus mari foedus
 iunget 68
 Verba iacere 115
 Vortice attinges poli
 Vo 10

A D A G I O R V M.

Vetera sero querimur	2	Vmbra terreri	415
Victor dat terga 106		Vimbræ simile	318
Victor uicto similis	293 309	in Vna laus omnis	334
Virtus misera	392	Vna uix fida in mul- tis populis	372
Vitæ mors iungetur	66	Volens sciensq;	47
Vlysses uaser 200. 203		Volunt noluntq;	171
Vlysses Vlyssæ astutior	120	Vora mittere, quo te- la nequeunt	146
Vlysses decipere 218		Vulgus mobile	7
Vmbra magni nomi- nis	318	Vultus in cœlum nun- quam tollere	396
Vmbre ab inferis 49.	278. 336	Vultus sermo animi	126. 312. 375. 376
		Vultus uariare	358

I 4

INDEX

INDEX SENTEN- TIARVM.

A

Aduersa ferre regium est

162

Aetate fruendum 128

Affectus paternus 152

Amoris 15

Amor uerus 69

coniugalis 322

in subditos 111

Animi bona 334

Aula 148.281.316

B

Bella 15.16

Belli timor 69

Bonum in malis, mala in

gnorare 77

C

Casus ferendi 118

Clementia in principe 26.

27

Clementum præmia 27

Crastinum nemo sibi pol-

liceatur 71

D

Deum nulla scelera la-

tent 118

Diffidentia in rebus la-

tis 82

Dira sed in alto mala 171

Diues paruo 253

Dominus non sequitur de-

decori 233

Dubia mala plus gra-

uant

F

Fallacia hominum 145

Fata immobilia 195

Felicitas non diuturna

211

Fides coniugalis 16

Formæ fragilitas 140

Fortuna 148.154.280.

281.

...um premia 27
...nemo sibi poli
...licetur 71

D
... nulla scelera lo
... tent 113
... fidentia in rebus lae
... tis 11
... ra, sed in alto male m
... us paruo 113
... nus non sermone
... decori 113
... uba mala plus gto
... uat

F
... illacia bonorum 145
... ma immodia 155
... alitias non diuturna
... 11
... des coniugalis 11
... ma fragilitas 140
... 148, 154, 155
... 150

INDEX SENT.

281. 347
Fortuna inimica uirtuti
12. 19
Fortunæ non credendum
71
Furor insontes facit 40
Furoris est sequi peiora
119

H
Homines in fata ruunt 7

I
Ignotus sibi 63
Imperia uiolenta 207
Impietas suum lambens
sanguinem 12
Ira questibus uana 55
Iræ nihil ueritum 59
Iudicis officium 27
Iuuenes 60
Iuuenilis ardor 322

L
Lapsus ex alto 82
Laus uera aut coacta 56
Læticia uitæ 7

Libido fortunæ comes
120
Libido punita 326

M

Melius iniuriam pati
quam inferre 106
Memoria præteritorum
24
Metus 56
Metuentes uera non ui-
dent 103
Misericordia hominis indicium
17
Misericordia lenit quies 261
Misericordia perferre 60
Misericordia quod uolunt, cre-
dunt 12
Misericordia sunt timidi 12
Misericordia cupido flendi 83
Moderata durant 207.
282
Modus 216
Mora properanti longa
275
Mors grauis 54
Morti omnes obnoxij 7.
8. 32
Morti subiecta omnia 184
1 5 Naf

I N D E X

N

Nascēdo morimur 163. 164
Nobilitas in uirtute 13
Nocere nefās 57

Quicta mouere periculo-
sum 322

R

Regnum bonū fallax 159.
249. 251

Regnum instabile 56. 112

Regnum non sine odio 112

Regnum scelere partum
111

Regnum scelus docet 60

Regni bonum 57

Regni cupiditas 59. 113

Regnis non fidendum 198

Regnorum iura 288

Rex 56. 61

Reges omnia posse uolunt
153

Regum licentia 56. 57

Regum miseria 280

Regibus omnia suspecta

184

Res humanæ instabiles
347

S

Sanari uelle, sanitas 121

scelus nomen uirtutis ba-
bet

O

Os mentis indicium 359

P

Pacis restitutio 14

Patria exulibus summum
bonum 63

Paupertas 347

Paupertatis felicitas 373.
374

Pax 299

Peiora timentur 65

Pietatis uis 68. 69

Pœnæ noxios sequuntur
146

Pœnitudo peccati 287

Principijs obstandum 117

Principis officium 331

Prospera animos efferunt
287

Q

SENTENTIARVM.

bet	10	Timidi crudeles	330
Scelera a moribus profici-		Tyrannus contemnit fa-	
scuntur	118	mam	13
Scelera nulli secura	119	leone seuior	318
Sceptra uanus fulgor	208	Tyrannorum animi	19
Securitas quieta	7. 53. 55	uita	15
Seipsum excrucians	128	Tyrannorum cædes Ioui	
Serum est cauendi tempus		grata	34
118		Tyrannorum salus, fer-	
Silentium	144	rum	83

V

Superbia		Via ad cælum difficilis	16
Superbia regia damnatur		Victoria insolens	15, 207
71		Vindicta obest	43
		Virtus	419, 420, 422
		Virtus labore laxatur	18
		probatur calamitate	16
		auxilium periculorum	16
Tellus impijs grauis	158.	Vitium miserorum	82
239.		Voluptas & dolor	70
Timide rogans	134		

T

Tellus impijs grauis 158.
239.
Timide rogans 134

Via ad cælum difficilis	16
Victoria insolens	15, 207
Vindicta obest	43
Virtus	419, 420, 422
Virtus labore laxatur	18
probat ^{ur} calamitate	16
nutrix periculorum	16
Vitium miserorum	82
Voluptas & dolor	70

Errata sic corrigantur.

Pag. 1. post nomina personarum collocetur
ACTVS PRIMVS.

Pag. 7. expungatur versus ultimus, qui initium est Paginae octauæ.

Pag. 8. V. 17. inferatur mentio scenæ
ACTVS SECVNDVS.

Pag. 19. V. 4. l. si remolito.

Pag. 74. V. a. f. 4. l. occupat?

Pag. 87. v. 3. l. cecidi.

Pag. 91. V. a. f. 8. l. Hic.

Pag. 483. V. a. f. 5. l. Vt idem Aëropen:
patruelis patruelem, vt Orestes Her-
mionem: patruelis affinem, &c.

L I P S I Æ

*In officina Ernesti Vægelini
Constantiensis.*

ANNO M. D. LXVI.

Præter errata, quæ sunt annotata, corrigantur etiam sequentia.

In Epist. dedicatoria. A. 4. Pag. i. v. 25. l. alijs. Pag. 2. v. 28. l. repræsentetur. A. 7. pag. i. v. 19. l. copiose enumerantur. Pag. 17. v. 5. l. L. y. Pag. 34. v. 3. l. opima. Pag. 41. v. 24. l. an sub cardine. Pag. 63. v. 11. l. Leni. Pag. 75. v. 17. l. dente iam lasso. Pag. 98. v. 2. l. præcociis fati. Pag. 107. v. 12. l. reuinxit. Pag. 114. v. 13. l. Mollosos. Pag. 202. v. 24. l. quamcunq. Pag. 204. v. 3. l. tutis. Pag. 206. v. 21. l. Thracios. Pag. 209. v. 29. l. Canoram. Chelym. Pag. 211. v. 10. l. CAL. Pag. 220. v. 23. l. hac, hac parte. Pag. 222. v. 19. l. Furorq. cassus. Pag. 227. v. 24. l. Iolcos. Pag. 279. v. 10. l. Cnosius. Pag. 290. v. 6. l. Leuibus. Pag. 378. v. 3. l. forsitan. Pag. 380. v. 8. l. est & ipsa. Pag. 413. v. 8. l. pondus incubuit. Pag. 415. v. 5. l. hæc quoq. est. Pag. 446. v. 10. l. dissyllabum. Ibid. v. 19. l. Apollonius. Pag. 464. v. 22. l. magnanimæ. Pag. 471. v. 20. l. Minor. Pag. 480. v. 14. l. AEëta. Pag. 486. v. 16. l. malus & remi.

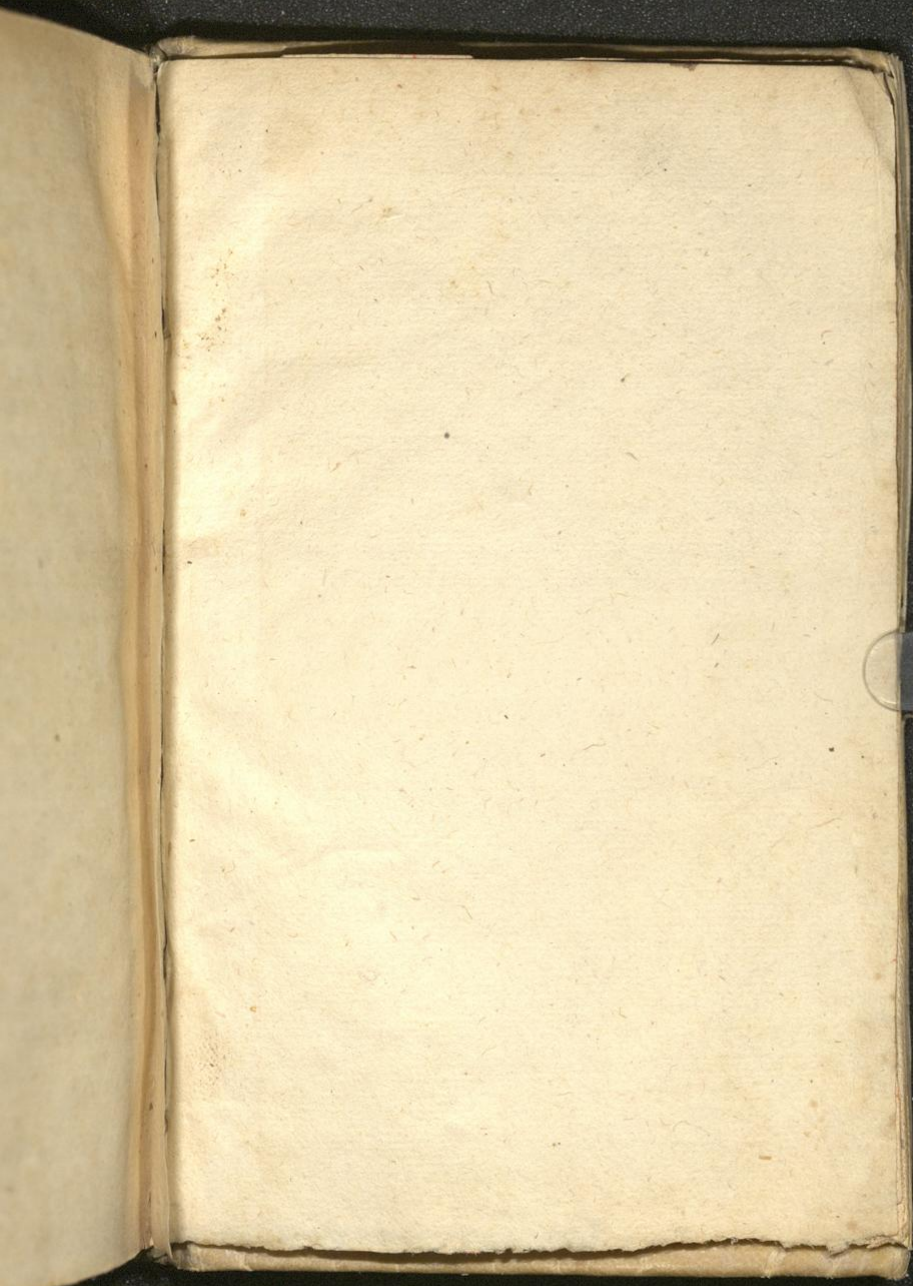
In Adagijs.

O. Oedipodæ. V. Vmbræ.

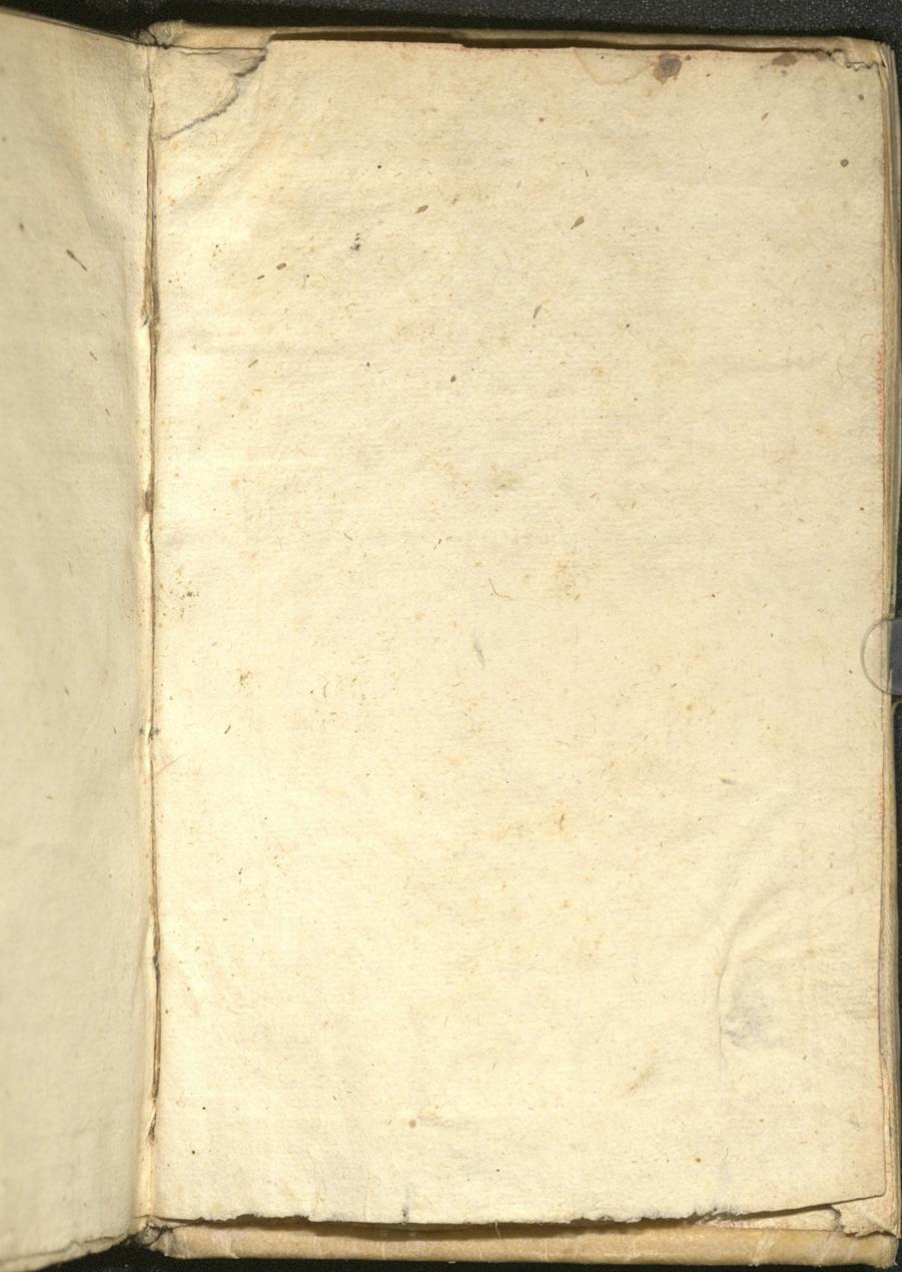
In Indice.

D. Dira. I. Imperia.

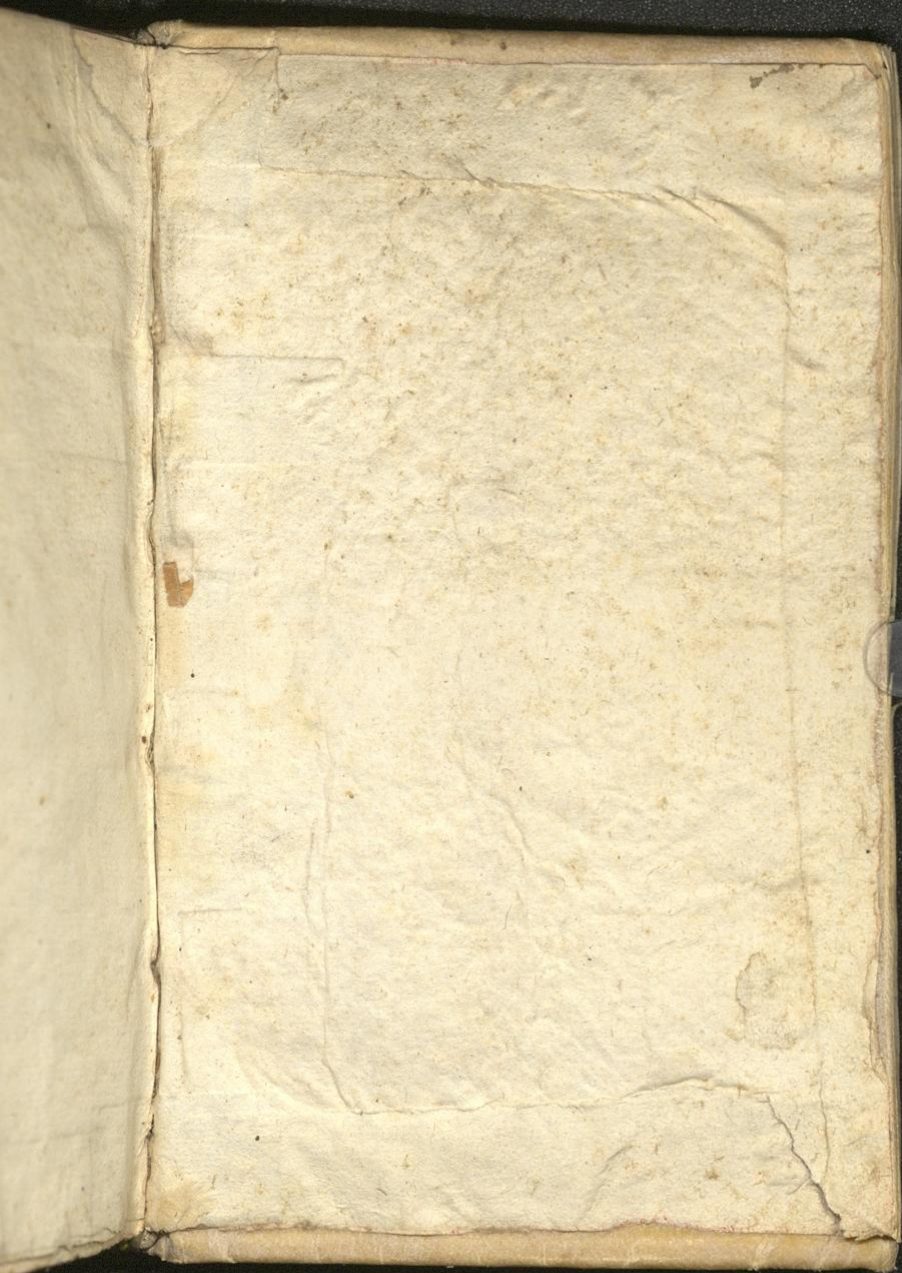

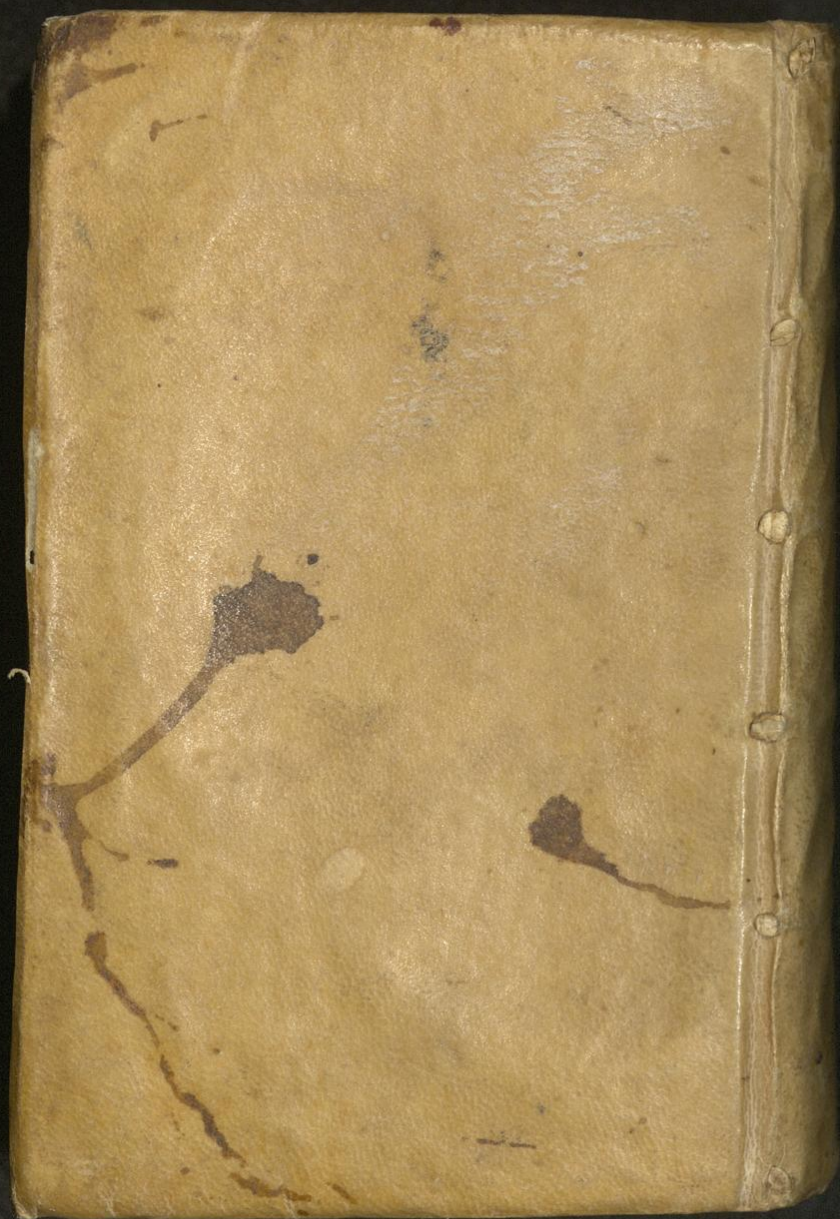

— Grauskala #13 —

C **Y** **M**

B.I.G.

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Inches

Centimetres

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Farbkarte #13

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

B.I.G.

